

Ds 2010:19

Bättre regler för elektroniska Kommunikationer

REGERINGSKANSLIET

Näringsdepartementet

Bättre regler för elektroniska kommunikationer

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 2003.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Elanders Sverige AB
Stockholm 2010

ISBN 978-91-38-23402-0
ISSN 0284-6012

Innehåll

Sammanfattning	9
1 Inledning och bakgrund	15
2 Förslag till lagtext	23
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.....	23
2.2 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).....	69
3 Mål och regleringsprinciper	71
4 Frågor om användning av radiosändare	75
4.1 Utgångspunkter	75
4.2 Kravet på tillstånd att använda radiosändare	78
4.3 Allmänna bestämmelser om förvaltning av radiofrekvenser.....	84
4.4 Villkor för användning av radiosändare	86
4.5 Översyn av begränsningarna av teknik- och tjänsteneutralitet	93

4.6	Konkurrensbegränsande radiofrekvensinnehav	94
4.7	Begränsningar av befintliga rättigheter	96
4.8	Överlåtelse eller uthyrning av tillstånd.....	99
4.9	Skyldigheter som särskilt avser utnyttjande av radiofrekvenser i experimentsyfte.....	100
4.10	Förlängning av tillstånd	101
4.11	Kompetenskrav för amatörradioanvändning.....	103
5	Proceduren för SMP-beslut m.m.	107
5.1	Utgångspunkt för SMP-besluten	107
5.2	Samrådsprocedurer inför SMP-beslut.....	110
5.2.1	Förändringar av samrådsprocedurerna	110
5.2.2	Övriga ändringar som berör SMP-proceduren	115
5.3	Överväganden och förslag	117
5.3.1	Nationellt samråd	117
5.3.2	Samråd och samverkan för stärkande av den inre marknaden	118
5.3.3	Samråd vid skyldighetsbeslut	120
5.3.4	Övriga ändringar som berör SMP-proceduren	124
6	Tillträde och andra skyldigheter	127
6.1	Begrepp i ram- och tillträdesdirektiven	127
6.2	Kompatibla tjänster.....	129
6.3	Offentliggörande av specificerade uppgifter	131
6.4	Nätets funktion och tekniska säkerhet.....	133
6.5	Nätinvesteringsprojekt	134

6.6	Samlokalisering och gemensamt utnyttjande av nätdelar och tillhörande installationer	136
6.7	Funktionell separation.....	143
6.8	Frivillig separation	148
6.9	Tillträde till och användning av specifika nätinstallationer.....	150
7	Tjänster till slutanvändare m.m.	155
7.1	Definitioner i USO-direktivet	155
7.2	Föräldrade bestämmelser.....	156
7.3	Tillgång till samhällsomfattande tjänster.....	157
7.3.1	Bakgrund	157
7.3.2	Ändringar av de samhällsomfattande tjänsterna... ..	160
7.4	Anmälan av ändrade ägarförhållanden.....	163
7.5	Kontroll av utgifter	164
7.6	Särskilda rättigheter för abonnenter m.m.....	167
7.6.1	Bakgrund	167
7.6.2	Avtalsinnehåll.....	170
7.6.3	Insyn och offentliggörande av information	174
7.6.4	Tjänsternas driftsäkerhet.....	178
7.6.5	Tjänsternas kvalitet.....	179
7.7	Säkerställande av likvärdigt tillträde och utbud för slutanvändare med funktionsnedsättning.....	182
7.7.1	Krav på företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster	182
7.7.2	Främja tillgången på terminalutrustning.....	186
7.8	Nummerupplysningstjänster.....	187

7.9	Larmtjänster och det gemensamma europeiska larmnumret	191
7.10	Europeiska prefix	197
7.11	Tjänster av samhälleligt värde.....	198
7.12	Tillträde till nummer och tjänster	201
7.13	Blockering av nummer och tjänster	203
7.14	Förenklat byte av tjänsteleverantör.	209
8	Integritet och säkerhet	221
8.1	Begrepp i e-dataskyddsdirektivet och berörda tjänster ...	221
8.2	Nät och tjänsters driftsäkerhet.....	222
8.3	Säkerhetskrav och incidenter.....	231
8.4	Lagring och hämtning av information	235
8.5	Undantag från bestämmelser om behandling av personuppgifter och integritetsskydd.....	238
8.6	Genomförande och efterlevnad.....	241
8.7	Icke begärd kommunikation	244
8.8	Nummer, namn och adresser	249
9	Tillsyn m.m.	251
9.1	Informationsskyldighet	251
9.2	Tillsyn	253
9.3	Överklagande av beslut	255
9.4	Tvistlösning	257

9.5	Tvistlösning utanför domstol.....	259
9.6	Sanktioner.....	260
10	Den nationella regleringsmyndighetens ställning	263
11	Rättssäkerhet för Internetanvändare.....	267
12	Vissa radio- och tv-frågor.....	275
12.1	Vidaresändningsplikt	275
12.2	Samverkan mellan digitala interaktiva televisionstjänster.....	279
13	Tidsfrist för ledningsbeslut?	283
14	Internationell roaming	285
15	Konsekvenser	287
16	Författningskommentar	297
16.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.....	297
16.2	Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).....	326
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG av den 25 november 2009	327
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG av den 25 november 2009	361

Sammanfattning

I promemorian lämnas huvudsakligen förslag för genomförande av de uppdaterade EU-direktiven som ligger till grund för regleringen inom området för elektronisk kommunikation. Mot bakgrund av detta föreslås i allt väsentligt ändringar i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) men också i marknadsföringslagen (2008:486).

Det föreslås att det endast i angivna fall ska få anges som tillståndsvillkor, för ett tillstånd att använda radiosändare, att visst slag av elektroniska kommunikationstjänster eller elektroniska kommunikationsnät ska användas. Det gäller för att undvika skadlig störning, säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande, skydda människors liv eller hälsa eller tillgodose det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet. Tillståndsvillkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får meddelas ska vara tillåtna endast om detta krävs för att skydda verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa eller om det finns andra synnerliga skäl. Vidare föreslås som en följd av detta att det inte längre ska gälla något krav på att tillstånd att använda radiosändare ska avse viss radioanvändning. Således fastställs som huvudprinciper att tillstånd att använda radiosändare ska ske utifrån teknik- och tjänsteneutrala utgångspunkter. Vidare föreslås att berörda parter ska ges tillfälle att yttra sig över förslag till villkor som inte följer dessa principer.

Vad avser proceduren för den konkurrensfrämjande förhandsregleringen föreslås att regleringsmyndigheten (nedan

Post- och telestyrelsen, PTS) ska samverka och kommunicera med det nya europeiska samarbetsorganet för elektronisk kommunikation (Berec) för att kunna fullgöra sina uppgifter. Dessutom föreslås tidsfrister för marknadsanalyser och skyldighetsbeslut riktade mot aktörer med betydande marknadsinflytande (SMP). Dessa analyser ska, om inte förlängning beviljas, genomföras inom tre år från antagandet av en tidigare åtgärd som gäller en enskild marknad eller inom två år från antagandet av en reviderad rekommendation om relevanta marknader. I de fall kommissionen har invändningar mot förslag till skyldighetsbeslut föreslås att slutligt beslut i normalfallet inte får fattas förrän kommissionen utfärdat en rekommendation eller beslutat att återkalla sina förbehåll. Om Berec instämmer i kommissionens invändningar mot ett skyldighetsbeslut ska PTS samverka med detta organ och kommissionen för att nå fram till den mest effektiva och lämpliga åtgärden.

I fråga om bestämmelser som rör samtrafik och andra typer av skyldigheter föreslås att företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare även ska kunna förpliktas att vidta åtgärder för att göra företags tjänster kompatibla. Dessutom föreslås att operatörer ska kunna förpliktas att offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer, och det förtydligas att tillträdes-skyldighet även ska kunna avse skyldigheter när det gäller förval och grossisttelefoniabonnemang och tillhörande tjänster. Det föreslås också att det ska ges möjlighet att under vissa förutsättningar förpliktiga om gemensamt utnyttjande av ledningar för elektronisk kommunikation inuti byggnader, eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället om detta är beläget utanför byggnaden.

Vad avser en möjlig skyldighet om så kallad funktionell separation föreslås att denna ska kunna avse alla typer av nät. En informationsplikt föreslås för avsikten att på eget bevåg genomföra en sådan funktionell separering.

En förslag lämnas om att ledningsbeslut som avser ledningar och andra anordningar som ingår i ett elektroniskt kommunika-

tionsnät för allmänt ändamål ska meddelas inom sex månader från det att ansökan kom in till lantmäterimyndigheten.

När det gäller utformning av konsumentavtal inom området föreslås förändringar i LEK. Det föreslås att bestämmelserna om avtal med mera vidgas till att även omfatta tjänster som ger anslutning till ett allmänt kommunikationsnät. Dessutom kompletteras bestämmelserna i LEK, om vad ett avtal ska innehålla, med den obligatoriska information som numera framgår av EU-direktiv. Det klargörs att informationen ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig. Vidare föreslås att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska ges möjlighet att föreskriva hur underrättelser om ändringar av avtal ska utformas.

Dessutom föreslås att den inledande avtalsperioden för slutanvändare inte ska få vara längre än 24 månader och att det alltid ska vara möjligt för slutanvändare att ingå avtal med en maximal giltighetstid om 12 månader.

Det föreslås också att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät.

Vad gäller portering av telefonnummer föreslås att överlämnade av telefonnummer ska ske skyndsamt och att företag ska vara skyldiga att ersätta abonnenter vid förseningar eller missbruk av portering.

Det föreslås också att Konsumentombudsmannen ska få besluta att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska blockera tillträdet till nummer eller tjänster vars marknadsföring är otillbörlig.

Vidare föreslås att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ta hänsyn till behoven hos personer med funktionsnedsättning av att få tillgång till, och dra nytta av, elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som andra.

Vad avser skyldigheten att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter till den som mottar nödsamtal, föreslås att denna

utvidgas till alla som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst.

I fråga om bestämmelser om säkerhet och integritet föreslås att den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. Dessa åtgärder ska anpassas till risken för störningar och avbrott. Dessutom föreslås en skyldighet för operatörer att till PTS meddela om inträffade störningar och avbrott. Myndigheten kan i sin tur ålägga företag att tillhandahålla information till allmänheten om sådana händelser. Det föreslås också att en skyldighet införs för aktörer att rapportera om integritetsincidenter.

Ett annat förslag är att det vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post ska mottagaren inte få uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot angivna bestämmelser i marknadsföringslagen.

När det gäller lagring och hämtning av information i terminalutrustning föreslås bland annat att det i fortsättningen ska gälla ett krav på samtycke. Dock bör det noteras att syftet med ändringen inte är att försvåra användningen av så kallade cookies, eller liknande tekniker, som används i ett legitimt syfte.

Vad avser frågor om tillsyn föreslås att PTS ska få förelägga den som bedriver verksamhet enligt LEK att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer. Dessutom föreslås att operatörer ska tillhandahålla en myndighet viss information som behövs för att skydda en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka nätgrossisttjänster. Vidare föreslås att en operatör som har SMP-status på en grossistmarknad på begäran ska tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förknippade med grossistmarknaden. Bestämmelsen om att den som är föremål för tillsyn normalt ska få en månad på sig att inkomma med synpunkter på

en påstådd överträdelse föreslås att tas bort. Om rättelse inte vidtas under den givna fristen, föreslås PTS kunna meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske omedelbart eller inom skälig tid.

Det föreslås också att tvistlösningsförfarandet ska utvidgas så att det även kan omfatta tvister mellan operatörer och den som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde. Vad gäller gränsöverskridande tvister föreslås PTS kunna samråda med Berec och kunna begära att detta organ yttrar sig över vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten.

Utöver ovan redovisade förslag föreslås förtydliganden och ändringar avseende till exempel samhällsomfattande tjänster, prefixval och förval av nätoperatör och andra nummerfrågor samt information till konsumenter om tillgängliga tjänster. Dessutom föreslås att ett antal definitioner ändras, stryks eller tillförs i lagen.

Vad gäller roamingförfordningen föreslås att PTS ges möjlighet att meddela förelägganden och förbud i enlighet med vad som fastställs i förordningen.

Till sist föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare, utfärda bevis om godkända avlagda prov och överlämna till andra att anordna sådana prov.

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 26 maj 2011.

1 Inledning och bakgrund

År 2000 presenterade Europeiska kommissionen (kommissionen) ett förslag till ett nytt regelverk för elektronisk kommunikation. Det huvudsakliga syftet var att modernisera EU:s lagstiftning på området. Förslaget lades fram mot bakgrund av den snabba marknadsmässiga och tekniska utvecklingen.

År 2002 beslutade Europaparlamentet och rådet om förslagen. Regelverket som beslutades omfattade bland annat fem harmoniseringsdirektiv. Dessa är Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktivet om samhällsomfattande tjänster) samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation). Direktiven har genomförts i svensk rätt i huvudsak genom lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK)

Eftersom regleringen rör ett område som förändras snabbt och då betydande delar av regelverket är tänkt att fasas ut i takt med att konkurrensen utvecklas ser kommissionen regelbundet över regelverket.

Inom ramen för en översyn av regelverket presenterade kommissionen i november 2007 förslag till ändrade direktiv. Den 25 november 2009 antogs omfattande ändringar i direktiven. Det skedde genom två ändringsdirektiv, dels Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG av den 25 november 2009 om ändring av direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektivet), direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektivet) och direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektivet), dels Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG av den 25 november 2009 om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (USO-direktivet), direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (e-dataskyddsdirektivet) och förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna som ansvarar för konsumentskyddslegislationsstiftningen.

Under förhandlingsarbetet gick det ändringsdirektiv som kom att bli direktiv 2009/136/EG under benämningen medborgarnas rättigheter och det ändringsdirektiv som kom att bli direktiv 2009/140/EG under benämningen bättre reglering.

Dessa rättsakter beskrivs i det följande.

Ändringsdirektivet bättre reglering

Genom ändringsdirektivet bättre reglering 2009/140/EG ändrades ramdirektivet, tillträdesdirektivet och auktorisationsdirektivet. Ändringsdirektivet återges i *bilaga 1*.

Ramdirektivet innehåller de grundläggande bestämmelserna för tillämpningen av de övriga direktiven och syftar till att inrätta ett harmoniserat ramverk för elektroniska kommunikationstjänster, elektroniska kommunikationsnät, tillhörande faciliteter, tillhörande tjänster och vissa aspekter av terminalutrustning för att underlätta tillträde för användare med funktionsnedsättning. I ramdirektivet anges närmare de mål och syften som bär upp regelverket som helhet.

Auktorisationsdirektivets syfte är att anpassa reglerna för den inre marknaden för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster genom harmonisering och förenkling av de villkor och bestämmelser som gäller för auktorisation av sådana nät och tjänster.

Tillträdesdirektivet ska inom den ram som fastställs av ramdirektivet harmonisera det sätt på vilket medlemsstaterna reglerar tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter. Direktivets syfte är att i enlighet med den inre marknads principer upprätta ett regelverk för förhållandet mellan leverantörer av nät och tjänster.

I förarbetena till LEK görs en mer grundläggande genomgång av syfte och innehåll i direktivens enskilda artiklar (prop. 2002/03:110 s. 65ff).

Ändringsdirektivet medborgarnas rättigheter

Genom ändringsdirektivet medborgarnas rättigheter 2009/136/EG ändrades i huvudsak USO-direktivet och e-data-skyddsdirektivet. Ändringsdirektivet återges i *bilaga 2*.

USO-direktivets mål är att genom effektiv konkurrens och valmöjligheter säkerställa att det i hela gemenskapen finns

tillgång till allmänt tillgängliga tjänster av god kvalitet och hantera situationer där slutanvändares behov inte kan tillgodoses på ett tillfredställande sätt av marknaden. Efter översynen bör det också särskilt pekas på att direktivet innehåller bestämmelser som avser underlättande för användare med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig elektroniska kommunikationstjänster.

E-dataskyddsdirektivet ska precisera och komplettera Europaparlamentets och rådets direktiv 1995/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet). Syftet är bland annat att säkerställa ett likvärdigt skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna när det gäller behandling av personuppgifter inom sektorn elektronisk kommunikation.

Av förarbetena till LEK framgår i mer detalj syftet med och innehållet i de enskilda artiklarna i de berörda direktiven (prop. 2002/03:110 s. 68ff).

Ett nytt EU-organ

Inom ramen för översynen av telekomdirektiven beslutades också en förordning om inrättande av ett EU-organ. Det skedde genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009 av den 25 november 2009 om inrättande av organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och byrån.

Berec är en utveckling av ERG (European Regulators Group) som bestod av generaldirektörerna för regleringsmyndigheterna i EU (i Sverige Post- och telestyrelsen, PTS). Berec ska främst verka för att regleringen tillämpas harmoniserat inom EU.

För det praktiska arbetet kompletterades Berec med ett sekretariat, kallat "byrån".

Förordningen om Berec föranleder inget genomförande i nationell lagstiftning. Däremot finns regler i direktiven om hur

de nationella regleringsmyndigheterna ska arbeta i och tillsammans med Berec.

Internationell roaming

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG trädde i kraft den 30 juni 2007. I artikel 9 anges att medlemsstaterna ska fastställa regler om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av förordningens bestämmelser samt vidta de åtgärder som krävs för att se till att sanktionerna tillämpas.

Roamingförordningens tillämpningsområde har nyligen utvidgats till att även avse prisnivåer, informationsplikt och tekniska egenskaper vid tillhandahållande av roamingtjänster för sms-meddelanden och datatjänster.¹ Dessutom har det införts vissa bestämmelser om prissättning av olika tjänster. Förordningens rubrik har även ändrats.

I denna promemoria lämnas förslag för att uppfylla de krav som ställs på medlemsstaterna enligt artikel 9 i förordningen.

Vissa frågor om amatörradio

Post- och telestyrelsen har i en skrivelse den 7 december 2005 (dnr N2005/10002/ITP) föreslagit att det ska införas bestämmelser i LEK som ger stöd för att förrätta prov för kunskapsbevis för amatörradioanvändning samt att utfärda, förnya eller återkalla certifikat. I denna promemoria lämnas förslag med anledning av skrivelsen.

¹ Se Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 544/2009 av den 18 juni 2009 om ändring i förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG (Celex 32009RL0544).

Disposition

I denna promemoria, som har utarbetats inom Näringsdepartementet, lämnas förslag på hur de ändrade direktiven ska genomföras i svensk lagstiftning. Genomgången är gjord ämnesvis så att det är innehållet i bestämmelserna som avgör indelningen i kapitel och avsnitt snarare än att varje direktiv går igenom för sig.

I kapitel 3 redogörs och görs en bedömning av de mål och regleringsprinciper som har fastställts för de nationella regleringsmyndigheterna, i Sverige PTS.

I kapitel 4 behandlas de frågor i direktiven som rör användning av radiosändare samt förslag avseende amatörradio.

Kapitel 5 behandlar i huvudsak procedurfrågor kring den konkurrensfrämjande förhandsregleringen som följer av regelverket.

I kapitel 6 redogörs för de ändringar som gjorts i bestämmelser avseende tillträde och andra skyldigheter och de förslag och bedömningar som följer av detta.

I kapitel 7 lämnas förslag och bedömningar kring konsumentskydd och andra frågor om tjänster till slutanvändare.

Av kapitel 8 framgår de förslag och bedömningar som lämnas med anledning av ändringarna i bestämmelser om integritet och säkerhetsfrågor.

Kapitel 9 behandlar bedömningar och förslag kring tillsynsfrågor.

I kapitel 10 tas frågan om PTS oberoende upp i anledning av nya bestämmelser i ramdirektivet.

Kapitel 11 behandlar artikel 1.3 a i ramdirektivet om rätts-säkerhet för Internetanvändare.

I Kapitel 12 lämnas förslag och bedömningar om vissa frågor som är relaterade till rundradiosändningar, det vill säga sändningar av radio och tv.

Genom kapitel 13 behandlas en bestämmelse om tidsfrist för ledningsbeslut.

I kapitel 14 behandlas de förslag som behövs för att genomföra kraven i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om internationell roaming.

I kapitel 15 görs en konsekvensbedömning av förslagen.

2 Förslag till lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation²

dels att 3 kap. 9 och 10 §§ och 5 kap. 12 och 14 §§ ska upphävas,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 10 § ska utgå,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21, Celex 32002L0020), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136), samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37, Celex 32002L0058), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

² Senaste lydelse av

3 kap. 9 § bet. 2009/10:TU18.

5 kap. 14 § 2006:26.

dels att 1 kap. 7 §, 3 kap. 11 och 17 §§, 4 kap. 3, 5, 8–10, 12 a och 14 §§, 5 kap. 1, 2, 4, 6 a, 7, 9 och 15–18 §§, 6 kap. 1, 3 och 18 §§, 7 kap. 3–5, 8, 10 och 13 §§ samt 8 kap. 1, 2, 8, 10–13 och 14 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sexton nya paragrafer, 3 kap. 11 b §, 4 kap. 12 d och 13 a §§, 5 kap. 3 a, 6 b–d, 15 a och 17 a §§, 6 kap. 4 a och b §§, 7 kap. 9 a och 13 b §§ samt 8 kap. 11 a och 12 a §§, samt närmast före 3 kap. 11 b § och 7 kap. 9 a § nya rubriker, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

7 §³

I lagen avses med

abonment: den som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

abonmentupplysning: förvärvsmässig verksamhet för upplysning om abonnentuppgifter till allmänheten eller för förmedling av abonnentuppgifter för sådant ändamål,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter*,

allmänt telefonnät: elektroniskt kommunikationsnät som används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga telefoni-

³ Senaste lydelse 2008:473.

tjänster och som möjliggör överföring av tal, telefax-meddelanden, datakommunikation och andra former av kommunikation mellan nätan-slutningspunkter,

användare: den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

elektronisk kommunikationstjänst: tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigerering samt andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigerering samt *passiva nätdelar* och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

lokaliseringsuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt

kommunikationsnät och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare,

lokaliseringsuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt

kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare,

nätanslutningspunkt: fysisk punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät,

nödsamtal: samtal till samhällets alarmeringstjänst via ett nummer inom fastställd nummerplan för telefoni,

operatör: den som innehar eller på annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät eller tillhörande installation,

radioanläggning: anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål genom sändning av radiovågor (radio-sändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelanden av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägskommunikation *i vad* som för användaren uppfattas som *realtid*,
samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägskommunikation,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigations-tjänst eller någon annan säkerhetstjänst, eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: användare som inte tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller
telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller

flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan, *inklusive nödsamtal,*

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som inte utgör men har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör *eller* stöder den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet,

vertikalt integrerad operatör: en operatör som tillhandahåller tjänster till företag som den konkurrerar med på marknader i efterföljande handelsled.

flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som inte utgör men har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör, stöder *eller kan stödja* den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet *eller den tjänsten,*

Lydelse enligt bet. Föreslagen lydelse
2009/10:TU18

3 kap.

11 §

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
2. *vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,*
3. täckning och utbyggnad inom landet,
4. det geografiska område som tillståndet avser,
2. täckning och utbyggnad inom landet,
3. det geografiska område som tillståndet avser,

5. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,

6. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

7. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,

8. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt

9. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

4. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,

5. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

6. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,

7. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt

8. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

Tillstånd att använda radiosändare får också förenas med villkor om vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser, om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,

2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,

3. skydda människors liv eller hälsa,

4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller

5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållande av radio- och televisionstjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Villkor enligt andra stycket, vilka förbjuder tillhandahållandet av någon annan elektronisk kommunikationstjänst än som anges i villkoren, får meddelas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa, eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till det allmännas intresse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Användning av amatörradio-sändare

11 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska

eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatör-radiosändare är uppfyllda.

Ett beslut om överlämnande enligt första stycket får återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid mot gällande föreskrifter eller om anordnaren eller utfärdaren på annat sätt visar sig vara olämplig att anordna prov eller utfärda bevis.

17 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefoni-tjänst *skall* kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefoni-tjänst *som ger möjlighet till internationella samtal, ska* kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883. *De priser som tillämpas för sådana samtal ska vara jämförbara med dem som tillämpas för samtal till och från andra medlemsstater.*

4 kap.

3 §

Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

En förpliktelse enligt första stycket får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster.

5 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning,
5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *skall* innehålla besked om vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade dessa ska vara samt på vilket sätt de ska offentliggöras.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *skall* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt första och

4. villkor för tillhandahållande och användning, *inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster,*

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *ska* innehålla besked om vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade dessa ska vara samt på vilket sätt de ska offentliggöras.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *ska* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

tredje stycket får förenas med

8 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *skall*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer,

2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,

3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,

4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,

5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,

6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

7. erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster, *eller*

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *ska*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer, *inbegripet sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av nätoperatörer samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang,*

7. erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,

8. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

8. erbjuda tillträde till identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster eller andra tillhörande tjänster, eller

9. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

Beslut enligt första stycket får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer får endast innebära att följa sådana standarder som Europeiska kommissionen har angivit som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

9 §

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett allmänt telefontät mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och abonnentens fasta nätanslutningspunkt skall, om nätet där består av en parkabel av metall, förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet skall innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparla-

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till nätinfrastruktur i grossistledet via en fast anslutningspunkt ska förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elek-

mentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv). Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

troniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG*⁴. Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

10 §

Vid tillämpning av 8 § *skall* särskilt beaktas

Vid tillämpning av 8 § *ska* särskilt beaktas

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande installationer, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den tillgängliga kapaciteten,

3. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nät eller tillhörande installationer,

4. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

5. berörda immateriella rättigheter,

5. berörda immateriella rättigheter, *och*

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *och*

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

7. *nätets funktion och tekniska säkerhet.*

12 a §⁵

Om det finns synnerliga

Om det finns synnerliga

⁴ EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140.

⁵ Senaste lydelse 2008:473.

skäl får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § ålagts en *skyldighet om tillträde till ett sådant nät som avses i 9 §*, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som *avser förvaltning, drift och tillhandahållande av nät och tillhörande installationer* som omfattas av beslutet om tillträdesskyldighet. Avskiljandet ska särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

Om operatören ålagts en *skyldighet att tillhandahålla dubbelriktad höghastighetsöverföring* för att inom ett geografiskt område nå fler än en slutanvändare från en anslutningspunkt, får operatören, om slutanvändaren nås i ett sådant nät som avses i 9 §, även förpliktas att avskilja ytterligare verksamheter som behövs för tillhandahållande enligt *skyldighetsbeslutet*.

skäl får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § *första stycket första meningen* ålagts en *tillträdesskyldighet*, förpliktas att organisatoriskt avskilja verksamheter som *har anknytning till beslutet om tillträdesskyldighet*. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att *verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet* och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

12 d §

Om en operatör som avses i 12 a § avser att avskilja en betydande del av eller samtliga sådana verksamheter som där anges i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska

operatören i förväg och i god tid underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen.

13 a §

En operatör eller någon annan som äger ledningar för elektronisk kommunikation inuti en byggnad, får, efter ansökan av en operatör förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden möjligheter till gemensamt utnyttjande av sådana ledningar inuti byggnaden, eller fram till det första utlopps- eller förgreningssället om detta är beläget utanför byggnaden. En sådan förpliktelse får endast beslutas om anläggning av ytterligare sådan infrastruktur är olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

14 §⁶

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § 5 förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemen-

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § 5 eller 13 a § förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter

⁶ Senaste lydelse 2006:586.

samt utnyttjande av egendom till gemensamt utnyttjande av eller annat, om det egendom eller annat, om det

1. är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller

2. krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnation eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *skall* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnation eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *ska* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

5 kap.

1 §

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *skall* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *det allmänna telefonnätet* till en fast anslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *ska* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *ett allmänt kommunikationsnät* till en fast anslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster *till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe* åt var och en som efterfrågar denna tjänst,

3. i en abonnentförteckning, som *skall* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla funktionshindrede tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsombäddande tjänster *skall* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster *via den anslutningspunkt som avses i 1* åt var och en som efterfrågar denna tjänst,

3. i en abonnentförteckning, som *ska* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater *eller andra ställen för allmän tillgång till taltelefoni* i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

likvärdiga villkor som för andra funktionshindrede behov av

Tillgång till samhällsombäddande tjänster *ska* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

2 §

Den som enligt 1 § *skall* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *skall* vara utformad så att *slutanvändare kan utföra och ta emot lokala, nationella och internationella samtal, telefax och datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.*

Regeringen får meddela föreskrifter om datahastighet enligt andra stycket.

Den som enligt 1 § *ska* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *ska* vara utformad så att *den stöder en allmänt tillgänglig telefonitjänst samt telefax och datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.*

3 a §

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och som avser att avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk enhet med ett annat ägarskap, ska i god tid underätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt.

4 §⁷

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får i tillämpliga fall åläggas skyldighet att

1. tillämpa gemensamma taxor för hela landet eller tillämpa ett visst högsta pris,

2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* och för användning av allmänna telefonitjänster, samt

3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden.

2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* och för användning av allmänna telefonitjänster,

3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden, *samt*

4. *avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade räkningar som gäller användning av det allmänna kommunikationsnätet, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad,*

5. *på en abonnents begäran upplysa om alternativa taxor som ger en lägre kostnad, och*

6. *avgiftsfritt tillhandahålla konsumenter varningsmeddelanden om onormala konsumtionsmönster observeras.*

Taxor som avses i första stycket 1 ska göras allmänt tillgängliga.

⁷ Senaste lydelse 2008:484.

6 a §⁸

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *skall se till* att verksamheten uppfyller rimliga krav på *god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid*. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder* för att säkerställa att verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. *De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott*. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten *ska* fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

6 b §

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning.

Tillsynsmyndigheten får förplikta den som tillhandahåller

⁸ Senaste lydelse 2005:240.

ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott, om myndigheten bedömer att det ligger i allmänhetens intresse att sådan information lämnas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

6 c §

Om det behövs för att förebygga försämring av elektroniska kommunikationstjänster, eller förhindrad eller långsam trafik i elektroniska kommunikationsnät, får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät.

6 d §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska i verksamheten ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och

2. dra nytta av det utbud av tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur skyldigheten ska fullgöras.

7 §⁹

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringssuppgifter, lokaliseringsuppgifter,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefonnät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att

2. tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringssuppgifter, lokaliseringsuppgifter, och

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användningen av tjänsten, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad, och

⁹ Senaste lydelse 2009:546.

räkningen ska vara ospecificerad,

5. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

6. i verksamheten ta hänsyn till funktionshindrades behov av särskilda tjänster.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

9 §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefoni-tjänster skall se till att telefon-nätet medger att en abonnent kan behålla sitt telefonnummer vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, skall telefonnummer som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne

5. se till att slutanvändare, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska unionen.

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska se till att en abonnent kan behålla sitt telefonnummer vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, ska telefonnummer som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne ska till-

skall tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *telefonitjänst* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

handahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *elektroniska kommunikationstjänster* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Överlämnande av telefonnummer enligt första stycket ska utföras snarast möjligt.

Första stycket gäller inte överlämnande av telefonnummer mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

15 §

Ett avtal mellan en slutanvändare och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster *eller anslutning till ett allmänt telefonnät skall* innehålla uppgifter om

Ett avtal mellan en slutanvändare och den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga* elektroniska kommunikationstjänster *ska* innehålla *tydliga, heltäckande och lättillgängliga* uppgifter om

1. leverantörens namn och adress,
2. de tjänster som tillhandahålls,

3. den *kvalitetsnivå* som erbjuds,
4. leveranstiden,
5. de underhållstjänster som erbjuds,
6. detaljerade priser och taxor,
3. *tillgång till och begränsningar i tillhandahållandet av larmtjänster samt huruvida det tillhandahålls uppgifter om varifrån samtal kommer,*
4. *andra villkor som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar än som anges i 3,*
5. den *miniminivå* på tjänsterna som erbjuds,
6. leveranstiden,
7. *eventuella förfaranden som företaget infört för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av nätet fylls eller överbelastas samt information om hur dessa förfaranden kan inverka på tjänsternas kvalitet,*
8. de underhållstjänster som erbjuds *och de kundstödtjänster som tillhandahålls samt hur dessa kan kontaktas,*
9. *eventuella begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning,*
10. *abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning och vilka personuppgifter som har införts i abonnentförteckningen,*
11. detaljerade priser och taxor,

7. hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,

8. avtalets löptid,

9. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,

10. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,

11. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och

12. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.

12. *de betalningsmetoder som erbjuds och eventuella kostnadsskillnader beroende på betalningsmetod samt hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,*

13. avtalets löptid,

14. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,

15. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,

16. *vilka villkor på minsta användning eller kortaste löptid som gäller för att kampanj-erbjudanden ska kunna utnyttjas,*

17. *eventuella avgifter för att behålla telefonnummer eller andra identifierare vid byte av tjänsteleverantör,*

18. *eventuella avgifter vid uppsägning av avtalet, inklusive eventuell kostnadstäckning med avseende på terminalutrustning,*

19. *vilken typ av åtgärder som företaget kan komma att vidta i samband med säkerhets- eller integritetsincidenter eller hot och sårbarhet,*

20. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och

21. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.

15 a §

Ett avtal mellan en slutanvändare och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster får inte ha en inledande löptid som överstiger 24 månader.

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda slutanvändare avtal med en längsta löptid om 12 månader.

16 §

Om den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet *skall* abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *skall* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Om den som tillhandahåller abonnenter ett *allmänt kommunikationsnät* eller *allmänt tillgängliga* elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet *ska* abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *ska* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelsens utformning.

17 §

Den som tillhandahåller *en allmänt tillgänglig telefonitjänst* skall hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor *för tillgång till och användning av telefoni-tjänsten* allmänt tillgänglig.

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikations-tjänster*, ska hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor allmänt tillgänglig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådan information.

17 a §

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikations-tjänster* får förpliktas att tillhandahålla abonnenter information om

1. tillämpliga taxor för nummer eller tjänster som omfattas av särskild prissättning,
2. ändringar när det gäller abonnenters tillgång till larmtjänster eller till information om varifrån samtal kommer,
3. ändringar av villkor som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar,
4. förfaranden som leverantören infört för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av nätet fylls eller överbelastas samt om hur dessa

förfaranden kan inverka på tjänsternas kvalitet,

5. abonnenternas rättighet att avgöra om de ska föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning och om vilka typer av uppgifter som berörs, och

6. produkter och tjänster som är riktade till abonnenter med funktionsnedsättning.

Ett beslut om en förpliktelse enligt första stycket 1 får, när det gäller enskilda tjänstekategorier, förenas med krav på att information tillhandahålls omedelbart innan samtalet kopplas.

18 §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet.

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet och om vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa likvärdigt tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning.

6 kap.

1 §

I detta kapitel avses med

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät om denna information inte kan sättas i samband med den enskilde abonnenten eller användaren av informationen,

integritetsincident: en händelse som leder till oavsiktlig utplåning, förlust, ändring, otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

trafikuppgift: uppgift som behandlas i syfte att befordra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande.

Begreppen behandling, personuppgiftsansvarig och samtycke har i kapitlet samma innebörd som i personuppgiftslagen (1998:204).

3 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *skall* vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att *behandlade* uppgifter skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *skall* vidta de åtgärder som är nödvändiga för

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *ska* vidta lämpliga *tekniska och organisatoriska* åtgärder för att säkerställa att uppgifter *som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten* skyddas. Den som tillhand-

att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *skall* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsintrång*.

håller ett allmänt kommunikationsnät *ska* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *ska* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsincidenter*.

4 a §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska utan dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om inträffade integritetsincidenter. Om incidenten i större grad kan antas påverka de abonnenter eller användare som uppgifterna berör, eller om tillsynsmyndigheten så begär, ska även dessa underrättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

4 b §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska

löpande föra förteckningar över inträffade integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i sådana förteckningar.

18 §

Elektroniska kommunikationsnät får användas för att lagra eller få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren av den personuppgiftsansvarige får information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning, endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till behandlingen. Detta hindrar inte sådan lagring eller hämtning som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

7 kap.

3 §

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av

1. betalning av avgift,
2. efterlevnaden av de allmänna skyldigheter som gäller enligt denna lag,
3. efterlevnaden av villkor som meddelats med stöd av lagen, *och*
4. efterlevnaden av de skyldigheter som ålagts enligt 4 och 5 kap.

3. efterlevnaden av villkor som meddelats med stöd av lagen,
4. efterlevnaden av de skyldigheter som ålagts enligt 4 och 5 kap., *och*
5. ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Information som *skall* hållas allmänt tillgänglig enligt denna lag, eller enligt de skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, *skall* utan anmodan *tillställas* tillsynsmyndigheten.

Information som *ska* hållas allmänt tillgänglig enligt denna lag, eller enligt de skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, *ska* utan anmodan *lämnas till* tillsynsmyndigheten.

3 a §¹⁰

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG finns regler om

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de skyldigheter som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i

¹⁰ Senaste lydelse 2007:1375.

prisnivåer och informationsplikt vid tillhandahållande av roamingtjänster för rösttelefoni mellan medlemsstaterna.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de i förordningen angivna reglerna ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

4 §

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, *skall* myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig. I underrättelsen *skall* myndigheten ange att den kan komma att meddela ett föreläggande eller förbud enligt 5 §, om inte rättelse sker inom skälig tid. *Skälig tid får inte understiga en månad, annat än vid upprepade fall av överträdelse, om inte den som underrättas samtycker till en kortare tidsfrist.*

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, *ska* myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig. I underrättelsen *ska* myndigheten ange att den kan komma att meddela ett föreläggande eller förbud enligt 5 §, om inte rättelse sker inom skälig tid.

5 §

Om en underrättelse enligt 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse *skall* ske.

Om en underrättelse enligt 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse *skä* ske omedelbart eller inom skälig tid.

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *skall* upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse, eller

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *skä* upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Om en radiosändare använts i mindre omfattning än vad tillståndsvillkoren medger får dock ett sådant tillstånd inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Förelägganden och förbud enligt första och andra stycket får förenas med vite.

8 §

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller

folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, *eller andra användare av radiofrekvenser*, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast efterleva lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,

2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *skall* upphöra.

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *ska* upphöra.

Ett beslut enligt första stycket får meddelas att gälla i högst tre månader. Om rättelse inte vidtas under denna tid får tiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt första stycket får förenas med vite.

Blockering av nummer och tjänster

9 a §

Konsumentombudsmannen får besluta att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster tills

vidare ska blockera tillträdet till ett nummer eller en tjänst om Konsumentombudsmannen avser att ingripa mot marknadsföringen av numret eller tjänsten genom att

1. meddela ett föreläggande enligt 28 § marknadsföringslagen, eller

2. väcka talan vid Marknadsdomstolen om förbud eller åläggande enligt 23, 24 eller 25 § samma lag.

Konsumentombudsmannen ska upphäva beslutet när den marknadsföring som föranledde beslutet upphört eller om det i övrigt finns skäl för det.

*Lydelse enligt bet. Föreslagen lydelse
2009/10:TU18*

10 §¹¹

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde, får en part hänskjuta

¹¹ Senaste lydelse 2009:546.

tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Om en tvist som hänskjuts till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjuts till en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *skall* tillsynsmyndigheten vid handläggning av ärendet samråda med den utländska myndigheten.

Om en tvist som hänskjuts till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjuts till en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *ska* tillsynsmyndigheten vid handläggning av ärendet samråda med den utländska myndigheten.

Tillsynsmyndigheten ska vid behov samråda med organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation och begära att organet yttrar sig över vilken åtgärd som bör vidtas för att lösa tvisten.

När tillsynsmyndigheten har lämnat in en begäran om ytt-

rande, får beslut fattas först när yttrandet har kommit in. Om ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp får dock beslut fattas tidigare. Tillsynsmyndigheten ska i beslutet beakta innehållet i yttrandet.

13 b §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ersätta en abonnent skada som uppkommer genom dröjsmål med överlämnande av telefonnummer enligt 5 kap. 9 §, om inte den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om överlämnande av telefonnummer och vars följder denne inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Beror dröjsmålet på någon som tjänstetillhandahållaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra överlämnandet, är tjänstetillhandahållaren fri från ansvar endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första meningen.

Abbonenten har alltid rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk av

överlämnande av telefonnummer.

8 kap.

*Lydelse enligt bet. Föreslagen lydelse
2009/10:TU18*

1 §

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19, 23 och 24 §§,

2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna enligt 5 kap.,

3. klart definierade statistiska ändamål,

4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§, *eller*

5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.,

6. *skydda en effektiv användning och säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser, och*

7. *utvärdering av sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter.*

En operatör som enligt 7 § har betydande inflytande på en grossistmarknad är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om

de slutkundsmarknader som är förknippade med grossistmarknaden.

Uppgifter som avses i första stycket 2–5 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

Uppgifter som avses i första stycket 3–7 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

En operatör får förpliktas att tillhandahålla nödvändig information för att möjliggöra en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet avseende den egendom eller annat som avses i 4 kap. 14 a § andra stycket.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Den information som har erhållits av en myndighet enligt bestämmelser i denna lag får på motiverad begäran lämnas till Europeiska kommissionen, eller andra behöriga myndigheter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är nödvändigt för att dessa *myndigheter* eller den svenska myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Den information som har erhållits av en myndighet enligt bestämmelser i denna lag får på motiverad begäran lämnas till Europeiska kommissionen, *organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation* eller andra behöriga myndigheter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är nödvändigt för att dessa eller den svenska myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter.

8 §

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 14 § eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *skall* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 13 a eller 14 § eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *ska* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

Lydelse enligt *bet. Föreslagen lydelse*
2009/10:TU18

10 §

När en myndighet avser att enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation eller meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, ska den upprätta ett förslag till åtgärd och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid.

När en myndighet avser att enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation eller meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, *eller meddela villkor enligt 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket*, ska den upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid.

Första stycket gäller inte en tvist som har hänskjutits till prövning enligt 7 kap. 10 §.

11 §

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiveerat förslag till beslut *tillställas* behöriga myndigheter i övriga stater och Europeiska kommissionen.

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiveerat förslag till beslut *överlämnas till* behöriga myndigheter i övriga stater, *organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation* och Europeiska kommissionen.

Underrättelse till kommissionen enligt första stycket ska även lämnas om en myndighet i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som beslutats enligt denna lag.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 a §

En underrättelse enligt 11 § ska ske inom tre år från det senaste beslutet om en särskild skyldighet för en viss marknad, eller inom den längre tid som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om den rekommendation som avses i 5 § innehåller en marknad som inte tidigare har

analyserats, ska underrättelsen ske inom två år från beslutet om rekommendationen.

Om en underrättelse enligt första eller andra stycket inte kan ske i tid för att marknadsanalysen enligt 5 § inte har slutförts, ska bistånd med slututförandet begäras från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

*Lydelse enligt bet. Föreslagen lydelse
2009/10:TU18*

12 §

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att underrättelse har skett. *Infaller den tidpunkt som bestämts enligt 10 § senare får beslutet meddelas tidigast då.*

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden meddelat myndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § avviker från kommissionens rekommendation, eller
2. avser identifiering av företag enligt 6 § andra stycket.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där får beslut inte meddelas.

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att underrättelse har skett.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där får beslut inte meddelas.
Om kommissionens invänd-

ningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 10 § ske av det nya förslaget inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a §

Beslut om särskilda skyldigheter enligt 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § får meddelas tidigast en månad efter det att underrättelse enligt 11 § har skett.

Ett beslut får dock meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i första stycket om Europeiska kommissionen meddelat att den har invändningar mot förslaget. I sådant fall ska ett samarbete inledas med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation, i syfte att identifiera den mest effektiva och lämpliga åtgärden.

Beslut får fattas senare än vad som anges i andra stycket om det behövs för att ett förnyat samrådsförfarande enligt 10–12 §§ ska kunna genomföras.

Lydelse   *enligt*   *bet.*   *Föreslagen lydelse*
2009/10:TU18

13 §

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter och Europeiska kommissionen utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter, Europeiska kommissionen och organet för europeiska regeringsmyndigheter för elektronisk kommunikation utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Ett beslut om en åtgärd enligt första stycket får inte förlängas utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§.

14 a §¹²

Ett beslut enligt 4 kap. 12 a eller 12 c § får inte fattas utan att ett förslag till beslutet först har godkänts av Europeiska kommissionen.

När kommissionen har godkänt ett förslag stycket ska den myndighet som regeringen bestämmer göra en analys enligt 6 § första stycket av de

¹² Senaste lydelse 2008:473.

*marknader som kan påverkas av
beslutet.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 26 maj 2011.
  2. Tillståndsvillkor som meddelats före ikraftträdandet med stöd av 3 kap. 11 § första stycket 2 och som strider mot 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket, upphör att gälla den 26 maj 2016.

2.2 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om marknadsföringslagen (2008:486) att det i lagen ska införas en ny paragraf, 20 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 a §

Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 26 maj 2011.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

3 Mål och regleringsprinciper

Bedömning: Ändringarna av artikel 8 i ramdirektivet föranleder inte något behov av ändringar i svensk rätt.

Skälen för bedömningen: Artikel 8 i ramdirektivet klargör de uppgifter och mål som ska präglade de nationella regleringsmyndigheternas arbete. Detta uttrycks i artikel 8.1 som att medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna, när de utför de uppgifter som anges i ramdirektivet och särdirektiven, ska vidta alla rimliga åtgärder som krävs för att uppnå de mål som framgår i övrigt av artikeln. Det betonas också att dessa åtgärder ska stå i proportion till de angivna målen. Vidare framhålls att medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna i största möjliga utsträckning beaktar det önskvärda i att regleringen görs teknikneutral. Vad avser bestämmelsen om att sträva mot teknikneutralitet har ett förtydligande införts i artikel 8.1 som anger att detta gäller om inget annat anges i artikel 9 om radiofrekvenser. Förändringarna i artikel 9 redogörs för i kapitel 4.

I artikel 8.2 i ramdirektivet betonas att de nationella regleringsmyndigheterna ska främja konkurrens. Vad gäller detta arbete har ändringar införts i artikel 8.2 a där det framgår att regleringsmyndigheterna ska säkerställa att användarna, inbegripet användare med funktionsnedsättning, och efter ändringen, också äldre användare och användare med särskilda sociala behov, får maximalt utbyte när det gäller urval, pris och kvalitet. Detta utgör således ingen ändring i sak utan är ett

förtydligande av att särskilt skyddsvärda grupper innefattas i begreppet användare.

Vad gäller artikel 8.2 b i ramdirektivet har denna artikel förtydligats genom att det numera anges att när regleringsmyndigheterna ska säkerställa att det inte uppstår någon snedvridning eller begränsning av konkurrensen inom sektorn så gäller det bland annat i samband med överföring av innehåll. Förtydligandet får anses ha gjorts för att betona att elektroniska kommunikationer också inkluderar överföring av innehållstjänster, det vill säga bland annat radio- och tv-sändningar.

I artikel 8.4 har en ny punkt g införts som fastställer att de nationella regleringsmyndigheterna ska främja slutanvändares förmåga att skaffa sig tillgång till och distribuera information eller använda tjänster och tillämpningar efter eget val. Denna bestämmelse fokuserar således på att de nationella regleringsmyndigheterna ska motarbeta diskriminering av slutanvändarna vad avser deras möjlighet att ta del av information och tjänster samt att nå ut med information och tjänster till andra via en elektronisk kommunikationstjänst. Bestämmelsen rör i synnerhet möjligheter att använda Internet och aktualiserar frågor kring vad som i dagligt tal benämns som öppenhet på Internet eller ”nätneutralitet”.

Artikel 8.5 i ramdirektivet är ny. Denna artikel fastställer att de nationella regleringsmyndigheterna ska tillämpa i artikeln angivna principer för att på ett objektiva, öppet, icke-diskriminerande och proportionellt sätt nå de politiska mål som anges i artikeln i övrigt.

I artikel 8.5 a anges att de nationella regleringsmyndigheterna ska främja förutsägbarhet i lagstiftningen genom att säkerställa en konsekvent regleringsstrategi.

I artikel 8.3 c fanns tidigare en bestämmelse om att de företag som regleringsmyndigheterna utövar tillsyn mot ska behandlas lika. Denna bestämmelse återfinns numera som artikel 8.5 b i det nya ramdirektivet.

Av artikel 8.5 c framgår att de nationella regleringsmyndigheterna ska skydda konkurrensen för konsumenterna och när så är möjligt främja konkurrens på infrastrukturnivå.

Artikel 8.5 d fokuserar på att främja investeringar och innovationer för förbättrad infrastruktur men också på att se till att myndigheterna när de inför skyldigheter om tillträde till infrastruktur beaktar investeringsrisker och tillåter samarbetsarrangemang mellan investerare. Bestämmelsen återfanns tidigare i huvudsak i artikel 8.2 c med den skillnaden att betoningen på investeringsrisker och samarbeten nu har tillfogats.

Enligt artikel 8.5 e ska de nationella regleringsmyndigheterna ta vederbörlig hänsyn till de skilda förutsättningar för konkurrens- och konsumentförhållanden som råder inom en medlemsstat. Sådana hänsyn kan i den marknadsanalys som myndigheterna utför bland annat yttra sig genom så kallad geografisk segmentering eller olika geografiska relevanta marknader inom medlemsstaten.

I artikel 8.5 f konstateras att de nationella regleringsmyndigheterna enbart ska införa skyldigheter beträffande förhandsreglering i de fall det inte finns någon effektiv och hållbar konkurrens och lindra dessa skyldigheter eller häva dem så snart det råder förutsättningar för en fungerande konkurrens på marknaden.

I portalparagrafen till lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK), 1 kap. 1 §, framgår att bestämmelserna i lagen syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte vad gäller urval, pris och kvalitet. Detta syfte ska främst uppnås genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen på området främjas. Det anges att samhällsomfattande tjänster alltid ska finnas tillgängliga på likvärdiga villkor för alla i hela landet och till överkomliga priser. Dessutom lyfts det fram att elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet särskilt ska beaktas vid lagens tillämpning.

Av förarbetena till lagen framgår att portalparagrafen har utformats inom ramen för de allmänna mål för direktiven som kommer till uttryck i artikel 8 i ramdirektivet (prop. 2002/03:110 s. 115 och s. 354).

De förändringar som genomförts i artikeln avseende 8.1–8.4 utgörs av förtydliganden vad avser användarnas möjligheter att få tillgång till tjänster och applikationer och intresset av en effektiv konkurrens. Dessa förtydliganden påverkar inte den allmänna inriktningen av artikeln, varför detta får anses vara genomfört i och med utformningen av portalparagrafen till LEK.

De nya målformuleringar som införts i den nya artikeln 8.5 i ramdirektivet utgörs av preciseringar av hur de allmänna målen ska uppnås. Målformuleringarna föranleder inte något behov av att ändra i de svenska bestämmelserna eftersom de uttryckta målen utgörs av preciseringar vars övergripande inriktning täcks av LEK:s portalparagraf och bestämmelsen i 1 kap. 2 § LEK om att åtgärder som vidtas med stöd av lagen inte får var mer ingripande än vad som är rimligt och ska vara proportionella med hänsyn till lagens syfte och övriga intressen som fastställs i lagen.

4 Frågor om användning av radiosändare

4.1 Utgångspunkter

Bestämmelser om inriktningen för användningen av radiosändare, och radiofrekvenser, återfinns i artikel 8a–9b i ramdirektivet. Nyttjanderätter till radiofrekvenser, det vill säga tillstånd att använda radiosändare, behandlas i auktorisationsdirektivet.

Efterfrågan på radiofrekvenser ökar kontinuerligt. Det gör att det med tiden blivit allt viktigare att fördela denna knappa naturresurs på effektivast möjliga sätt. Som framgår av Frekvensutredningens betänkande är teknikutvecklingen den viktigaste underliggande orsaken till denna utveckling (SOU 2008:72 s. 154f).

Den tekniska utvecklingen leder till att radiofrekvenser kan användas mer tekniskt effektivt genom att mer information (fler bitar) kan överföras per hertz (Hz). Men teknikutvecklingen har också inneburit allt fler användningsområden för radiofrekvenser och därmed bidragit till en ökad efterfrågan på dessa. Den ökade efterfrågan har inte fullt ut kunnat mötas genom en effektivare användning, vilket gör att efterfrågan på radiofrekvenser i många fall överstiger utbudet. Efterfrågan har under senare år ökat och förväntas fortsätta att öka i framtiden. En förklaring till detta är att användarna i allt högre grad förväntar sig likartad funktionalitet och i stort sett samma tjänsteutbud i trådlösa nät som i trådbundna nät samtidigt som antalet tjänster och tillämpningar för elektronisk kommunikation ökar mycket snabbt.

Utvecklingen och därmed behovet av en effektiv förvaltning av radiofrekvenser uttrycks i skäl 24 till ändringsdirektivet, där det fastställs att radiofrekvenser bör ses som en begränsad allmän resurs med ett betydande värde för allmänheten och marknaden. Vidare framförs att det ligger i det allmännas intresse att radiofrekvenser hanteras så effektivt som möjligt ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv, där dess viktiga roll för elektronisk kommunikation och för målen om kulturell mångfald och mediemångfald samt för social och territoriell sammanhållning beaktas. Slutsatsen av detta är att hinder för en effektiv användning gradvis bör avlägsnas.

Strategisk planering och samordning av radiofrekvenspolitiken

Den tekniska utvecklingen av radioanvändning sker på global nivå. Dessutom stannar inte radiosignaler vid nationsgränser. Det innebär att en effektiv användning av radiofrekvenser bäst kan uppnås genom internationell samordning utan att detta för den skull rubbar det faktum att suveräna stater råder över radiofrekvensanvändningen inom det egna territoriet.

Detta kommer till uttryck i den nya artikeln 8a i ramdirektivet som handlar om strategisk planering och samordning av radiospektrumpolitiken inom EU. I artikeln fastställs bland annat att medlemsstaterna ska samarbeta med varandra och med Europeiska kommissionen (kommissionen) när det gäller strategisk planering, samordning och harmonisering av användningen av radiofrekvenser. Genom samarbetet ska medlemsstaterna verka för samordning av strategierna för radiospektrumpolitiken och, vid behov, harmonisera villkor för tillgång till och effektiv användning av radiospektrum, som är nödvändiga för upprättande och funktion av den inre marknaden för elektronisk kommunikation.

I artikel 8a.3 fastställs att kommissionen för Europaparlamentet och rådet får lägga fram lagförslag om inrättande av fleråriga program för radiospektrumpolitiken. I dessa program ska

de politiska riktlinjerna och målen för den strategiska planeringen och harmoniseringen av användningen av radiofrekvenser fastställas. Kommissionen ska, innan den lämnar sådana lagförslag, beakta yttranden från gruppen för radiospektrumpolitik (RSPG), vilken är inrättad genom ett kommissionsbeslut (2002/622/EG).

I artikel 8a.4 anges att kommissionen till Europaparlamentet och rådet får föreslå gemensamma allmänna politiska mål när detta är nödvändigt för att säkerställa en effektiv samordning av gemensamma intressen. Det fastslås också att kommissionen i dessa fall, i största möjliga utsträckning, ska beakta yttranden från RSPG.

Artikel 8a utgör således en viljeinriktning för radiofrekvenspolitiken inom EU. Det bör i det sammanhanget särskilt noteras möjligheten för kommissionen att lämna lagförslag, utformade som fleråriga program, för den framtida inriktningen på policy-nivå. Dessa program kan på sikt väntas bidra till en harmonisering av radiofrekvenspolitiken på Europeanivå. Det är därför av största vikt att arbetet med programmen får hög prioritet och att de utformas på sådant sätt att en effektivare användning av radiofrekvenser inom EU kan uppnås. Därmed skulle ökade förutsättningar för bland annat yttrandefrihet och ekonomisk tillväxt kunna skapas.

4.2 Kravet på tillstånd att använda radiosändare

Bedömning: Bestämmelserna om krav på tillstånd för att använda radiosändare behöver inte ändras.

Skälen för bedömningen

Tillståndskrav

Artikel 5 i auktorisationsdirektivet innehåller den grundläggande regleringen av nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer.

Vad gäller radiofrekvenser ska medlemsstaterna underlätta nyttjandet av radiofrekvenser som faller under så kallad allmän auktorisation och de får vid behov bevilja individuella nyttjanderätter i syfte att undvika skadlig störning, säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, garantera en effektiv radiospektrumanvändning eller uppfylla andra mål av allmänt intresse som medlemsstaterna fastställt i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Enligt den tidigare utformningen av artikeln framgick att medlemsstaterna i första hand skulle undvika att ställa krav på individuella nyttjanderätter, det vill säga tillstånd, om risken för skadlig störning var försumbar. Således har artikeln ändrats genom att det numera fastställs under vilka förutsättningar som tillstånd får beviljas i stället för att det uttrycks som att så kallad allmän auktorisation ska främjas om detta är möjligt.

Enligt 3 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) krävs tillstånd att använda radiosändare. I 3 kap. 2–4 §§ LEK finns vissa undantag från tillståndsplikten.

I förarbetena (prop. 2002/03:110 s. 127 ff) angavs att ett tungt skäl för att behålla tillståndskravet var den svenska frekvensplanens rättsliga status. Den svenska frekvensplanen upprättas av Post- och telestyrelsen (PTS) med utgångspunkt i ITU:s (International Telecommunication Union) radioreglemente.

Den svenska frekvensplanen är utformad som ett allmänt råd, se PTS allmänna råd (PTSFS 2010:2) om den svenska frekvensplanen.

Ändringar i radioreglementet sker på basis av de världsradio-konferenser som ITU anordnar. Ändringarna i radioreglementet föranleder sedan ändringar i den svenska frekvensplanen. Därutöver sker ändringar i frekvensplanen till följd av beslut från kommissionen med stöd av radiospektrumbeslutet (676/2002/EG) och av nationella skäl.

Frågan om frekvensplanens rättsliga status är av stor betydelse för regelverkets utformning.

Enligt artikel 5.1 i auktorisationsdirektivet ska medlemsstaterna som utgångspunkt underlätta nyttjandet av radiofrekvenser under så kallad allmän auktorisation, men individuella tillstånd får beviljas för att uppfylla vissa i artikeln angivna mål. Detta innebär att strävan ska vara att villkoren för användning av radiofrekvenser i högre utsträckning ska knytas till det generella regelverket.

Redan i förarbetena till lagen om radiokommunikation diskuterades frågan om frekvensplanens rättsliga status (prop. 1992/93:200 s. 188). Där angavs att föreskrifter om fördelning av frekvensutrymmet kräver lagform med hänsyn till reglerna i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) och regeringsformen. De bestämmelser utöver lagregleringen som kan förekomma får inte vara mer betungande än att de kan betecknas som så kallade verkställighetsföreskrifter. Utöver detta framfördes i förarbetena till LEK att dynamiken inom radioområdet starkt talar emot att lagstifta på en sådan detaljeringsnivå som frekvensplanen utgör (prop. 2002/03:110 s. 131).

De tidigare redovisade skälen för att det ska finnas ett krav på tillstånd att använda radiosändare är fortfarande giltiga. Att lagstifta på sådan detaljeringsnivå som frekvensplanen utgör skulle riskera att hämma utvecklingen på marknaden samtidigt som bestämmelsen i direktivet ger förutsättningar för beviljande av individuella tillstånd, för att garantera en effektiv användning och för att uppfylla andra nationella mål.

Dessutom anges i 3 kap. 4 § LEK att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt. PTS föreskrifter om undantag från tillståndsplikten för vissa radiosändare uppdateras regelbundet, varvid nya undantag införs som är baserade på bland annat beslut från kommissionen med stöd av radiospektrumbeslutet (676/2002/EG).

Mot bakgrund av vad som framförts ovan saknas tillräckliga skäl att ändra huvudregeln i LEK om krav på tillstånd för att använda radiosändare.

Beviljande av tillstånd

I artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet anges kraven för beviljande av nyttjanderätter till radiofrekvenser. I det första stycket anges att medlemsstaterna på begäran ska bevilja företag rättigheter att nyttja radiofrekvenser om det inte strider mot ramdirektivet eller artiklarna 6, 7 och 11.1 c i auktorisationsdirektivet. Detta stycke har inte ändrats i sak. Nuvarande bestämmelser i 3 kap. 6 § LEK uppfyller de krav som uppställs i artikeln.

Det andra stycket i artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet har ändrats i huvudsak genom att det nu anges att förfarandena för att bevilja nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer inte bara ska vara öppna och icke-diskriminerande, utan även *objektiva* och *proportionella*. Dessutom har det införts ett tillägg om att ett undantag från kravet på öppna förfaranden kan tillämpas om detta krävs när man beviljar leverantörer av innehållstjänster för radio- eller tv-sändningar individuella tillstånd för att uppnå mål av allmänt intresse som gäller i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

I 1 kap. 2 § LEK anges bland annat att åtgärder som vidtas med stöd av lagen ska vara proportionella. Att förfarandet ska vara objektivt följer av allmänna förvaltningsrättsliga principer. Av 3 kap. 8 § andra stycket 1 LEK framgår att radioanvändning som huvudsakligen avser utsändning av program i ljudradio eller

annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket YGL inte omfattas av prövning enligt allmän ansökan i enlighet med första stycket. Detta innebär att de ändringar som genomförts i andra stycket av artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet redan täcks av gällande svenska bestämmelser och således inte behöver ändras.

Det fjärde stycket av artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet har ändrats genom att det förtydligas att när en skälig tid för tillstånd fastställs så ska behovet av tillräckligt lång avskrivningstid för investeringar beaktas. I 3 kap. 12 § andra stycket 4 LEK anges att man särskilt ska beakta den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen när giltighetstiden för tillstånd fastställs. Därmed är de krav som finns i bestämmelsen redan uppfyllda i den svenska lagstiftningen.

Det femte stycket i artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet är nytt. Där finns särskilda regler för de fall individuella tillstånd för radiofrekvenser beviljas för längre tid än tio år och sådana nyttjanderätter inte får överlåtas eller hyras ut. Enligt bestämmelserna i 3 kap. 23 § LEK får tillstånd att använda radiosändare överlåtas efter medgivande från myndigheten som meddelat tillståndet. Riksdagen har nyligen antagit ett förslag till ny 3 kap. 24 § LEK, som innebär att tillstånd även får hyras ut (prop. 2009/10:193, bet, 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297). Lagändringen träder i kraft den 1 augusti 2010. Rättigheten att kunna överlåta eller hyra ut tillstånd enligt LEK är generellt tillämplig på alla typer av tillstånd att använda radiosändare. Därmed behövs inget särskilt genomförande i svensk rätt av femte stycket i artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet.

Artiklarna 5.3 och 5.4 i auktorisationsdirektivet har inte ändrats på något avgörande sätt i förhållande till den svenska lagstiftningen. Bestämmelser som motsvarar kraven finns i 8 kap. 3 och 4 §§ respektive 8 kap. 4 och 8 §§ LEK.

Ändring av tillstånd

Artikel 14.1 i auktorisationsdirektivet anger att medlemsstaterna ska säkerställa att rättigheter, villkor och förfaranden avseende tillstånd för användning av radiofrekvenser och rättigheter att installera faciliteter endast ändras i sakligt motiverade fall och på ett proportionellt sätt. Dessutom framgår att sådana ändringar, utom i de fall då ändringarna är obetydliga och har överenskommit med innehavaren av rättigheterna eller den så kallade allmänna auktorisationen, ska föregås av ett samrådsförfarande med berörda parter där dessa ska få en tillräcklig tidsfrist för att lämna synpunkter om minst fyra veckor. Numera stadgas också att medlemsstaterna i tillämpliga fall ska beakta de särskilda villkor som är tillämpliga på överföringen av rättigheter att utnyttja radiofrekvenser.

Skrivningen "överföringen av rättigheter att utnyttja" bör i detta sammanhang läsas som "överlåtelse av rättigheter att utnyttja". Det följer bland annat av att det i den engelska versionen av samma bestämmelse står "transferable rights of use".

Det finns inte några regler i LEK om ändring av tillståndsvillkor på tillståndshavarens egen begäran eller i övrigt till förmån för tillståndshavaren. I stället följer detta av förvaltningsrättsliga grundprinciper (prop. 2002/03:110 s. 405). Bestämmelser om samråd finns i 8 kap. 8 § LEK. Där anges att i ett ärende om ändring av tillstånd eller villkor att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation ska berörda parter och andra som kan ha intresse av saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas. Med skälig tid avses här minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det. Den ändring som genomförts av artikel 14.1 i auktorisationsdirektivet handlar om att också de villkor som gäller för överlåtelse av tillstånd att använda radiosändare ska beaktas i tillämpliga fall. Detta är således enbart ett förtydligande av hur tillämpningen av bestämmelsen ska ske och föranleder därför inte någon ändring av samrådsförfarandet i LEK.

Vad gäller artikel 14.2 i auktorisationsdirektivet stadgas att medlemsstaterna inte ska begränsa eller återkalla rättigheter att installera faciliteter eller, i sin nya lydelse, rättigheter att utnyttja radiofrekvenser. I bestämmelsen anges att sådana begränsningar eller återkallelser inte får ske före utgången av den tidsperiod som följer av rättigheterna utom i de fall det är berättigat och sker i enlighet med bilagan till direktivet och relevanta nationella bestämmelser. Återkallelse eller ändring av tillståndsvillkor kan bara ske i de undantagsfall som anges i 7 kap. 5 och 6 §§ LEK. Dessa bestämmelser gäller även för tillstånd att använda radiosändare. Därmed behöver inte några särskilda genomförandeåtgärder vidtas till följd av den nya utformningen av artikel 14.2 i auktorisationsdirektivet.

Befintliga auktorisationer

Artikel 17.1 i auktorisationsdirektivet är ändrad och anger att medlemsstaterna ska anpassa de så kallade allmänna auktorisationer och tillstånd som gällde den 31 december 2009 till artiklarna 5, 6 och 7 i direktivet inklusive bilagan till direktivet senast den 19 december 2011. Detta ska ske utan att tillämpningen av artikel 9a i ramdirektivet påverkas.

Bestämmelsen innebär således att det anges en tidsfrist för att anpassa utformningen av nyttjanderätter av radiofrekvenser till det som gäller enligt den nya utformningen av auktorisationsdirektivet. Denna tidsfrist föranleder inget behov av särskild åtgärd i och med att bedömningen är att de bestämmelser som åsyftas redan får anses vara genomförda i Sverige, eller kommer att genomföras på sådant sätt att den angivna tidsfristen blir irrelevant.

Av artikel 17.2 i auktorisationsdirektivet framgår att om tillämpningen av 17.1 innebär en inskränkning av de rättigheter eller en utvidgning av de skyldigheter som gäller för de befintliga tillstånden får en förlängning av giltigheten för de gällande villkoren ske till den 30 september 2012. Eftersom ändringen av

artikel 17.1 inte bedömts föranleda något behov av genomförande i svensk rätt blir slutsatsen densamma för artikel 17.2.

4.3 Allmänna bestämmelser om förvaltning av radiofrekvenser

Bedömning: Ändringarna i ramdirektivet som rör värdet av en effektiv förvaltning och internationell harmonisering av radiofrekvensanvändningen föranleder inte något behov av författningsändringar.

Skälen för bedömningen: Artiklarna 9.1 och 9.2 i ramdirektivet har ändrats. I artikel 9.1 har det i huvudsak införts förtydligande skrivningar om varför en effektiv förvaltning av radiofrekvenser ska säkerställas av medlemsstaterna. Detta ska ske med hänsyn till att dessa är en kollektiv nytthet av stort socialt, kulturellt och ekonomiskt värde. Dessutom fastställs att medlemsstaterna vid tillämpningen av artikeln ska respektera relevanta internationella avtal, bland vilka ITU:s radioreglemente särskilt anges.

I artikel 9.2 förtydligas varför medlemsstaterna ska verka för en harmonisering av frekvensanvändningen inom gemenskapen. Detta ska inte längre enbart ske i linje med behovet av en ändamålsenlig och effektiv användning, utan också för att uppnå konsumentfördelar som stordriftsfördelar och samverkansförmåga (interoperabilitet) mellan tjänster. Vidare anges att medlemsstaterna i detta sammanhang inte bara ska agera i enlighet med radiospektrumbeslutet (676/2002/EG), utan också i enlighet med artikel 8a i ramdirektivet.

Tillstånd att använda radiosändare ska enligt 3 kap. 6 § LEK beviljas om ett antal förutsättningar är uppfyllda. Förutsättningarna är att det ska kunna antas att användningen sker på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer samt att radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare,

är så beskaffad i tekniskt hänseende att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i en miljö som den är avsedd för.

Radioanvändningen ska vidare utgöra en effektiv användning av frekvensutrymmet för att tillstånd ska beviljas. Detta innebär att hänsyn också kan tas till samhällsekonomiska aspekter samt övergripande samhällsnytta av en viss radioanvändning. Därtill ska det kunna antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen.

Tillstånd förutsätter vidare att radioanvändningen inte kommer att ta frekvensutrymme i anspråk som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal eller EU-rätten. Det ska heller inte kunna antas att radioanvändningen kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som bedrivs av polisen eller försvaret. Slutligen anges att det inte ska finnas skäl原因 att anta att radiosändaren kommer att användas i strid med tillståndsvillkoren med hänsyn till att sökanden tidigare har fått tillstånd återkallat eller något annat liknande förhållande.

Vad avser tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får dessa meddelas endast om sådant tillstånd finns.

Bestämmelsen i 3 kap. 6 § LEK har utformats utifrån att inriktningen vid bedömningen av en tillståndsansökan ska vara positiv, det vill säga som regel ska tillstånd beviljas efter ansökan. Det som härmed gäller enligt denna paragraf kan således anses täcka kravet i artikel 9.1 om att hänsyn ska tas till att radiofrekvenser är en kollektiv nyttighet av stort värde.

Vad gäller tillägget i artikel 9.1 om respekt för relevanta internationella avtal följer det av allmänna principer inom internationell rätt att ratificerade internationella konventioner ska följas. Detta har också uttryckts i 3 kap. 2 § LEK, där

användning av frekvensutrymme är villkorat av den harmonisering som gäller i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till. Därmed behövs ingen särskild ytterligare åtgärd vidtas för genomförande av denna bestämmelse.

I fråga om det som anges i artikel 9.2 om främjande av harmonisering följer det av 1 kap. 1 § LEK där det anges att internationell harmonisering på området ska främjas. Detta inkluderar det harmoniseringsarbete som sker på EU-nivå och som följer av artikel 8a i ramdirektivet.

4.4 Villkor för användning av radiosändare

Förslag: Tillståndsvillkor som anger vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät, som gäller för ett tillstånd att använda radiosändare, får bara uppställas om det krävs för att undvika skadlig störning, säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande, skydda människors liv eller hälsa, tillgodose det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet eller tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och televisionstjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Tillståndsvillkor om vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller elektroniska kommunikationsnät som tillståndet avser får meddelas bara om detta krävs för att skydda verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa eller om det finns andra synnerliga skäl.

Det ska inte längre gälla något krav på att tillstånd att använda radiosändare ska avse viss radioanvändning.

Regeln om att ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet, upphävs.

Skälen för förslaget

Huvudprinciperna om teknik- och tjänsteneutralitet

Artikel 9.3 i ramdirektivet är ändrad och det fastställs där som huvudprincip att medlemsstaterna ska säkerställa att alla former av teknik som används för elektroniska kommunikationstjänster kan användas i de frekvensband som förklarats vara tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster, i enlighet med de nationella frekvensplaner som upprättats i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Möjliga skäl för undantag från denna huvudprincip om teknikneutralitet anges i artikelns andra stycke. Där framgår att medlemsstaterna får fastställa proportionella och icke-diskriminerande begränsningar när det är nödvändigt för att undvika skadlig störning, skydda folkhälsan, säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, säkerställa maximalt gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser, garantera en effektiv radiospektrum-användning eller säkerställa ett mål av allmänt intresse som följer av artikel 9.4 i ramdirektivet.

I den nya utformningen av 9.4 i ramdirektivet föreskrivs tjänsteneutralitet. I artikeln fastställs att medlemsstaterna ska säkerställa att alla typer av elektroniska kommunikationstjänster kan tillhandahållas i de frekvensband som förklarats vara tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster i enlighet med de nationella frekvensplaner som upprättas i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Vad gäller bestämmelserna om tjänsteneutralitet i artikel 9.4 anges dock också att medlemsstaterna kan fastställa proportionella och icke-diskriminerande begränsningar när så är nödvändigt. Det anges uttryckligen att detta inbegriper uppfyllelse av radioreglementet. Dessutom anges att undantag från huvudregeln om tjänsteneutralitet kan anges för att säkerställa att mål av allmänt intresse, som medlemsstaterna definierat i enlighet med

gemenskapslagstiftningen, uppfylls. Som exempel på mål av allmänt intresse anges i artikeln: säkerhet för människors liv, främjande av social, regional eller geografisk sammanhållning, undvikande av ineffektivt utnyttjande av radiofrekvenser eller främjande av kulturell och språklig mångfald och medie-mångfald, exempelvis genom tillhandahållande av ljudradio- och televisionstjänster.

Slutligen anges i artikel 9.4 att för det fall en annan användning än en viss elektronisk kommunikationstjänst ska förbjudas i ett specifikt band får ett sådant förbud endast införas när det är motiverat för att säkerställa tjänster för säkerhet för människors liv. Medlemsstaterna får i undantagsfall också införa ett sådant förbud i syfte att uppfylla andra mål av allmänt intresse som definierats av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Möjliga tillståndsvillkor som avviker från huvudprinciperna

Som framgår av genomgången ovan har alltså nya huvudprinciper om teknik- och tjänsteneutralitet införts i ramdirektivet vad avser fördelning av tillstånd att använda radiofrekvenser.

Det finns goda skäl att så långt som möjligt sträva efter en ordning där tillstånd fördelas enligt dessa principer eftersom detta borgar för att radiofrekvenser används effektivt i och med att marknadens efterfrågan då styr frekvensanvändningen. Detta följer av att tillståndshavarna kan anpassa sin teknik- och tjänsteanvändning efter vad som ger dem störst kommersiellt utbyte, vilket torde spegla det som användarna efterfrågar.

Principerna om tjänste- och teknikneutralitet kan dock inte få fullt genomslag. Det måste därför i LEK anges under vilka förutsättningar som villkor om slag av elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät ska kunna användas som tillståndsvillkor.

För de första föreslås att undantag ska kunna göras för *undvikande av skadlig störning*. Vad som avses med detta

utvecklas i skäl 35 till ändringsdirektivet där det bland annat framgår att inskränkningar i principen om teknikneutralitet bör vara adekvata och motiveras av behovet att undvika skadliga störningar, till exempel genom att införa spektrummasker och effektnivåer. Det innebär att användningen inom ramen för ett tillstånd bör kunna regleras för att minska risken för störning av andra användare.

För det andra bör undantag kunna göras för att *säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande*. Det ska vara möjligt att införa tillståndsvillkor som innebär att radiofrekvensutrymmet används effektivt för det fall detta kan motiveras genom ett särskilt slag av användning. Sådana villkor är betydelsefulla mot bakgrund av att radiofrekvenser är en knapp naturresurs där hinder för en effektiv användning bör avlägsnas. Även om tillståndsfördelning i enlighet med principerna om teknik- och tjänsteneutralitet sannolikt, som regel, leder till effektivast möjliga frekvensanvändning kan det finnas situationer när så inte är fallet av till exempel konkurrensskäl.

För det tredje bör undantag kunna göras för *främjande av människors liv eller hälsa*. Det bör till exempel vara möjligt att anpassa effektnivåer i syfte att i förekommande fall skydda allmänheten eller att införa särskilda slag av tjänster för att främja liv och hälsa såsom olika slag av larmsystem.

För det fjärde bör undantag kunna göras när det gäller att *tillgodose det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet*. Detta tar sikte på det som i skäl 36 till ändringsdirektivet anges som främjande av social, regional och geografisk sammanhållning. Med detta menas här att tillståndsvillkor ska kunna meddelas för att möjliggöra geografisk täckning – nationell eller regional – av en viss tjänst (såsom till exempel telefoni).

Slutligen bör undantag kunna göras när det gäller att *tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och televisionstjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag*. Detta tar sikte på det som i skäl 36 och 37 till ändringsdirektivet anges som att främja kulturell och språklig mångfald och

mediemångfald. Det är medlemsstaterna som fastställer omfattning och art för sådant undantag. I Sverige föreligger ett dubbelt tillståndsförfarande för utsändningar till allmänheten av ljudradio och televisionsprogram för vissa frekvensområden eftersom sådana sändningar även kräver tillstånd enligt 4 kap. 2 § eller 10 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:000). Den dubbla tillståndsplikten uttrycks i 3 kap. 6 § andra stycket LEK och innebär att tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt annan lag, får meddelas bara om sådant tillstånd föreligger. Regeringen har, som skäl för att behålla tillståndsplikten i radio- och tv-lagen, ansett att det fortfarande är viktigt att kunna säkerställa att boende i hela landet har möjlighet att ta emot de avsedda programmen och att sammansättningen av programtjänster präglas av mångfald när det gäller såväl innehåll som ägande (prop. 2009/10:115 s. 206). Tillstånd enligt radio- och tv-lagen kan även förenas med villkor om skyldighet att använda en viss sändningsteknik samt att samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor, i syfte att främja tillgänglighet och konkurrens. För radio- och tv-sändningar i de tillståndspliktiga frekvensområdena är det därför inte ändamålsenligt att låta principen om teknik- och tjänsteneutralitet råda fullt ut. I sammanhanget bör vidare framhållas att det allmänna, enligt 3 kap. 2 § andra stycket YGL, ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet och att det därför kan finnas skäl att ange att tillstånd att använda radiosändare ska avse en viss radioanvändning.

Undantagen från huvudprincipen om teknik- och tjänsteneutralitet får inte vara mer långtgående än nödvändigt för att uppfylla angivna skyddsvärda intressen. Vid tillståndsgivningen måste därför stor omsorg läggas vid att villkoren utformas på sådant sätt att de inte blir för ingripande. En tillståndshavare med tillståndsvillkor att till exempel tillse en viss geografisk täckning av telefoni ska således i normalfallet ha möjlighet att kunna använda tilldelat frekvensutrymme även för andra tjänster.

Tillståndsvillkor där annan användning är förbjuden

Det finns situationer där det finns skäl att fastställa en viss exklusiv användning för ett tillstånd. Behovet har, enligt ovan, också uttrycks i artikel 9.4 i ramdirektivet. I artikeln anges där detta är motiverat för säkerställande av tjänster för människors liv. Ett exempel på vad som kan avses med detta kan vara användning av det så kallade Rakelsystemet, som är ett nationellt system för kommunikation mellan statliga myndigheter, lands- ting, kommuner och kommersiella aktörer som arbetar med allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Det anges vidare i artikeln att situationer enligt ovan i undantagsfall också får utvidgas i syfte att uppfylla andra mål av allmänt intresse som definierats av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Utöver det angivna exemplet bör det därför finnas möjlighet att också av andra skäl fastställa tillståndsvillkor om en viss exklusiv radioanvändning. Mot bakgrund av att detta enligt artikel 9.4 i ramdirektivet endast ska få ske i undantagsfall bör det i den svenska lagen anges att denna typ av tillståndsvillkor bara får anges om det finns synnerliga skäl för detta.

Kravet att tillstånd att använda radiosändare ska avse viss radio- användning

I 3 kap. 9 § LEK anges att tillstånd att använda radiosändare ska avse en viss radioanvändning. I förarbetena till bestämmelsen angavs att det är av avgörande betydelse för tillståndsprövningen att veta under vilka förutsättningar som radioanvändningen är avsedd att ske, bland annat för att undvika störningar på tjänster i närliggande radiofrekvenser (prop. 2002/03:110 s. 144).

Den nya utformningen av artiklarna 9.3 och 9.4 i ram- direktivet innebär enligt ovan att huvudprincipen för tillstånds- givning ska vara att denna ska ske enligt principer om teknik- och tjänsteneutralitet. Mot bakgrund av detta föreslås enligt

ovan att det införs särskilda villkor i lagen för när undantag kan göras från dessa huvudprinciper. Ett av de föreslagna villkoren gäller undvikande av skadlig störning.

I de fall tillstånd måste förenas med krav på en viss radioanvändning, så kan detta ske i villkor som meddelas med stöd av 3 kap. 11 § LEK. Mot denna bakgrund finns det inte längre behov av en särskild bestämmelse om att tillstånd ska avse en viss radioanvändning. Enligt 3 kap. 2 § andra stycket YGL ska det allmänna eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet. Detta möjliggörs fortsättningsvis genom att det av 3 kap. 11 § andra stycket 5 LEK framgår att tillstånd för att använda radiosändare får förenas med villkor om vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller tekniker som tillståndet avser, om det krävs för att tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållande av radio- och televisionstjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag. Förslaget har berörts ovan i detta avsnitt.

Av 3 kap. 10 § LEK framgår att ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket YGL får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning motsvarande högst 20 procent av kapaciteten i det aktuella frekvensutrymmet. Bestämmelsen föreslås upphävas eftersom den när 3 kap. 9 § LEK upphävs och i och med ändringen i 3 kap. 11 § andra stycket 5 inte längre behövs.

4.5 Översyn av begränsningarna av teknik- och tjänsteneutralitet

Bedömning: Regeringen bör ge tillsynsmyndigheten uppdraget att vart femte år utforma en rapport om behovet av de i lagen angivna möjligheterna till begränsningar av huvudreglerna om teknik- och tjänsteneutralitet.

Skälen för bedömningen: Av den nya artikel 9.5 i ramdirektivet framgår att medlemsstaterna regelbundet ska se över behovet av de möjliga begränsningar avseende teknik- och tjänsteneutralitet som anges i artiklarna 9.3 och 9.4.

Som framgår av föregående avsnitt föreslås att avvikelser från teknik- och tjänsteneutralitet endast ska få anges som tillståndsvillkor i särskilt angivna fall.

För att uppfylla direktivets krav på översyn av de bestämmelser som föreslås bör regeringen ge tillsynsmyndigheten i uppdrag att återkommande utarbeta en rapport om behovet av de i lagen angivna möjligheterna till begränsningar av huvudreglerna om teknik- och tjänsteneutralitet.

Sektorn för elektronisk kommunikation är dynamisk och kännetecknas av snabb förändring samtidigt som fördelning av radiofrekvenser rent praktiskt kräver lång förberedelse och genomförandetid. Detta talar för att översyner av begränsningarna ska ske relativt ofta.

Då det i många fall handlar om politiska ställningstaganden och tekniska realiteter som kan väntas vara relativt stabila på kort sikt bör dock inte denna översyn ske allt för ofta. Dessutom riskerar för täta översyner att skapa osäkerhet på berörda marknader vilket kan verka hämmade på investeringar.

Vid en avvägning mellan olika intressen framstår en översyn vart femte år som rimlig.

4.6 Konkurrensbegränsande radiofrekvensinnehav

Bedömning: Det saknas tillräckliga skäl att införa några särskilda bestämmelser för att motverka konkurrensnedvridande överlåtelser, ackumulering eller hamstring av radiofrekvenser.

Skälen för bedömningen: Artikel 5.6 i auktorisationsdirektivet är ny. Enligt denna artikel ska de behöriga nationella myndigheterna – förutom att säkerställa att radiofrekvenser används effektivt – säkerställa att konkurrensen inte snedvrids av någon överlåtelse eller ackumulering av nyttjande av radiofrekvenser. Det anges vidare att medlemsstaterna för detta ändamål får vidta åtgärder så som att minska, återkalla eller tvinga fram försäljning av en nyttjanderätt (tillstånd) till radiofrekvenser.

Artikel 9.7 i ramdirektivet är också ny. Av denna artikel följer att medlemsstaterna får införa bestämmelser i syfte att hindra hamstring av radiofrekvenser. Det anges särskilt att detta kan innefatta angivande av strikta tidsfrister för rättighetsinnehavarnas faktiska utnyttjande och tillämpning av sanktioner som inbegriper böter och återkallande av tillstånd i händelse av att de angivna tidsfristerna inte respekteras. Bestämmelserna ska tillämpas proportionellt och icke-diskriminerande och vara öppna för insyn.

Bestämmelserna i 5.6 i auktorisationsdirektivet och artikel 9.7 i ramdirektivet är delvis överlappande och utformade i syfte att undvika att tillståndshavare till följd av ett omfattande innehav av radiofrekvenser betar sig på ett sätt som är till skada för konkurrensen och konsumentintresset.

I 3 kap. 23 § LEK anges att överlåtelse av tillstånd att använda radiosändare får ske efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet. Ett av kriterierna för medgivande anges vara att det inte finns skäl att anta att överlåtelser inverkar menligt på konkurrensen.

Riksdagen har nyligen antagit ett förslag till ny 3 kap. 24 § LEK, som innebär att även uthyrning av tillstånd ska kunna medges (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297). Lagändringen träder i kraft den 1 augusti 2010.

Vidare finns det enligt 3 kap. 11 § 12 LEK¹ möjlighet att införa villkor för att säkerställa ett faktiskt frekvensutnyttjande. I 7 kap. 5 § LEK anges bland annat att tillsynsmyndigheten får återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkor i de fall som en tillståndshavare, efter underrättelse enligt 4 §, inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger.

Av förarbetena till lagen utvecklas att åtgärden ska vara proportionerlig i förhållande till den skada, olägenhet eller risk som föreligger (prop. 2002/03:110 s. 299). Dessa bedömningar är alltså giltiga.

Dessutom finns bestämmelser i den generella konkurrenslagstiftningen som är relevanta i detta sammanhang. Av 1 kap. 4 § konkurrenslagen (2008:579) framgår att en företagskoncentration kan stoppas om denna är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en avsevärd del av det. Vid en tillämpning av denna bestämmelse vägs företags strategiska tillgångar eller innehav in, där tillstånd att använda radiofrekvenser kan vara ett exempel.

I sammanhanget är det också relevant att peka på att regeringen i annat sammanhang nyligen har anfört att det är angeläget att regelsystemet är utformat så att det bidrar till ett så effektivt resursutnyttjande som möjligt och att ett led i detta är att främja konkurrensintresset. Det gäller inte minst genom att tillståndsprocessen understöder utvecklingen mot konkurrens även i slutkundsledet (prop. 2009/10:193 s. 59).

Detta innebär att ett väl avvägt tilldelningsförfarande, där konkurrensintresset beaktas, kan användas för att undvika alltför

¹ Se 3 kap. 11 § 8 LEK i paragrafens lydelse från den 1 augusti 2010 (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

stor koncentration av frekvensutrymme till ett eller ett fåtal företag.

Som framgått ovan finns det också bestämmelser i bland annat LEK som kan användas för att motverka konkurrensbegränsande överlåtelser eller hamstring av radiofrekvenser.

Företeelser som hamstring eller en osund fördelning av radiofrekvenser har hittills inte varit något problem i Sverige. Om problem skulle uppstå finns det ändamålsenliga regler som bör kunna användas för att ingripa. Det är därför för närvarande inte nödvändigt att införa ytterligare reglering för att motverka en osund fördelning av radiofrekvenser.

Utvecklingen inom området bör dock följas noga så att regler kan införas om det skulle visa sig nödvändigt och den befintliga regleringen är otillräcklig för att säkerställa en effektiv konkurrens. I sådana fall kan de bestämmelser som anges i ram- respektive auktorisationsdirektiven utgöra utgångspunkter för framtida bestämmelser.

4.7 Begränsningar av befintliga rättigheter

Förslag: De tillståndsvillkor för användande av radiosändare som beviljats före den 25 maj 2011 och som strider mot de nya bestämmelserna om teknik- och tjänsteneutralitet, ska upphöra att gälla senast den 25 maj 2016.

Bedömning: Övriga bestämmelser i ramedirektivet om befintliga rättigheter föranleder inga behov av lagändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen

Övergångsbestämmelse för villkor som strider mot nya bestämmelser

Artikel 9a i ramdirektivet är ny och innehåller bestämmelser om översyn av begränsningar av befintliga rättigheter.

Av artikel 9a.2 i ramdirektivet framgår att medlemsstaterna, efter den femårsperiod som anges i 9a.1, ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att bestämmelserna i artiklarna 9.3 och 9.4 tillämpas för alla så kallade allmänna auktorisationer och individuella tillstånd för elektroniska kommunikationstjänster som gäller den 25 maj 2011.

Det bör därför införas en övergångsbestämmelse om att de tillståndsvillkor för användande av radiosändare som beviljats före den 25 maj 2011 och som strider mot de nya bestämmelserna om teknik- och tjänsteneutralitet ska upphöra att gälla senast den 25 maj 2016.

Övriga bestämmelser om befintliga rättigheter

Av artikel 9a.1 framgår att medlemsstaterna, med början den 25 maj 2011, under en femårsperiod får tillåta innehavare av nyttjanderätter, det vill säga tillstånd, till radiofrekvenser att lämna in en ansökan till den behöriga nationella myndigheten om förnyad bedömning av begränsningar av tillstånd som följer av artiklarna 9.3 och 9.4 i ramdirektivet, det vill säga innehavarna har rätt att påkalla bedömningar av begränsningar av principerna om teknik- och tjänsteneutralitet.

Innan beslut fattas av den behöriga myndigheten ska den meddela innehavaren av tillståndet om den förnyade bedömningen och ge innehavaren möjlighet att återkalla sin ansökan.

För det fall rättighetsinnehavaren återkallar sin ansökan ska tillståndet kvarstå oförändrat till dess det förfaller eller fram till

slutet av den angivna femårsperioden, beroende på vilken tidpunkt som inträffar först.

Av allmänna förvaltningsrättsliga principer följer att tillståndsvillkor kan ändras på tillståndshavarens egen begäran eller i övrigt till förmån för tillståndshavaren. Om tillståndshavaren begär omprövning av tillståndsvillkoren kan alltså inte tillsynsmyndigheten ändra villkoren till tillståndshavarens nackdel mot dennes vilja. Om en sådan begäran om omprövning avslås fortsätter tillståndet att gälla oförändrat. Det finns inget som hindrar tillståndshavaren att när som helst lämna in en ny ansökan om ändring av tillståndsvillkoren. Det följer således redan av gällande rätt att tillståndsvillkor kan omprövas enligt ett förfarande som väl motsvarar vad som anges i direktivet.

Av artikel 9a.3 i ramdirektivet framgår att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att främja en sund konkurrens.

I 1 kap. 1 § LEK framgår att syftet med lagen främst ska uppnås genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen på området främjas. Därmed behövs inte någon ytterligare åtgärd för genomförande av artikel 9a.3 i ramdirektivet.

I artikel 9a.4 i ramdirektivet stadgas att åtgärder som vidtas för att tillämpa artikel 9a inte utgör beviljande av nya nyttjanderätter, det vill säga tillstånd, och omfattas därför inte av bestämmelserna i artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet.

Bestämmelsen innebär ett förtydligande om att artikel 9a i ramdirektivet rör villkor för tillstånd att använda radiosändare. I artikel 5.2 i auktorisationsdirektivet fastställs bestämmelserna rörande fördelning av tillstånd. Med andra ord ska möjligheten att ändra villkor i befintliga tillstånd, i syfte att genomföra principerna om teknik- och tjänsteneutralitet, inte användas för att tilldela nya tillstånd. Förtydligandet är klargörande för rätts-tillämpningen men föranleder inte att någon bestämmelse i den svenska regleringen ska ändras.

4.8 Överlåtelse eller uthyrning av tillstånd

Bedömning: Reglerna för överlåtelse eller uthyrning av tillstånd att använda radiosändare behöver inte ändras.

Skälen för bedömningen: Av skäl 39 till ändringsdirektivet följer att de nationella regleringsmyndigheterna får tillåta tillståndshavare att fritt överlåta eller hyra ut tillstånd till tredje part. Vidare framgår att de nationella regleringsmyndigheterna bör vidta åtgärder för att säkerställa att handeln inte leder till en snedvridning av konkurrensen.

I artikel 9b i ramdirektivet fastställs bestämmelser för överlåtelser av radiofrekvenser. Enligt 9b.1 ska medlemsstaterna fastställa att företag får överlåta eller hyra ut sina individuella nyttjanderätter, det vill säga tillstånd, inom de band där detta erbjuds efter genomförandeåtgärder som framgår av 9b.3 och enligt nationella förfaranden. I artikel 9b.3 stadgas att kommissionen får anta lämpliga genomförandeåtgärder för identifiering av band där handel och uthyrning av nyttjanderätter, det vill säga tillstånd, ska få förekomma. Det stadgas också att radiofrekvenser som används för utsändningar inte ska kunna omfattas av detta förfarande. Med utsändningar avses här rundradiosändningar, vilket bland annat följer av den engelska versionen av direktivsbestämmelsen där termen "broadcasting" används.

Av artikel 9b.2 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att ett företags avsikt att överlåta nyttjanderätter, det vill säga tillstånd, och den faktiska överföringen av sådana, anmäls i enlighet med nationella förfaranden till den behöriga och ansvariga nationella myndigheten.

I 3 kap. 23 § LEK anges att tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare får överlåtas efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet.

För ett medgivande krävs att förvärvaren uppfyller de krav som ställs på sökanden i samband med att tillståndet meddelades,

det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen, överlåtelsen inte leder till en ändrad användning av frekvenserna om användningen är harmoniserad enligt bestämmelser som antagits med stöd av EU-fördraget och det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Enligt den nya 3 kap. 24 § LEK ska motsvarande bestämmelser gälla för uthyrning av tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297). Lagändringen träder i kraft den 1 augusti 2010.

Dessa bestämmelser om överlåtelser och uthyrning av tillstånd svarar väl mot vad som fastställs i artikel 9b i ramdirektivet varför något behov av nya eller ändrade regler inte finns.

4.9 Skyldigheter som särskilt avser utnyttjande av radiofrekvenser i experimentsyfte

Bedömning: Det behövs ingen särskild reglering av villkor om skyldigheter för tillstånd att använda radiosändare i experimentsyfte.

Skälen för bedömningen: Artikel 6 i auktorisationsdirektivet innehåller bestämmelser om de villkor som kan fogas till nyttjanderätter av radiofrekvenser, det vill säga tillstånd att använda radiosändare. Artikeln har inte ändrats i sak. Av artikel 6.1 följer att tillstånd att använda radiosändare endast får omfattas av de villkor som framgår av bilagan till direktivet.

I punkt 9 i del B av bilagan har det införts en möjlighet att ställa upp villkor om skyldigheter som särskilt avser nyttjande av radiofrekvenser i experimentsyfte.

Det bör noteras att uppräknningen i bilagan är uttömmande och utgör villkor som medlemsstaterna får men inte är skyldiga att uppställa. Det bedöms inte finnas starka skäl att i LEK

inkludera den utökning av villkoren som användning av radiofrekvenser i experimentsyfte medför. I de fall då det är motiverat att bevilja tillstånd för experimentsyften, till exempel för att genom forskning och innovation på sikt åstadkomma en mer effektiv frekvensanvändning, kan de villkor som behövs ändå meddelas med tillämpning av den befintliga villkorskatalogen i 3 kap. 11 § LEK.

4.10 Förlängning av tillstånd

Bedömning: Bestämmelserna i auktorisationsdirektivet om förfaranden vid förlängning av tillstånd att använda radiosändare föranleder inte någon ändring i svensk rätt.

Skälen för bedömningen: Artikel 7 i auktorisationsdirektivet behandlar förfaranden som ska vidtas av medlemsstaterna vid begränsning av antalet nyttjanderätter, det vill säga tillstånd, för radiofrekvenser. Artikeln har gjorts tillämplig även när tillstånd ska förlängas.

Nyligen infördes en ny bestämmelse i 3 kap. 12 b § LEK, där det anges att giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme, så kallade blocktillstånd, inte får förlängas. Lagändringen träder i kraft den 1 augusti 2010. I förarbetena (prop. 2009/10:193 s. 73) konstaterar regeringen att en flexibel användning av frekvensutrymmet som anpassas efter rådande marknadsförutsättningar, bidrar till en mer dynamisk marknad. Vidare konstateras att systemet som helhet därför så långt möjligt ska främja en mångfald av, och konkurrens mellan, olika tekniker, tjänster och aktörer. Aktörer som redan befinner sig på marknaden har stora fördelar gentemot nya aktörer. Det är därför centralt att ha så låga inträdeshinder till marknaden som möjligt och att detta kan uppnås genom att tillstånd åter-

kommande fördelas på nytt efter allmän inbjudan till ansökan i de situationer efterfrågan på tillstånd överstiger utbudet.

Den förändring som därmed har införts i LEK – om att giltighetstiden för ett blocktillstånd inte får förlängas – innebär att ändringarna av artikel 7 i auktorisationsdirektivet i denna del inte är relevanta för svenska förhållanden.

Vad avser tillstånd att använda en viss radiosändare har det i 3 kap. 12 a § LEK införts en bestämmelse om att dessa tillstånd ska förlängas vid giltighetstidens utgång med samma tid som tillståndet senast gällde, dock längst med fem år vid varje tillfälle, förutsatt att giltighetstiden för tillståndet överstiger sex månader. Bestämmelsen träder i kraft den 1 augusti 2010.

Av bestämmelsen framgår också att de förutsättningar som anges i 3 kap. 6 § LEK ska prövas vid förlängningen av tillståndet. Den typ av verksamhet som avses här är användning där det inte råder konkurrens om frekvensutrymme, såsom till exempel så kallad PMR (privat mobilradio), sjöradio, telemetri och radiolänk. Vid en förlängningssituation ska tillsynsmyndigheten enligt 3 kap. 6 § första stycket 3 LEK beakta att radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet. Enligt 3 kap. 7 § LEK får antalet tillstånd begränsas om detta är nödvändigt för att garantera en effektiv frekvensanvändning. Bestämmelsen är enligt förarbetena tillämplig vid frekvensbrist och ska bland annat ta sikte på konkurrensintresset (prop. 2002/03:110 s. 367).

I en situation där efterfrågan på tillstånd att använda radiosändare överstiger utbudet ska alltså tillsynsmyndigheten inte förlänga tillståndet. I stället ska ett begränsningsbeslut fattas enligt 3 kap. 7 § LEK. Därefter ska, enligt 3 kap. 8 § första stycket LEK i dess lydelse från och med 1 augusti 2010, tillståndsprövningen som huvudregel ske efter ett urvalsförfarande (prop. 2009/10:193 s. 92f).

Av detta följer att några särskilda åtgärder för genomförande av artikel 7 i auktorisationsdirektivet inte heller behöver vidtas vad avser tillstånd att använda viss radiosändare, eftersom förlängning av dessa förutsätter att det inte råder någon frekvens-

brist för användningen samtidigt som artikeln tar sikte på förfaranden där antalet tillstånd måste begränsas.

4.11 Kompetenskrav för amatörradioanvändning

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare och att utfärda bevis om godkända avlagda prov. Ett beslut om överlämnande får återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid mot gällande föreskrifter eller om anordnaren på annat sätt visar sig vara olämplig att anordna prov eller utfärda bevis om godkända avlagda prov.

Skälen för förslaget

Inledning

Det framgår av 3 kap. 1 § LEK att det krävs tillstånd för att få använda en radiosändare. Av 3 kap. 4 § LEK framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet. Genom hänvisningen i 3 kap. 4 § till 3 kap. 11 § 7 (eller i 3 kap. 4 § till 3 kap. 11 a § 4 i paragrafens lydelse från den 1 augusti 2010, se prop. 2010/11:193, bet. 2009/TU18, rskr. 2009/10:297) framgår det att föreskrifterna därvid får innebära att vissa kompetenskrav för den som ska handha radioanläggningen ska vara uppfyllda för att tillståndskravet inte ska gälla.

I fråga om amatörradio är sådan användning undantagen från tillståndsplikten under vissa förutsättningar. Detta framgår av PTS föreskrifter (PTSFS 2007:4) om undantag från tillståndsplikten för vissa radiosändare. Undantaget är bland annat förenat med villkor om att den som använder en amatörradiosändare ska

ha ett amatörradiocertifikat och att det för ett amatörradiocertifikat krävs godkänt prov för amatörradiotrafik som visar kunskaper i radioteknik, kännedom om trafikmetoder och kännedom om gällande bestämmelser.

Harmonisering av krav för amatörradiocertifikat

Internationella teleunionen (ITU) är ett FN-organ som utarbetar internationella rekommendationer och regelverk för alla typer av radiotjänster där användningen påverkar mer än ett land. Amatörradio är en erkänd radiokommunikationstjänst som är definierad i ITU:s radioreglemente (ITU-RR).

Inom Europa finns ett samarbetsorgan för de olika post- och teleadministrationerna, European Conference of Postal and Telecommunications Administrations (CEPT). De länder som är anslutna till CEPT tillämpar gemensamt utarbetade rekommendationer. Även länder utanför CEPT kan ansluta sig till CEPT:s olika rekommendationer vad gäller amatörradio genom harmonisering.

Bestämmelser om kunskapskrav och utfärdande av amatörradiocertifikat följer av CEPT:s rekommendationer T/R 61-01 (CEPT Radio Amateur Licence), T/R 61-02 (Harmonised Amateur Radio Examination Certificate) och ECC Recommendation (05)06 CEPT novice radio amateur licence. För att få ett amatörradiocertifikat krävs det enligt CEPT:s rekommendationer ett godkänt prov för amatörradiotrafik som utvisar kunskaper i ellära och radioteknik, kännedom om trafikmetoder och kännedom om gällande bestämmelser. Enligt T/R 61-01 (CEPT Radio Amateur Licence) bör medlemsmyndigheterna utfärda certifikat som visar genomgången harmoniserad amatörradioexamination, Harmonised Amateur Radio Examination Certificate (HAREC). Detta harmoniserade certifikat erkänns ömsesidigt av medlemsmyndigheterna.

Tidigare utfärdande av amatörradiocertifikat

Hur utfärdandet av certifikat ska gå till eller om det är möjligt att delegera certifikatutfärdandet till någon organisation eller liknande framgår inte av någon författning.

PTS godkände 1999 Föreningen Sveriges sändareamatörer (SSA) som provförrättare för amatörradiocertifikat. SSA har varit provförrättare och har utfärdat amatörradiocertifikat baserat på internationella rekommendationer från Internationella Teleunionen (ITU) och CEPT sedan dess. SSA har ca 40 personer spridda över hela Sverige som förrättar föreningens prov för amatörradiocertifikat.

Tidigare fanns det i PTS föreskrifter (PTSFS 1994:3) bestämmelser om godkännande av provförrättare för amatörradiotrafik. PTS ansåg emellertid att bemyndigandet i LEK är otydligt beträffande möjligheten för PTS att delegera provförrättande för amatörradiocertifikat och utfärdandet av amatörradiocertifikat på så sätt som PTS hade gjort till SSA, och PTS upphävde därför föreskrifterna om godkännande av provförrättare m.m. genom PTSFS 2006:1.

Överlämnande av uppgift rörande godkännande av kompetens

Det saknas alltså för närvarande reglering om hur ett amatörradiocertifikat kan erhållas, vilka kunskapskrav som ska vara uppfyllda för att få ett amatörradiocertifikat och vem som kan vara provförrättare. Mot bakgrund av den internationella reglering som finns på området framstår en sådan ordning inte som tillfredsställande.

PTS har tidigare delegerat möjligheten att utfärda amatörradiocertifikat till privata rättssubjekt. Enligt PTS har det varit lämpligt och framgångsrikt att av PTS tidigare godkända provförrättare fick utfärda amatörradiocertifikat, då PTS inte har resurser att i stor skala förrätta prov och handlägga utfärdanden av certifikat. Det framstår som lämpligt att möjliggöra att PTS

även i fortsättningen får delegera rätten att anordna kunskapsprov och utfärda amatörradiocertifikat.

Utfärdandet av amatörradiocertifikat är att se som en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning, eftersom det utgör en förutsättning för att få använda en radiosändare för amatörradio utan särskilt tillstånd. Enligt 11 kap. 6 § tredje stycket regeringsformen får överlåtelse av en sådan uppgift endast ske med stöd av lag. Mot denna bakgrund bör det införas en bestämmelse i LEK om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare och att utfärda bevis om godkända avlagda prov i enlighet med gällande föreskrifter. Sådana föreskrifter finns för närvarande i PTSFS 2007:4. Ett beslut om överlämnande bör kunna återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid mot gällande föreskrifter eller om den fysiska eller juridiska person som har anförtrotts uppdrag på annat sätt visar sig vara olämplig att anordna prov eller utfärda bevis om godkända avlagda prov.

5 Proceduren för SMP-beslut m.m.

5.1 Utgångspunkt för SMP-besluten

Som framgår av skäl 5 till ändringsdirektivet 2009/140/EG ska den sektorsspecifika förhandsregleringen minska i omfattning i takt med att konkurrensen utvecklas på marknaderna för elektronisk kommunikation. Det slutgiltiga målet är att skapa en harmoniserad och konkurrensutsatt inre marknad för elektroniska kommunikationstjänster. När området som helhet präglas av långsiktigt hållbar konkurrens ska förhandsregleringen, som syftar till att begränsa marknadsmakten för dominerande aktörer, avvecklas.

Ett bärande fundament vid tillämpningen av denna konkurrensfrämjande förhandsreglering är proceduren för så kallade SMP-beslut (eng. Significant Market Power). SMP-besluten består av fyra moment:

1. Avgränsning av relevant marknad.
2. Fastställande av om den relevanta marknaden kan bli aktuell för förhandsreglering.
3. Fastställande av företag med betydande inflytande (SMP) på marknaden.
4. Beslut om införande av skyldigheter för företag med betydande inflytande.

Det är Post- och telestyrelsen (PTS) som fattar SMP-beslut i enlighet med lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Besluten föregås av omfattande marknadsanalyser. Europeiska kommissionen (kommissionen) har utfärdat särskilda riktlinjer för marknadsanalyser och bedömning av om företag ska anses ha betydande inflytande (eng. Significant Market Power eller SMP) på en viss marknad.² Riktlinjerna fungerar som ett viktigt hjälpmedel och de nationella regleringsmyndigheterna ska enligt artikel 15.3 i ramdirektivet i största möjliga utsträckning beakta dessa. Marknadsanalyserna ska utföras utifrån konkurrensrättsliga principer och med hjälp av konkurrensrättslig metodik (prop. 2002/03:110 s. 275). Med andra ord ska den rättsliga och ekonomiska analysen ta sin utgångspunkt i den generella konkurrensrätten. Det betyder att när relevanta produktmarknader och relevanta geografiska marknader avgränsas, enligt förhandsregleringen, används de metoder för avgränsningen som görs inom den generella konkurrensrätten.

I och med att sektorn för elektronisk kommunikation kännetecknas av så kallade nätverkseffekter – vilket kan leda till relativt sett ökad marknadsmakt för större företag – är det den del av den konkurrensrättsliga praxisen som behandlar dominerande ställning som kan utgöra förebild för analyserna.

Enligt artikel 14.2 i ramdirektivet är kriterierna för att ett företag ska bedömas ha betydande inflytande (SMP) att det enskilt eller tillsammans med andra har en särställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande omfattning kan uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna. Detta är i Sverige reglerat i 8 kap. 7 § LEK.

Ett fastställande av SMP kan grundas på flera olika omständigheter som var för sig inte nödvändigtvis är avgörande. Några faktorer som har betydelse vid fastställande av SMP – liksom ett företags dominerande ställning vid tillämpning av generell

² Kommissionens riktlinjer för marknadsanalyser och bedömning av betydande marknadsinflytande i enlighet med gemenskapens regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2002/C 165/03).

konkurrensrätt – är enligt kommissionens riktlinjer exempelvis marknadsandelar, finansiell styrka, inträdeshinder för nya företag till marknaden, tillgången till nödvändiga insatsvaror (eller tjänster), frånvaro av eller svag motverkande köparmakt eller – som för denna sektor är särskilt relevant – tillgången till nödvändig infrastruktur.

Utöver kommissionens riktlinjer är dess särskilda rekommendation för området en central utgångspunkt vid arbetet med att fastställa de marknader som kan bli föremål för förhandsreglering.³ I rekommendationen anges att tre kumulativa kriterier ska beaktas innan en marknad kan fastställas på nationell nivå. Det första kriteriet gäller om en marknad kännetecknas av stora och varaktiga hinder för marknadstillträde. Vid bedömningen av det andra kriteriet ska regleringsmyndigheten analysera om marknaden har sådana egenskaper att den kommer att utvecklas mot en effektiv konkurrens utan förhandsreglering, det vill säga om marknaden kännetecknas av marknadsdynamik. Ett exempel på detta kan vara en snabb teknisk utveckling som leder till innovationer och sammansmältning (konvergens) av marknader. Det tredje kriteriet gäller huruvida den generella konkurrenslagstiftningen är ett tillräckligt verktyg för att komma till rätta med de konkurrensproblem som identifieras på marknaden.

Således ska enbart de marknader som kännetecknas av varaktiga strukturella hinder för en effektiv konkurrens regleras på förhand och med hjälp av den sektorsspecifika regleringen.

I den rekommendation som presenterades vid införandet av regleringen fastställde kommissionen 18 marknader som aktuella för förhandsreglering (2003/311/EG). I den nya rekommendationen från 2007 (2007/879/EG) har antalet marknader minskats till sju. Bakgrunden är att kommissionen bedömt att förutsätt-

³ Kommissionens rekommendation av den 17 december 2007 om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma ifråga för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2007/879/EG).

ningarna för en effektiv konkurrens utan förhandsreglering nu finns för fler marknader.

5.2 Samrådsprocedurer inför SMP-beslut

För att SMP-besluten i alla sina delar ska hålla så hög kvalitet som möjligt vad gäller såväl precision som rättsäkerhet finns det krav på samråd för de nationella regleringsmyndigheterna. Detta följer av bestämmelser i ramdirektivet och är i Sverige reglerat i 8 kap. 10–12 §§ LEK.

Samrådsreglerna speglar ambitionen att de nationella regleringsmyndigheternas beslut ska fattas på så bra underlag som möjligt med beaktande av marknadens intressen och så långt som möjligt vara harmoniserade med beslut fattade av motsvarande myndigheter i de övriga medlemsstaterna (prop. 2002/03:110 s. 279). Syftet är ytterst att skapa en inre marknad för elektroniska kommunikationstjänster.

Utöver krav på ett nationellt samrådsförfarande som föreskrivs i artikel 6 i ramdirektivet anges i artikel 7 i samma direktiv att ett gränsöverskridande samråd ska ske under vissa förutsättningar.

5.2.1 Förändringar av samrådsprocedurerna

Den nationella samrådsproceduren

Av artikel 6 i ramdirektivet framgår att när de nationella regleringsmyndigheterna avser att vidta åtgärder i enlighet med direktiven ska samråd ske genom att berörda parter ges tillfälle att yttra sig över utkast till beslut. Samrådsförfarandena ska offentliggöras.

I Sverige håller PTS tre samråd på nationell nivå innan SMP-beslut fattas. Vid det första samrådet ges de berörda företagen (operatörerna) möjlighet att yttra sig över ett beslutsutkast vad gäller marknadsavgränsning, bedömning av om företag har betydande inflytande (SMP) och de eventuella skyldigheter som ska riktas mot dessa företag. Sedan sker ett samråd med Konkurrensverket, och i relevanta fall även med Radio- och TV-verket, vilket kan sägas följa av riktlinjerna (2002/C 165/03). Slutligen sker ett tredje samråd med operatörerna. Vid dessa tre tillfällen är tidsfristen för synpunkter satt till en månad vardera.

I och med översynen av EU-direktiven på området för elektronisk kommunikation infördes inga avgörande förändringar avseende de nationella samråden enligt artikel 6 i ramdirektivet. Den enda relevanta förändringen jämfört med tidigare är att det fastslås att samråd också ska gälla för det fall en regleringsmyndighet avser att införa restriktioner i enlighet med artiklarna 9.3 och 9.4 i ramdirektivet. Dessa artiklar handlar om att tillstånd för radiosändare ska omfattas av teknik- respektive tjänsteneutralitet (se avsnitt 4.4). I övrigt handlar förevarande ändringar om smärre förtydliganden eller följdändringar på grund av andra ändringar i direktivet.

Samrådsproceduren för stärkande av den inre marknaden

I och med översynen av EU-direktiven på området för elektronisk kommunikation har det nyinrättade EU-organet för europeiska regleringsmyndigheter (se kapitel 1) Berec (eng. Body for European Regulators of Electronic Communications) fått en betydande roll vad avser gränsöverskridande samråd enligt artikel 7 i ramdirektivet.

Detta gäller de beslut som är föremål för nationellt samråd och som påverkar handeln mellan medlemsstaterna och avser att:

- definiera de med hänsyn till nationella förhållanden relevanta marknaderna (artikel 15 i ramdirektivet);

- analysera de relevanta marknaderna för att avgöra om det råder effektiv konkurrens eller om det finns en operatör som har ett betydande inflytande på respektive marknad (artikel 16 i ramdirektivet);
- införa, ändra eller upphäva skyldigheter för företag med betydande inflytande (artikel 8 i tillträdesdirektivet);
- främjande och införande av skyldigheter så att slutanvändare kan nå varandra oberoende av hos vilken operatör de är kunder (artikel 5 i tillträdesdirektivet).

Enligt tidigare gällande direktiv ska förslagen till dessa beslut göras tillgängliga för kommissionen och de övriga nationella regleringsmyndigheterna.⁴ Besluten ska nu även tillgängliggöras för Berec. Av artikel 7.2 i ramdirektivet framgår också att utvecklandet av den inre marknaden ska stärkas genom att de nationella regleringsmyndigheterna ska samarbeta nära med kommissionen, och efter översynen, även med Berec. I artikel 7.3 b i ramdirektivet fastställs numera att kommissionen respektive Berec inom en månad ska yttra sig över de nationella regleringsmyndigheternas utkast till förslag och att denna tidsperiod inte kan förlängas.

Om en nationell regleringsmyndighet lämnar ett förslag om att fastställa en marknad som skiljer sig från den som definierats i kommissionens rekommendation om relevanta marknader, eller ett förslag om att ett företag ska anses ha SMP, kan kommissionen enligt artikel 7.5 i ramdirektivet besluta att den nationella regleringsmyndigheten ska dra tillbaka sitt förslag. Det innebär alltså i praktiken att kommissionen kan lägga in ett veto mot beslutet. I det uppdaterade direktivet har det också införts att kommissionen, efter en tidsfrist om två månader, kan återkalla sina förbehåll. Dessutom anges i det uppdaterade direktivet att

⁴ Det gällde också beslut enligt artikel 16 i USO-direktivet om skyldigheter enligt äldre bestämmelser, vilket dock har upphört i och med att artikeln ströks i och med översynen av direktivet.

kommissionen i största möjliga utsträckning ska beakta Berecs yttrande innan den fattar ett beslut eller utfärdar ett yttrande.

En annan relevant förändring återfinns i artikel 7.6 i ramdirektivet. Här anges att när kommissionen lägger in ett veto mot ett förslag till beslut, i enlighet med artikel 7.5, ska regleringsmyndigheten genomföra ändringen eller upphävandet inom sex månader från kommissionens beslut. I de fall förslaget till åtgärd ändras ska ett samråd genomföras i enlighet med de förfaranden som följer av artiklarna 6 och 7 i ramdirektivet.

Också artikel 7.8 i ramdirektivet är ny. Där anges att den nationella regleringsmyndigheten ska underrätta kommissionen och Berec om alla slutgiltigt antagna åtgärder vad avser marknadsavgränsningar och SMP.

Enligt artikel 7.9 kan en nationell regleringsmyndighet under exceptionella omständigheter när den måste handla skyndsamt, för att säkerställa konkurrensen och skydda användarnas intressen, omedelbart vidta proportionella och tillfälliga åtgärder såsom ett undantag från förfarandet i artikel 7.3 och 7.4. I dessa fall ska en fullständig motivering lämnas till kommissionen, övriga nationella regleringsmyndigheter samt enligt det uppdaterade direktivet också till Berec.

Samråd för konsekvent tillämpning av skyldighetsbeslut

En betydande förändring i det gällande ramdirektivet är den nya artikeln 7a. Bestämmelsen syftar till att öka samstämmigheten vad gäller tillämpningen av skyldighetsbeslut som riktas mot företag med SMP i enlighet med artikel 7.3. Det gäller således beslut enligt artiklarna 5 och 9–13 i tillträdesdirektivet samt artikel 17 i USO-direktivet (se avsnitt 5.3.3).

Ett förslag till så kallad funktionell separation som följer av artikel 13a i tillträdesdirektivet omfattas alltså inte av proceduren enligt artikel 7a, utan regleras i stället i artikel 8.3 i tillträdesdirektivet. Enligt denna artikel kan kommissionen, efter att i

största möjliga utsträckning ha beaktat yttrande från Berec, lägga in ett veto mot åtgärden (se avsnitt 6.7).

Det förfarande som är fastställt för övriga typer av skyldighetsbeslut enligt artikel 7a i ramdirektivet följer en betydligt mer omfattande och komplicerad procedur.

Enligt artikel 7a.1 får kommissionen inom en månad från det att en nationell regleringsmyndighet överlämnat ett förslag till beslut att införa, ändra eller återkalla en skyldighet meddela att den bedömer att den föreslaga åtgärden utgör ett hinder för den inre marknaden eller hyser allvarliga tvivel huruvida den är förenlig med gemenskapslagstiftningen. I sådant fall ska det slutliga skyldighetsbeslutet senareläggas med tre månader. Fristen på tre månader gäller från dagen för kommissionens meddelande.

För det fall kommissionen inte utfärdar något meddelande kan den berörda nationella regleringsmyndigheten anta sitt förslag till åtgärd. Dock ska antagandet då ske med största beaktande av kommentarer från kommissionen, Berec och de andra nationella regleringsmyndigheterna.

Efter det att kommissionen utfärdat ett meddelande enligt 7a.1 ska kommissionen, Berec och den berörda nationella regleringsmyndigheten ha ett nära samarbete för att identifiera den mest effektiva och lämpliga åtgärden utifrån de mål som fastställs i artikel 8 i ramdirektivet. Detta ska ske med beaktande av marknadsaktörernas yttranden och av behovet av att säkerställa en enhetlig tillämpning av regelverket.

Vad gäller Berec fastställs i artikel 7a.3 att detta organ inom sex veckor, med början i och med tremånadersfristen enligt 7a.1, ska avge ett yttrande om kommissionens meddelande. Yttrandet ska innehålla en bedömning av om den nationella regleringsmyndighetens föreslagna åtgärd bör ändras eller dras tillbaka och, om lämpligt, lägga fram förslag till hur detta ska ske.

I artikel 7a.4 fastställs att för det fall Berec i sitt yttrande delar kommissionens invändningar så ska detta organ i nära samarbete med den berörda nationella regleringsmyndigheten identifiera den mest lämpliga och effektiva åtgärden. Före den angivna tremånadersfristen får den nationella regleringsmyndigheten

besluta om den vill ändra sitt förslag till åtgärd i enlighet med kommissionens och Berecs synpunkter eller om den vill behålla sitt förslag till åtgärd.

Inom en månad från det att tidsfristen på tre månader har gått ut får kommissionen enligt artikel 7a.5 utfärda en rekommendation till den nationella regleringsmyndigheten om att denna ska ändra eller dra tillbaka den föreslagna åtgärden. Kommissionen ska i sådant fall beakta Berecs eventuella yttrande och ange vad som ligger till grund för rekommendationen. Kravet på motivering anges som särskilt påkallad för det fall Berec inte delar kommissionens invändningar. Det anges också att kommissionen vid detta tillfälle kan besluta om att återkalla sina förbehåll.

Inom en månad från det att kommissionen lämnat sin rekommendation, eller sitt yttrande om återkallande av förbehåll, ska den nationella regleringsmyndigheten enligt artikel 7a.6 meddela kommissionen och Berec om den slutgiltigt antagna åtgärden. Tidsfristen kan emellertid förlängas så att regleringsmyndigheten kan genomföra ett offentligt samråd enligt artikel 6 i ramdirektivet.

Av artikel 7a.7 framgår att den nationella regleringsmyndigheten måste ge en motiverad förklaring i de fall den inte följer en eventuell rekommendation från kommissionen.

I artikel 7a.8 fastställs att den nationella regleringsmyndigheten när som helst under förfarandets gång kan dra tillbaka sin föreslagna åtgärd.

5.2.2 Övriga ändringar som berör SMP-proceduren

I artikel 14–16 i ramdirektivet anges de förutsättningar och förfaranden som är avgörande för regleringsmyndighetens SMP-beslut.

Artikel 14 innehåller bestämmelser om fastställande av företag med betydande inflytande på marknaden, det vill säga SMP-operatörer. I punkt 3 har det tydliggjorts hur ett företags bety-

dande inflytande på en marknad kan leda till marknads-makt också på en närliggande marknad.

Detta förhållande får anses ha varit uttryckt också vid den tidigare utformningen av aktuell artikel. Den nya utformningen kan därmed ses som ett förtydligande av den sedan förut gällande formuleringen.

Artikel 15 beskriver och bestämmer förfarandet för definition av de relevanta marknader som kan bli föremål för den konkurrensfrämjande förhandsregleringen.

Vad avser artikel 15.1 har denna ändrats så att medlemsstaterna och Europaparlamentet har fått ökat inflytande vid kommissionens framtagande av sin rekommendation om relevanta marknader. Enligt bestämmelserna ska kommissionen efter det att ett offentligt samråd har hållits, som inkluderar de nationella regleringsmyndigheterna och med största möjliga beaktande av Berecs yttrande, fatta sitt beslut i enlighet med ett angivet rådgivande kommittologiförfarande.⁵ I detta förfarande ges medlemsstaterna möjlighet att påverka beslutet genom sin medverkan i den kommitté som ska yttra sig över förslaget till beslut och som kommissionen ska ta största hänsyn till. Europaparlamentet ges rätt att avge en motiverad resolution som leder till att kommissionen omprövar sitt förslag. Enligt tidigare lydelse skulle kommissionen fatta sitt beslut, efter samråd, utan att medlemsstaterna eller Europaparlamentet gavs möjlighet att påverka beslutet.

Vad gäller gränsöverskridande marknader ska enligt artikel 15.4 ett föreskrivande förfarande användas.⁶ Detta är oförändrat i förhållande till direktivets tidigare lydelse. Förändringen avser att det samrådsförfarande som ska hållas före beslut också involverar Berek, och att detta organs yttrande i största möjliga utsträckning beaktas vid beslutsfattandet.

⁵ I enlighet med tillämpningen enligt artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG, med beaktande av artikel 8 i det beslutet.

⁶ I enlighet med tillämpningen enligt artikel 5a.1-5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG, med beaktande av artikel 8 i det beslutet.

Artikel 16 i ramdirektivet är också uppdaterad och förtydligad. Artikeln reglerar hur de nationella regleringsmyndigheterna ska utföra marknadsanalyser vid tillämpning av den konkurrensfrämjande förhandsregleringen.

Av artikel 16.6 framgår tidsgränser för de nationella regleringsmyndigheternas arbete med att göra analyser av relevanta marknader och anmäla förslag till åtgärder i enlighet med artikel 7 i ramdirektivet.

I artikel 16.6 a fastställs att de nationella regleringsmyndigheterna inom tre år från antagandet av en åtgärd för en viss marknad, ska genomföra en förnyad analys. Tidsperioden kan emellertid förlängas med ytterligare upp till tre år för det fall kommissionen har delgivits ett motiverat förslag till förlängning och inte har gjort några invändningar senast en månad före förlängningens början.

Av artikel 16.6 b framgår att de nationella regleringsmyndigheterna har två år på sig från antagandet av en reviderad rekommendation om relevanta marknader att analysera de aktuella marknader de tidigare inte anmält till kommissionen.

Artikel 16.7 fastställer att om de tidsfrister som anges i 16.6 inte kan hållas ska Berec på begäran bistå berörd nationell regleringsmyndighet med att slutföra analysen. Med Berecs bistånd ska berörd nationell regleringsmyndighet inom sex månader underrätta kommissionen om sitt förslag i enlighet med artikel 7 i ramdirektivet.

5.3 Överväganden och förslag

5.3.1 Nationellt samråd

<p>Förslag: Berörda parter ska ges tillfälle att yttra sig över förslag till sådana villkor i beslut om tillstånd att använda radiosändare som inte följer principerna om teknik- eller tjänsteneutralitet.</p>
--

Skälen för förslaget: Artikel 6 i ramdirektivet fastställer i vilka fall som nationella regleringsmyndigheter ska ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslag till beslut. Bestämmelsen gällde ursprungligen så kallade SMP-beslut, det vill säga beslut rörande marknadsavgränsning, dominans och skyldighetsbeslut inom ramen för tillämpningen av den sektorsspecifika konkurrensregleringen. Bestämmelser om detta är införda i 8 kap. 10 § LEK. I förhållande till tidigare omfattas numera också de beslut om sådana villkor i tillstånd att använda radiosändare som inte är teknik- och tjänsteneutrala. Motsvarande ändring bör därför göras även i 8 kap. 10 § LEK.

5.3.2 Samråd och samverkan för stärkande av den inre marknaden

Förslag: Den svenska regleringsmyndigheten ska samverka och kommunicera även med det nya europeiska samarbetsorganet för elektronisk kommunikation (Berec) för att kunna fullgöra sina uppgifter.

SMP-beslut ska alltid fastställas tidigast en månad från det att ett utkast till beslut överlämnats till kommissionen, Berec och regleringsmyndigheter i andra medlemsstater.

Om kommissionen beslutar att inte godta ett förslag till marknadsavgränsning eller fastställande av SMP-operatör ska regleringsmyndigheten återkalla eller ändra sitt förslag inom sex månader från kommissionens beslut. I de fall som beslutet ändras ska nytt samråd ske.

Skälen för förslaget

Samverkan med Berec

En viktig uppgift för Berec är att bistå nationella regleringsmyndigheter vid marknadsanalyser, inbegripet identifiering av företag

med betydande inflytande och skyldigheter riktade mot sådana företag. Detta framgår av artikel 7 i ramdirektivet.

Bestämmelser om samverkan mellan regleringsmyndigheten och regleringsmyndigheter i andra medlemsstater och kommissionen finns i 8 kap. 2 § LEK. Bestämmelser om att regleringsmyndigheten ska sända förslag till SMP-beslut till kommissionen och regleringsmyndigheter i andra medlemsstater finns i 8 kap. 11 § LEK. Vad gäller beslut som måste fattas skyndsamt och där informationsplikt föreligger regleras det i 8 kap. 13 § LEK.

För att uppfylla bestämmelserna i det uppdaterade direktivet och förtydliga behovet av samverkan med Berec ska regleringsmyndighetens behov av samarbete och informationsplikt gentemot detta organ anges särskilt i lagen.

Tidsfrister för SMP-beslut

Av artikel 7.3 b i ramdirektivet framgår att kommissionen respektive Berec inom en månad ska yttra sig över nationella regleringsmyndigheters förslag till SMP-beslut som påverkar handeln inom EU. I den tidigare lydelsen av direktivet fanns det en möjlighet till längre tidsfrist om detta var motiverat inom ramen för samrådsförfarandet enligt artikel 6 i ramdirektivet. Denna möjlighet är nu borttagen varför motsvarande möjlighet till förlängning i 8 kap. 12 § LEK bör upphävas.

I ramdirektivets artikel 7.6 har det införts en bestämmelse där det anges en tidsfrist på sex månader för regleringsmyndigheten för genomförande av kommissionens beslut om veto vad avser förslag till marknadsavgränsning eller fastställande av SMP. Vid ett förslag till ändring av åtgärden ska regleringsmyndigheten genomföra en förnyad samrådsprocedur i enlighet med bestämmelserna i regelverket. Den angivna tidsfristen är absolut, varför den också bör fastställas i den svenska lagstiftningen.

5.3.3 Samråd vid skyldighetsbeslut

Förslag: Om kommissionen meddelar att den har invändningar mot ett förslag till skyldighetsbeslut får inte slutligt beslut fattas förrän kommissionen utfärdat en rekommendation eller återkallat sina förbehåll. Det slutliga beslutet ska därefter fattas inom en månad, om inte längre tid behövs för att genomföra ett nytt samrådsförfarande.

I de fall beslut från kommissionen uteblir får det slutliga beslutet fattas tidigast fyra månader efter tidpunkten för kommissionens invändningar mot förslaget.

Om Berc instämmer i kommissionens invändningar mot ett skyldighetsbeslut ska regleringsmyndigheten samverka med detta organ och kommissionen i syfte att identifiera den mest effektiva och lämpliga åtgärden.

Bedömning: Det behövs inte någon särskild reglering för att genomföra ramdirektivets krav på motivering av beslut.

Skälen för förslaget och bedömningen

Tidsfrister för skyldighetsbeslut

Av artikel 7a.1 i ramdirektivet framgår att i de fall kommissionen uttrycker att en nationell regleringsmyndighets förslag till skyldighetsbeslut utgör ett hinder för den inre marknaden eller hyser allvarliga tvivel huruvida förslaget är förenligt med gemenskapslagstiftningen ska den föreslagna åtgärden senareläggas med tre månader.

Tremånadersfristen räknas från det att kommissionen har kommit med invändningar. Enligt artikel 7a.5 får kommissionen efter denna tremånadersfrist ytterligare en månad på sig att besluta om en rekommendation eller att återkalla sina förbehåll.

Regleringsmyndigheten ska avvakta med sitt slutliga beslut tills den fått kommissionens eventuella bedömning. Det innebär

att regleringsmyndigheten inte kan fatta slutligt beslut förrän kommissionen lämnat en rekommendation eller återkallat sina förbehåll. Då proceduren och dess tidsgränser enligt artikel 7a är ny ska dessa förutsättningar införas i svensk lagstiftning.

Av 7a.6 i ramdirektivet framgår att de nationella regleringsmyndigheterna har en månad på sig att fatta ett slutligt beslut från det att kommissionen avgett sitt yttrande enligt 7a.5. Denna tidsfrist kan dock vara längre om beslutet behöver föregås av ett nytt nationellt offentligt samråd i enlighet med artikel 6 i ramdirektivet. Också dessa förutsättningar måste framgå av den svenska lagstiftningen.

I artikel 7a.5 uttrycks att kommissionen får lämna en rekommendation eller återkalla sina förbehåll. Detta skulle kunna innebära att kommissionen i vissa fall inte lämnar någon rekommendation eller något yttrande om återkallande av förbehåll. Efter utgången av den tidsfrist som kommissionen har för detta, det vill säga totalt fyra månader (3+1), kan alltså regleringsmyndigheten fatta sitt beslut trots att kommissionen inte yttrat sig. Det anges inte i artikel 7a om ett sådant beslut ska ske inom viss tid. Förklaringen är sannolikt att utgångspunkten är att kommissionen alltid lämnar en rekommendation eller återkallar sina förbehåll i de fall den tidigare uttryckt invändningar mot ett förslag till beslut.

Den rättsosäkerhet som väntan på slutligt beslut skapar leder till osäkerhet och riskerar att hämma investeringar för företagen, vilket är till skada för samhällsekonomin. Det gäller särskilt för reglering av elektronisk kommunikation eftersom området kännetecknas av stora investeringsbehov och är mycket dynamiskt. Det finns därför motiv för en reglering även av de fall då kommissionen av något skäl underlåter att i tid lämna en rekommendation eller återkalla förbehåll. Mot denna bakgrund bör det således fastställas i den svenska lagstiftningen att ett slutligt skyldighetsbeslut ska fattas av regleringsmyndigheten inom en månad från utgången av fyramånadersfristen, också i de fall som kommissionen inte lämnar en rekommendation eller

återkallar sina förbehåll i enlighet med artikel 7a.5 i ramdirektivet.

Samarbete med Berec

Av artikel 7a.3 i ramdirektivet framgår att Berec, inom sex veckor, ska lämna ett yttrande om kommissionen lämnar ett meddelande till en nationell regleringsmyndighet där den har invändningar mot ett utkast till skyldighetsbeslut. Av artikel 7a.4 framgår att Berec ska ha ett nära samarbete med regleringsmyndigheten i det fall detta organ delar kommissionens invändningar. Vidare framgår av 7a.2 att kommissionen, Berec och regleringsmyndigheten ska samverka för att identifiera den mest lämpliga och effektiva åtgärden.

Den omfattande och nyinstiftade samrådsprocedur som följer av bestämmelserna i artikel 7a innebär krav på fungerande system för samarbete mellan de nationella regleringsmyndigheterna, kommissionen och Berec. För att proceduren ska fungera smidigt är det av största vikt att det genomförs ett omfattande arbete på europeisk nivå i syfte att utveckla system för detta ändamål. Den svenska regleringsmyndigheten, det vill säga PTS, bör inta en aktiv och konstruktiv roll i detta arbete.

När det gäller bestämmelsen i artikel 7a.4 uttrycks specifikt att ett samarbete mellan Berec och regleringsmyndigheten ska ske i de fall Berec delar kommissionens invändningar mot ett utkast till skyldighetsbeslut. Hur detta samarbete praktiskt ska inrättas återstår att utvecklas genom systematisk planering och praxis.

För att förtydliga behovet av samverkan och lyfta upp dess betydelse bör samverkanskravet i de fall Berec delar kommissionens invändningar, fastslås i lag.

Motivering när kommissionens rekommendation inte följs

Av ramdirektivet artikel 7a.7 framgår att i det fall en nationell regleringsmyndighet inte följer en rekommendation från kommissionen om att ändra sitt utkast till skyldighetsbeslut ska en motiverad förklaring till detta lämnas i det slutgiltiga beslutet.

Av 20 § förvaltningslagen (1986:223) framgår att myndighetsbeslut som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska innehålla de skäl som har bestämt utgången. De skyldighetsbeslut som PTS riktar mot företag utgörs av myndighetsutövning mot enskild. Därmed följer av förvaltningslagen att dessa beslut ska innehålla de motiv som finns för besluten. Det innebär således att gällande rätt redan uppfyller kravet enligt artikel 7a.7 i ramdirektivet.

5.3.4 Övriga ändringar som berör SMP-proceduren

Förslag: En ny SMP-analys ska göras inom tre år från antagandet av en tidigare åtgärd som gäller en enskild marknad. Tidsfristen får förlängas med högst tre år om kommissionen medgett det.

Inom två år från antagandet av en reviderad rekommendation om relevanta marknader ska det genomföras en SMP-analys av de marknader i den reviderade rekommendationen som inte tidigare har analyserats.

I de fall regleringsmyndigheten inte har slutfört en SMP-analys av en relevant marknad inom fastställda tidsgränser ska den begära bistånd från organet för europeiska regleringsmyndigheter (Berec) med att slutföra analysen av den specifika marknaden.

Skälen för förslaget

Tidsfrister för SMP-analyser

I 8 kap. 6 § LEK anges att myndigheten fortlöpande ska genomföra SMP-analyser.

Artikel 16.6 i ramdirektivet har nu uppdaterats med tidsfrister för genomförande av marknadsanalyser. Nya analyser ska genomföras inom tre år från antagandet av en tidigare åtgärd som gäller en aktuell marknad. Undantag från detta gäller om den nationella regleringsmyndigheten begärt anstånd hos kommissionen. Tidsfristen för att genomföra analyser kan då förlängas med ytterligare tre år.

När det gäller sådana marknader som ingår i kommissionens rekommendation om relevanta marknader och som inte tidigare har analyserats är tidsfristen för en analys av den nationella regleringsmyndigheten två år. Detta gäller i de fall rekommendationen reviderats och marknader som ingår där inte tidigare har analyserats och anmälts till kommissionen.

Motivet för införandet av dessa tidsfrister anges i skäl 48 till ändringsdirektivet där det fastställs att det är nödvändigt med regelbundna marknadsanalyser inom en rimlig och lämplig tidsram för att ge marknadsaktörer förutsägbara regleringsvillkor. Omvänt kan det alltså konstateras att frånvaron av tidsramar skapar osäkerhet på marknaden vilket i förlängningen kan hämma investeringar och marknadsdynamik.

De tidsramar som anges i artikel 16.6 i ramdirektivet bör införas i LEK.

Bistånd från Berec med SMP-analyser i vissa fall

Enligt artikel 16.7 i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna kunna begära, och då få, bistånd från Berec om de inte lyckas slutföra en SMP-analys inom de tidsfrister som anges i artikel 16.6 i samma direktiv.

Av skäl 48 till ändringsdirektivet framgår att i de fall en nationell regleringsmyndighet underlåter att analysera en marknad inom (den fastställda) tidsramen kan den inre marknaden skadas.

För att undvika att en situation uppstår där den inre marknaden skadas och för att upprätthålla effektiviteten i tillämpningen av det aktuella regelverket bör det i lag fastställas ett krav på att regleringsmyndigheten, det vill säga PTS, ska begära bistånd från Berec för att slutföra analysen av den specifika marknaden.

Ett sådant krav ska tillförsäkra att PTS SMP-analyser genomförs inom återkommande och förutsägbara tidsintervall, vilket minskar osäkerheten på marknaden och därmed gynnar förutsättningarna för investeringar och en dynamisk marknadsutveckling.

De närmare formerna för det stöd som Berec kommer ge regleringsmyndigheten får avgöras närmare genom regler för Berecs interna process och med ledning av omständigheterna i de enskilda fallen.

6 Tillträde och andra skyldigheter

6.1 Begrepp i ram- och tillträdesdirektiven

Förslag: Definitionen av *elektroniskt kommunikationsnät* förtydligas så att även passiva nätdelar omfattas. Definitionen av *tillhörande installation* utökas till att omfatta även sådant som kan stödja tjänster. Begreppet *allmänt kommunikationsnät* preciseras så att det anges att nätet ska stödja informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter. Begreppet *samtal* ändras så att kravet på realtidskommunikation tas bort.

Bedömning: Ändringarna av definitionerna av gränsöverskridande marknader, spektrumallokering och tillträde föranleder inte någon ändring i svensk lagstiftning.

Skälen för förslaget och bedömningen: Ett tillägg har gjorts i ramdirektivets definition av begreppet *elektroniskt kommunikationsnät* med innebörden att även nätkomponenter som inte är aktiva ingår i ett sådant nät. Med utgångspunkt i hur motsvarande definition i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) har tolkats (PTS-ER-2009:12 s. 30f) är det närmast fråga om ett förtydligande att så är fallet. Definitionen i 1 kap. 7 § LEK har varit närmast identisk med den i artikel 2 a i ramdirektivet med undantag för den exemplifiering som görs i artikeln. Det finns därför ett behov av att förtydliga att även passiva nätdelar omfattas av begreppet elektroniskt kommunikationsnät. Ett exempel som särskilt bör nämnas där det finns ett

behov av förtydligande gäller så kallad svart fiber (se PTS-ER 2009:12 s. 31).

Definitionen *tillhörande installationer* har i artikel 2 e i ramdirektivet utökats till att omfatta installationer eller komponenter som kan stödja tillhandahållandet av tjänster via ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst. I 1 kap. 7 § LEK används uttrycket *tillhörande installationer* för att definiera motsvarande begrepp. Motsvarande ändring bör göras i denna bestämmelse. Övriga ändringar i artikel 2 e i ramdirektivet är av förtydligande och exemplifierande karaktär.

Begreppet *allmänt kommunikationsnät* har i artikel 2 d i ramdirektivet preciserats genom att nätet ska stödja informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter. Motsvarande precisering bör göras i 1 kap. 7 § LEK.

Begreppet *gränsöverskridande marknader* har inte definierats i LEK. Begreppet används i 8 kap. 6 § fjärde stycket i LEK. Det förtydligande som görs i och med den aktuella ändringen – att gränsöverskridande marknader ska ligga i mer än en medlemsstat – får ses som riktat till Europeiska kommissionen (kommissionen), som fastställer sådana marknader.

Definitionen av *samtal* har flyttats från artikel 2 i e-dataskyddsdirektivet till artikel 2 i ramdirektivet, och ändrats särskilt såtillvida att kravet på att det ska röra sig om tvåvägskommunikation i *realtid* har tagits bort. Motsvarande ändring görs i den svenska definitionen. Att kravet på realtid tas bort ur definitionen kan innebära att fler typer av röstöverföring över IP-protokollet omfattas av definitionen.

En ny definition som avser begreppet spektrumallokering har införts genom artikel 2 g i ramdirektivet. Begreppet förekommer i artikel 9.1 och 9.6 i ramdirektivet, som rör den generella förvaltningen av radiofrekvenser, och i artikel 9a i samma direktiv, som rör översyn av begränsningar av befintliga rättigheter. Det saknas anledning att införa definitionen i svensk lag för att genomföra dessa bestämmelser (se vidare avsnitt 4.3 och 4.7). Definitionen av *tillträde* i artikel 2 a i tillträdesdirektivet har ändrats så att det förtydligas att de elektroniska kommunikations-

tjänster som tillträdet möjliggör kan användas för innehållstjänster och att tillträde kan avse fast eller icke-fast anslutning. Vidare läggs fler tjänster till den exemplifierande uppräkningsen av vad som omfattas. Ändringen behandlas vidare i avsnitt 6.9.

6.2 Kompatibla tjänster

Förslag: Företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att vidta åtgärder för att göra företagets tjänster kompatibla med andras tjänster.

Skälen för förslaget: Artikel 5 i tillträdesdirektivet reglerar nationella regleringsmyndigheters befogenheter och ansvarsområden när det gäller tillträde och samtrafik.

För att elektroniska kommunikationsnät ska fungera effektivt krävs att de medger att i princip alla användare kan nå varandra. Den grundläggande regleringen för att säkerställa sådan effektivitet ges i 4 kap. 3 § LEK genom vilken artikel 5.1 a i tillträdesdirektivet har genomförts. I paragrafen anges att den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra. En förutsättning för bestämmelsens tillämplighet är att skyldigheten krävs för att säkerställa att slutanvändarna kan nå varandra. Det ska inte förstås så att varje slutanvändare ska kunna komma i kontakt med alla andra slutanvändare. För tillämpning av bestämmelsen bör krävas att operatören försökt men inte lyckats träffa avtal på marknadsmässiga villkor. Skyldigheterna måste också avse redan existerande nät och tjänster. Vidare ska den förpliktade skyldigheten inte vara mer ingripande än vad som framstår som rimligt och den ska vara proportionell med hänsyn till lagens syfte och de övriga intressen som anges i 1 kap. 1 § LEK (prop. 2002/03:110 s. 375).

Artikel 5 i tillträdesdirektivet har ändrats bland annat genom att punkten 1 ab har tillkommit.

I artikel 5.1 ab anges att de nationella regleringsmyndigheterna, när det är motiverat och i den utsträckning som är nödvändig, ska kunna införa skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändarna i syfte att göra deras tjänster interoperabla.

Av skäl 65 till ändringsdirektivet framgår att det under vissa omständigheter är lämpligt för en nationell regleringsmyndighet att införa skyldigheter för operatörer som inte har något betydande inflytande på marknaden i syfte att uppnå mål, till exempel att slutanvändarna kan nå varandra eller samverkansförmåga mellan tjänster. I sådana fall är det nödvändigt att säkerställa att sådana skyldigheter införs i enlighet med EU:s regelverk och särskilt med dess anmälningsförfaranden.

Artikel 5.1 ab i tillträdesdirektivet ger alltså nationella regleringsmyndigheter möjlighet att införa ytterligare skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare. Enligt 4 kap. 3 § LEK finns det möjlighet att införa skyldigheter för den som kontrollerar tillträde till slutanvändare. Mot denna bakgrund är det lämpligt att den nya bestämmelsen i artikel 5.1 ab genomförs genom ett nytt andra stycke i den paragrafen.

Med begreppet interoperabel avses att företagens tjänster ska vara kompatibla med varandra. För att klargöra begreppet interoperabel bör därför uttrycket kompatibla tjänster användas.

I enlighet med vad som stadgas i artikel 5.1 ab ska en skyldighet åläggas när det är motiverat och i den utsträckning som är nödvändig.

6.3 Offentliggörande av specificerade uppgifter

Förslag: En operatör får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer.

Ett referenserbjudande ska offentliggöras av den som har förpliktats att lämna tillträde till nätinfrastruktur i grossistledet via en fast anslutningspunkt.

Skälen för förslaget: Artikel 9 i tillträdesdirektivet reglerar de nationella regleringsmyndigheternas möjligheter att införa skyldigheter avseende insyn när det gäller samtrafik eller tillträde. Insyn innebär att operatörer måste offentliggöra specificerade uppgifter om sin verksamhet, bland annat villkor och krav, när det gäller samtrafik eller andra former av tillträde. Av förarbetena (prop. 2002/03:110 s. 170) framgår att syftet med skyldigheterna avseende insyn i artikel 9 i tillträdesdirektivet är att ge aktörerna på en marknad, och den myndighet som ska utöva tillsyn över densamma, inblick i de nätkontrollerande företagens verksamheter för att kunna avgöra om dessa missbrukar sin ställning i syfte att påverka marknaden och dess aktörer på ett konkurrenshämmande sätt.

Artikel 9.1 i tillträdesdirektivet har i dess gamla lydelse genomförts genom 4 kap. 5 § LEK. I paragrafens första stycke stadgas att en operatör, som enligt 8 kap. 7 § har ett betydande inflytande på en viss marknad (SMP, se avsnitt 4.1), får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om redovisning, tekniska specifikationer, nätegenskaper, villkor för tillhandahållande och användning, prissättning eller andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

I förarbetena till paragrafen anges bland annat att det genom paragrafens första stycke möjliggörs säkerställande av insyn i villkor och krav för samtrafik och andra former av tillträde,

inbegripet prissättning. Den ökade insynen ska skapa ett öppnare förfarande, vilket i sin tur ska leda till att aktörerna får förtroende för att en tjänst inte erbjuds eller tillhandahålls dem på diskriminerande villkor. En på detta sätt ökad kännedom om tillämpade villkor och krav syftar till att bidra till snabbare förhandlingar och till undvikande av tvister. Det är särskilt viktigt med öppenhet och insyn för att säkerställa samverkan när det gäller tekniska gränssnitt. Uppgifterna kan offentliggöras genom ett referenserbjudande, det vill säga ett ”typerbjudande” där vissa angivna uppgifter ska ingå och som en potentiell avtalspart kan utgå från (prop. 2002/03:110 s. 376).

Artikel 9.1 i tillträdesdirektivet har ändrats så att en operatör även kan förpliktas att offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer, om sådana villkor tillåts av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Möjligheten till insyn har således utökats.

För genomförande av artikeln bör 4 kap. 5 § LEK ändras genom att det i paragrafen läggs till att en operatör även får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer.

I artikel 9.4 i tillträdesdirektivet angavs tidigare att de nationella regleringsmyndigheterna skulle säkerställa att ett referenserbjudande, som åtminstone innehåller de delar som anges i bilaga II, offentliggörs när en operatör har skyldigheter enligt artikel 12 avseende tillträde till accessnätet med tvinnad parkabel av metall. Artikeln har genomförts genom 4 kap. 9 § LEK. Där anges att en förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett allmänt telefonnät mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och abonnentens fasta nätanslutningspunkt ska, om nätet där består av en parkabel av metall, förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i tillträdesdirektivet. Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite. Av

bestämmelsen följer således att ett referenserbjudande ska offentliggöras av den som enligt 8 § har förpliktats att lämna tillträde till accessnätet för det allmänna telefonnätet, om nätet består av parkabel av metall. Som utvecklas i förarbetena (prop. 2002/03:110 s. 378) är bestämmelsen därmed inte tillämplig på nät där anslutningen till abonnenten består av till exempel en fiberoptisk kabel eller koaxialkabel.

Artikel 9.4 i tillträdesdirektivet har nu ändrats så att den inte längre är bunden till en viss teknik. I artikeln stadgas att de nationella regleringsmyndigheterna ska säkerställa att ett referenserbjudande offentliggörs när en operatör har ålagts skyldigheter avseende tillträde till nätinфраstruktur. Till skillnad från tidigare reglering gäller således inte skyldigheten endast på accessnät som består av en tvinnad parkabel av metall utan även på nät där anslutningen till abonnenten består av till exempel en fiberoptisk kabel eller koaxialkabel. Därmed ska motsvarande bestämmelse i LEK anpassas genom att också göras teknik-neutral.

6.4 Nätets funktion och tekniska säkerhet

Förslag: Beslut om tillträdesskyldigheter ska kunna förenas med villkor för att säkerställa nätets funktion och tekniska säkerhet.

Skälen för förslaget: I artikel 5.2 i tillträdesdirektivet angavs tidigare att när en nationell regleringsmyndighet inför skyldigheter för en operatör att tillhandahålla tillträde i enlighet med artikel 12 får den, i enlighet med gemenskapslagstiftningen, fastställa tekniska eller driftsmässiga villkor som ska uppfyllas av dem som tillhandahåller eller utnyttjar sådant tillträde, om detta är nödvändigt för att säkerställa att nätet fungerar normalt. Villkor som avser tillämpning av särskilda tekniska standarder

eller specifikationer ska överensstämma med artikel 17 i ramdirektivet.

I 4 kap. 10 § LEK tydliggörs vad som särskilt ska beaktas vid tillämpningen av 4 kap. 8 § LEK när en operatör med betydande inflytande (SMP) på en viss marknad åläggs skyldigheter för att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer. I 4 kap. 10 § 7 LEK stadgas att nätets funktion och tekniska säkerhet särskilt ska beaktas vid tillämpningen av 4 kap. 8 § LEK.

Genom ändringen i artikeln har vad som tidigare stadgats i artikel 5.2 tagits bort och i stället lagts till i artikel 12.3 i tillträdesdirektivet. Punkten i fråga rör villkor som får åläggas för tillträde enligt artikel 12 i tillträdesdirektivet och passar därför bättre inom ramen för den artikeln än i artikel 5. Med anledning härav bör bestämmelsen i 4 kap. 10 § 7 LEK upphävas och en bestämmelse som motsvarar den nya artikel 12.3 i tillträdesdirektivet införs i 4 kap. 8 § LEK.

6.5 Nätinvesteringsprojekt

Bedömning: Ändringarna i tillträdesdirektivet avseende skyldigheter i samband med priskontroll och kostnadsredovisning föranleder inget behov av lagändringar.

Skälen för bedömningen: Artikel 13 i tillträdesdirektivet behandlar skyldigheter i samband med priskontroll och kostnadsredovisning.

Artikel 13.1 har genomförts genom 4 kap. 12 § LEK. Enligt bestämmelsen ska vid tillämpning av 11 § hänsyn tas till den investering som gjorts av operatören och en skyldighet enligt 11 § utformas så att operatören får en rimlig avkastning på kapitalinvesteringen. Därmed klargörs att hänsyn ska tas till den investering som gjorts av den dominerande operatören när en skyldighet enligt 11 § åläggs. Bakgrunden är att operatören ska

medges en rimlig avkastning på det kapital som investerats, inklusive lämpliga arbetskrafts- och byggkostnader med beaktande av de därmed förknippade riskerna (prop. 2002/03:110 s. 381).

Artikel 13.1 i tillträdesdirektivet har ändrats. Efter ändringen stadgas att de nationella regleringsmyndigheterna i samband med skyldigheter om priskontroll och kostnadsredovisning ska ta hänsyn till den investering som gjorts av operatören och medge denne en rimlig avkastning av den adekvata kapitalinvesteringen, med beaktande av eventuella risker som är specifika för ett visst nytt nätinvesteringsprojekt. Syftet är att uppmuntra operatörerna till investeringar i bland annat nästa generations nät (NGN). Det tidigare uttrycket ”de därmed förknippade riskerna” har inte genomförts i lagtexten, men det anges i förarbetena till 4 kap. 12 § LEK att dessa ska beaktas (prop. 2002/03:110 s. 381). Där framgår att bestämmelsen klargör att det vid tillämpning av 11 § ska tas hänsyn till den investering som gjorts av operatören, så att denne medges en rimlig avkastning på det kapital som investerats, inklusive lämpliga arbetskrafts- och byggkostnader med beaktande av de därmed förknippade riskerna. Det gäller även vid förpliktelser att iaktta kostnadstäckning.

Ändringen av artikel 13.1 innebär ingen ändring i sak, utan består snarare i betoningen av en viss bedömningsgrund. Det syfte som ska uppnås genom det förtydligande som gjorts i direktivsbestämmelsen kan alltså tillgodoses inom ramen för den nuvarande rättsliga regleringen. Det saknas därför skäl att göra någon lagändring i denna del.

6.6 Samlokalisering och gemensamt utnyttjande av nätdelar och tillhörande installationer

Förslag: Operatörer, eller andra som äger ledningar för elektronisk kommunikation inuti en byggnad, får förpliktas att gemensamt utnyttja ledningar inuti byggnader, eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället om detta är beläget utanför byggnaden. En sådan skyldighet får, mot marknadsmässig ersättning, åläggas om parallell anläggning av sådan infrastruktur skulle bli olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Vidare införs en bestämmelse som anger att en operatör får åläggas att tillhandahålla nödvändig information för utarbetandet av en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet avseende den egendom eller annat som avses för genomförande av skyldigheten.

Bedömning: Övriga ändringar av artikel 12 i ramdirektivet föranleder inga behov av lagändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen: Artikel 12 i ramdirektivet, som bland annat behandlar samlokalisering och utnyttjande av installationer, har i sin tidigare lydelse genomförts genom 4 kap. 14 § LEK.

I den tidigare lydelsen av artikel 12 angavs att om ett företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät enligt nationell lagstiftning har rätt att installera installationer på, över eller under offentlig eller privat egendom, eller om de får utnyttja ett förfarande för att expropriera eller använda egendom, ska de nationella regleringsmyndigheterna främja gemensamt utnyttjande av sådana installationer eller egendom. Vidare framgick att medlemsstaterna, särskilt när företagen saknar möjligheter till andra utvägar genom att miljö, folkhälsa eller allmän säkerhet behöver skyddas eller genom att mål för fysisk planering behöver uppnås, får föreskriva gemensamt utnyttjande av

installationer eller egendom (inbegripet fysisk samlokalisering) för ett företag som driver ett elektroniskt kommunikationsnät eller vidta åtgärder för att underlätta samordningen av offentliga arbeten. En sådan föreskrift om gemensamt utnyttjande eller samordning får endast åläggas efter skälig tid för offentligt samråd under vilket alla berörda parter måste ges tillfälle att yttra sig och får innehålla regler för fördelning av kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet av installationerna eller egendomen.

Av skäl 23 till ramdirektivet i dess tidigare lydelse framgår följande. Gemensamt utnyttjande av faciliteter kan vara till nytta av skäl som rör stadsplanering, folkhälsa eller miljö och bör främjas av nationella regleringsmyndigheter på grundval av frivilliga överenskommelser. När företag saknar tillgång till genomförbara alternativ, kan obligatoriskt gemensamt utnyttjande av faciliteter eller egendom vara lämpligt. Det omfattar bland annat fysisk samlokalisering och gemensamt utnyttjande av ledningar, byggnader, master, antenner eller antennsystem. Obligatoriskt gemensamt utnyttjande av faciliteter eller egendom bör endast åläggas företagen efter ingående offentligt samråd.

Artikel 12.2 genomfördes genom 4 kap. 14 § LEK. I denna bestämmelse anges att en operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 kap. 5 §, förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

Skäl 43 till ändringsdirektivet ger bakgrund och vägledning till ändringarna i artikel 12 i tillträdesdirektivet. Det framgår där att det har ansetts vara nödvändigt att stärka medlemsstaternas befogenheter gentemot innehavare av ledningsrätter för att säkerställa tillträde eller idrifttagande av nya nätinfrastukturer, oberoende av eventuella skyldigheter för en operatör med betydande inflytande på marknaden.

Det framgår också att ett förbättrat gemensamt utnyttjande av installationer kan förbättra konkurrensen markant och sänka

företagens kostnader för att bygga ut infrastrukturen för elektronisk kommunikation, framför allt för nya accessnät. Av samma skäl framgår att regleringsmyndigheterna bör få befogenhet att kräva att innehavarna av rättigheterna att installera installationer på, över eller under offentlig eller privat egendom gemensamt utnyttjar sådana installationer eller sådan egendom, inbegripet fysisk samlokalisering, så att effektiva investeringar i infrastruktur och innovation främjas. Sådana föreskrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning får enligt samma skäl innehålla regler för fördelning av kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet av installationerna eller egendomen och bör säkerställa att det sker en skälig anpassning till de berörda företagens risktagande.

Nationella regleringsmyndigheter bör vidare enligt nämnda skäl särskilt kunna ålägga gemensamt utnyttjande av nätdelar och tillhörande installationer som ledningar, rör, master, inspektionsbrunnar, kopplingsskåp, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, byggnader eller tillträden till byggnader, och en bättre samordning av anläggningsarbeten. De behöriga myndigheterna, särskilt de lokala myndigheterna, bör enligt skälet också inrätta lämpliga samordningsförfaranden i samarbete med de nationella regleringsmyndigheterna för offentliga arbeten och för andra lämpliga offentliga installationer och annan lämplig offentlig egendom och att de meddelas i god tid om sådana arbeten samt att gemensamt utnyttjande främjas i möjligaste mån. Ändringar har mot denna bakgrund gjorts i artikel 12 i ramdirektivet.

Den nya lydelsen av artikel 12.1 i ramdirektivet preciserar att den nationella regleringsmyndigheten vid åläggandet av ett gemensamt utnyttjande enligt artikeln ska beakta proportionalitetsprincipen samt att åläggandet kan avse sådan egendom som byggnader eller tillträde till byggnader, kablar, master, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, ledningar, rör, inspektionsbrunnar och kopplingsskåp.

Artikel 12.2 hänvisar numera till innehavare av sådana rättigheter som avses i artikel 12.1, i stället för att som tidigare ut-

tryckligen ange företag som driver ett elektroniskt kommunikationsnät. Vidare har artikel 12.2 ändrats så att det inte längre anges att medlemsstaterna får föreskriva om samlokalisering särskilt när företagen saknar andra möjliga utvägar.

Ändringarna i artiklarna 12.1 och 12.2 innebär inte någon förändring i sak i jämförelse med hur artiklarna sedan tidigare har genomförts i Sverige. Ändringarna föranleder därför inte något behov av ändring i svensk rätt.

I artikeln har vidare punkterna 3–5 tillkommit. Av artikel 12.3 följer att medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella myndigheterna har befogenhet att införa skyldigheter angående gemensamt utnyttjande av kablar, vilket får förstås som ledningar för elektronisk kommunikation, inuti byggnader, eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället om detta är beläget utanför byggnaden, för innehavarna av de nyttjanderätter som avses i artikel 12.1 eller för ägaren till ledningarna. Detta får ske efter en skälig tid av offentligt samråd under vilket samtliga berörda parter ges tillfälle att yttra sig och ska vara motiverat på grund av att duplicering av sådan infrastruktur skulle bli olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Sådana föreskrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning får innehålla regler för kostnadsdelning för det gemensamma utnyttjandet av installationerna eller egendomen och i lämpliga fall anpassas till risken.

Artikel 12.3 i ramdirektivet innebär således att medlemsstaterna ska se till att nationella myndigheter har befogenhet att införa skyldigheter om gemensamt utnyttjande i enlighet med artikeln. Artikeln innebär att nationella myndigheters möjligheter att förplikta om gemensamt utnyttjande och samordning utökas till att också omfatta kablar inuti byggnader under förutsättning att duplicering av infrastruktur skulle bli olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Även kretsen som kan komma att träffas av en skyldighet utvidgas till att inte endast omfatta operatörer utan även ägare till kablar. Bestämmelsen torde i första hand ta sikte på att de kundunika anslutningarna till enskilda hushåll eller företag i accessnätet utgör en så kallad flaskhalsresurs. Det innebär att möjligheten för tillträde till accessnätet ofta är en

förutsättning för att uppnå en fungerande konkurrens om slutkunderna, vilket kan förklaras med att det kan vara omöjligt av såväl ekonomiska som praktiska skäl att anlägga parallell infrastruktur inne i byggnader. Tillgång till befintlig eller planerad nätinфраstruktur i till exempel flerfamiljshus, kontorsbyggnader eller villa- och radhussamfälligheter påverkar således tjänsteleverantörers möjligheter att tillhandahålla tjänster till de anslutna hushållen eller företagen. Den operatör som är först med att etablera sig som tjänsteleverantör till slutkunder kan utnyttja hela nätinфраstrukturens kapacitet och därmed stänga ute konkurrenter. I de fall nätinфраstrukturen inne i byggnader är fastighetsägarens egendom är det fastighetsägaren som råder över hur denna ska användas. Det förekommer att fastighetsägare ingår långa avtal med operatörer där denne ges en exklusiv rätt att etablera och nyttja nätinфраstruktur och att andra tjänsteleverantörers möjligheter att etablera ett nät eller tillhandahålla tjänster till slutanvändarna i huset därmed förhindras.

Bestämmelsen i artikel 12.3 är ingripande. Utgångspunkten bör, liksom beträffande de sedan tidigare genomförda bestämmelserna om samlokalisering och gemensamt utnyttjande i 4 kap. 14 § LEK, vara att gemensamt utnyttjande av egendom eller annat i första hand ska främjas på grundval av frivilliga överenskommelser. Eftersom kablar inuti byggnader normalt utgör fast egendom om de ägs av fastighetsägaren innebär bestämmelsen att fastighetsägares grundlagsfästa egendomsskydd enligt 2 kap. 18 § regeringsformen kan komma att påverkas. I enlighet med artikel 8.5 c i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna tillämpa objektiva, öppna, icke-diskriminerande och proportionella regleringsprinciper bland annat genom att skydda konkurrensen till förmån för konsumenterna och när så är möjligt främja infrastrukturbaserad konkurrens. Enligt punkt d i samma bestämmelse ska myndigheterna också främja effektiva investeringar och innovation som avser ny och förbättrad infrastruktur. Av ovanstående skäl bör bestämmelsen tillämpas med försiktighet och förpliktelser åläggas först om möjligheten till frivilliga överenskommelser är uttömd och en analys har visat att

det saknas utsikter till lönsamhet för parallell infrastruktur eller det är praktiskt ogenomförbart att sådan infrastruktur etableras.

Det bör i detta sammanhang särskilt noteras att lönsamhetsbedömningen påverkas av vilket tidsperspektiv som anläggs. De fastighetsnät som avses kan i normalfallet förväntas komma att användas under lång tid. Lönsamheten är också beroende av om eller i vilken grad asymmetrisk reglering (på aktörer med betydande marknadsinflytande, SMP, se avsnitt 4.1) åläggs på accessnätmarknader. En faktor som kan påverka både lönsamhetsbedömningen och proportionalitetsavvägningen är om eller i vilket utsträckning det redan finns ett eller flera ytterligare accessnät inom fastigheten eller i närområdet som är anpassat för bredband med hög kapacitet.

Mot bakgrund av det som anges ovan bör om en sådan skyldighet övervägs särskild omsorg läggas vid proportionalitetsbedömningen, med beaktande även av administrativa och andra kostnader som uppstår som följd av ett åläggande.

Det bör införas en bestämmelse i LEK som motsvarar de krav som anges i artikel 12.3 i direktivet. Med hänsyn till det ingrepp som en sådan skyldighet innebär bör tillhandahållandet även i detta fall ske mot marknadsmässig ersättning. Den skyldighet som föreslås kunna åläggas avser ett tillhandahållande av möjligheter till *gemensamt utnyttjande av ledningar*, vilket innebär att den ålagda parten ger en sökande möjlighet att använda ledningen för att överföra data. Åliggandet kan komma att påverka rätten att sända genom tråd enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Som framgår ovan har regeln ett konkurrensfrämjande syfte. Den bör därmed kunna införas med stöd av undantaget i 3 kap. 1 § andra stycket 2 YGL. Denna bestämmelse innebär att den grundlagsfästa rätten att sända i tråd får begränsas genom föreskrifter i lag om det är fråga om skyldighet för en nätinnehavare att ge utrymme för överföringar när det behövs med hänsyn till intresset av konkurrens eller allmänhetens intresse av tillgång till sådana överföringar.

Av artikel 12.4 i ramdirektivet följer att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga nationella myndigheterna kan kräva

att företag tillhandahåller viss nödvändig information, om de behöriga myndigheterna begär det. Detta för att myndigheterna tillsammans med de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna utarbeta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet vad avser de installationer som avses i punkt 1 och göra denna förteckning tillgänglig för berörda parter. Artikel 12.4 ger således de behöriga nationella myndigheterna en ny möjlighet att i särskilda fall begära in information från företag. Syftet får, mot bakgrund av vad som anges i skäl 43 till ändringsdirektivet anses vara att de berörda parterna, det vill säga i första hand operatörer, får information om lämpliga offentliga anläggningar och lämplig offentlig egendom samt pågående och planerade offentliga arbeten så att ett gemensamt utnyttjande främjas i möjligaste mån.

De företag som berörs av artikel 12.4 är sådana företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och som har rätt att genomföra installationer eller utnyttja andra förfaranden enligt vad som framgår av artikel 12.1. Mot bakgrund av att den nationella regleringsmyndigheten, PTS, har befogenhet att besluta om samlokalisering och gemensamt utnyttjande enligt artikel 12 är PTS att betrakta som en sådan nationell behörig myndighet som avses i artikel 12.4, varför en sådan bestämmelse bör införas i LEK.

Enligt artikel 12.5 i ramdirektivet ska de åtgärder som vidtas av en nationell regleringsmyndighet vara objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella. I tillämpliga fall ska åtgärderna genomföras i samarbete med lokala myndigheter. I 1 kap. 2 § LEK stadgas att åtgärder som vidtas med stöd av lagen inte får vara mer ingripande än som framstår som rimligt och vara proportionella med hänsyn till lagens syfte och de övriga intressen som anges i 1 §. Mot bakgrund av vad som anförts enligt ovan uppfyller befintliga svenska bestämmelser de krav som ställs i 12.5 ramdirektivet.

6.7 Funktionell separation

Förslag: En förpliktelse om funktionell separation ska kunna avse alla typer av nät som omfattas av marknader på vilka särskilda tillträdesskyldigheter införts men där skyldigheterna befunnits vara otillräckliga för att skapa en effektiv konkurrens. Förpliktelsen ska utformas så att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet.

Bedömning: Det bör i förordning anges vilket underlag till beslut i enlighet med 4 kap. 12 a § som ska lämnas till Europeiska kommissionen.

Skälen för förslaget: Nya bestämmelser om funktionell separation av ett vertikalt integrerat företag har införts genom artikel 13a i tillträdesdirektivet.

Nuvarande svenska bestämmelser om funktionell separation finns i 4 kap. 12 a och b §§ LEK. De får tillämpas på en vertikalt integrerad operatör med betydande inflytande (SMP, se avsnitt 4.1) som ålagts skyldighet om tillträde till ett nät som avses i 4 kap. 9 §. I denna paragraf definieras det metallbaserade accessnätet. Den skyldighet som avses är därmed fysiskt tillträde i grossistledet till kopparbaserad infrastruktur mellan slutkundens fasta anslutningspunkt och den nätägande operatörens närmaste anslutningspunkt för aktiv transmissionsutrustning. Detta har också med ett engelskspråkigt uttryck benämnts *local loop unbundling* (LLUB).

Med en vertikalt integrerad operatör avses enligt 1 kap. 7 § LEK en operatör som är leverantör både på grossist- och slutanvändarmarknaderna för en viss tjänst.

En förpliktelse om funktionell separation får förenas med villkor som syftar till att säkra de avskilda verksamheternas oberoende i förhållande till operatörens egen försäljningsverksamhet i slutkundsledet. Villkoren får innefatta krav på att operatörens inflytande över verksamheterna inskränks genom organisatoriska åtgärder eller på att verksamheterna ska drivas av en separat

juridisk person. Villkor om att verksamheterna ska ställas under oberoende ledning får enligt den nuvarande bestämmelsens lydelse också uppställas.

Tillämpning av bestämmelsen förutsätter att det föreligger exceptionella omständigheter enligt artikel 8.3 i tillträdesdirektivet. Detta har i LEK kommit till uttryck genom ett krav på *synnerliga skäl* för tillämpning av skyldigheten. Sådana skäl får enligt förarbetena till bestämmelsen anses föreligga till exempel om samtliga åtgärder som lagen utpekar har uttömts, men effektiv konkurrens trots detta inte har uppnåtts och marknadsituationen medför negativa verkningar för slutanvändarna i fråga om pris och urval (prop. 2007/08:73 s 37).

En funktionell separation ska särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn. Att samtliga förpliktelser enligt 4 kap. LEK ska syfta till att skapa effektiv konkurrens följer av 4 kap. 4 § första stycket i lagen.

Avgränsningen av de verksamheter som ska avskiljas ska ske med utgångspunkt i det tillträdesbeslut som gäller då bestämmelsen tillämpas. Det är nämligen i tillträdesbeslutet som omfattningen av de tillträdestjänster som ska tillhandahållas framgår. Där anges också vilka delar av nätet och tillhörande installationer som avses med skyldigheten och följaktligen närmare vilka förvaltnings- och driftsverksamheter som ska omfattas av en separation. Kopplingen till skyldighetsbeslutet anges explicit i första stycket i 4 kap. 12 a §.

Tillämpning av bestämmelsen ska syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn för att åstadkomma förbättrad konkurrens. Med förvaltning avses det löpande underhållet av nätet liksom kortsiktiga investeringar i till exempel tillhörande installationer. Strategiska investeringar i infrastrukturen åsyftas däremot inte. Operatören ska ges skälig tid för avskiljandet.

I 4 kap. 12 b § anges närmare vilka villkor som får ställas för att säkra de avskilda verksamheternas oberoende från operatörens egen verksamhet mot slutkund. Av förarbetena till bestämmelsen (prop. 2007/08:73 s. 38f.) framgår att villkoren om oberoende som kan föreskrivas med stöd av paragrafen ska syfta

till att uppnå icke-diskriminering i operatörens grossist-verksamhet och ska utformas med hänsyn till detta. Villkoren omfattas av kravet på proportionalitet och rimlighet i 1 kap. 2 § LEK och får aldrig vara mer ingripande än vad som krävs för att tillgodose avsedda syften. Tillsynsmyndigheten kan därför inte föreskriva att de separerade verksamheterna ska drivas i ett särskilt bolag om syftet med separationen kan uppnås på ett mindre ingripande sätt. Om villkoren inte innefattar krav på att de avskilda verksamheterna ska drivas i en annan juridisk person kan det i villkor i stället beskrivas hur den separerade enheten ska organisera sig för att uppnå motsvarande oberoende och för att övriga marknadsaktörer och tillsynsmyndigheten ska få insyn i och förtroende för verksamheten.

Villkoren som kan uppställas ska vara ägnade att stärka den separerade delens oberoende. Detta kan innefatta krav på inrättande av en funktion som ska stödja efterlevnaden av åläggandet om funktionell separation och andra skyldigheter inom organisationen. För att reellt oberoende ska uppnås kan tillsynsmyndigheten vidare behöva föreskriva att så kallade vattentäta skott ska skapas runt den separerade organisationen. Sådana organisatoriska villkor blir med nödvändighet detaljerade och förutsätts tas fram i samråd med den dominerande operatören.

En oberoende ledning ska säkra att icke-diskriminering tillämpas i den avskilda verksamheten. Den syftar också till att garantera alla marknadsaktörer samma insyn i den avskilda verksamheten. Tillsynsmyndigheten kan föreskriva att samtliga personer i ledningen för den separerade organisationen inte samtidigt får inneha ledande positioner i operatörens övriga verksamhet.

Direktivets bestämmelse om funktionell separation skiljer sig från den motsvarande gällande svenska bestämmelsen genom att den inte enbart är tillämplig på accessnätet som det definieras i den tidigare versionen av tillträdesdirektivet, det vill säga accessnätet för det fasta allmänna telefonnätet. Bestämmelsen är teknikneutral i den meningen att verksamheter som bedrivs i

andra nät än accessnätet för det fasta allmänna telefonnätet, till exempel nya fiberbaserade accessnät, kan bli föremål för funktionell separation. Bestämmelserna i 4 kap. 12 a § LEK bör därför ändras så att de återspeglar detta. Omfattningen av avskiljandet får fastställas av regleringsmyndigheten inom ramen för de verksamheter som omfattas av beslutet eller besluten om tillträdesskyldighet.

Det tydliggörs i direktivet och dess skäl att funktionell separation kan aktualiseras när det har konstaterats att tidigare meddelade skyldigheter, i syfte att komma till rätta med konkurrensproblemen på en eller flera berörda marknader, inte räckt till.

Av 4 kap. 4 § första stycket LEK följer att ett skyldighetsbeslut alltid ska syfta till att skapa effektiv konkurrens. Ett beslut att en operatör som tidigare ålagts en skyldighet med stöd av 4 kap. 4 § ska förpliktas att genomföra en funktionell separation kan komma i fråga om förevarande skyldighet eller skyldigheter inte räckt till för att uppnå effektiv konkurrens, och betydande konkurrensproblem kvarstår på en eller flera tillträdesmarknader.

Ett åläggande om funktionell separation får enligt 4 kap. 12 a § LEK endast meddelas om det finns synnerliga skäl för det. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att synnerliga skäl kan föreligga om samtliga åtgärder som lagen utpekar har uttömts, men effektiv konkurrens trots detta inte har uppnåtts och marknadssituationen medför negativa verkningar för slutanvändarna (prop. 2007/08:73 s. 37). Härigenom uppfyller den befintliga regleringen kraven i direktivet på när förpliktelse om funktionell separation ska kunna komma i fråga.

I 4 kap. 12 a § LEK anges vidare att en förpliktelse om funktionell separation särskilt ska syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn. Syftet med regleringen är att ingripa mot beteenden som innebär att den egna försäljningen till slutkunder gynnas och andra operatörer diskrimineras (prop. 2007/08:73 s. 20). Förpliktelsen ska således skapa sådan likabehandling som anges i artikel 13a i tillträdesdirektivet.

Enligt den nuvarande lydelsen av 4 kap. 12 a § LEK är det som ska avskiljas verksamheter som avser förvaltning, drift och tillhandahållande av nät och tillhörande installationer. Denna uppräkningsförelås utgå. Direktivet anger inte någon sådan begränsning. Det är tänkbart att ytterligare eller delvis annan verksamhet än den som anges i den nuvarande lagtexten bör ligga inom den avskilda enheten, exempelvis möjligen beslut om investeringar och genomförande av utbyggnad av nät.

Enligt 4 kap. 12 b § LEK får en förpliktelse förenas med villkor som syftar till att säkra de avskilda verksamheternas oberoende i förhållande till operatörens egen försäljningsverksamhet i slutkundsledet. Detta kan exempelvis innebära att verksamheterna ska drivas av en separat juridisk person eller ställas under oberoende ledning. Direktivet ställer krav på att avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet. Detta krav bör därför komma till uttryck i lagtexten.

Det som anges i 4 kap. 12 b § möjliggör att det säkerställs att affärsenheten är oberoende. Bestämmelsen får ses som ett förtydligande i lagstiftningen av vad regleringsmyndigheten får göra i enlighet med syftet såsom det beskrivs i skäl 61 till ändringsdirektivet och enligt kravet på proportionalitet och rimlighet i 1 kap. 2 § LEK. Detta krav har sin motsvarighet i artikel 8.1 i ramdirektivet (se vidare prop. 2007/08:73 s 25f och 39 samt prop. 2002/03:110 s. 355).

Av artikel 8 i tillträdesdirektivet följer att en förpliktelse om funktionell separation kräver godkännande från kommissionen. I 8 kap. 14 a § LEK anges att ett beslut om funktionell separation inte får fattas utan att det först har godkänts av kommissionen.

Artikel 13a fjärde punkten ställer krav på att regleringsmyndigheten när kommissionen godkänt ett förslag till funktionell separation genomför en samordnad analys av de marknader som har anknytning till accessnätet. Med accessnätet får här förstås det nät som berörs av frågan om tillträde och som till följd av att skyldigheter inte räckt till omfattas av åläggandet om funktionell separation. Syftet med denna bestämmelse, som den får förstås, är att myndigheten i ljuset av det nya läge som avskiljandet ger

upphov till ska analysera vilka regleringsskyldigheter – utöver själva den funktionella separationen – som fortsättningsvis bör åligga operatören i fråga eller som bör ändras eller tas bort. Denna analys kan slutföras i samband med beslutet om funktionell separation eller så fort som möjligt därefter, med beaktande av vad som är lämpligt utifrån omständigheterna i det tillämpliga fallet.

Det bör slutligen i förordning anges vilket underlag till beslutsförslag om funktionell separation som ska lämnas in till kommissionen för granskning i enlighet med tillträdesdirektivets artikel 13a.2 och 13a.3.

6.8 Frivillig separation

Förslag: En operatör som avser att avskilja det lokala accessnätet till en separat juridisk person under ett annat ägarskap eller inrätta en separat affärsenhet för att erbjuda alla tjänsteleverantörer fullt likvärdiga tillträdestjänster, ska i förväg underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt.

Bedömning: Möjligheten att godkänna ett frivilligt åtagande om funktionell separation bör finnas kvar.

Skälen för förslaget och bedömningen: Av artikel 13 b i tillträdesdirektivet framgår att en operatör som avser att avskilja en betydande del av, eller samtliga tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk person under ett annat ägarskap, eller inrätta en separat affärsenhet för att erbjuda alla tjänsteleverantörer fullt likvärdiga tillträdesprodukter, i förväg och i god tid, ska underrätta den nationella regleringsmyndigheten om sin avsikt. Ett av syftena bakom bestämmelsen är att regleringsmyndigheten därigenom får kännedom om större avskiljanden av lokala accessnät och kan inleda en dialog med operatören om förändringen och dess konsekvenser.

Det bör införas en ny bestämmelse i LEK som motsvarar de krav som ställs i direktivet.

Ett avskiljande enligt bestämmelsen kan ha stor påverkan på marknadens funktion och det är viktigt att regleringsmyndigheten kan bedöma effekten av transaktionen på befintliga regleringsskyldigheter. För detta ändamål ska de nationella regleringsmyndigheterna genomföra en samordnad analys av accessnätets olika marknader för att bedöma den avsedda transaktionens effekt på befintliga regleringsskyldigheter och därefter införa, bibehålla, ändra eller återkalla skyldigheter. Detta ska som framgår av artikel 13b andra punkten andra stycket göras i enlighet med bestämmelserna i artikel 16 i ramdirektivet. Enligt 8 kap. 6 § LEK ska tillsynsmyndigheten med beaktande av de marknader som anges i rekommendationen om relevanta produkt- och tjänstemarknader fortlöpande analysera de relevanta marknaderna och därvid i största möjliga utsträckning beakta riktlinjerna för marknadsanalys och bedömning av ett företags inflytande på marknaden. Den utgångspunkt som används av regleringsmyndigheten vid utarbetande av marknadsanalyser är att dessa ska utföras utifrån konkurrensrättsliga principer och med hjälp av konkurrensrättslig metodik (prop. 2002/03:110 s. 275). Det innebär bland annat att det i analyserna ska beaktas hur närliggande marknader påverkar varandra. Kravet på en samordnad analys enligt artikel 13 b i tillträdesdirektivet följer således av gällande bestämmelser i LEK.

Det saknas för att genomföra artikel 13 b i tillträdesdirektivet skäl att ändra den nuvarande bestämmelsen om frivilligt åtagande i 4 kap. 12 c § LEK. Bestämmelsen får ses som ett förtydligande i lagstiftningen av vad tillsynsmyndigheten får göra i enlighet med 4 kap. 4 § LEK.

Enligt 4 kap. 12 c § LEK finns det, genom hänvisning till 4 kap. 12 a § med vidare hänvisning till 4 kap. 9 §, möjlighet att godta frivilliga åtaganden om funktionell separation när det gäller verksamhet som rör det metallbaserade accessnätet. Det föreslås nu att 4 kap. 12 § LEK ändras så att också andra typer av nät än det metallbaserade accessnätet kan omfattas. Därigenom

kan fler verksamheter än sådana som rör det nätet bli föremål för frivilligt åtagande om funktionell separation.

Enligt artikel 8.3 i tillträdesdirektivet får andra skyldigheter införas än som anges i direktiven. Detta får dock endast ske under exceptionella omständigheter och endast efter kommissionens godkännande. Ett åtagande om frivillig separation får enligt 4 kap. 12 c § LEK endast meddelas om det finns synnerliga skäl, vilket korresponderar med tillträdesdirektivets krav på ”exceptionella omständigheter” (prop. 2008/09:73 s. 40). Ett beslut om godtagande ska jämföras med en skyldighet att följa åtagandet. Vidare gäller enligt 8 kap. 14 a § LEK att godkännande endast får ske om kommissionen samtycker till det. Genom de nu redovisade bestämmelserna uppfylls de krav som direktiven ställer på meddelande av andra skyldigheter än sådana som anges direkt i tillträdesdirektivet.

6.9 Tillträde till och användning av specifika nätinstallationer

Förslag: Ett beslut om tillträdesskyldighet kan avse även skyldigheter när det gäller förval och grossisttelefoniabonnemang samt tillhörande tjänster.

Bedömning: Övriga ändringar i artikel 12 i tillträdesdirektivet medför inga behov av ändringar i svensk lag.

Skälen för förslaget och bedömningen: Artikel 12 i tillträdesdirektivet har ändrats så att skyldigheter när det gäller tillhörande tjänster samt förval och grossisttelefoniaccess kan införas. Vidare anges att påverkan på infrastrukturbaserad konkurrens, investeringsincitament och risk ska beaktas vid åläggande av skyldigheter. Slutligen stadgas i samma artikel en möjlighet att ålägga de villkor som krävs för att säkerställa normal nätdrift.

Enligt skäl 53 till ändringsdirektivet bör både effektiva investeringar och konkurrens uppmuntras parallellt, i syfte att öka den ekonomiska tillväxten, innovationer och konsumenternas valfrihet.

I skäl 54 till ovan nämnda ändringsdirektiv anges att konkurrens bäst främjas genom ekonomiskt effektiva investeringar i ny och befintlig infrastruktur, kompletterade med lagstiftning när detta är nödvändigt för att få till stånd en effektiv konkurrens inom området för slutkundstjänster. En effektiv nivå av infrastrukturbaserad konkurrens är den omfattning av infrastrukturduplikation som skäligen kan förväntas ge investerare en rättvis avkastning enligt rimliga förväntningar på utvecklingen för marknadsandelar.

Enligt skäl 57 till ändringsdirektivet bör de nationella regleringsmyndigheterna när de inför korrigeringsåtgärder för att styra priserna sträva efter att möjliggöra en rättvis avkastning för investeraren i ett visst nytt investeringsprojekt. Det kan i synnerhet finnas vissa risker i samband med investeringsprojekt som är förknippade med nya accessnät för vilka efterfrågan är osäker vid investeringstillfället.

Artikel 12 i tillträdesdirektivet i sin tidigare lydelse har genomförts i 4 kap. 8–12 §§ LEK.

Till den exemplifierande uppräkningslistan av vad operatörer kan åläggas tillträde till i artikel 12.1 a läggs att operatörer kan åläggas att ge tredje part tillträde till nätdelar som inte är aktiva. Av motsvarande regel i LEK, 4 kap. 8 § 1, framgår att tillträde kan åläggas även till tillhörande installationer. I den nya definitionen av elektroniskt kommunikationsnät i ramdirektivets artikel 2 a och som enligt förslaget i denna promemoria genomförs i 1 kap. 7 § i LEK inkluderas passiva nätdelar. Det saknas därför skäl att ändra 4 kap. 8 § 1 LEK i detta avseende.

I artikel 19 i USO-direktivet fanns tidigare bestämmelser om förval. Dessa har nu upphävts. Med anledning av detta föreslås i avsnitt 7.2 att 5 kap. 12 § första stycket LEK upphävs. Enligt skäl 20 till ändringsdirektivet kan ett fortsatt åläggande av val eller förval av nätoperatör direkt genom gemenskapslagstiftningen

hämna den tekniska utvecklingen. Enligt samma skäl bör dessa korrigeringsåtgärder snarare åläggas av de nationella regleringsmyndigheterna som ett resultat av marknadsanalys i enlighet med förfarandena i ramdirektivet och de skyldigheter som avses i artikel 12 i tillträdesdirektivet. Grossisttelefoniabonnemang (GTA) har tidigare inte överhuvudtaget berörts inom den rättsliga ramen för elektroniska kommunikationsnät och -tjänster. För att förtydliga att sådana åtgärder i fortsättningen kan vidtas inom ramen för ett beslut om tillträdesskyldigheter bör det särskilt anges i lagen att sådana beslut kan avse skyldigheter när det gäller förval och grossisttelefoniabonnemang.

Ändringen i tillträdesdirektivets artikel 12.1 f, där exemplifieringen av installationer ersätts med uttrycket ”tillhörande faciliteter” får anses genomförd dels genom att det redan i den motsvarande bestämmelsen i 4 kap. 8 § 5 LEK står ”tillhörande installationer” och genom ändringen av definitionen av detta uttryck som nu genomförs enligt ovan.

Artikel 12.1 j i tillträdesdirektivet lägger ”tillhörande tjänster” till den exemplifierande lista på vad operatörer kan åläggas tillträde till. Begreppet definieras i den nya artikel 2 ea i ramdirektivet. Tillhörande tjänster är sådana tjänster som hör till ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via det nätet eller den tjänsten. Som framgår av ramdirektivets definition inbegriper begreppet bland annat nummeromvandling och system med motsvarande funktion, system för villkorad tillgång och elektroniska programguider (EPG), samt andra tjänster, såsom identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster. Bestämmelsen föreslås genomföras genom en ny åttonde punkt i 4 kap. 8 § LEK.

Ändringarna i inledningen till artikel 12.2 i tillträdesdirektivet innebär inga ändringar i sak och bör därmed inte medföra att LEK ändras. Ändringen i artikel 12.2 a i tillträdesdirektivet rör beaktandet av bärkraften för tillträdesalternativ i tidigare led. Den får ses som ett förtydligande av vad som ska beaktas i tillämpningen.

I den svenskspråkiga versionen av artikel 12.2 a används uttrycket "ledningar". Motsvarande begrepp benämns till exempel som "ducts" i den engelska versionen och "kabelkanaler" i den danska versionen. Det kan därmed konstateras att uttrycket "kanalisation" bättre speglar det som får anses vara avsett i direktivet än "ledningar" som angetts som begrepp i den svenskspråkiga versionen. Kanalisation utgör därmed ett exempel på sådant tillträdesalternativ i tidigare led som ska beaktas i tillämpningen av 4 kap. 8 §.

Ändringen i artikel 12.2 c i tillträdesdirektivet rör beaktande av offentliga investeringar i samband med att nyinvesteringen för ägaren till anläggningen beaktas. Det får anses redan följa av den motsvarande befintliga bestämmelsen i 4 kap. 10 § första stycket 3 LEK att detta och annat som påverkar investeringen och de risker den medför ska beaktas när villkor för tillträde fastställs. Det innebär att det inte krävs någon ytterligare ändring i den svenska lagen för genomförande av ändringen i artikel 12.2 c i tillträdesdirektivet.

Ändringen i artikel 12.2 d i tillträdesdirektivet handlar om att fästa särskild uppmärksamhet vid ekonomiskt effektiv infrastrukturbaserad konkurrens. Detta täcks av befintlig lagtext och får ses som ett förtydligande av vad som ska beaktas i tillämpningen.

Den nya tredje punkt som införts i artikel 12 i tillträdesdirektivet rör villkor för att säkerställa att normal nät drift får åläggas dem som tillhandahåller eller utnyttjar föreskrivet tillträde. Punkten föreslås genomföras genom ett nytt andra stycke i 4 kap. 10 § LEK. De villkor som avses kan vara av teknisk eller operativ art. Motsvarande skyldigheter för den som utnyttjar tillträdet att säkerställa normal nät drift kan åläggas genom de villkor för tillträde som operatören med betydande inflytande ställer upp vilket i tillämpliga fall får fastställas inom ramen för tillträdesskyldigheten.

Förutom ändringarna i artikel 12 i tillträdesdirektivet har själva definitionen av *tillträde* i artikel 2 a i direktivet ändrats så att det förtydligas att de elektroniska kommunikationstjänster

som tillträdet möjliggör kan användas för innehållstjänster och att tillträde kan avse fast eller icke-fast anslutning. Vidare läggs fler tjänster till den exemplifierande uppräkningslistan av vad som omfattas. Definitionen har inte tidigare införts i LEK. Skälen till detta var enligt förarbetena (prop. 2002/03:110 s. 166f) att definitionen i tillträdesdirektivet inte är uttömmande och att en motsvarande särskild definition i lagen inte skulle underlätta tillämpningen.

Inom begreppet tillträde ryms, i likhet med vad som visas i tillträdesdirektivets exemplifierande uppräkningslista, en rad företeelser. Tillträde är ett av de mest grundläggande begreppen i LEK. Ur detta perspektiv är det allmänt önskvärt att så långt möjligt tydliggöra vad som omfattas. Tillträde innebär ett tillgängliggörande på fastställda villkor. Sådana villkor kan vara både av tekniskt och operativt slag.

De skäl som angavs i förarbetena till LEK för att inte särskilt definiera innebörden av *tillträde* i lagen är dock fortsatt giltiga. Som angavs i förarbetena (prop. 2002/03:110 s. 166) får i stället tolkningen av tillträdesbestämmelserna ske bland annat mot bakgrund av definitionen i tillträdesdirektivet. Detta gäller även efter de tillägg som gjorts. Tolkningen av 4 kap. 8 § LEK bör alltså ske med beaktande av de förhållanden och exempel som nu ligger till grund för tillträdesdirektivets definition i sin nya lydelse.

7 Tjänster till slutanvändare m.m.

7.1 Definitioner i USO-direktivet

Förslag: Telefonitjänst ska definieras som en elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan. Definitionen av allmänt telefonnät upphävs.

Bedömning: Övriga ändringar av definitioner i USO-direktivet föranleder inga lagändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen: I ett led att göra USO-direktivet teknikneutralt har definitionen i artikel 2 b av *allmänt telefonnät* upphävts. Begreppet allmänt telefonnät har också helt utmönstrats ur direktivet. Som ett led i genomförandet av USO-direktivet i svensk rätt kommer begreppet allmänt telefonnät även att förlora sin betydelse i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK), varför definitionen i 1 kap. 7 § av begreppet bör upphävas.

I artikel 2 c ges en ny kortare definition av *allmänt tillgängliga telefonitjänster*. Allmänt tillgängliga telefonitjänster definieras numera som en tjänst som är allmänt tillgänglig för uppringning och mottagning, direkt eller indirekt, av nationella eller nationella och internationella samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan. Den tidigare uppräknningen av tjänster som kan ingå i telefonitjänster har därmed utgått. Vidare innebär den nya definitionen att det inte längre är

en förutsättning att det är tekniskt möjligt att nå nödsamtal för att det ska vara en telefonitjänst.

Telefonitjänst definieras i 1 kap. 7 § LEK som elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan, inklusive nödsamtal. För att anpassa definitionen i LEK till USO-direktivet bör *inklusive nödsamtal* utgå. Detta leder till att fler tjänster än tidigare faller in under begreppet telefonitjänst.

Definitionen av nätanslutningspunkt i artikel 2 e flyttas från USO-direktivet till ramdirektivet. Slutligen har definitionerna av geografiskt nummer och icke geografiskt nummer omformulerats utan att någon ändring i sak är avsedd. Dessa ändringar kräver inte några särskilda åtgärder i svensk rätt.

7.2 Föråldrade bestämmelser

Förslag: Bestämmelserna i LEK om prefixval och förval av nätoperatör samt om hyrda förbindelser upphävs.

Bedömning: De ändringar som sker genom att artikel 16 och 17.3 i USO-direktivet tas bort kräver inte något genomförande i svensk rätt.

Skälen för förslaget och bedömningen: I kapitel 3 i USO-direktivet har ett antal bestämmelser upphävts eftersom de bedömts vara föråldrade eller överflödiga.

Artikel 16 i USO-direktivet har upphävts eftersom den infördes för att förenkla övergången mellan det ”gamla” regelverket från 1998 och EU:s ram för elektronisk kommunikation från 2002, som nu båda är inaktuella. Åtgärden kräver inget genomförande i svensk rätt.

Artikel 17.3 i USO-direktivet har upphävts eftersom den är överflödig. Information kan framgent lämnas till Europeiska kommissionen (kommissionen) genom förfarandet enligt artikel

7 i ramdirektivet. Förfarandet enligt artikel 17.3 i USO-direktivet är inte reglerat i svensk rätt och förändringen kräver därför inget genomförande.

Artikel 18 i USO-direktivet har upphävts eftersom det inte längre är nödvändigt att behålla villkoret om ett minimiutbud av hyrda förbindelser. Detta villkor var motiverat när EU:s ram för elektronisk kommunikation från 2002 trädde i kraft eftersom marknaden vid denna tidpunkt inte var tillräckligt konkurrenskraftig. Denna ändring innebär att bilaga 7 utgår och att en mindre justering i artikel 35 görs. Bestämmelser om hyrda förbindelser finns i 5 kap. 14 § LEK. Dessa bestämmelser bör upphävas.

Artikel 19 i USO-direktivet har upphävts eftersom den är överflödig. Den infördes i USO-direktivet för att förenkla övergången mellan tidigare regelverk. Prefixval och förval av nätoperatör är en av de skyldigheter som operatörer med ett betydande inflytande på marknaden kan åläggas. Dessa tillträdes-skyldigheter behandlas numera i tillträdesdirektivet. Bestämmelserna 5 kap. 12 § LEK som avsåg att genomföra artikel 19 i USO-direktivet kan därför upphävas. Bestämmelser om prefixval och förval återfinns i förslaget 4 kap. 8 §, se vidare avsnitt 6.9.

7.3 Tillgång till samhällsomfattande tjänster

7.3.1 Bakgrund

EU-rätt

I artikel 2 j i ramdirektivet definieras begreppet samhällsomfattande tjänster som det minimiutbud av tjänster, som definieras i USO-direktivet, av viss angiven kvalitet, vilka är tillgängliga för alla användare oavsett var de befinner sig och till ett överkomligt pris med hänsyn till de speciella nationella förhållandena.

De samhällsomfattande tjänsterna enligt USO-direktivet är:

1. tillhandahållande av tillträde till det allmänna telefont nätet och allmänt tillgängliga telefonitjänster i en fast anslutningspunkt (artikel 4),
2. nummerupplysningstjänster (artikel 5),
3. abonnentförteckningar (artikel 5),
4. tillhandahållande av telefonautomater i rimlig utsträckning (artikel 6),
5. särskilda åtgärder för slutanvändare med funktionsnedsättning (artikel 7),
6. tillämpande av överkomliga taxor för tjänster enligt punkter 1–5 (artikel 9).

De angivna tjänsterna ska enligt artikel 3 i USO-direktivet göras tillgängliga med angiven kvalitet för samtliga slutanvändare inom varje medlemsstats territorium oberoende av slutanvändarnas geografiska belägenhet. Dessutom ska medlemsstaterna säkerställa att tjänsterna tillhandahålls till ett överkomligt pris mot bakgrund av de särskilda förhållandena i respektive medlemsstat.

Medlemsstaterna ska besluta vilket tillvägagångssätt som är mest effektivt och lämpligt för att säkerställa genomförandet av samhällsomfattande tjänster med beaktande av principerna om objektivitet, insyn, icke-diskriminering och proportionalitet. Medlemsstaterna ska sträva efter minsta möjliga snedvridning av marknaden, särskilt vad gäller tillhandahållande av tjänster till priser eller andra villkor som avviker från normala affärsmässiga villkor, samtidigt som de ska beakta allmänintresset.

Svensk rätt

I svensk rätt anges de samhällsomfattande tjänsterna i punktuppställningen i 5 kap. 1 § första stycket LEK.

Enligt första och andra punkten ska den som förpliktats att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst uppfylla rimliga krav på anslutning till det allmänna telefont nätet eller tillgång till all-

mänt tillgängliga telefonitjänster till en fast nätanslutningspunkt. I 5 kap. 2 § LEK finns anvisningar om hur en anslutning enligt första punkten ska vara utformad.

I tredje punkten anges att en komplett abonnentförteckning (inbegripet fasta och mobila nummer) ska vara tillgänglig för användare och konsumenter. Tillhandahållandet ska kunna ske tryckt eller i elektronisk form.

Kravet i fjärde punkten gäller en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang. Tjänsten ska omfatta samtliga förtecknade telefonabonnenter och deras telefonnummer, inbegripet fasta och mobila nummer.

Kravet i femte punkten innebär att tillräckligt många telefonautomater ska tillhandahållas för att tillgodose slutanvändarnas behov.

I sjätte punkten framgår att användare med funktionsnedsättning ska få tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster, abonnentförteckningar, nummerupplysningstjänster och telefonautomater i samma utsträckning som andra slutanvändare.

Av 4 § 1 förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen (PTS) framgår att myndigheten på området för elektronisk kommunikation har till uppgift att främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer, inbegripet att tillse att samhällsomfattande tjänster finns tillgängliga, och att främja tillgången till ett brett urval av elektroniska kommunikationstjänster. Myndigheten ska också enligt 11 § i förordningen särskilt verka för att de handikappolitiska målen uppnås inom dess ansvarsområde. Myndigheten ska därvid vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

7.3.2 Ändringar av de samhällsomfattande tjänsterna

Förslag: I LEK ska det anges att tillgång till ett allmänt kommunikationsnät i fast anslutningspunkt är en samhällsomfattande tjänst. Det ska dessutom anges att även andra ställen för allmän tillgång till taltelefoni – förutom telefonautomater – kan ingå i de samhällsomfattande tjänsterna.

Bedömning: Övriga ändringar avseende de samhällsomfattande tjänsterna i USO-direktivet föranleder inte någon ändring i LEK.

Skälen för förslaget och bedömningen: I artikel 4 i USO-direktivet skiljs tillträdet till nät från tillhandahållandet av tjänster. Första stycket har därför omformulerats så att det bara avser tillträde till nätet och ett nytt tredje stycke har lagts till som anger vilka tjänster som ska tillhandahållas. Ändringen är inte avsedd att påverka tillämpningsområdet eller tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster för slutanvändarna. I andra stycket – som anger vad anslutningen i första stycket ska klara av – sker också vissa ändringar som bland annat följer av att definitionen allmänt tillgänglig telefonitjänst i artikel 2 i USO-direktivet ändras.

I den svenska översättningen av den ändrade artikel 4 i USO-direktivet används begreppet *allmänna telefonnätet*. Begreppet följer dock inte de intentioner som läggs fast i skäl 4 till ändringsdirektivet att det inte bör finnas några restriktioner när det gäller de tekniska medel med vilka anslutningen tillhandahålls. Vidare har definitionen av *allmänt telefonnät* i artikel 2 b i USO-direktivet tagits bort som ett led i att göra direktivet teknikneutralt. I de engelska och franska versionerna av USO-direktivet används i den nya artikel 4 begreppen *public communications network* respektive *réseau de communications public* vilket stämmer bättre överens med ambitionen att göra bestämmelsen teknikneutral. Dessa begrepp definieras i artikel 2 d i ramdirektivet. I den svenska versionen av ramdirektivet

definieras i artikel 2 d begreppet *allmänt kommunikationsnät*. Artikel 4 i USO-direktivet bör därför läsas så att det begrepp som definieras i artikel 2 d i ramdirektivet används så som skett i den engelska och franska språkversionen. De förslag som lämnas utgår därför från att det är *allmänt kommunikationsnät* som avses i artikel 4 i USO-direktivet och inte *allmänna telefonnätet*.

Vid genomförande av artikel 4 i dess äldre lydelse skilde lagstiftaren på tillträde till nät och tillträde till tjänst genom att regler om det förstnämnda återfinns i 5 kap. 1 § första stycket 1 LEK och det sistnämnda regleras i 5 kap. 1 § första stycket 2 LEK. För att genomföra de ändringar som skett i artikel 4 måste 5 kap. 1 § första stycket 1 ändras så att regleringen avser en anslutningspunkt till ett allmänt kommunikationsnät. Vissa mindre följdändringar måste också göras i 5 kap. 1 § första stycket 2 och 5 kap. 2 §.

Bestämmelserna i artikel 5 i USO-direktivet om nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar har bara genomgått en ändring genom den nya hänvisning till artikel 12 i e-dataskyddsdirektivet. Den ändrade lydelsen kräver inte något genomförande i svensk rätt.

Artikel 6 i USO-direktivet har tidigare syftat till att säkerställa att slutanvändarna tillhandahålls telefonautomater i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov. För att göra bestämmelsen teknikneutral ges de nationella regleringsmyndigheterna i den nya artikel 6 möjlighet att ålägga företagen en skyldighet att se till att det förutom telefonautomater även finns andra ställen där man kan få tillgång till taltelefonitjänster. Motsvarande tillägg måste göras till 5 kap 1 § första stycket 5 i lagen.

Artikel 7.1 USO-direktivet har delvis ändrats och numera är det en uttala skyldighet att medlemsstaterna ska vidta särskilda åtgärder för att säkerställa att tillträdet till och priserna på de tjänster som fastställs i artikel 4.3 (allmänt tillgängliga telefoni-tjänster) och artikel 5 (nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar) för slutanvändare med funktionsnedsättning är likvärdiga med den nivå som erbjuds andra slutanvändare. För

att uppnå detta får medlemsstaterna ålägga nationella regleringsmyndigheter att bedöma det allmänna behovet och de särskilda kraven, inbegripet omfattningen av och den konkreta formen för sådana särskilda åtgärder för slutanvändare med funktionsnedsättning. Åtgärder får dock inte vidtas om krav som uppnår motsvarande effekt har specificerats i artikel 20–31.

Artikel 7.3 i USO-direktivet är ny. Där anges att när medlemsstaterna vidtar de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 ska de främja efterlevnaden av de normer eller specifikationer som offentliggjorts i enlighet med artiklarna 17 och 18 i ramdirektivet.

Av 5 kap. 1 § första stycket LEK följer att om marknaden inte tillser att de i 5 kap. 1 § uppräknade tjänsterna finns tillgängliga ska det allmänna tillse att tjänsterna tillhandahålls slutanvändarna av en eller flera leverantörer som bedömts lämpliga för ändamålet. Tjänster till slutanvändare med funktionsnedsättning behandlas inte annorlunda. Svensk rätt uppfyller därmed kravet i artikel 7 i USO-direktivet att medlemsstaterna ska vidta särskilda åtgärder för att säkerställa tillträdet till de uppräknade tjänsterna för slutanvändare med funktionsnedsättning.

Det saknas vidare behov att utnyttja den möjlighet som ges i artikel 7.1 att ålägga regleringsmyndigheten att bedöma det allmänna behovet och de särskilda kraven, inbegripet omfattningen av och den konkreta formen, för sådana särskilda åtgärder för slutanvändare med funktionsnedsättning i vidare utsträckning än vad som följer av 1, 8 och 11 §§ i förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen.

Artikel 9 i USO-direktivet, som handlar om överkomliga taxor, ger i första stycket de nationella regleringsmyndigheterna i uppdrag att övervaka utvecklingen av och nivån på taxorna för de samhällsomfattande tjänsterna. Bestämmelsen kräver nu att övervakningen sker även om det inte har utsetts några företag att säkerställa tjänsterna. PTS har redan enligt 4 § 5 förordningen med instruktion för Post- och telestyrelsen i uppdrag att följa pris- och tjänstutvecklingen på området för elektronisk kom-

munikation varför ändringen i artikeln inte behöver genomföras särskilt i svensk rätt.

7.4 Anmälan av ändrade ägarförhållanden

Förslag: Om den som har utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst avser att avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk enhet med ett annat ägarskap ska tillsynsmyndigheten underrättas om detta så att myndigheten kan bedöma effekten av transaktionen för tillhandahållandet de tjänster som avses 5 kap. 1 § 1 och 2 LEK.

Skälen för förslaget: Artikel 8.3 i USO-direktivet är ny. Bestämmelsen anger att när ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har för avsikt att avyttra en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk enhet med ett annat ägarskap, ska det meddela den nationella regleringsmyndigheten i förväg och i god tid för att myndigheten ska kunna bedöma effekten av den avsedda transaktionen för tillhandahållandet av tillträde i en fast anslutningspunkt och av telefonitjänster i enlighet med artikel 4. Det anges vidare att den nationella regleringsmyndigheten får införa, ändra eller dra tillbaka särskilda skyldigheter i enlighet med artikel 6.2 i auktorisationsdirektivet.

Tillsynsmyndigheten ska bedöma effekten av affären i syfte att säkerställa kontinuiteten avseende skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster på hela eller delar av det nationella territoriet. Det ankommer dock inte på myndigheten att i detta sammanhang godkänna affären.

Bestämmelser om anmälan som motsvarar artikel 8.3 i USO-direktivet saknas i LEK. För att genomföra artikeln bör därför en ny bestämmelse införas i LEK med artikel 8.3 som förebild.

7.5 Kontroll av utgifter

Förslag: Den som har utsetts att tillhandahålla en samhälls-omfattande tjänst får åläggas att

1. avgiftsfritt tillhandahålla en specificerad räkning som gäller användandet av ett allmänt kommunikationsnät i en fast anslutningspunkt,
2. på en abonnents begäran upplysa om alternativa taxor som ger en lägre kostnad, och
3. avgiftsfritt tillhandahålla konsumenter varningsmeddelanden om onormala konsumtionsmönster observeras.

Bedömning: LEK behöver inte ändras för att genomföra övriga ändringar som sker i bilaga 1 i USO-direktivet.

Skälen för förslaget och bedömningen: Ett överkomligt pris för den enskilde konsumenten står i samband med dennes möjlighet att överblicka och kontrollera sina utgifter. Användarna ska därför enligt artikel 10.2 i USO-direktivet tillförsäkras möjligheter att kontrollera sina utgifter. Detta ska ske genom att skyldigheter åläggs företag som utses till att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster. Skyldigheterna räknas upp i bilaga 1 till USO-direktivet och innefattar att tillhandahålla tjänster som – med beaktande av ändringsdirektivet – det redogörs för under följande rubriker.

- a) Specificerad teleräkning,
- b) Selektiva samtalsspärrar,
- c) System för förhandsbetalning,
- d) Betalning av anslutningsavgifter fördelade över tiden,
- e) Utebliven betalning av räkningar,
- f) Råd om taxor och
- g) Kostnadskontroll.

Tjänsterna under rubrikerna f och g är helt nya. Övriga tjänster har genomgått vissa ändringar.

Artikel 29 i USO-direktivet i dess nya lydelse ger medlemsstaterna möjlighet att kräva att andra företag än dem som utsetts att tillhandahålla de samhällsomfattande tjänsterna erbjuder de tjänster som räknas upp i bilaga 1 till direktivet. Medlemsstaterna kan välja att inte utnyttja denna möjlighet.

Den tjänst som beskrivs under rubriken *a) specificerad teleräkning* har delvis givits ett nytt innehåll som följer av att tillträdet till nätet skiljs från tillträde till tjänsten. Det ska således vara möjligt för abonnenten att kontrollera sina avgifter för användning av det allmänna kommunikationsnätet i en fast anslutningspunkt och för användning av allmänna telefoni-tjänster.

Tjänsten har genomförts genom bestämmelsen i 5 kap. 7 § första stycket 4 LEK om specificerade telefonräkningar. Bestämmelsen ska tillämpas av alla som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster. Bestämmelsen avser dock endast telefonitjänster och inte avgifter för anslutning till ett allmänt kommunikationsnät i en fast anslutningspunkt. Lagen måste därför kompletteras en bestämmelse som skapar en möjlighet också för de slutanvändare som nyttjar nätet för annan användning, som tillträde till Internet, att få specificerade räkningar. Den möjlighet som ges i artikel 29 i USO-direktivet att utsträcka kravet på att tillhandahålla specificerad räkning för användning av det allmänna kommunikationsnätet i en fast anslutningspunkt till att gälla andra företag än dem som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör dock inte nyttjas i nuläget. Det beror på att det inte finns något stort behov från konsument-skyddssynpunkt för detta samtidigt som åtgärden skulle leda till ökade administrativa kostnader för företagen.

Den tjänst som beskrivs under rubriken *b) selektiva samtals-spärrar* har givits en ny och fylligare utformning. Bestämmelser som motsvarar denna tjänst finns sedan den 1 juli 2008 i 5 kap. 7 a § LEK som gäller samtliga tillhandahållare av allmänt tillgängliga telefonitjänster (prop. 2007/08:86, bet. 2007/08:CU25, rskr. 2007/08:224). Det krävs således inte några särskilda åtgärder för att genomföra direktivet i denna del.

Tjänsterna som beskrivs under rubrik c) *System för förhandsbetalning* och d) *betalning av nätanslutningsavgifter som är fördelade över tiden* ändras också de som en följd av att tillträdet till nätet skiljs från tillträde till tjänsten. Dessa tjänster har genomförts genom bestämmelserna i 5 kap. 4 § första stycket 2 och 3 LEK som anger att den som utsetts att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster får åläggas att tillhandahålla sådana tjänster. Även dessa bestämmelser måste anpassas till bilagans nya lydelse.

Tjänsten som beskrivs under rubriken e) *Utebliven betalning av räkningar* har genomförts genom 5 kap. 19 § LEK som anger hur den som tillhandahåller en telefonitjänst till en fast nätanslutningspunkt ska gå till väga när abonnenten inte betalar för tjänsten. Bestämmelsen är tillämplig på alla operatörer.

I bilagan har beskrivningen av tjänsten utebliven betalning delvis ändrats eftersom tillträdet till nätet skiljs från tillträde till tjänsten. Den nya lydelsen kräver dock inte något genomförande eftersom 5 kap. 19 § LEK redan är nätoberoende.

Slutligen beskrivs under rubrikerna f) *Råd om taxor* och g) *Kostnadskontroll* två nya tjänster. Med råd om taxor avses en tjänst med hjälp av vilken abonnenter kan begära att företaget upplyser om alternativa taxor till lägre kostnad, om sådana är tillgängliga. Med kostnadskontroll avses en tjänst där företag, om nationella regleringsmyndigheter anser det vara lämpligt, erbjuder andra sätt att kontrollera kostnaderna för allmänt tillgängliga telefonitjänster, däribland kostnadsfria varningsmeddelanden till konsumenter, om onormala konsumtionsmönster observerats.

Dessa tjänster måste tillhandahållas och bestämmelser om det kan lämpligen införas i 5 kap. 4 § LEK.

Det kan naturligtvis övervägas om det finns skäl att utnyttja den möjlighet som artikel 29 i USO-direktivet ger och kräva att samtliga operatörer ska tillhandahålla dessa tjänster. Men mot bakgrund av att det finns oberoende tjänster att tillgå för att göra prisjämförelser som exempelvis tjänsten Telepriskollen, och eftersom konkurrensen om slutkunderna gör att operatörerna på marknaden erbjuder en mängd olika skraddarsydda villkor för att

locka konsumenterna att teckna abonnemang, saknas ett behov av att vidga kravet på tjänsten råd om taxor till att gälla samtliga operatörer.

När det gäller tjänsten *kostnadskontroll* skulle eventuellt en sådan tjänst vara välkommen för många abonnenter. Det har dock så sent som 1 juli 2008 införts nya bestämmelser i 5 kap. 7 a och b §§ LEK för att förbättra abonnenternas möjligheter att kontrollera sina telefonikostnader. Utfallet av dessa bestämmelser bör avvaktas ytterligare innan nya regler som gäller alla operatörer införs.

7.6 Särskilda rättigheter för abonnenter m.m.

7.6.1 Bakgrund

USO-direktivets ursprungliga lydelse

USO-direktivet ställer upp ett antal bestämmelser för att skydda konsumenten. Bestämmelsen i artikel 20 i USO-direktivet i dess äldre lydelse anger vad konsumenters avtal med en eller flera operatörer som tillhandahåller tjänster som ger anslutning eller tillträde till det allmänna telefontätet ska innehålla. Bestämmelsen tar sin utgångspunkt i att ett avtal är ett viktigt instrument för användare och konsumenter genom att det fastställer en lägsta nivå av öppen information och, som en följd av detta, en lägsta rättssäkerhetsnivå i avtalsförhållanden med leverantörer av telefonitjänster.

Den nämnda artikeln anger att sådana avtal som en miniminivå ska innehålla viss närmare i artikeln uppräknad information. Avtalet ska bland annat innehålla information om leverantörens namn och adress, de tjänster som tillhandahålls och detaljerade priser och taxor.

Medlemsstaterna ges också möjlighet att utsträcka kravet på avtalsinnehåll till att även gälla för avtal med andra slutanvändare än konsumenter.

Enligt artikel 20.2 i USO-direktivet i dess äldre lydelse ska en operatör som vill ändra ett avtal om tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster underrätta abonnenten om ändringen senast en månad innan ändringen träder i kraft.

För att ytterligare säkerställa att konsumenterna och andra slutanvändare får tillgång till öppet redovisad och aktuell information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster så att de kan göra välgrundade val, ställer USO-direktivet i dess äldre lydelse upp ett krav i artikel 21.1 om offentliggörande av sådan information. Den information som ska redovisas räknas upp i bilaga II till direktivet. Det ställs också krav i artikel 21.2 i USO-direktivet på att den nationella regleringsmyndigheten ska uppmuntra tillhandahållandet av information som gör det möjligt för slutanvändarna att göra oberoende uppskattningar av kostnader.

För att säkerställa tillgången till information om kvalitet ställer artikel 22 i USO-direktivet i dess äldre lydelse krav på att de nationella regleringsmyndigheterna ska ha möjlighet att kräva att de företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster offentliggör jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet till slutanvändarna. De nationella regleringsmyndigheterna får vidare bland annat specificera parametrar för att mäta tjänsternas kvalitet samt innehållet i jämförbar och användarvänlig information.

Det svenska genomförandet av direktivet

I svensk rätt har artikel 20–22 i USO-direktivet i dess äldre lydelse genomförts genom bestämmelserna i 5 kap. 15–18 §§ LEK.

I 5 kap. 15 § LEK ges slutanvändarna en garanterad lägsta nivå av information om de tjänster som tillhandahålls dem genom att bestämmelsen föreskriver vad ett avtal ska innehålla. Avtalet ska bland annat innehålla detaljerade uppgifter om priser och taxor,

villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten samt uppsägning av avtalet. Bestämmelsen är till skillnad mot artikel 20 i USO-direktivet inte begränsad till att bara gälla telefonitjänster, utan den tillämpas på samtliga elektroniska kommunikationstjänster. Ytterligare ett avsteg från artikel 20 i USO-direktivet är att 5 kap. 15 § gäller samtliga slutanvändare och inte bara konsumenter.

Genom 5 kap. 16 § LEK genomförs artikel 20.4 i USO-direktivet i dess äldre lydelse. Paragrafen anger att när den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet så ska abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. Om abonnenten inte godtar de nya villkoren får abonnenten säga upp avtalet utan att drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen ska abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

I 5 kap. 17 § LEK, som genomför artikel 21 i USO-direktivet i dess äldre lydelse, anges att de som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till och användning av telefonitjänsten allmänt tillgängliga. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådan information. PTS har enligt 34 § förordningen om elektronisk kommunikation (FEK) rätt att meddela verkställighetsföreskrifter till 5 kap. 17 § LEK. PTS har meddelat allmänna råd (PTSFS 2009:7) om information om priser, taxor och allmänna villkor.

Genom 5 kap. 18 § LEK genomförs artikel 22 i USO-direktivet i dess äldre lydelse. Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet så att slutanvändarna ska kunna tillvarata sina intressen när det gäller tillgång till bra tjänster till rimliga priser utifrån sina individuella önskemål. PTS har genom 34 § FEK getts mandat att meddela verskättilighetsföreskrifter rörande 5 kap. 18 § LEK.

7.6.2 Avtalsinnehåll

Förslag: Bestämmelserna om avtal m.m. i LEK vidgas till att omfatta även tjänster som ger anslutning till ett allmänt kommunikationsnät.

Bestämmelserna i LEK om vad ett avtal ska innehålla kompletteras så att all den obligatoriska information som räknas upp i artikel 20.1 i USO-direktivet täcks. Vidare klargörs att informationen ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig.

Regeringen eller den myndighet regeringen som bestämmer ges möjlighet att föreskriva hur den underrättelse ska utformas som ska skickas till abonnenter vid ändringar i avtalet.

Bedömning: Möjligheten att kräva att viss information av allmänintresse tas in i avtalen bör inte utnyttjas.

Skälen för förslaget och bedömningen: Artikel 20 i USO-direktivet har utvidgats till att omfatta, förutom konsumenter som abonnerar på tjänster som ger anslutning till ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, andra slutanvändare som begär det.

Genom ändringarna i artikel 20 i USO-direktivet får användarna också rätt till ytterligare information i avtalen om priser, tariffer och villkor. I avtalen måste det också anges hur nödanrop görs och hur de lokaliseras samt eventuella begränsningar i tillträdet till en viss typ av innehåll eller utrustning. Det kan till exempel vara om Internettelefoni är blockerad på mobila terminaler som i övrigt har Internetanslutning. Information måste vidare finnas i avtalen om gällande rättsliga villkor, tjänstens kvalitetsparametrar, avtalslängd, tillämpade priser och taxor, vilken typ av kundtjänst och service efter försäljning som är tillgänglig, betalningssätt samt eventuella avgifter för att flytta ett nummer till en annan operatör eller för att avsluta ett avtal. I bestämmelsen tydliggörs också att information bör vara öppen,

jämförbar, tillämplig och aktuell, och den bör offentliggöras i en form som är tydlig, begriplig och lättåtkomlig.

Artikel 20.1 i USO-direktivet anger ett minimikrav på vad avtal ska innehålla. Bestämmelserna är mycket detaljerade och lämnar inte mycket utrymme vid det nationella genomförandet. Även om 5 kap. 15 § LEK enligt gällande reglering går utöver vad som tidigare krävdes av artikel 20.1 genom att gälla avtal mellan slutanvändare – oavsett om de är konsumenter eller inte – och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster eller anslutning till ett allmänt telefonnät, uppfyller inte bestämmelsen de krav som artikel 20.1 numera ställer.

De ändringar och tillägg som skett i artikeln innebär att motsvarande ändringar bör göras i 5 kap. 15 § LEK, vilket innebär att paragrafen ändras till att omfatta avtal mellan slutanvändare och den som tillhandahåller anslutning till ett allmänt kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster. Det bör också anges att uppgifterna ska anges i tydlig, heltäckande och lättillgänglig form. Punktuppställningen i 5 kap. 15 § LEK måste också revideras och kompletteras med ett stort antal punkter för att täcka all den information som måste lämnas i avtalen.

Om operatören ändrar villkoren för ett befintligt avtal ska abonnenten underrättas. Enligt artikel 20.2 i USO-direktivet ska den nationella regleringsmyndigheten ges möjlighet att specificera formatet för denna underrättelse. Motsvarande bestämmelse bör därför införas i 5 kap. 16 § LEK, som reglerar leverantörens skyldigheter och abonnentens rättigheter när leverantören ändrar avtalet.

Ytterligare en nyhet är artikel 20.1 sista stycket i USO-direktivet, som ger medlemsstaterna möjlighet att kräva att avtalet innehåller information av allmänintresse. Informationen kan avse användningen av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster för att bedriva olaglig verksamhet eller för att sprida skadligt innehåll samt om metoderna för att skydda sig mot risker för personlig säkerhet, integritet och personuppgifter.

Enligt skäl 26 till ändringsdirektivet har bestämmelsen tillkommit för att hantera frågor av allmänintresse som rör

användningen av kommunikationstjänster, och uppmuntra till skydd av andra personers fri- och rättigheter. De relevanta nationella myndigheterna ges därför, med hjälp av leverantörerna, möjlighet att kunna utarbeta och sprida information av allmänintresse om intrång i upphovsrätten, annan olaglig användning och spridning av skadligt innehåll, samt råd och sätt att skydda sig mot risker när det gäller den personliga säkerheten, som till exempel kan orsakas av utlämnande av information om personen under särskilda omständigheter, integriteten och personuppgifter samt tillgången till lättanvänd och konfigurerbar programvara eller programvarualternativ som gör det möjligt att skydda barn eller utsatta personer. Informationen bör uppdateras vid behov och presenteras i lättbegripliga tryckta och elektroniska format, som fastställts av varje medlemsstat, och på nationella myndigheters webbplatser. Nationella regleringsmyndigheter bör kunna kräva att leverantörerna sprider denna standardiserade information till alla sina kunder på ett sätt som de nationella regleringsmyndigheterna anser lämpligt. Denna information bör också ingå i avtalen när medlemsstaterna kräver detta. Informationsspridningen bör dock inte leda till orimliga bördor för företagen. Medlemsstaterna bör begära att företagen sprider informationen med hjälp av de metoder som företagen använder för att kommunicera med abonnenterna inom sin normala affärsverksamhet.

Artikel 20.1 sista stycket i USO-direktivet är inte tvingande utan det ankommer på varje enskild medlemsstat att avgöra om det ska införas ett krav på att avtalet ska innehålla information av allmänintresse. Även om man antar att informationen till stora delar kommer att vara standardiserad så kommer ett krav på att avtalen ska innehålla information av samhällsintresse att medföra en inte obetydlig administrativ börda för företagen. Det bör vidare noga övervägas om det är det mest ändamålsenliga sättet att nå ut med denna typ av allmänna information att foga den till avtalen mellan slutanvändare och leverantörer.

I Sverige bedrivs ett från det allmännas sida omfattande arbete för att tillhandahålla användarna information om de frågor som

avses i artikel 20.1 sista stycket. PTS har på sin webbplats rikligt med information om Internetsäkerhet. Myndigheten deltar vidare tillsammans med bland annat Barnombudsmannen, Medierådet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i nätverksorganisationen Surfa Lugnt. Organisationen har som syfte att bejaka det positiva som finns i ungas liv på nätet, som engagemang, kommunikation och kunskapsutbyte, och samtidigt ge vuxna mer kunskap att hantera fallgropparna på Internet, som till exempel mobbning och integritetsfrågor. Detta sker genom att bedriva informations och opinionsaktiviteter. Organisationen driver webbplatsen Surfalugnt.se.

Även Medierådet, som är en kommitté inom Regeringskansliet, arbetar med barns och ungas mediesituation med syfte att minska riskerna för skadlig mediepåverkan. Uppdraget gäller alla rörliga bildmedier, exempelvis Internet, film, tv, dvd och dataspel. Rådet syftar till att öka medvetenheten om både fördelar och risker med medieanvändning, och att ge råd till föräldrar och vuxna som kommer i kontakt med barn och ungdomar i sitt arbete. Medierådet arbetar främst med att inhämta och sprida kunskap och fakta om dessa frågor samt att anordna utbildningar. Som ett led i detta arbete driver Medierådet en kampanj för en säkrare användning av Internet bland barn och unga, Det unga Internet.

Information om hur elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster används för att bedriva olaglig verksamhet eller för att sprida skadligt innehåll samt om metoderna för att skydda sig mot risker för personlig säkerhet, integritet och personuppgifter finns således allmänt spridd och lättillgängligt för användarna. Det är därför inte motiverat att kräva att leverantörerna tar med information om det i avtalen med den ytterligare administrativa börda som följer av detta.

Ännu en fördel med att avstå från kravet att avtalen ska innehålla information av allmänt intresse är att de krav som ställs på avtalet bara kommer att avse information som är direkt relaterad till förhållandet mellan leverantör och slutanvändare.

7.6.3 Insyn och offentliggörande av information

Förslag: Bestämmelserna om insyn och offentliggörande av information ska omfatta samtliga tjänster som ger anslutning till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Företag ska kunna förpliktas att lämna information till abonnenterna om de tjänster som tillhandahålls.

Skyldigheten att offentliggöra information som medger jämförelse med andra i 5 kap. 18 § vidgas till att också omfatta tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster i enlighet med artikel 22.1 i USO-direktivet.

Bedömning: Genom Telepriskollen finns i Sverige en tjänst som möjliggör för slutanvändarna att lätt samla information och göra oberoende uppskattningar av kostnaderna vid olika användningsmönster. Ytterligare åtgärder för att genomföra artikel 21.2 i USO-direktivet är därför inte nödvändiga.

Mot bakgrund av den omfattande information som finns att tillgå i samhället rörande frågor av allmänintresse som artikel 21.4 avser är det inte motiverat att utnyttja möjligheten att ålägga leverantörerna att sprida kostnadsfri sådan information som tillhandahålls av det allmänna.

Skälen för förslaget och bedömningen: För att ge användare tillgång till ytterligare jämförbar information så att de lättare kan välja från utbudet på marknaden sker vissa ändringar i artikel 21.1 i USO-direktivet. I likhet med artikel 20 vidgas bestämmelsen till att avse företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. I artikeln tydliggörs att den information som ska offentliggöras om priser och tariffer ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig.

Artikel 21.1 är sedan tidigare genomförd genom 5 kap. 17 § LEK, som måste genomgå motsvarande ändringar.

Artikel 21.3 i USO-direktivet är en helt ny bestämmelse som innebär att medlemsstaterna ska se till att regleringsmyndigheten kan ålägga företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att tillhandahålla eller informera abonnenterna i olika avseenden.

Den information som avses är bland annat tillämplig taxerinformation om eventuella nummer eller tjänster som omfattas av särskild prissättning, ändringar när det gäller tillgång till larmtjänster och förfaranden för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av nätet fylls eller överbelastas samt om produkter och tjänster som är riktade till abonnenter med funktionsnedsättning. Om det är lämpligt får de nationella regleringsmyndigheterna främja själv- eller samregleringsåtgärder innan någon skyldighet åläggs.

Bestämmelsen i 5 kap. 17 § LEK, som genomför artikel 21.1 i USO-direktivet i dess äldre lydelse, tar i första hand sikte på att leverantörerna ska förpliktas att hålla information allmänt tillgänglig. Artikel 21.3 i USO-direktivet avser en annan situation. Den handlar om att leverantörerna ska informera eller tillhandahålla vissa uppgifter direkt till abonnenterna i de uppräknade situationerna. Detta täcks inte av 5 kap. 17 § LEK.

För att genomföra artikel 21.3 i USO-direktivet är det därför nödvändigt att i lag ge regleringsmyndigheten möjlighet att ålägga företag att lämna den i artikel 21.3 uppräknade informationen till abonnenterna. Det är inte fråga om att regleringsmyndigheten direkt och generellt ska gå in och besluta om att den information som räknas upp i artikel 21.3 ska lämnas, utan det får förutsättas att myndigheten först identifierar ett behov för abonnenterna av att informationen lämnas.

På vissa områden finns det en fungerande självreglering beträffande de punkter som räknas upp i artikel 21.3 som gör att det i dagsläget inte finns något behov av att regleringsmyndigheten ingriper. Sedan länge verkar till exempel Etiska rådet för betalteletjänster för att betaltelebranschen ska vidmakthålla etiska regler för innehållet i betalteletjänster och deras

marknadsföring. Rådet prövar ärenden som gäller innehåll och marknadsföring av sådan information i enlighet med rådets etiska regler. De etiska reglerna innehåller bland annat bestämmelser om att vid varje betalsamtal som kan pågå längre än två minuter eller som kan kosta mer än 10 kronor ska kunden inom 10 sekunder informeras om tillämpad taxa. Branschorganisationen MORGAN som är en sammanslutning av företag verksamma inom den svenska mobila tjänstesektorn har bland annat tagit fram gemensamma regler för branschen (Code of Conduct) som tydligt anger att medlemsföretagen ska följa Etiska rådet för betalteletjänsters etiska regler.

Artikel 21.2 ändras så att det klargörs att om det saknas tjänster på marknaden som gör det möjligt för slutanvändarna att kostnadsfritt eller till rimligt pris göra oberoende uppskattningar av kostnader för olika användningsmönster så ska medlemsstaterna se till att de nationella regleringsmyndigheterna kan tillhandahålla sådana tjänster.

PTS tillhandahåller, i samarbete med Konsumentverket, tjänsten Telepriskollen. Tjänsten hjälper slutanvändare att jämföra priser och villkor mellan olika operatörer inom fast och mobil telefoni, bredband, mobilt och uppringt Internet samt paket erbjudanden. Syftet är att göra det lättare för slutanvändarna att hitta de mest fördelaktiga erbjudandena utifrån de egna behoven.

Telepriskollen visar oberoende information om priser och kvalitet. Uppgifterna om priser och andra villkor kommer från operatörerna själva och kontrolleras av PTS. Operatörerna ansvarar för att uppdatera informationen och för att den stämmer överens med uppgifter på deras egna webbplatser. Telepriskollen har 30 000–40 000 besökare per månad.

Genom Telepriskollen finns i Sverige en tjänst som möjliggör för slutanvändarna att lätt samla information och göra oberoende uppskattningar av kostnaderna vid olika användningsmönster. Ytterligare åtgärder för att genomföra artikel 21.2 i USO-direktivet är därför inte nödvändigt.

Ytterligare en nyhet är bestämmelsen i artikel 21.4 i USO-direktivet som ger medlemsstaterna möjlighet att kräva att

företagen vid behov sprider kostnadsfri information av allmänintresse till befintliga och nya abonnenter, med hjälp av samma metoder som företagen normalt använder för att kommunicera med abonnenterna. I så fall ska informationen bland annat omfatta de vanligaste användningssätten för elektroniska kommunikationstjänster för att bedriva olaglig verksamhet eller sprida skadligt innehåll, särskilt sådant som kan skada respekten för andras fri- och rättigheter, inklusive intrång i upphovsrätt och närstående rättigheter, och de rättsliga följderna av detta. Vidare ska informationen avse metoder för att skydda sig mot risker för personlig säkerhet, integritet och personuppgifter vid användning av elektroniska kommunikationstjänster.

Artikel 21.4 i USO-direktivet kräver inte något genomförande utan varje enskild medlemsstat får avgöra om så ska ske. Som konstaterats ovan beträffande artikel 20 finns det omfattande information om dessa frågor att tillgå i samhället och det kan därför ifrågasättas om det skulle öka medvetenheten i någon avgörande grad om den möjlighet som artikel 21.4 ger utnyttjas. Det är därför inte motiverat att ålägga leverantörerna att sprida kostnadsfri information som tillhandahålls av det allmänna rörande dessa frågor.

Artikel 22.1 i USO-direktivet har vidgats till att – förutom omfatta elektroniska kommunikationstjänster – även omfatta företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationsnät. Den information som ska hållas allmänt tillgänglig kan numera även avse de åtgärder som vidtagits för att säkerställa likvärdigt tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning.

Ändringen som skett i artikel 22.1 innebär att motsvarande ändring måste göras i 5 kap. 18 § LEK. Bestämmelsens tillämpningsområde ska därför vidgas till att omfatta den som tillhandahåller tjänster som ger anslutning till allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Vidare ska en förpliktelse att tillhandahålla information som ska offentliggöras även kunna

avse vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa likvärdigt tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning.

7.6.4 Tjänsternas driftsäkerhet

Bedömning: Bestämmelserna om tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller force majeure kräver inte någon ny reglering i svensk rätt.

Skälen för bedömningen: USO-direktivet i sin ursprungliga lydelse föreskriver i artikel 23 en skyldighet att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa det allmänna telefontätets integritet i de fasta anslutningspunkterna och, i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure, tillgängligheten till det allmänna telefontätet och allmänt tillgängliga telefonitjänster i de fasta anslutningspunkterna. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster i fasta anslutningspunkter vidtar alla rimliga åtgärder för att säkerställa oavbruten tillgång till larmtjänster.

Det första ledet i artikel 23 i dess dåvarande lydelse genomfördes genom den numera upphävda 5 kap 7 § första stycket 1 LEK, som angav att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst skulle se till att tjänsten och det allmänna telefontätet till fast nätanslutningspunkt uppfyller rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser.

Med anledning av stormen i januari 2005 över södra Sverige kom bestämmelsen att utvidgas till att även gälla annat än telefoni till fast nätanslutningspunkt som mobil telefoni och andra allmänt tillgängliga kommunikationstjänster. Från och med den 1 juli 2005 gäller i stället enligt 5 kap. 6 a § att den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt

tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska se till att verksamheten uppfyller rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid. PTS har vidare givits möjlighet att meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna enligt 5 kap. 6 a § LEK ska fullgöras.

Det andra ledet i dåvarande artikel 23 i USO-direktivet rörande larmtjänster genomfördes genom bestämmelsen i nuvarande 5 kap. 7 § första stycket 1 LEK, som innebär att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska medverka till att nödsamtal utan avbrott förmedlas avgiftsfritt för användaren.

Artikel 23 i USO-direktivet har getts ett vidgat tillämpningsområde som innebär att medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa största möjliga tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster som tillhandahålls i allmänna kommunikationsnät i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure. Medlemsstaterna ska se till att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa en oavbruten tillgång till larmtjänster.

Den nya lydelsen av artikel 23 täcks redan av 5 kap. 6 a § och 7 § första stycket 1 LEK och fordrar således inte något genomförande i svensk rätt.

7.6.5 Tjänsternas kvalitet

Förslag: Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät.

Skälen för förslaget: I syfte att förebygga försämring av tjänst och förhindrad eller långsam trafik i näten finns en ny

bestämmelse i artikel 22.3 i USO-direktivet som anger att medlemsstaterna ska se till att nationella regleringsmyndigheter kan fastställa krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät.

Det anges också att i god tid innan sådana krav fastställs ska de nationella regleringsmyndigheterna förse kommissionen med en sammanfattning av skälen för åtgärden, de planerade kraven och det föreslagna tillvägagångssättet. Uppgifter ska även lämnas till organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berecs). Kommissionen får lämna synpunkter eller utfärda rekommendationer i frågan, framför allt i syfte att säkerställa att de planerade kraven inte inverkar negativt på den inre marknadens funktion. De nationella regleringsmyndigheterna ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens synpunkter eller rekommendationer när de fattar beslut om kraven.

I skäl 36 till ändringsdirektivet anges att en konkurrensutsatt marknad bör säkerställa att slutanvändare får den kvalitet på tjänsten som de kräver, men att det i vissa fall kan vara nödvändigt att säkerställa att allmänna kommunikationsnät uppnår en minimikvalitetsnivå för att förhindra försämrade tjänster, blockering av tillträde och långsammare nättrafik. För att uppfylla kvalitetskraven avseende tjänsterna får operatörerna vidta åtgärder för att mäta och styra trafiken på en del av nätet för att undvika att denna del fylls helt eller överbelastas, vilket skulle leda till överbelastning av nätet och dålig prestanda. Dessa åtgärder bör kontrolleras av de nationella regleringsmyndigheterna, som agerar i enlighet med ramdirektivet och särdirektiven för att se till att inte konkurrensen begränsas, särskilt genom att förhindra diskriminerande beteenden.

Enligt PTS rapport *Öppna nät och tjänster* (PTS-ER-2009:32) är inte blockering eller prioritering av trafik kopplat till affärsmodeller en primär företeelse i Sverige. När blockering eller prioritering sker av svenska operatörer är detta snarare motiverat av juridiska, säkerhetsmässiga och kapacitetsmässiga skäl.

Enligt PTS rapport har det dock i andra länder förekommit att det skett nedprioritering av Internettrafik som vissa tjänster genererar från andra länder. Ett tydligt exempel är företaget Rebtels tjänst för mobil-ip-telefoni för telefonsamtal mellan länder. Tjänsten har enligt uppgift från Rebtel prioriterats genom "dripping", det vill säga att ca 90 procent av samtalen har kopplats bort, eller "ip-sniffing", som innebär att de ip-adresser som Rebtel använder för rösttrafik ges lägre prioritet. Nedprioriteringarna uppges ha skett i Irland och Tyskland. I Portugal och Singapore blev företaget helt avstängt. Andra företeelser är blockering av så kallade torrenttrafik och VoIP (voice over ip) bland mobila telekomoperatörer i Frankrike och Storbritannien. Liknande åtgärder har enligt PTS rapport också identifierats i Nederländerna och USA.

Uttalandet i skäl 36 till ändringsdirektivet ger vid handen att bestämmelsen i första hand är införd för att förhindra sådant beteende som beskrivits ovan från företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät. Det är således inte fråga om att reglera begränsningar i tillgången till näten som till exempel följer av tillgång till bandbredd eller tak för nedladdad kapacitet i enlighet med olika prismodeller som förekommer på marknaden.

I 5 kap. 6 a § LEK anges att den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska se till att verksamheten uppfyller rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid.

I 18 § i den numera upphävda telelagen (1993:597) fanns den bestämmelse som delvis tjänat som förlaga till 5 kap. 6 a § LEK. Enligt förarbetena till 18 § telelagen (prop. 1996/97:61 s. 80 och 96) gav bestämmelsen utrymme för tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter om tekniska planer, servicekodplaner, vissa standarder för gränssnitt och andra frågor som rör funktion i nätet. Syftet var att ge PTS möjlighet att samordna vissa funktioner så att nätet även i en situation med ett flertal operatörer som bygger egna nät och tillhandahåller tjänster, ska kunna anses vara öppet och sammanhållet.

Begreppet god funktion i 5 kap. 6 a § LEK avser således i första hand standardiseringsfrågor för att upprätthålla ett fungerande telefonnät och tjänst även på en marknad med flertalet aktörer. Bestämmelsen tar därmed inte sikte på den kvalitet som slutanvändarna erhåller över nätet eller i tjänsten. Den omfattar därför heller inte, utöver en grundläggande funktion, något krav avseende kapacitet, frånvaro av filtrering eller trafikstyrning som riktas mot viss typ av kommunikation eller annan hantering av den elektroniska kommunikationstjänsten eller nätet som kvalitativt påverkar dess funktion. Bestämmelsen i 5 kap. 6 a § LEK är därför inte tillräcklig för att genomföra artikel 22.3 i USO-direktivet.

För att genomföra artikel 22.3 på korrekt sätt bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet.

7.7 Säkerställande av likvärdigt tillträde och utbud för slutanvändare med funktionsnedsättning

7.7.1 Krav på företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster

Förslag: Företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska i verksamheten ta hänsyn till de behov som personer med funktionsnedsättning har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare och dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras.

Skälen för förslaget: I artikel 23a.1 i USO-direktivet har det införts en ny bestämmelse som innebär att medlemsstaterna ska

göra det möjligt för de berörda nationella myndigheterna att vid behov specificera de krav som ska uppfyllas av företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster för att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning får tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och kan dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Av skäl 36 till ändringsdirektivet framgår att för att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning kan utnyttja den konkurrens och det urval av tjänsteleverantörer som majoriteten av slutanvändare drar fördel av bör de behöriga nationella myndigheterna, när så är lämpligt och med hänsyn till de nationella förhållandena, specificera konsumentskyddskrav som måste uppfyllas av företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Dessa krav kan bland annat omfatta att företagen ska se till att slutanvändare med funktionsnedsättning kan utnyttja deras tjänster på samma villkor, inbegripet priser och taxor, som de som erbjuds deras övriga slutanvändare, och att ta ut likvärdiga priser för deras tjänster, oberoende av eventuella extra kostnader. Övriga krav kan hänföra sig till grossistarrangemangen mellan företag.

Artikel 23a.1 i USO-direktivet innebär således att nationella myndigheter ska ges möjlighet att vid behov specificera krav som företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska leva upp till för att slutanvändare med funktionsnedsättning ska få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster på samma villkor som flertalet slutanvändare. Bestämmelsen innebär inte att leverantörer ska kunna åläggas att ta fram eller särskilt anpassa elektroniska kommunikationstjänster till de behov som personer med funktionsnedsättning har.

Genom artikel 23a.1 tydliggörs också att det är möjligt för medlemsstaterna att säkerställa likvärdigt tillträde och utbud för slutanvändare med funktionsnedsättning även utanför den ram som fastställs av det som utgör de samhällsomfattande

tjänsterna. Det är därför inte tillräckligt för att genomföra bestämmelsen att luta sig mot 5 kap. 1 § första stycket 6 LEK, som uttrycker att personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till de samhällsomfattande tjänsterna i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som andra slutanvändare.

I 5 kap. 7 § LEK uttrycks att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst i verksamheten ska ta hänsyn till de behov som personer med funktionsnedsättning har av särskilda tjänster. Av 5 kap. 7 § tredje stycket framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras.

I förarbetena till 5 kap. 7 § första stycket 6 (prop. 2002/03:110 s. 213) anges att syftet med bestämmelsen, som tidigare fanns i 23 § första stycket 2 i den numera upphävda telelagen (1993:597), är att nyttan av att kunna välja mellan ett flertal operatörer givetvis även bör gälla personer, företag, organisationer och andra som har särskilda behov av tjänster som är anpassade för personer med funktionsnedsättning. Detta kan ske genom att alla som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska vara skyldiga att tillhandahålla tjänster som är anpassade till personer med funktionsnedsättning. Därmed försäkras även dessa abonnenter en valfrihet att välja det alternativ som har bäst villkor vad gäller exempelvis pris, kvalitet och service.

Genom 5 kap. 7 § första stycket 6 LEK genomförs således artikel 23a.1 i USO-direktivet avseende telefonitjänster. Artikel 23a.1 i USO-direktivet är dock inte begränsad till att bara avse telefonitjänster. Direktivets bestämmelse omfattar samtliga de företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

I regeringens skrivelse Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och grunden för en strategi framåt (skr. 2009/10:166) slås fast att målet för IT-politiken är att Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle för alla. Insatserna syftar till att den tekniska utvecklingens möjligheter ska utnyttjas på bästa sätt inom alla samhällsområden för att

bidra till övergripande mål såsom hållbar tillväxt och ökad livskvalitet.

Regeringen har som ett förtydligande av de övergripande handikappolitiska målen fastställt inriktningsmål på ett antal prioriterade områden. Bland annat fastställs att tillgängligheten och användbarheten till offentliga webbplatser ska öka. Vidare betonas att kunskapen och beställarkompetensen kring tillgänglighet och användbarhet ska stärkas i anslutning till offentliga upphandlingar av e-tjänster. Det konstateras också att det viktigt med ett ökat samarbete mellan olika aktörer och intressenter för att öka alla medborgares möjligheter att ta del av informationssamhället.

För att genomföra artikel 23a.1 är det tillräckligt om berörda myndigheter har möjlighet att utfärda föreskrifter i ämnet. Men som ett led i att förverkliga regeringens mål om ett informationssamhälle för alla och som ett medel för att genomföra artikel 23a.1 bör alla företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster – inte bara de som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster – vara skyldiga att i verksamheten ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare och dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ges därefter möjlighet att meddela föreskrifter om hur skyldigheten ska fullgöras.

Nuvarande bestämmelse i 5 kap. 7 § första stycket 6 som bara gäller allmänna telefonitjänster kan således upphävas.

7.7.2 Främja tillgången på terminalutrustning

Bedömning: Det arbete som PTS bedriver för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till tjänster inom området elektronisk kommunikation är tillräckligt för att uppfylla kravet i artikel 23a.2 i USO-direktivet om att främja tillgången på terminalutrustning.

Skälen för bedömningen: I skäl 12 i ändringsdirektivet fastställs att personer med funktionsnedsättning bör garanteras samma tillträde till tjänster som andra slutanvändare. För att uppnå detta bör tillträdet vara funktionellt likvärdigt så att dessa slutanvändare kan utnyttja samma faciliteter för att använda tjänsterna som andra slutanvändare, men med andra medel.

Artikel 23a.2 kräver att medlemsstaterna ska främja tillgången på terminalutrustning som erbjuder de nödvändiga tjänsterna och funktionerna så att det ska bli möjligt att anpassa och tillämpa särskilda arrangemang för slutanvändare med funktionsnedsättning. Det framgår inte av artikeln på vilket sätt främjandet ska ske utan det överlämnas till de enskilda medlemsstaterna.

PTS bedriver, med stöd av 11 § i myndighetens instruktion, kontinuerligt ett arbete för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till tjänster inom området elektronisk kommunikation. Arbetet syftar till att viktiga tjänster inom telefoni och Internet ska finnas tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Myndigheten driver också kontinuerligt ett antal utvecklingsprojekt för att ta fram nya smarta tekniska lösningar. Tanken är att förbättra och utveckla kommunikationstjänster för personer med funktionsnedsättning.

Under hösten 2009 har till exempel myndigheten genomfört en undersökning för att utvärdera de tjänster som är riktade mot personer med funktionsnedsättning som PTS stöder, det vill säga texttelefoni, kostnadsfri nummerupplysning, teletal och bildtelefoni.net. Resultaten av undersökningen av tjänsterna är övervägande mycket positiva. Det stora flertalet av användarna

tycker att tjänsterna fungerar bra och att de har god nytta av dem. För att undersöka om PTS satsat på rätt tjänster och utvecklingsprojekt samt om dessa verkligen är till nytta för användarna har PTS även genomfört en behovskartläggning inom kommunikationstjänsteområdet, särskilt inriktat mot personer med funktionsnedsättning.

Det arbete som PTS utför inom området tillgodoser de krav som anges i artikel 23a.2 i USO-direktivet.

7.8 Nummerupplysningstjänster

Bedömning: Det behövs inga särskilda åtgärder för att uppfylla USO-direktivets krav på abonnenters tillgång till nummerupplysningstjänster och på att information om abonnenter görs tillgänglig för tillhandahållare av nummerupplysningstjänster eller abonnentförteckningar.

Det är för närvarande möjligt för tillsynsmyndigheten att införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar slutanvändarnas tillgång till sådana nummerupplysningstjänster. Ytterligare reglering är därför inte nödvändig.

Skälen för bedömningen

Bakgrund

Utöver regleringen i artikel 5 i USO-direktivet, i dess äldre lydelse, om att det ska finnas en fullständig abonnentförteckning och nummerupplysningstjänst, innehåller direktivet en bestämmelse i artikel 25.1 som kräver att medlemsstaterna ska säkerställa att abonnenter av allmänt tillgängliga telefonitjänster har rätt att upptas i den allmänt tillgängliga abonnentförteckning som avses i artikel 5.1 a i samma direktiv.

Vidare åvilar det medlemsstaterna enligt artikel 25.2 i USO-direktivet, i dess äldre lydelse, att se till att samtliga företag som tilldelar abonnenter telefonnummer tillmötesgår varje rimlig begäran om att få tillgång till ändamålsenlig information, i ett avtalat format på villkor som är rättvisa, objektiva, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande, i syfte att tillhandahålla allmänt tillgängliga nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 25.3–25.5, i dess äldre lydelse, säkerställa att slutanvändare som är anslutna till det allmänna telefonnätet har tillgång till telefonisttjänster och nummerupplysningstjänster.

Artikel 25.1–4, i dess äldre lydelse, har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 7 § första stycket 3 LEK. Där anges att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska, på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och ickediskriminerande, tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning. Vidare följer det implicit av 5 kap. 1 § första stycket 3 att minst en abonnentförteckning ska innehålla uppgifter om samtliga abonnemang.

Med abonnentupplysning avses enligt 1 kap. 7 § LEK förvärvsmässig verksamhet för upplysning om abonnentuppgifter till allmänheten eller för förmedling av abonnentuppgifter för sådant ändamål.

Abbonentförteckningar

Artikel 25 i USO-direktivet ges delvis en ny lydelse. Till artikel 25.1 har lagts att abonnenter även har rätt att kräva att informationen i den allmänt tillgängliga abonnentförteckningen som ska finnas som en del av de samhällsomfattande tjänsterna även görs tillgänglig för tillhandahållare av nummerupplysningstjänster eller abonnentförteckningar.

Av 5 kap. 7 § första stycket 3 LEK framgår att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning

Abbonentupplysning kan enligt förarbetena (prop. 2001/02:98 s. 26) tillhandahållas på olika sätt, till exempel genom att ge ut en tryckt katalog eller en CD-ROM-skiva med abonnentuppgifter eller genom att lägga ut uppgifter i en databas som nås via Internet med sökningsmöjligheter. Det kan också röra sig om en nummerupplysningstjänst där besked lämnas, via telefon eller på annat sätt, på enstaka förfrågningar. Den som bedriver abonnentupplysning behöver inte själv tillhandahålla upplysningar åt allmänheten. Det är tillräckligt att denne förvärvar abonnentuppgifter och herefter, med eller utan viss bearbetning av uppgifterna, förmedlar dessa vidare i syfte att de slutligen ska ingå i en verksamhet där upplysning om uppgifterna lämnas till allmänheten.

Det i LEK använda begreppet ”abbonentupplysning” innefattar således det som i direktivet benämns som ”nummerupplysning” eller ”abbonentförteckningar”.

Genom den ändring av definitionen av telefonitjänst som föreslås i avsnitt 7.1 kommer de nuvarande bestämmelserna i LEK uppfylla kraven i artikel 25.1 i USO-direktivet, det vill säga att abonnenter av allmänt tillgängliga telefonitjänster har rätt att upptas i den allmänt tillgängliga abonnentförteckningen och att abonnentinformation görs tillgänglig för tillhandahållare av nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar.

Tillgång till nummerupplysningstjänster

Artikel 25.3 i USO-direktivet kan delas upp i två delar.

Den första delen motsvarar delvis artikel 25.3 i USO-direktivet i dess äldre lydelse. Bestämmelsen anger numera att medlemsstaterna ska se till att slutanvändare av offentligt tillgängliga

telefonitjänster har tillgång till nummerupplysningstjänster. Ändringen är en följd av att begreppet allmänt telefontät har utmönstrats. Vidare avses inte längre bara den samhällsomfattande nummerupplysningstjänsten utan nummerupplysningstjänster i stort. Artikel 28.1 b anger att medlemsstaterna ska tillse att abonnenterna har tillgång till samtliga nummer inom gemenskapen. Tillgången till nummerupplysningstjänster kommer att säkerställas vid genomförandet av den artikeln. Någon ytterligare åtgärd är därför inte nödvändig.

Den andra delen av artikel 25.3 i USO-direktivet innebär att de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar slutanvändarnas tillgång till nummerupplysningstjänster i enlighet med bestämmelserna i artikel 5 i tillträdesdirektivet. Sådana skyldigheter och villkor ska vara objektiva, rättvisa, icke diskriminerande samt klara och tydliga. Det krävs alltså att det finns möjlighet att införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar slutanvändarnas tillgång till nummerupplysningstjänster. Artikel 5 i tillträdesdirektivet har tidigare genomförts genom 1 kap. 2 § och 4 kap. 3 § LEK.

Artikel 25.4 i USO-direktivet avser att förhindra att medlemsstaterna hindrar att slutanvändarna nyttjar nummerupplysningstjänster i andra medlemsstater. Till bestämmelsen har lagts att medlemsstaterna ska säkerställa detta tillträde i enlighet med artikel 28 i USO-direktivet. Det finns ingen sådan inskränkande reglering som avses i artikel 25.4 i direktivet. Bestämmelsen i sig kräver inte någon genomförandeåtgärd.

7.9 Larmtjänster och det gemensamma europeiska larmnumret

Förslag: Skyldigheten att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter till den som mottar nödsamtal, ska utvidgas till alla som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst.

Bedömning: Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att medverka till att nödsamtal förmedlas och tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringssuppgifter.

USO-direktivets krav om tillgång till larmtjänster för personer med funktionsnedsättning och i övrigt kräver inte några ytterligare genomförandeåtgärder.

Det behövs inte några särskilda åtgärder för att uppfylla direktivens krav på informationsinsatser när det gäller larmnumret 112.

Skälen för förslaget och bedömningen

Bakgrund

Ett grundläggande krav på telefonitjänster är enligt artikel 26 i USO-direktivet i dess äldre lydelse att användare kan ringa det gemensamma europeiska larmnumret 112 och alla övriga nationella larmnummer avgiftsfritt från alla telefoner. Det klargörs i artikel 6.3 i USO-direktivet att detta även gäller telefonautomater. Där anges också att möjligheten att ringa larmsamtal från en telefonautomat ska finnas utan att något betalningsmedel ska behöva användas. Medlemsstaterna ska även säkerställa att samtal till det gemensamma europeiska larmnumret 112 besvaras korrekt och behandlas på bästa sätt med beaktande av nätens tekniska möjligheter. Vidare anges att medlemsstaterna ska säkerställa att företag som driver allmänna telefnät ska tillhandahålla information om varifrån samtal till larmnumret 112

kommer till de myndigheter som ansvarar för larmtjänsterna, i den mån som det är tekniskt genomförbart.

Av definitionen av telefonitjänst i 1 kap. 7 § LEK följer att det är en elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan, inklusive nödsamtal. Det krävs således att det ska gå att ringa nödsamtal för att tjänsten ska omfattas av begreppet telefonitjänst.

I 5 kap. 7 § första stycket 1 och 2 LEK anges att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren och tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringssuppgifter i den mån det är tekniskt genomförbart. Av 5 kap. 7 § tredje stycket LEK och 30 § FEK framgår att PTS får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras, om undantag från skyldigheten och vilka uppgifter som omfattas.

Av 5 kap. 8 § lagen framgår att den som tillhandahåller telefonautomater som är tillgängliga för allmänheten ska se till att nödsamtal från automaterna förmedlas avgiftsfritt och utan krav på betalningsmedel.

Sedan 1996 används i Sverige 112 som officiellt larmnummer. SOS Alarm Sverige AB (SOS Alarm) har i uppdrag av staten att ansvara för nödnumret 112. Varje år tar bolaget emot ca 3,6 miljoner nödsamtal.

Tillgång till nödsamtal och lokaliseringssuppgifter

Enligt artikel 26.1 i USO-direktivet ska medlemsstaterna se till att samtliga slutanvändare av de tjänster som avses i 26.2, inbegripet användare av allmänna telefonautomater, kan ringa larmtjänster avgiftsfritt och utan att behöva använda sig av något betalningsmedel genom att använda det gemensamma europeiska larmnumret 112 och eventuella nationella larmnummer som specificerats av medlemsstaterna.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 26.2 i samråd med nationella regleringsmyndigheter, larm- och räddningstjänster samt leverantörer se till att företag som tillhandahåller slutanvändare en elektronisk kommunikationstjänst för uppringning av nationella samtal till ett eller flera nummer inom en nationell nummerplan ges tillgång till larmtjänster.

Kravet att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter uttrycks numera i artikel 26.5 i USO-direktivet. Medlemsstaterna ska se till att berörda företag avgiftsfritt tillhandahåller information om varifrån ett samtal till 112 kommer för den myndighet som handhar larmsamtal så snart som samtalet når den myndigheten. De behöriga regleringsmyndigheterna ska fastställa kriterier för korrekthet och tillförlitlighet när det gäller informationen om varifrån samtalet kommer.

Ändringen i artikel 26 i USO-direktivet innebär att det bara är företag som tillhandahåller de tjänster som anges i artikel 26.2 som ska ge kostnadsfri tillgång till larmnumret 112 samt tillhandahålla lokaliseringssuppgifter.

Av skäl 40 till ändringsdirektivet framgår att skälet till den nya lydelsen av artikel 26 är att nätberoende företag kan sakna kontroll över näten och därmed möjligen inte kan säkerställa att larmsamtal som överförs via deras tjänst överförs med samma tillförlitlighet som hos traditionella integrerade leverantörer av telefonitjänster, eftersom de eventuellt inte kan garantera tillgång till tjänsten med tanke på att problem som är förknippade med att infrastrukturen inte står under deras kontroll. För nätberoende företag är det vidare inte alltid tekniskt möjligt att lämna information om varifrån samtalet kommer. När internationellt erkända standarder är genomförda som garanterar korrekt och tillförlitlig dirigering och koppling till larmtjänster, bör även nätberoende tjänsteproducenter uppfylla skyldigheterna när det gäller information om varifrån samtalet kommer. Denna information bör vara lika omfattande som den som krävs av övriga företag.

Ändringen av artikel 26 i USO-direktivet innebär dock inte att bestämmelserna i 5 kap. 7 § första stycket 1 och 2 LEK om

att företag som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefoni-tjänst är skyldiga att ge tillgång till nödsamtal och tillhandahålla lokaliseringssuppgifter behöver genomgå någon större förändring.

Det ska alltså som huvudregel komma till uttryck i LEK att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefoni-tjänst ska medverka till att nödsamtal utan avbrott förmedlas avgiftsfritt för användaren. Som påpekats kan nätoberoende telefoni-tjänster ha tekniska och praktiska problem när det gäller att säkerställa tillgången till larmtjänster.

Det pågår dock ett kontinuerligt arbete med att ta fram internationellt erkända standarder på telefoniområdet som bland annat ska garantera korrekt och tillförlitlig dirigerings- och koppling till larmtjänster. Innan dessa standarder är på plats bör, för att företag som inte har teknisk möjlighet att fullgöra skyldigheten, regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten. Ambitionen måste dock vara att allmänt tillgängliga telefoni-tjänster normalt sett ska ge tillgång till larmnumret 112.

Artikel 26.2 i USO-direktivet kräver att genomförandet av skyldigheten att ge tillgång till larmtjänster ska föregås av ett samråd med berörda parter. Samrådet får anses uppfyllt genom den beredning som föregår ny lagstiftning eller nya föreskrifter. Vidare ska naturligtvis möjligheten att meddela föreskrifter tillämpas så att operatörerna och alarmeringstjänsten, så långt möjligt, gemensamt kan utarbeta formerna för det faktiska tillhandahållandet så att befintliga strukturer kan användas.

När det gäller lokaliseringssuppgifter i artikel 26.5 i USO-direktivet har en skrivning om att lokaliseringssuppgifter ska tillhandahållas i den mån det är tekniskt genomförbart tagits bort. Skyldigheten att tillhandahålla information är dock inte absolut. På samma sätt som när det gäller möjligheten att medverka till nödsamtal varierar möjligheten att tillhandahålla information om varifrån samtalet kommer och utifrån vilken del av infrastrukturen tjänsteleverantören kontrollerar. Direktivet

anger därför att det ankommer på behöriga regleringsmyndigheter att fastställa kriterier för vilken information som ska lämnas.

För att genomföra artikel 26.5 i USO-direktivet bör 5 kap. 7 § första stycket 2 LEK ange att lokaliseringssuppgifter ska tillhandahållas utan att det finns någon begränsning till vad som är tekniskt genomförbart. Det är dock möjligt att ta sådana hänsyn genom att föreskrifter om vad som krävs för att uppfylla bestämmelsen eller undantag från den får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Artikel 26.3 i USO-direktivet anger att samtal till 112 ska behandlas snabbt och korrekt. Bestämmelsen motsvarar delvis artikel 26.2 i USO-direktivet i dess äldre lydelse. Till bestämmelsen har lagts en ny avslutande mening som innebär att samtal till det europeiska larmnumret ska besvaras och hanteras minst lika snabbt och effektivt som samtal till nationella larmnummer, om sådana fortfarande används. I Sverige används bara 112 som officiellt larmnummer. Som anges i förarbetena till LEK (prop. 2002/03:110 s. 245) har kommunerna huvudsakligen uppfyllt sitt ansvar för alarmeringsfunktionen genom att teckna avtal med SOS Alarm AB. Genom dessa avtal tryggas tjänstens korrekthet. Detta sker genom olika villkor om tjänstens omfattning, kvalitet och funktionella krav. Tillägget kräver därför inte något särskilt genomförande i Sverige.

Personer med funktionsnedsättning och nödsamtal

Genom artikel 26.4 i USO-direktivet införs en skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning kan få tillträde till larmtjänster som är likvärdigt med det som andra användare har.

Vissa personer med funktionsnedsättning har inte samma möjligheter som andra grupper i samhället att larma nödnumret 112. Personer som är döva, hörselskadade eller talskadade kan använda texttelefon för att larma nödnumret 112 och samtala

med SOS Alarm via texttelefon. Texttelefoner är dock i första hand tillgängliga i hemmen. För att öka dessa gruppers trygghet pågår ett utvecklingsprojekt mellan SOS Alarm Sverige AB och PTS där döva, tal- och hörselskadade ska kunna kontakta SOS Alarm via sms.

SOS Alarm ingår också i EU-projektet REACH112 som ska underlätta för personer med funktionsnedsättning att nå 112. Tanken med projektet är att testa nya metoder att kombinera bild, text och hjälp genom förmedlingstjänst för främst tal- och hörselskadade. Användare kommer att kunna ta kontakt över landsgränser, med olika tjänsteleverantörer via mobilnät och fasta IP-nätverk. Tjänsten kommer att integreras med existerande telekommunikationsplattformar samt de tjänster och de olika insatserna som finns inom räddningstjänsten.

Sverige har genom dessa projekt vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa personer med funktionsnedsättnings tillträde till larmtjänster enligt de krav som nu ställs i artikel 26.4 i USO-direktivet.

Information om 112

Medlemsstaterna ska, enligt artikel 26.6 i USO-direktivet, se till att medborgarna får tillräcklig information om 112. Bestämmelsen fanns tidigare i artikel 26.4. Det har dock i artikel 26.6 tillkommit att informationen särskilt ska rikta sig till personer som reser mellan olika medlemsstater.

I skäl 39 till ändringsdirektivet exemplifieras den information som ska lämnas till medborgare, vid resa inom någon medlemsstat. Det kan vara fråga om information i internationella buss-terminaler, tågstationer, hamnar och flygplatser samt i telefonlistor, telefonkiosker och fakturor. Informationen ska avse att 112 kan användas som enda larmnummer inom hela gemenskapen.

Kunskapen om nödnumret 112 är generellt hög i Sverige. SOS Alarm har sedan i juni 2006 i uppdrag av staten att ansvara för

informationen om 112. Bolaget fullgör uppdraget genom att tillhandahålla information om 112, men även utbildningsmaterial som i första hand riktar sig till barn, äldre och dem som deltar i så kallad SFI-undervisning. Sedan 2010 uppmärksammas också 112-dagen den 11 februari med olika informationsinsatser. Dagen är ett initiativ från Europeiska kommissionen. För att öka kunskapen om att numret gäller i hela EU har SOS Alarm två år i rad inför semestersäsongen gått ut med särskild information om att 112 gäller i hela EU. SOS Alarm har också systematiskt börja lägga in den informationen i all annan information om nödnumret.

Även med beaktande av direktivets nya lydelse i denna del får dessa insatser anses vara tillräckliga för att uppfylla de ytterligare krav som ställs i artikel 26.6 i USO-direktivet.

7.10 Europeiska prefix

Förslag: Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst som ger möjlighet till internationella samtal ska kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883 med taxor jämförbara med dem som tillämpas för samtal till och från andra medlemsstater.

Skälen för förslaget: Artikel 27 i USO-direktivet syftar till att det europeiska telefonnummerutrymmet (ETNS) ska gå att nå från alla allmänna telefonnät genom slagning av prefixet 3883. Ändringarna i artikel 27 syftar till att främja det europeiska nummerutrymmet ytterligare för att erbjuda en möjlighet till alleuropeiska tjänster. En juridisk enhet, som inrättats inom gemenskapen, ska ha ensamt ansvar för hanteringen, inklusive nummertilldelningen, och marknadsföringen av ETNS.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 27.3, som delvis motsvaras av tidigare artikel 27.2, se till att alla företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster som ger möjlighet till inter-

nationella samtal behandlar alla samtal till och från ETNS med taxor jämförbara med dem som tillämpas för samtal till och från andra medlemsstater.

Tillgången till ETNS regleras sedan tidigare i 3 kap. 17 § LEK. Denna bestämmelse bör utformas med den nya utformningen av artikel 27.3 i USO-direktivet som förebild.

7.11 Tjänster av samhälleligt värde

Förslag: PTS bör ges i uppdrag att genom information eller andra stödjande insatser verka för att numret 116 000 tas i bruk för en telefonjour för rapportering av saknade barn.

Bedömning: Genom att nummerserien 116 har reserverats för harmoniserade tjänster av samhälleligt värde, den information som lämnats när sådana nummer tagits i bruk och de befintliga allmänna krav på att beakta de behov personer med funktionsnedsättning har av särskilda tjänster så uppfyller Sverige de övriga krav som ställs i artikel 27a i USO-direktivet.

Skälen för bedömningen och förslaget: I USO-direktivet finns en ny bestämmelse, artikel 27a, som rör harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhälleligt värde. Med harmoniserade nummer avses nummer som börjar på 116 enligt kommissionens beslut 2007/116/EG av den 15 februari 2007 om att reservera den nationella nummerserien som börjar med 116 för harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhälleligt värde.

En harmoniserad tjänst av samhälleligt värde är enligt kommissionens beslut en tjänst som motsvarar en gemensam beskrivning, som kan nås av enskilda personer via ett gratisnummer, som kan vara av värde för besökare från andra länder och som fyller ett specifikt samhälleligt behov, framförallt genom att

bidra till medborgarnas, eller vissa grupper av medborgares, hälsa eller säkerhet, eller som bistår medborgare i svårigheter.

I artikel 27a.1 anges att medlemsstaterna ska främja nummer som börjar med 116. Vidare ska medlemsstaterna uppmuntra att tjänster för vilka numren är etablerade tillhandahålls på deras territorium.

I PTS beslut den 7 december 2007 (dnr 07-12807) reserverades nummerserien 116 för harmoniserade samhällstjänster. Därigenom har åtgärder vidtagits för att genomföra kommissionens beslut om nummerserien 116.

Medlemsstaterna får själva bestämma hur uppmuntran av etablering av tjänster som numren är avsedda för enligt artikel 27a.1 ska ske. I Sverige används två nummer ur nummerserien 116, dels numret 116 123 som disponeras av Svenska kyrkan för tjänsten jourhavande medmänniska, dels numret 116 111 som används av BRIS (Barnens rätt i samhället) för telefonjour för hjälpsökande barn. Det finns således redan etablerat sådana tjänster som avses i direktivet. Sverige har därigenom på tillräckligt sätt genomfört artikel 27a.1.

Av artikel 27a.2 i USO-direktivet framgår att medlemsstaterna ska se till att slutanvändare med funktionsnedsättning kan få tillträde till tjänster som tillhandahålls via nummerserien 116 i största möjliga utsträckning. Åtgärder för att underlätta för slutanvändare med funktionsnedsättning att få tillträde till sådana tjänster när de reser i andra medlemsstater ska bygga på efterlevnad av relevanta standarder eller specifikationer som offentliggjorts i enlighet med artikel 17 i ramdirektivet.

PTS tillhandahåller vidare ett antal tjänster, så som bildtelefoni och texttelefoni, vilka riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Den allmänna skyldigheten att ta hänsyn till behoven hos personer med funktionsnedsättning och PTS arbete innebär att Sverige vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa tillträde till 116 för personer med funktionsnedsättning.

Medlemsstaterna ska vidare enligt artikel 27a.3 i USO-direktivet, säkerställa att medborgarna får tillräcklig information om att de tjänster som tillhandahålls via nummerserien 116 finns och

om hur de ska användas, särskilt genom initiativ speciellt riktade till personer som reser mellan olika medlemsstater.

BRIS, som nyligen börjat använda 116 111 för sin telefonjour för hjälpsökande barn, ”Barnens hjälptelefon”, har i samband med bytet genomfört en stor kampanj, ”Calling Out”. Resultatet av kampanjen har enligt BRIS varit positivt. På BRIS webbplats informeras vidare om att alla länder i Europa har samma nummer för sina hjälplinjer.

Numret 116 123, som tilldelats Svenska kyrkan för tjänsten jourhavande medmänniska, har ännu inte tagits i bruk. Det kan antas att Svenska Kyrkan när den tar numret i bruk kommer att genomföra en informationskampanj. Därigenom får det anses vara säkerställt att det finns tillräcklig information om tjänsterna.

Slutligen ska medlemsstaterna enligt artikel 27a.4 i USO-direktivet också – utöver de åtgärder avseende den allmänna tillämpligheten för alla nummer i nummerserien 116 som har vidtagits i enlighet med punkterna 1, 2 och 3 – göra allt de kan för att se till att medborgarna får tillgång till en tjänst som tillhandahåller ett journummer där man kan rapportera försvunna barn. Numret till jourlinjen ska vara 116 000.

I skäl 43 till ändringsdirektivet anges att med tanke på de speciella aspekterna när det gäller att rapportera försvunna barn och på hur begränsad denna tjänst för närvarande är, bör medlemsstaterna inte endast reservera ett nummer, utan även göra sitt yttersta för att se till att en sådan tjänst utan dröjsmål faktiskt finns på deras territorier via numret 116 000. För detta ändamål bör medlemsstaterna, om så är lämpligt, bland annat anordna upphandlingsförfaranden för att uppmuntra anbud från de parter som är intresserade av att tillhandahålla denna tjänst.

En telefonjour för rapportering av försvunna barn ska enligt kommissionens beslut av den 15 februari 2007 bestå av tre delar. Den ska dels ta emot samtal om saknade barn och vidarebefordra dem till polisen, dels ge råd och stöd till de personer som är ansvariga för det försvunna barnet och slutligen stödja utredningen. En telefonjour måste således kunna ta sig an många skiftande uppgifter för att uppfylla de krav som ställs.

I Sverige kan ett stort antal myndigheter vara inblandade när det gäller frågor om försvunna eller bortförda barn. En beskrivning av hur ärenden som rör bortförda barn ser ut ges i civilutskottets rapport (2008/09:RFR8) Bortförda och kvarhållna barn i internationella förhållanden – En uppföljning. Är det fråga om barn som förts utomlands eller till Sverige från utlandet kan UD, domstolar och rättshjälpsmyndigheten vara inblandade. Även andra myndigheter, såsom socialnämnderna och polisen, kan beröras av barnbortförandeärenden. Det är därför svårt att i dagsläget peka ut någon enskild myndighet eller organisation som ensamt direkt skulle kunna ta ansvar för journalnumret för att rapportera försvunna barn.

Artikel 27a.4 i USO-direktivet är dock tydlig när den kräver att medlemsstaterna ska göra allt de kan för att tillse att medborgarna får tillgång till en sådan tjänst. Regeringen bör därför ge PTS i uppdrag att genom information eller andra stödjande insatser verka för att 116 000 tas i bruk för en telefonjour för rapportering av försvunna barn.

7.12 Tillträde till nummer och tjänster

Förslag: Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefoni-tjänster ska se till att slutanvändare, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, kan nå i princip samtliga nummer som tillhandahålls inom gemenskapen oavsett vilken teknik och utrustning operatören använder.

Skälen för förslaget: För att utveckla tillträdet till gränsöverskridande tjänster och därmed bidra till förverkligandet av den inre marknaden har artikel 28 i USO-direktivet givits en helt ny utformning.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 28.1 i USO-direktivet numera, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart, utom där den uppringda abonnenten av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, se till att berörda nationella myndigheter vidtar alla nödvändiga åtgärder för att se till att slutanvändare har dels tillgång till och kan använda tjänster via icke-geografiska nummer inom gemenskapen, dels tillgång till samtliga nummer som tillhandahålls inom gemenskapen, oavsett vilken teknik och utrustning operatören använder, inbegripet dem i medlemsstaternas nationella nummerplaner samt dem från ETNS och den allmänna internationella frisamtalstjänsten (UIFN).

Artikel 28 i USO-direktivet i dess äldre lydelse, som till viss del motsvaras av den nya artikel 28.1, har genomförts i svensk rätt genom bestämmelsen i 5 kap. 7 § första stycket 5 LEK. Där anges att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefoni-tjänst ska se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

Vidare anges i 3 kap. 20 § LEK att den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst inte får diskriminera andra leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster i fråga om de nummersekvenser som ger tillträde till tjänster i näten. Genom bestämmelsen genomförs artikel 10.2 andra ledet i ramdirektivet.

Artikel 28.1 i USO-direktivet innebär i princip att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att slutanvändare ska få tillträde till samtliga nummer inom gemenskapen. För att uppnå detta bör 5 kap. 7 § första stycket 5 LEK utformas med artikel 28.1 som förebild. Därigenom genomförs också artikel 25.3 i USO-direktivet som kräver att medlemsstaterna ska tillse att alla slutanvändare som är anslutna till en allmänt tillgänglig telefoni-tjänst har tillgång till nummerupplysningstjänster.

7.13 Blockering av nummer och tjänster

Förslag: Konsumentombudsmannen ges rätt att besluta att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska blockera tillträdet till nummer eller tjänster vars marknadsföring är otillbörlig.

Skälen för förslaget: En nyhet är att berörda myndigheter enligt artikel 28.2 i USO-direktivet av medlemsstaterna ska ges möjlighet att kräva av företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att från fall till fall blockera tillträdet till nummer eller tjänster om detta är motiverat av skäl som rör bedrägeri eller missbruk, och i sådana fall kräva att leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster håller inne relevanta inkomster från samtrafik eller andra tjänster.

Artikel 28.2 i USO-direktivet tar bara sikte på de nummer och tjänster via nummer som räknas upp i artikel 28.1 i USO-direktivet. Artikel 28.2 tar således inte sikte på att blockera tillträdet till exempelvis IP-adresser.

PTS har i rapporten Att köpa tjänster och surfa med mobiltelefon (PTS-ER-2010-8) pekat på att ett relativt vanligt problem vid betalteletjänster är att abonnenten upplever att de blivit lurade in i en prenumeration på en tjänst när de endast har avsett att beställa en enstaka tjänst. Ett annat vanligt problem är att en tjänst debiterats trots att konsumenten uppfattat det som att den var gratis.

Av rapporten framgår att det på marknaden finns oseriösa innehållsleverantörer som bland annat inte följer reglerna för marknadsföring. Enligt Etiska Rådet för Betalteletjänster (ERB) är det ofta inte rena bedrägerier, utan många av problemen handlar om företag som agerar i gråzonen. I rapporten konstateras att problemen med oseriösa innehållsleverantörer har funnits

under ett antal år, och trots egenåtgärderna har liknande konsumentproblem varit återkommande.

Det har även förekommit att abonnenter på olika sätt medvetet manipulerats att ringa till utlands- eller satellitnummer med mycket hög taxa. Det kan exempelvis ske genom att abonnenten erhåller ett sms som skickats från ett för abonnenten okänt nummer. Abonnenten ringer eller sms:ar då av nyfikenhet tillbaka utan att känna till att samtalet eller sms:et debiteras en ovanligt hög taxa. Ett annat sätt att lura abonnenten är att den som ringer upp påstår att abonnenten har vunnit en stor summa pengar. Om abonnenten vill ta del av vinsten ska abonnenten knappa sig vidare och åsamkas därigenom höga kostnader för samtalet utan att någon vinst någonsin utbetalas.

Det framgår inte av artikel 28.2 i USO-direktivet vad som närmare avses med bedrägeri och missbruk men det torde i första hand avse sådana förfaranden som beskrivits ovan där konsumenterna inte får tillräckligt med information innan de nyttjar exempelvis en betalteletjänst eller andra tveksamma affärsmetoder som innebär att konsumenterna lockas eller luras att använda kostsamma nummer eller tjänster.

Bestämmelser om marknadsföring finns i marknadsföringslagen (2008:486). Lagen har enligt 1 § till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenterna och näringsidkarna. Lagen bygger på en allmän generalklausul som föreskriver att marknadsföring ska stämma överens med god marknadsföringssed (5 §). Därutöver finns två specifika förbud mot aggressiv respektive vilseledande marknadsföring (7 och 8 §§). Dessa förbud kompletteras med en katalog med regler rörande specifika marknadsföringsåtgärder (12–17 §§). För att marknadsföringen ska anses otillbörlig enligt marknadsföringslagen krävs det vidare att den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut (6 och 7 §§) eller att den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat beslut (8 §). I lagen hänvisas

också till en så kallad svart lista med ett trettiotal förbjudna åtgärder som finns angivna i en bilaga till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG. Bilagan gäller som svensk lag (4 §).

Konsumentombudsmannen (KO) bedriver i dag tillsyn över att marknadsföringslagens regler efterlevs. KO har möjlighet att ingripa genom att näringsidkare vars marknadsföring är otillbörlig enligt 23 § marknadsföringslagen får förbjudas att fortsätta med denna eller en liknande åtgärd. Om näringsidkaren låter bli att lämna information av väsentlig betydelse för konsumenter får denne enligt 24 § marknadsföringslagen åläggas att lämna sådan information. Ett sådant förbud eller åläggande får förenas med vite. En näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vissa andra bestämmelser i lagen, bland annat förbuden mot aggressiv och vilseledande marknadsföring, kravet på reklamidentifiering samt katalogreglerna, kan åläggas att betala en marknadsstörningsavgift. Näringsidkaren kan också, enligt 37 §, bli skyldig att utge skadestånd till konsumenter och näringsidkare som lider ekonomisk skada med anledning av otillbörlig marknadsföring.

Talan om förbud eller åläggande väcks vid Marknadsdomstolen. Talan om marknadsstörningsavgift förs i Stockholms tingsrätt av i första hand KO. Skadeståndskrav prövas vid antingen Stockholms tingsrätt eller den domstol som är behörig enligt rättegångsbalken. Tingsrätts domar och beslut enligt marknadsföringslagen överklagas hos Marknadsdomstolen. Marknadsdomstolens domar får inte överklagas.

Förutom bestämmelserna i marknadsföringslagen finns det även bestämmelser i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster (e-handelslagen). Genom e-handelslagen genomförs i svensk rätt Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk

handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet). Direktivet syftar till att säkerställa fri rörlighet för informationssamhällets tjänster på den inre marknaden.

Enligt 1 § e-handelslagen gäller den informationssamhällets tjänster samt påbörjande och utövande av verksamhet som rör sådana tjänster. Med informationssamhällets tjänster avses tjänster som normalt utförs mot ersättning och som tillhandahålls på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. I begreppet ingår förutom elektronisk handel även övriga tjänster som är kopplade till handel med varor och tjänster via Internet eller andra nät. Förutom själva handeln ingår därför bland annat informationstjänster, finansiella tjänster, fastighetsmäklartjänster, webbhotell och söktjänster. Det krävs att tjänsten tillhandahålls online, det vill säga via en förbindelse som möjliggör direkt interaktiv kommunikation. E-handelsdirektivet och e-handelslagen bygger på den så kallade ursprungslandsprincipen. En tjänsteleverantör med en annan etableringsstat än Sverige inom EES har således enligt 3 § rätt att, utan hinder av svenska regler inom det samordnade regelområdet, tillhandahålla tjänstemottagare i Sverige informationssamhällets tjänster. Med det samordnade regelområdet avses rättsregler med krav på informationssamhällets tjänster och på tjänsteleverantörer i fråga om påbörjande och utövande av verksamhet som rör sådana tjänster. Av 5 § följer att svensk rätt ska gälla inom det samordnade regelområdet för tjänsteleverantörer med Sverige som etableringsstat, även om tjänsten helt eller delvis riktar sig mot tjänstemottagare i någon annan stat inom EES. E-handelslagen innehåller bestämmelser om information som tjänsteleverantörer ska lämna och om krav på att leverantörer ska tillhandahålla vissa tekniska hjälpmedel och lämna bekräftelse på beställningar. E-handelslagen hänvisar till marknadsföringslagens påföljdssystem.

Telekombranschen har även själva en omfattande självreglering, genom ERB och branschorganisationen Morgan, som bland annat rör hur betalteletjänster ska marknadsföras.

ERB är en fristående och oberoende organisation. Rådets uppgift är att utarbeta och vidmakthålla etiska regler för innehållet i den information som lämnas på betalteletjänster och marknadsföringen av dessa. Dessutom ska ERB pröva de ärenden som kommer in eller tas upp på eget initiativ. Dessa ärenden kan avse såväl marknadsföringen som tjänsternas innehåll. ERB har utarbetat och utgivit etiska regler som bland annat ger anvisningar för marknadsföringen av och för innehållet i betalteletjänster samt särskilda regler för användning av betalteletjänst vid förmedling av tjänster via Internet eller andra visuella medier. ERB kan besluta att den operatör som förfogar över ett nummer som används på ett sätt som strider mot ERB:s riktlinjer ska stängas, och att de abonnenter som använt tjänsten ska hållas skadeslösa. ERB deltar också i det internationella arbetet genom organisationen International Audiotex Regulators Network.

Branschorganisationen Morgan är en sammanslutning av företag verksamma inom den svenska mobila tjänstesektorn. Morgan har som syfte att ta tillvara medlemmarnas intressen och fungerar som en samlad kommunikationskanal i kontakterna mellan branschen och övriga intressenter. Morgan har tagit fram två regeldokument, dels en ”code of conduct”, dels affärsetiska regler. Dessa regler som tar upp frågor om marknadsföring och köp av tjänster innebär även en skyldighet för medlemsföretagen att följa ERB:s etiska riktlinjer.

PTS, KO eller andra myndigheter har inte någon möjlighet att kräva av företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att de ska blockera tillträdet till nummer eller tjänster om numret eller tjänsten missbrukas. ERB har visserligen möjlighet att beivra brott mot de egna etiska reglerna men ERB är bara effektivt så länge det är fråga om nummer som tillhör företag som åtagit sig att följa de etiska reglerna. Rådet kan vidare inte besluta om att blockera tillträdet till nummer eller tjänster som härrör från utlandet.

Ett korrekt genomförande av artikel 28.2 i USO-direktivet förutsätter att berörda myndigheter ges möjlighet att vid bedrä-

geri eller missbruk besluta att tillträdet till vissa nummer eller tjänster ska blockeras.

Det är inte tekniskt svårt eller kostsamt för en operatör att spärra utgående trafik till vare sig nationella eller utländska nummer.

För att tydligt ange vad som kan göra att ett nummer eller tjänst blockeras bör detta knytas till marknadsföringslagens bestämmelser om god marknadsföringssed och de förbud som lagen innehåller. KO vakar i dag över att marknadsföringslagen efterlevs. Det är därför naturligt att det är KO som ska ges möjlighet att besluta att vissa nummer eller tjänster ska blockeras på grund av otillbörlig marknadsföring.

Åtgärden att spärra ett nummer eller en tjänst bör dock inte vara en helt självständig åtgärd utan den ska kopplas till KO:s beslut att ingripa enligt marknadsföringslagen. Rätten att besluta att ett nummer eller en tjänst ska blockeras bör aktualiseras först om KO avser att ingripa mot marknadsföringen som sådan med stöd av marknadsföringslagen. Blockering av ett nummer eller en tjänst ska vidare upphöra när den marknadsföring som föranlett KO:s åtgärd upphört.

När ett nummer eller tjänst blockerats kommer den som försöker att ansluta till numret eller använda tjänsten inte att debiteras någon avgift. Det saknas därför behov av någon särskild reglering rörande möjligheten att hålla inne relevanta inkomster från samtrafik eller andra tjänster.

Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att skydda abonnenter från effekterna av otillbörlig marknadsföring vilket kan tala för att bestämmelsen ska föras in i marknadsföringslagen. Den som åläggs att vidta åtgärder är dock inte den som brister i marknadsföringen vilket talar mot en sådan placering. För att det ska vara tydligt för företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster vilka skyldigheter de har bör bestämmelsen föras till LEK trots att den kan upplevas som malplacerad även där.

Beslut om blockering är en ingripande åtgärd som i praktiken innebär att tjänster inte längre kan tillhandahållas. Det följer av

proportionalitetsregeln i 1 kap. 2 § att det alltid måste göras en noggrann bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet innan en sådan åtgärd vidtas och vid utformningen av åtgärden. Möjligheten att besluta att nummer eller tjänster ska blockeras bör vidare tillämpas först om ERB:s åtgärder visat sig vara otillräckliga eller numret eller tjänsten inte faller in under ERB:s verksamhetsområde.

7.14 Förenklat byte av tjänsteleverantör

Förslag: Abonnenters rätt till nummerportabilitet ska knytas till telefonnummer från den nationella nummerplanen. Överlämnade av telefonnummer ska ske skyndsamt.

Företag ska vara skyldiga att ersätta abonnenter skada som uppkommer genom dröjsmål med nummerportering, om inte den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om överlämnande av telefonnummer och vars följer denne inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Beror dröjsmålet på någon som tjänstetillhandahållaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra överlämnandet, är tjänstetillhandahållaren fri från ansvar endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första meningen.

Abbonenter ska alltid ha rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk av nummerportering.

I LEK ska anges att den inledande avtalsperioden för slutanvändare inte får vara längre än 24 månader samt att det ska vara möjligt för abonnenter att ingå avtal med en maximal giltighetstid på 12 månader.

Bedömning: Inom ramen för bemyndigandet i 31 § FEK har PTS möjlighet att meddela de föreskrifter om den övergripande processen vid nummerportabilitet som krävs för

att genomföra artikel 30.4 första och andra stycket i USODirektivet.

Genom den marknadsrättsliga lagstiftningen om oskäligen avtalsvillkor och den reglering som skett av operatörer med betydande inflytande är kravet i artikel 30.6 i USO-direktivet att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtal inte får hämma byte av leverantör uppfyllt.

Skälen för förslaget och bedömningen

Bakgrund

I artikel 30.1 i USO-direktivet föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att alla abonnenter av allmänt tillgängliga telefoni-tjänster, inbegripet mobila tjänster, som kräver detta kan behålla sina telefonnummer oberoende av vilket företag som tillhandahåller tjänsten, så kallad nummerportabilitet. Syftet med nummerportabiliteten är att undanröja de hinder som kan medföra att en abonnent avstår från att välja en konkurrerande ny operatör av mer eller mindre praktiska skäl och på så sätt öka abonnenternas rörlighet på marknaden till gagn för konkurrensintressena. Det finns dock vissa begränsningar i direktivets reglering när det gäller medlemsstaternas skyldighet att säkerställa nummerportabilitet. Dessa är endast skyldiga att tillse att ett geografiskt telefonnummer som ska tillhandahållas på en viss plats kan behållas inom samma geografiska område. Kravet på nummerportabilitet gäller inte heller mellan fasta nät och mobilnät. Detta beror framför allt på att den anropande abonnenten vid nummerportabilitet mellan de två olika typerna av telefoni-tjänster inte kan veta om samtalet går till ett fast eller mobilt telefonnummer och därmed inte har kunnat bedöma kostnaden. Det har dock lämnats en öppning för medlemsstaterna att tillämpa bestämmelser om nummerportabilitet mellan nät som tillhandahåller tjänster via en fast anslutningspunkt och mobilnät.

Enligt bestämmelsen i artikel 30.2 i USO-direktivet ska det säkerställas att kostnadsorienteringsprincipen följs vid prissättningen av samtrafik i samband med tillhandahållande av nummerportabilitet och att eventuella direkta avgifter för abonnenter inte hämmar användningen av denna facilitet. I samband med bedömningen av begärda priser får myndigheterna även beakta de priser som erbjuds på jämförbara marknader. Det betonas i punkten 3 i samma artikel att de nationella myndigheterna inte får belägga nummerportabilitet med slutkundstaxor som snedvrider konkurrensen, till exempel genom att införa särskilda eller gemensamma slutkundstaxor.

Artikel 30.1 i USO-direktivet har genomförts genom 5 kap. 9 § LEK som anger att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster ska se till att telefonnätet medger att en abonnent kan behålla sitt telefonnummer vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, ska telefonnummer som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne ska tillhandahålla tjänsten. Medlemsstaterna behöver bara tillse att ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse kan överlämnas för tillhandahållande av telefonitjänst inom samma geografiska område (riktnummerområde). Skyldigheten att lämna över telefonnummer gäller inte heller mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Av paragrafens sista stycke framgår att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Genom 5 kap. 10 § LEK genomförs artikel 30.2 i USO-direktivet. Där anges att den som har överlämnat ett telefonnummer bara har rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafikskostnader för ett meddelande till telefonnumret. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar telefonnummer har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

Därutöver finns bestämmelser i 5 kap. 11 § LEK om databasverksamhet vid nummerportering som saknar motsvarighet i USO-direktivet.

Nummerportabilitet

Artikel 30 i USO-direktivet har fått en delvis ny utformning och förutom att skyldigheterna för medlemsstaterna till nummerportabilitet vidgats, behandlas dessutom fler sidor av bytet av leverantör än bara det faktiska överlämnandet.

Genom ändringar i artikel 30.1 knyts rätten till nummerportabilitet inte längre till allmänt tillgängliga telefonitjänster utan i stället till telefonnummer från den nationella telefoninummerplanen. Bestämmelserna i 5 kap. 9 § LEK måste således ändras på motsvarande sätt.

Det har vidare skett vissa språkliga ändringar och förtydliganden i artikel 30.2. Dessa ändringar kräver inte något genomförande utan de täcks redan av 5 kap. 10 § LEK.

I artikel 30.4 finns en ny bestämmelse om formerna för överlämnande av nummer och dess efterföljande aktivering.

Den grundläggande bestämmelsen är att portering ska ske skyndsamt och att den abonnent som ingått avtal om portering till ett nytt företag ska få numret aktiverat inom en arbetsdag samt att avbrott i tjänsten under porteringen inte får överstiga en arbetsdag. Vidare får behöriga nationella myndigheter föreskriva den övergripande processen för portering av nummer.

Begreppen portering, aktivering och avbrott är inte närmare definierade i direktivet. Med portering får dock förstås den övergripande process mellan företag och abonnent som krävs för att abonnenten ska kunna behålla sitt nummer vid byte av leverantör. Denna process ska utföras snarast möjligt. Begreppet aktivering kan inte förstås på annat sätt än att det är från och med aktiveringen som abonnenten genom den nya leverantören

kan använda det porterade numret. Slutligen bör med begreppet avbrott förstås att det handlar om under den tid som abonnenten inte har tillgång till tjänster via aktuellt nummer.

PTS har inom ramen för bemyndigandena i 5 kap. 9 § LEK och 31 § FEK meddelat föreskrifter och allmänna råd om nummerportabilitet (PTSFS 2007:7). Av dessa framgår att den som är skyldig att tillhandahålla nummerportabilitet och som mottar en begäran från en abonnent om att lämna över telefonnummer till en annan tjänsteleverantör ska överlämna numret inom fem arbetsdagar såvitt avser telefonnummer för telefonitjänster till mobil nätanslutningspunkt och inom femton arbetsdagar såvitt avser övriga telefonnummer. Från och med den 1 juli 2010 ändras porteringstiderna (PTSFS 2010:4) och därefter får det maximalt ta tre arbetsdagar att flytta privatnummer för fast telefoni och maximalt tre arbetsdagar att flytta privat- och företagsnummer för mobiltelefoni. För företagsnummer för fast telefoni gäller att det maximalt får ta tio arbetsdagar.

Med stöd av de bemyndiganden som finns går det att genom föreskrifter helt genomföra artikel 30.4 första och andra stycket i USO-direktivet. Kravet på skyndsamhet i artikeln är dock så grundläggande för processen att byta tjänsteleverantör och behålla sitt nummer att detta bör komma till uttryck i lagtexten. Det kan vidare övervägas om inte även övriga krav på inom den tid som aktivering ska ske och den längsta tid ett avbrott i tjänsten får vara bör komma till uttryck i lagen.

Genom en gällande branschöverenskommelse ska dock avbrottstiden för kunder vid nummerportering aldrig överstiga en timme. Det leder således helt fel om man i lagen anger att avbrott i tjänsten inte får överstiga en arbetsdag. För närvarande saknas regler om inom vilken tid aktivering ska ske. Artikel 30.4 i USO-direktivet hindrar inte att medlemsstaterna ställer strängare krav än vad som anges i direktivet. Både tiden för aktivering och avbrottstiden bör, i likhet med tiden för portering, kontinuerligt ses över. Kravet på inom vilken tid aktivering ska ske samt längsta tid avbrott i tjänsten får förekomma bör därför inte komma till uttryck i lagtexten utan regleras

genom föreskrifter som ses över med jämna mellanrum. Liksom tidigare bör övriga bestämmelser om den övergripande processen meddelas genom myndighetsföreskrifter.

Påföljd vid försening eller missbruk

Artikel 30.4 tredje stycket i USO-direktivet ålägger medlemsstaterna att se till att lämpliga påföljder, däribland en skyldighet för operatörer att ersätta abonnenter vid förseningar i nummerporteringen eller missbruk av portering som de själva står för eller som sker på deras vägnar, införs för företag. Med missbruk av portering torde avses – med ledning av skäl 47 till ändringsdirektivet – att byte av leverantör sker utan slutkundernas samtycke.

I 7 kap. LEK om tillsyn m.m. ges tillsynsmyndighet i uppdrag att utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den. Om tillsynsmyndigheten misstänker att den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen inte efterlever den ska myndigheten enligt 7 kap. 4 och 5 §§ ingripa genom underrättelser och förelägganden som kan komma att förenas med vite för att åstadkomma rättelse. Genom dessa bestämmelser uppfyller svensk rätt kravet att påföljder finns för företag vid förseningar i nummerporteringen eller missbruk av portering. Det saknas dock – som artikel 30.4 uttryckligen föreskriver – bestämmelser om ersättning till abonnenter vid förseningar eller missbruk av portering.

Den skada som abonnenterna åsamkas i fall av förseningar eller missbruk av portering utgörs av ren förmögenhetsskada, det vill säga ekonomisk skada som uppkommer utan samband med en person- eller sakskada, se 1 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207). Skadeståndsrätten skiljer mellan skador som uppkommer i avtalsförhållanden och skador som uppkommer utanför avtalsförhållanden, så kallade utomobligatoriska förhållanden. Skadeståndslagen innehåller en särskild bestämmelse om ersättning för ren förmögenhetsskada i utomobligatoriska för-

hållanden. Enligt 2 kap. 2 § skadeståndslagen ska den som vållar ren förmögenhetsskada genom brott ersätta skadan.

Erfarenheten i vissa medlemsstater har visat att det finns en risk för att det kan ske byten av leverantör utan slutkundernas samtycke. Ett sådant förfarande skulle visserligen kunna vara brottsligt och i så fall enligt skadeståndslagen ge rätt till ersättning, men detta får anses vara rena undantagsfall. Dröjsmål i samband med portering är vidare inte brottsligt. Artikel 30.4 kräver att medlemsstaterna ser till att en skyldighet införs att ersätta abonnenter vid förseningar eller missbruk av portering. En bestämmelse om detta bör därför tas in i LEK.

En försening vid nummerportering kan uppstå på grund av fel eller försummelse på operatörens sida. I sådant fall bör skadeståndsskyldighet föreligga. Förseningar kan dock uppstå på grund av fel och tekniska störningar hos operatören utan att denne är försumlig. Det är endast operatören som har tillgång till information om orsakerna till förseningen och som har möjlighet att påverka förfarandet. Det ligger därför nära till hands att operatören får bära konsekvenserna av samtliga hinder för portering i tid som ligger inom operatörens kontroll.

Bestämmelser om kontrollansvar finns i bland annat 27 § köplagen (1990:931). Skadeståndsansvaret bör lämpligen utformas med dessa bestämmelser som förebild.

Innebörden av uttrycket missbruk vid portering i USO-direktivet tycks närmast vara att det är en medveten handling eller underlåtenhet från operatörens sida som avses. Skada som uppstår i sådana situationer bör operatören alltid vara ansvarig för.

I 7 kap 13 a § LEK finns en bestämmelse om skadeståndsskyldighet för operatörer med betydande inflytande på en marknad (SMP, se avsnitt 5.1) som inte följer skyldighetsbeslut enligt LEK. Den nya bestämmelsen kan tas in i anslutning till denna bestämmelse.

Abbonenter kan som grupp innefatta allt från konsumenter med sparsamma kommunikationsvanor till företag som är helt beroende av att kommunikationen med omvärlden fungerar

felritt för sin överlevnad. Det kan antas att den sistnämnda gruppen av abonnenter drabbas av relativt stor skada vid förseningar eller missbruk av portering. Den förstnämnda gruppen drabbas däremot troligen av skador som är så små att det inte är praktiskt att driva skadeståndsanspråk i en process. I likhet med vad som uttalades beträffande 7 kap. 13 a § LEK (prop. 2006/07:119 s. 41) kan det vara möjligt att föra grupptalan beträffande skadestånd vid förseningar eller missbruk av portering. På så vis kan möjligheten till skadestånd bidra till att konsumenternas situation förbättras. På samma sätt som i fråga om skadestånd med stöd av 7 kap. 13 a § saknas det här skäl att införa andra forumregler än de som följer av 10 kap. rättegångsbalken.

Avtalens längd m.m.

En ytterligare nyhet i USO-direktivet är att medlemsstaterna enligt artikel 30.5 ska se till att avtal som ingås mellan slutkunderna och de företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster inte föreskriver en inledande avtalsperiod som överstiger 24 månader. Medlemsstaterna ska också säkerställa att företagen gör det möjligt för användarna att ingå ett avtal med en maximal giltighetstid på 12 månader. En motsvarande bestämmelse bör, för att genomföra direktivet, tas in i lagen.

Första ledet i artikel 30.5 i USO-direktivet omfattar bara konsumenter. Det är dock så att små företag ofta intar en underlägsen ställning i förhållande till en avtalspart. Små företag har därvidlag ett skyddsbehov som är värt att beakta. Regleringen bör därför gälla för alla slutanvändare och inte begränsas till konsumenter.

Slutligen anges i artikel 30.6 i USO-direktivet att medlemsstaterna ska se till, utan att det påverkar tillämpningen av den kortaste avtalsperiod som medges, att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtalet inte hämmar byte av tjänsteleverantör.

Av artikel 30.6 i USO-direktivet framgår inte om den avser skydda samtliga abonnenter eller bara konsumenterna. Av skäl 47 till ändringsdirektivet framgår dock att det i första hand är konsumenternas ställning som man genom de utvidgade bestämmelserna om förenklat byte av leverantör har avsett att skydda.

I lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden finns bestämmelser om avtalsvillkor som näringsidkare använder när de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenterna. För att skydda konsumenterna mot oskäliga avtalsvillkor kan Marknadsdomstolen på ansökan av KO förbjuda att näringsidkare använder avtalsvillkor som med hänsyn till pris och övriga omständigheter är oskäligt mot konsumenten. Förbudet ska vara påkallat från allmän synpunkt eller annars ligga i konsumenternas eller konkurrenternas intresse. En sammanslutning av näringsidkare som använder eller rekommenderar användning av ett oskäligt avtalsvillkor får förbjudas att i framtiden använda eller rekommendera villkoret. Ett förbud ska normalt förenas med vite.

En fråga om förbud får i fall som inte är av större vikt prövas av KO genom att den som antas ha använt ett oskäligt avtalsvillkor meddelas ett förbuds föreläggande som näringsidkaren ska godkänna.

Ett förbud som meddelas enligt lagen är framåtsyftande det vill säga redan ingångna avtal påverkas inte. Dessa får i stället angripas på civilrättslig väg.

Av förarbetena till lagen framgår att ett avtalsvillkor typiskt sett får anses otillbörligt mot konsumenten, om det med avvikelse från dispositiva rättsregler ger näringsidkaren en förmån eller berövar konsumenten en rättighet och därigenom åstadkommer en sådan snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet, att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna inte längre är för handen, (prop. 1994/95:17 s. 62 f och 89 f). Ledning för bedömningen av vad som kan utgöra oskäliga avtalsvillkor ska också hämtas från bila-

gan till rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal.

För att skydda näringsidkare från oskäliga avtalsvillkor finns lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare. I lagen finns bestämmelser som innebär att en näringsidkare som har ställt upp ett oskäligt villkor när denne ingår eller avser att ingå avtal med en annan näringsidkare kan förbjudas av marknadsdomstolen att i fortsättningen använda villkoret i liknande fall om det är påkallat ur allmän synpunkt. Vid bedömningen av om ett avtalsvillkor är att anse som oskäligt ska särskild hänsyn tas till behovet av skydd för den som intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet. Ansökan om förbud hos marknadsdomstolen får göras av en sammanslutning av näringsidkare eller av en enskild näringsidkare mot vilken det aktuella avtalsvillkoret har ställts upp. I likhet med vad som gäller för konsumentförhållanden påverkar ett förbud inte redan ingångna avtal utan dessa får angripas på civilrättslig väg.

Om leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster tillämpar villkor vars huvudsakliga syfte är att hämma byte av tjänsteleverantör kan villkoren i de allra flesta fall komma att angripas med stöd av bestämmelserna i ovan nämnda lagar. Därutöver får det förutsättas att de föreskrifter som tillsynsmyndigheten meddelar för nummerportabilitet inte hämmar byte av leverantör.

Det finns vidare bestämmelser som antagits inom ramen för regleringen av operatörer med betydande inflytande som syftar till att förfaranden vid uppsägning av avtal inte ska hämma byte av tjänsteleverantör. Dessa regler är inte inriktade på det avtalsmässiga förhållandet mellan slutkunden och operatören utan i första hand på förhållandet mellan operatörer, men är viktiga för att uppnå den effekt som avses i artikel 30.6 i USO-direktivet och är i Sverige relativt detaljerade. Av PTS beslut på marknaden för bredbandstillträde i grossistledet (24 maj 2010, dnr 07-11741/23) framgår till exempel hur migrering vid byte ska ske utan dröjsmål för slutkunden och utan att operatörens relation till slutkunden i övrigt påverkas, samt att SMP-operatörens stöd-

system ska underlätta för grossistkunder att hantera ärenden då en slutkund flyttar eller byter operatör. SMP-operatören ska enligt beslutet även, för att förenkla förfarandet, ha klara och enhetliga administrativa rutiner som bland annat omfattar uppsägning. Av PTS beslut avseende marknaden för nätinfrastrukturtillträde (24 maj 2010, dnr 07-11757/23) följer liknande skyldigheter.

Genom bestämmelserna i lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden och lagen om avtalsvillkor mellan näringsidkare samt de bestämmelser som antagits inom ramen för regleringen av operatörer med betydande inflytande har tillräckliga åtgärder vidtagits för att se till att villkor och förfaranden som företagen tillämpar vid uppsägning av avtal inte hämmar byte av leverantör. Ytterligare åtgärder behöver därför inte vidtas.

8 Integritet och säkerhet

8.1 Begrepp i e-dataskyddsdirektivet och berörda tjänster

Förslag: Definitionen av *lokaliseringsuppgift* utökas till att också omfatta uppgifter som behandlas av elektroniska kommunikationstjänster.

Definitionen av *samtal* utgår då den inte längre finns i direktivet och därmed inte längre är nödvändig i svensk rätt.

Bedömning: Ändringarna i e-dataskyddsdirektivets artikel 3 medför inte något behov av lagändringar.

Skälen för förslaget och bedömningen: Definitionen av begreppet *lokaliseringsuppgift* har i artikel 2 c i edataskyddsdirektivets utökats till att omfatta även uppgifter som behandlas av elektroniska kommunikationstjänster. Ändringen gör begreppet mer ändamålsenligt och teknikneutralt. Motsvarande ändring bör göras i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK).

Definitionen av begreppet *samtal* har utgått genom strykningen av artikel 2 e ur direktivet. Av detta skäl och då definitionen i övrigt inte fyller någon nödvändig funktion bör den strykas också ur LEK.

I artikel 3 i e-dataskyddsdirektivets har en bestämmelse om att direktivet ska tillämpas på abonnentledningar anslutna till digitala och i viss utsträckning analoga stationer utgått. I stället

har direktivet ändrats så att det även omfattar sådana tjänster i allmänna kommunikationsnät som stöder datainsamling och identifieringsutrustning. I 1 kap. 4 § LEK anges att lagen gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster. Detta täcker in det som åsyftas i artikel 3 i e-dataskyddsdirektivet. Det saknas därför skäl att ändra den svenska lagen i detta avseende.

8.2 Nät och tjänsters driftsäkerhet

Förslag: Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott.

Det införs en skyldighet att meddela tillsynsmyndigheten om inträffade störningar och avbrott. Myndigheten kan i sin tur ålägga företag att tillhandahålla information till allmänheten om sådana händelser. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får utfärda föreskrifter om hur dessa skyldigheter ska fullgöras.

Bedömning: Det finns inte anledning att i lag närmare reglera myndighetens möjligheter att informera allmänheten om inträffade störningar och avbrott. Vidare saknas skäl att i svensk lag införa en bestämmelse som reglerar tillsynsmyndighetens skyldigheter att lämna information till andra regleringsmyndigheter och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet.

Ingen ändring av svensk lag krävs för att genomföra artikel 13b i ramdirektivet.

Skälen för förslaget och bedömningen

Driftsäkerhet

Ett tillförlitligt och säkert utbyte av information via elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster blir alltmer centralt för marknadens aktörer och samhället i stort. Allt fler tjänster tillhandahålls och verksamheter bedrivs via sådana nät och tjänster. Såväl mobila som fasta nät nyttjas i hög grad för både röst- och datakommunikation. Den offentliga sektorns satsningar på e-tjänster, framväxten av IP-baserad tv-utsändning och så kallade molntjänster (tillämpningar där användaren nyttjar tjänsten via Internet och inte lokalt i sin utrustning) är några aktuella exempel på drivkrafterna bakom det ökade beroendet, som numera präglar alla sektorer i samhället.

Genom att tjänster blir allt mer realtidskritiska och resurskrävande kommer kraven på en hög grad av driftsäkerhet och kvalitet i de elektroniska kommunikationerna sannolikt att öka ytterligare i framtiden. Ökad komplexitet i nät och tjänster medför ofta även ökade risker för tekniska fel. Därtill kommer risker beroende på mänskliga misstag, väderpåverkan, olyckor och attacker.

Incidenter som inträffar i elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster kan få konsekvenser för nätens eller tjänsternas funktion och tillgänglighet, genom störningar eller avbrott. Konsekvenserna kan dock minskas genom ett kontinuerligt och systematiskt driftsäkerhetsarbete, som ska förebygga störningar och avbrott och genom att ha en god beredskap för att hantera de störningar och avbrott som inträffar.

I 5 kap. 6 a § LEK finns en bestämmelse om att verksamheten ska uppfylla rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid. Sedan den 1 juli 2005 gäller bestämmelsen alla som

tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Tidigare gällde den endast tillhandahållare av fast telefoni. Syftet med bestämmelsen är att bidra till effektiva och säkra elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt att skapa en grundläggande säkerhetsnivå för dessa. Med säkerhet åsyftas i bestämmelsen främst uthållighet, tillgänglighet och driftsäkerhet.

Bestämmelserna om god funktion och teknisk säkerhet förtydligas i Post- och telestyrelsens (PTS) allmänna råd (PTSFS 2007:2) om god funktion och teknisk säkerhet samt uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid. Av dessa framgår att tillhandahållare av kommunikationsnät och kommunikationstjänster bör bedriva ett kontinuerligt och systematiskt säkerhetsarbete samt att säkerhetsarbetet i huvudsak bör vara framåtsyftande och långsiktigt, och omfatta såväl normala driftsförhållanden som extraordinära händelser. De allmänna råden redovisar vidare nödvändiga delmoment i driftsäkerhetsarbetet, såsom riskanalyser, riskhantering, planering för avbrott och störningar samt uppföljning av inträffade avbrott och störningar.

Någon direkt motsvarighet till bestämmelsen i 5 kap. 6 a § LEK har inte tidigare funnits i EU-direktiven på området, men återfinns nu i ramdirektivet. Enligt den nya artikel 13a i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster för allmänheten vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett tillfredsställande sätt skydda säkerheten för sina nät eller tjänster. Företaget ska också säkerställa integriteten för sina nät i syfte att säkerställa kontinuerlig leverans av tillhandahållna tjänster över de aktuella näten.

Genom 5 kap. 6 a § LEK tillämpas redan kraven i svensk rätt. Begreppen ”god funktion” och ”teknisk säkerhet” återfanns redan i telelagen och hade då en tydlig koppling till det fasta telefnätet. Uttrycken riskerar att misstolkas. Till exempel kan

”god funktion” lätt tolkas som att detta gäller tillhandahållna tjänsters kvalitet, vilket inte är avsikten. Begreppet infördes 1997 i den tidigare telelagen för att säkerställa att vissa nätfunktioner skulle kunna hållas samman på en marknad med ett flertal tillhandahållare av nät och tjänster (prop. 1996/97:61 s. 79ff). Nätfunktionerna angavs finnas angivna i olika tekniska planer, till exempel planen för signalpunktskoder rörande nätsignal-system (både nationella och internationella) och planen för mobila nätkoder enligt ITU-T:s rekommendation E.212. Det är i och för sig önskvärt att tekniska standarder för nätens funktion även fortsättningsvis upprätthålls men något behov av att uttryckligen föreskriva att sådana krav ska upprätthållas bedöms emellertid inte längre föreligga.

Den tillämpning av bestämmelsen som är aktuell i dag, beskrivs bäst genom uttrycket ”teknisk säkerhet”. Användningen av uttrycket *teknisk* kan dock leda till osäkerhet om bestämmelsens tillämpningsområde. Avsikten är inte att begränsa tillämpningen till enbart tekniska faktorer, utan såväl tekniska som organisatoriska åtgärder för att främja driftsäkerheten i nät och tjänster ska omfattas av skyldigheterna enligt artikel 13a i ramdirektivet. Det föreligger således skäl att ändra lydelsen av 5 kap. 6 a § LEK, för att förtydliga och precisera dess innebörd och avgränsningar samt för att bättre följa språkbruket i bland annat ramdirektivet.

Begreppet ”integritet” i artikel 13a i ramdirektivet tar närmast sikte på nät- och systemintegritet, med vilket avses förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i ett nät eller system. Begreppet används dock redan i 6 kap. LEK och syftar där på abonnenters och användares personliga integritet. För att undvika sammanblandning bör därför begreppet inte användas i 5 kap. 6 a §. I stället bör det vidare begreppet ”driftsäkerhet” användas.

Information om säkerhetsbrister

Av artikel 13a.3 i ramdirektivet framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster för allmänheten meddelar den behöriga nationella regleringsmyndigheten om överträdelser av säkerheten eller integriteten som i betydande omfattning påverkat driften av nät och tjänster. Den berörda nationella regleringsmyndigheten ska vid behov informera de nationella regleringsmyndigheterna i övriga medlemsstater och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (Enisa), och kan informera allmänheten eller kräva att företagen gör det, om den slår fast att ett avslöjande av överträdelsen ligger i allmänhetens intresse.

Bestämmelsen i artikel 13a.3 om skyldighet för tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att meddela den nationella regleringsmyndigheten om störningar eller avbrott av betydande omfattning inträffar, saknar tidigare motsvarighet i svensk lag. För att kunna utreda inträffade störningar och avbrott förutsätts dock att tillsynsmyndigheten på något sätt fått kännedom om dessa. Mot denna bakgrund föreslås att en sådan bestämmelse införs i LEK. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att alla större störningar eller avbrott kommer till tillsynsmyndighetens kännedom.

Tillsynsmyndigheten har enligt 7 kap. 3 § LEK möjlighet att förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av bland annat efterlevnaden av de allmänna skyldigheter som gäller enligt lagen, däribland de skyldigheter avseende driftsäkerhet m.m. som framgår av 5 kap. 6 a § LEK. För närvarande är dock myndigheten beroende av att sådana händelser som avses i bestämmelsen anmäls på frivillig grund av berörda tillhandahållare eller av allmänheten, eller att händelsen uppmärksammas i media. Uppgifterna som lämnas i meddelandet till tillsynsmyndigheten ska vara tillräckliga för att myndigheten

ska kunna göra en bedömning av om det finns anledning att misstänka att bestämmelserna i 5 kap. 6 a § LEK avseende driftsäkerhet inte efterlevs och i sådana fall vidta lämpliga tillsynsåtgärder. Även i de fall ett meddelande till tillsynsmyndigheten inte ger upphov till direkta tillsynsåtgärder, kan meddelandet innehålla uppgifter som bidrar till myndighetens kunskap om vanliga orsaker till störningar och avbrott m.m. Det kan därmed komma att utgöra en viktig grund för myndighetens långsiktiga arbete för att främja driftsäkerheten i de elektroniska kommunikationerna.

Meddelande till tillsynsmyndigheten ska lämnas i händelse av störning eller avbrott av betydande omfattning. Avgränsningen kan motiveras av att det dagligen inträffar störningar och avbrott som endast påverkar ett fåtal abonnenter och där orsaken är till exempel strömavbrott eller att abonnentledningar skadats i samband med grävarbeten. Det torde generellt sett vara till begränsad nytta att utreda varje enskild händelse av sådan natur och det kan därför inte heller motiveras att belasta tillhandahållare av nät och tjänster med en skyldighet att rapportera varje sådan händelse till tillsynsmyndigheten. När störningar eller avbrott av betydande omfattning inträffar ska däremot tillsynsmyndigheten meddelas utan dröjsmål.

Ett sådant meddelande som avses i bestämmelsen bör innefatta de uppgifter som typiskt sett har betydelse för myndighetens bedömning av om bestämmelser rörande driftsäkerhet i LEK efterlevs.

Vidare föreslås att tillsynsmyndigheten ges möjlighet att förelägga tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott, om tillsynsmyndigheten finner att det ligger i allmänhetens intresse att sådan information lämnas. Förslaget motsvarar artikel 13a.3 andra stycket i ramdirektivet. Avsikten med bestämmelsen är inte att frågor om när och hur tillhandahållare ska informera allmänheten eller berörda abonnenter om inträffade störningar och avbrott ska hänskjutas till tillsynsmyndigheten. Det torde

vara fallet redan i dag att tillhandahållare regelmässigt söker tillhandahålla information om störningar och avbrott till dem som berörs. Projektet Gemensam Lägesuppfattning (GLU) bedrivs i den Nationella telesamverkansgruppen (NTSG) och koordineras av PTS. NTSG består av Banverket, Försvarsmakten, Hi3G Access (3) AB, PTS, SSNf, AB Stokab, Svenska Kraftnät, TDC Sverige AB, Tele2 Sverige AB, Telenor Sverige AB, Telia Sonera AB och Teracom AB. Efter funktionstester av GLU är förhoppningen att fler teleoperatörer kan dra nytta av projektet och även nyttja vissa delar av GLU. Inom projektet har gemensamma kriterier tagits fram för att lämna information mellan tillhandahållare av kommunikationsnät och tjänster samt till externa användare, vid störningar och avbrott. Ett gemensamt gränssnitt för presentation av driftinformation har också tagits fram inom ramen för projektet. Sådana frivilliga åtgärder för att lämna snabb och adekvat information till allmänheten är normalt tillräckliga och tillsynsmyndigheten torde därför endast i sällsynta fall behöva utnyttja möjligheten att förelägga en tillhandahållare att lämna sådan information.

Det finns inte anledning att i lag närmare reglera tillsynsmyndighetens möjligheter att informera allmänheten om inträffade störningar och avbrott. Denna möjlighet finns redan. Det bör endast finnas anledning för tillsynsmyndigheten att svara för information till allmänheten om störningar och avbrott i enskilda kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i samband med omfattande störningar och avbrott under extraordinära omständigheter. I normalfallet bör sådan information lämnas direkt av den som tillhandahåller berörda nät och tjänster.

Det saknas skäl att i svensk lag införa en bestämmelse som reglerar tillsynsmyndighetens skyldigheter att lämna information till andra regleringsmyndigheter och Enisa. Dessa skyldigheter bör i stället framgå av förordning.

Kontroll av säkerhetsarbetet

I artikel 13b.1 i ramdirektivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga nationella regleringsmyndigheterna har befogenheter att utfärda bindande instruktioner, däribland sådana som rör tidsfrister för genomförande, till företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster för att genomföra artikel 13a.

Enligt 5 kap. 6 a § LEK får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna. Regeringen har delegerat denna föreskriftsrätt till PTS. Första punkten kräver därmed inga ytterligare åtgärder för genomförande.

Av artikel 13b.2 i ramdirektivet framgår att medlemsstaterna ska säkerställa tillsynsmyndighetens befogenheter att inhämta information som krävs för tillsyn enligt direktivets artikel 13a från aktörer på marknaden och att dessa aktörer kan underkastas en säkerhetsgranskning av ett kvalificerat oberoende organ eller en myndighet. Bestämmelsen anger också att kostnaderna för denna granskning ska betalas av aktören.

Artikel 13b.2 a kräver ingen ändring i svensk lag, eftersom tillsynsmyndighetens möjligheter enligt 7 kap. 3 § LEK att kräva in information från tillsynsobjekten i dag uppfyller de krav som ställs i punkten.

När det gäller kravet i artikel 13b.2 b på att nationella regleringsmyndigheter ska kräva att aktörer underkastas en säkerhetsgranskning och att de ska stå kostnaderna för dessa kan följande noteras. Det finns i dag inget särskilt krav i LEK om att aktörer ska underkasta sig särskilda säkerhetsgranskningar eller revisioner. Det finns däremot generella bestämmelser i 7 kap. 2 och 3 §§ LEK om att aktörerna måste efterkomma tillsynsmyndighetens krav om tillgång till information och även fysisk tillgång till lokaler för det fall tillsynsmyndigheten behöver det vid bedömningen av om tillsynsobjektet uppfyller lagens krav

eller inte. Således har tillsynsmyndigheten redan en möjlighet att själva utföra säkerhetsgranskning av aktören, så länge säkerhetsgranskningen utgör en kontroll över att lagens krav om vidtagna säkerhetsåtgärder är uppfyllda. Det föreslås ovan att artikel 13a ska genomföras genom 5 kap 6 a och b §§ LEK. Den säkerhetsgranskning som avses i artikel 13b torde endast kunna avse en kontroll att aktören uppnår de krav kring säkerhet som ställs enligt lagen, och specifikt dem som ställs i enlighet med ramdirektivets artikel 13a. Kraven i ramdirektivets artikel 13b i fråga om att företag ska kunna underkasta sig en säkerhetsgranskning uppfylls därför genom de ändringar av LEK som inför direktivens säkerhetskrav.

Slutligen anges också i artikel 13b.2 b i ramdirektivet att säkerhetsgranskningen ska bekostas av aktören. Eftersom säkerhetsgranskningen i svensk lagstiftning ska utföras genom sedvanliga tillsynsåtgärder är det mindre lämpligt att kostnaden för tillsyn av ett visst enskilt företag direkt ska bekostas i särskild ordning av det företaget. En stor del av PTS tillsynsverksamhet finansieras redan av avgifter som betalas av de företag som anges i artikel 13b.2 i ramdirektivet. Därmed uppfylls finansieringskravet enligt direktivet i Sverige.

8.3 Säkerhetskrav och incidenter

Förslag: Bestämmelserna om säkerhetsskyldigheter ändras så att de tydligare omfattar såväl tekniska som organisatoriska åtgärder.

En skyldighet införs för aktörer att rapportera om integritetsincidenter. Dessa ska även löpande föra förteckningar över sådana incidenter.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras, om undantag från skyldigheten och om innehållet i förteckningar över incidenter.

Skälen för förslaget

Integritetsincidenter

I den svenska versionen av artikel 2 h i e-dataskyddsdirektivet direktivet införs termen personuppgiftsbrott för brott mot säkerhetsbestämmelser som leder till oavsiktlig eller olaglig utplåning, förlust, ändring, otillåtet avslöjande eller åtkomst av personuppgifter som överförs, lagras eller på annat sätt behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Utformningen ger intryck av att det är en brottslig handling som åsyftas. Så är dock inte fallet. Eftersom ordet brott kan förväxlas med ordet i dess straffrättsliga betydelse bör ett annat uttryck användas. Inom informationssäkerhetsområdet är ordet incident ett etablerat uttryck. Med en incident avses att något allvarligt och oplanerat har inträffat. Vidare är det olämpligt att använda begreppet personuppgifter, eftersom bestämmelserna i 6 kap. LEK genomgående handlar om behandlade uppgifter. I flertalet fall utgör uppgifterna personuppgifter, men den generella bestämmelsen

om säkerhetsåtgärder i 6 kap 3 § LEK tar sikte på samtliga uppgifter. Begreppet integritetsincident bör därför användas och kopplas till samtliga uppgifter som överförs, lagras eller på annat sätt behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet reglerar nationella säkerhetsåtgärder i samband med tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster och behandling av uppgifter. För att elektroniska kommunikationsnät ska fungera och tilliten till dem bibehållas krävs att tillhandahållarna av elektroniska kommunikationstjänster vidtar åtgärder för att säkerställa nätens säkerhet. Detta gäller särskilt tillgång till och behandling av uppgifter som hanteras i anslutning till kommunikation (så kallade trafikuppgifter) och uppgifter i själva kommunikationen. Skydden består i direktivet av två delar, dels artikel 4 som behandlar olika former av krav på säkerhetsåtgärder och dels artikel 5 som slår fast principen om kommunikationens hemlighet och anger vissa förutsättningar för att denna huvudprincip ska kunna brytas.

En incident kan inträffa genom yttre påverkan men kan också bero på brister eller otillåtet förfarande hos tjänstetillhandahållaren. Väsentligt för definitionen av integritetsincident är inte hur händelsen påbörjats eller vem som är ansvarig för dess uppkomst utan effekten av incidenten. Integritetsincidenter utgör potentiellt ett allvarligt hot mot tilltron till elektroniska kommunikationstjänster. När personlig information, såsom personuppgifter, vilken behandlats inom ramen för en elektronisk kommunikationstjänst, sprids till utomstående kan detta få allvarliga konsekvenser. Om sådana händelser inte hanteras på ett lämpligt sätt kan de leda till att individer råkar ut för såväl ekonomisk skada som personlig kränkning. Identitetsstölder sker till exempel regelbundet, vilket kan innebära att de identiteter som missbrukas används för att köpa varor eller tjänster, men kan också användas för att förtala eller på annat sätt framställa personen på ett sätt som denne inte kan kontrollera.

Krav på åtgärder för att undvika integritetsincidenter

Kravet på säkerhetsåtgärder enligt artikel 4.1 i e-dataskyddsdirektivet har genomförts genom 6 kap. 3 § LEK. Skyddet enligt den bestämmelsen avser behandlade uppgifter utan att det närmare förklarats vad dessa uppgifter utgör. När det nu införts en underrättelseskyldighet i direktivet för aktörer behöver även formuleringen av den generella skyldigheten att vidta säkerhetsåtgärder avseende integritet och säkerhet för behandlade uppgifter ses över så att dessa skyldigheter blir tydliga och dessas koppling till varandra inte misstolkas.

Enligt de nya bestämmelserna i artikel 4.1a i e-dataskyddsdirektivet ska de åtgärder som vidtas i vart fall säkerställa att bara viss auktoriserad personal har tillgång till uppgifterna, att det finns en policy för behandling av uppgifter samt att uppgifterna skyddas mot olika former av oplanerad eller olaglig behandling. Artikeln är utformad som ett minimikrav på de säkerhetsåtgärder som ska vidtas. Dessa åtgärder omfattas i huvudsak av den skyldighet som anges i 6 kap. 3 §. Det har inte tidigare varit tydligt att både organisatoriska och tekniska åtgärder ska kunna vidtas. De exempel som tas upp i den nya artikel 4.1a i e-dataskyddsdirektivet tydliggör nu att de åtgärder som ska vidtas kan vara av både organisatorisk art, (säkerställa att endast auktoriserad personal får tillgång till uppgifter) och teknisk art (att skydda uppgifter som lagrats eller överförts mot oavsiktlig eller olaglig förstörelse, förlust eller ändring). Det finns därför anledning att justera bestämmelsen så att detta klargörs.

Underrättelser om integritetsincidenter

I artikel 4.3 i e-dataskyddsdirektivet anges att operatörer ska underrätta den nationella regleringsmyndigheten när det har inträffat integritetsincidenter. Om incidenten kan antas inverka menligt på användaren eller abonnenten ska även denne underrättas. Underrättelse behöver inte ske om tjänstetillhandahålla-

ren har vidtagit lämpliga säkerhetsåtgärder och dessa åtgärder innebär att uppgifterna är oläsliga för obehöriga. Skyldigheten att meddela även användare eller abonnenter uppstår om incidenten i större grad kan antas påverka denne eller om tillsynsmyndigheten så begär. Enligt direktivet ska underrättelser om integritetsincidenter lämnas utan onödigt dröjsmål. Det är därför inte lämpligt att tillsynsmyndigheten prövar i varje enskilt fall om användare eller abonnenter ska underrättas eftersom detta i stor grad skulle försena sådana underrättelser. Det kan också finnas anledning att i föreskrifter ange något slags lägre tröskelvärde för när ett meddelande överhuvudtaget behöver lämnas. Det är rimligt att integritetsincidenter som endast haft en mycket marginell inverkan eller försumbar effekt inte med nödvändighet ska meddelas tillsynsmyndigheten.

Det bör således i lagen införas en skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter inträffar och att i vissa fall direkt meddela den användare eller abonnent som uppgifterna berör. Tillsynsmyndigheten behöver säkerställa att informationen omedelbart lämnas till Sveriges IT-incidentcentrum (Sitic). För detta krävs dock ingen lagändring. De närmare formerna för överlämnandet av informationen fastställs i samråd mellan berörda myndigheter.

De situationer där underrättelser inte behöver lämnas kan beslutas i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Föreskrifter som motsvarar direktivets krav på innehållet i en underrättelse kan meddelas genom verkställighetsföreskrifter. Detta behöver inte särskilt anges i lagen.

Enligt artikel 4.4 andra stycket i e-dataskyddsdirektivet ska slutligen leverantörerna föra förteckningar över integritetsincidenter i syfte att möjliggöra myndighetstillsyn. Vissa uppgifter ska enligt direktivbestämmelsen omfattas av dessa förteckningar. En motsvarande bestämmelse bör införas i lagen. Vad som ska ingå i förteckningarna behöver inte särskilt anges i lagen utan kan meddelas genom myndighetsföreskrifter.

8.4 Lagring och hämtning av information

Förslag: Det ska i fortsättningen gälla ett krav på samtycke för all lagring och hämtning av information i terminalutrustning. Kravet på att uppgift om ändamålet med behandlingen ska lämnas av den personuppgiftsansvarige tas bort.

Skälen för förslaget: En regel om företeelser där information skickas via ett elektroniskt kommunikationsnät för att lagras i en mottagares terminalutrustning finns i 6 kap. 18 § LEK. Bestämelsen har sin grund i artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet. Ett exempel på en sådan teknik är så kallade cookies. Dessa utgörs av datafiler i vilka information finns lagrad för att till exempel användas när mottagaren nästa gång besöker samma webbplats. Informationen används då för att exempelvis kunna anpassa en webbplats efter olika användare eller för att ”minnas” ett tidigare angivet användarnamn. Ett annat exempel är så kallade spionprogram. Dessa installeras utan användarens vetskap i dennes terminalutrustning och kan utan att det är märkbart vidareförmedla information från terminalutrustningen till en tredje part.

Artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet har ändrats. I artikeln anges nu att medlemsstaterna ska se till att lagring av information eller tillgång till information som redan är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast ska vara tillåten på villkor att denne har gett sitt samtycke till detta efter att ha fått tydlig och fullständig information i enlighet med dataskyddsdirektivet (95/46/EG).

I artikelns tidigare lydelse fanns det inte angivet något krav på samtycke, utan endast att användaren informerades av den dataregisteransvarige och gavs möjlighet att förhindra lagringen eller tillgången. Av skäl 66 till ändringsdirektivet framgår att tredje parter kan vilja lagra information på en användares utrustning eller ha tillträde till redan lagrad information. Det anges att det finns flera olika skäl till detta, alltifrån legitima sådana till skäl som innebär oönskvärd intrång i privatlivet. På grund av detta

anges att det är av yttersta vikt att användarna ges tydlig information när de agerar på sådant sätt att sådan lagring eller sådant tillträde kan förekomma. I samma skäl anges också att undantag från skyldigheten att lämna information bara bör få tillämpas i sådana situationer då den tekniska lagringen eller åtkomsten är strikt nödvändig av det legitima skälet att möjliggöra användning av en specifik tjänst som uttryckligen efterfrågats av abonnenten eller användaren. Vidare anges det att om det är tekniskt möjligt och effektivt i enlighet med dataskyddsdirektivet, kan användares samtycke till behandling uttryckas med hjälp av lämpliga webbläsarinställningar eller en annan anordning.

Av den nuvarande lydelsen av 6 kap. 18 § LEK framgår att elektroniska kommunikationsnät endast får användas för att lagra eller få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning på vissa villkor. De villkor som ska uppfyllas är att abonnenten eller användaren av den personuppgiftsansvarige ska få information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling.

Bestämmelserna i 6 kap. 18 § LEK bör ändras så att de överensstämmer med de krav som ställs enligt artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet

Det bör således införas ett krav på samtycke för att få lagra eller hämta information som är lagrad i terminalutrustning. Vidare är paragrafen i sin nuvarande lydelse begränsad till lagring och hämtning av information som sker över ett elektroniskt kommunikationsnät, vilket innebär att lagring eller hämtning som till exempel sker med hjälp av ett USB-minne inte omfattas. Den begränsning som detta innebär bör tas bort.

Det finns inget krav enligt direktivsbestämmelsen att information ska lämnas av en personuppgiftsansvarig. Bestämmelsen har inte heller sin utgångspunkt i reglering rörande personuppgifter. Det kan uppkomma situationer där en lagring eller hämtning omfattas av bestämmelsen trots att de uppgifter som lagras eller hämtas inte utgör personuppgifter. I sådana situationer kan inte någon ansvarig utpekas eftersom en personuppgiftsansvarig, i enlighet med definitionen i 3 § person-

uppgiftslagen (1988:204) (PUL) är någon som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för behandlingen av personuppgifter. Begreppet personuppgiftsansvarig bör därför tas bort ur bestämmelsen.

Det kan också konstateras att i skäl 66 till ändringsdirektivet anges att ändringen av direktivtexten inte ska innebära någon förändring av tillämpningen av bestämmelsen när det gäller legitima tekniker. Med legitima tekniker avses här så kallade cookies och liknande tekniker som har en stor spridning och som, även om de kan användas för mer integritetskränkande åtgärder, vanligtvis används som rena tekniska hjälpmedel i utformningen av webbplatser. Denna tilltänkta inriktning tydliggörs också av den tolkningsdeklaration (15864/09) som presenterades av ett flertal EU-medlemsstater i samband med antagandet av direktivet och som specificerade att ändringen inte är avsedd att förändra den tidigare artikeln vad avser tillämpningen i fråga om cookies eller liknande tekniker som används i ett legitimt syfte.

Syftet med det nya direktivet har således inte varit att försvåra användningen av dessa legitima tekniker utan skärpningen av artikel 5.3 har varit riktad mot mer integritetskränkande tekniker såsom spionprogram eller andra tillämpningar där man utan användarens vetskap lagrar eller hämtar information från dennes terminalutrustning. Mot bakgrund av de tidigare förarbetena och skälen i direktiven bör det därför understrykas att inte heller förändringen av 6 kap 18 § LEK är avsedd att försvåra användningen av så kallade cookies.

8.5 Undantag från bestämmelser om behandling av personuppgifter och integritetsskydd

Bedömning: Leverantörernas skyldighet att införa interna förfaranden för att besvara förfrågningar om tillgång till användarnas personuppgifter och att lämna information om sådana förfaranden i enlighet med den nya bestämmelsen i artikel 15.1 b i e-dataskyddsdirektivet medför inget behov av ändringar i svensk rätt.

Skälen för bedömningen: En ny punkt 1b har införts i artikel 15 i e-dataskyddsdirektivet. I punkten anges att leverantörerna ska införa interna förfaranden för att besvara förfrågningar om tillgång till användarnas personuppgifter, på grundval av nationella bestämmelser som antagits i enlighet med punkt 1. De ska enligt bestämmelsen också på begäran förse den behöriga nationella myndigheten med information om dessa förfaranden, antalet förfrågningar som mottagits, vilken juridisk motivering som framförts och vilket svar leverantören lämnat.

Personuppgifter definieras i 3 § PUL som all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. I fråga om behandling av personuppgifter vid tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster och vid abonnentupplysning ska PUL gälla, om inte annat följer av LEK, se 6 kap. 2 § LEK. Med behandling av personuppgifter avses enligt 3 § PUL varje åtgärd eller serie av uppgifter av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, till exempel organisering, lagring, bearbetning, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning.

Av skäl 57 till ändringsdirektivet framgår att leverantören av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst bör vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att garantera säkerheten i sina tjänster. Utan att det påverkar

tillämpningen av det allmänna dataskyddsdirektivet (95/46/EG) bör sådana åtgärder säkerställa att endast auktoriserad personal, och endast i lagligen tillåtna syften, har åtkomst till personuppgifter och att de personuppgifter som lagras eller överförs samt nät och tjänster är skyddade. En säkerhetspolicy för behandling av personuppgifter bör upprättas för att det ska vara möjligt att identifiera sårbarheter i systemet och övervakning, förebyggande, korrigerande åtgärder och åtgärder för att mildra negativa effekter bör genomföras regelbundet.

Bestämmelserna i e-dataskyddsdirektivet ska enligt dess artikel 1 precisera och komplettera det allmänna dataskyddsdirektivet. Till skillnad från det allmänna dataskyddsdirektivet är bestämmelserna avsedda att skydda även berättigade intressen för abonnenter som är juridiska personer. Direktivet omfattar all behandling av personuppgifter på de områden som direktivet reglerar. Till skillnad från det allmänna dataskyddsdirektivet är e-dataskyddsdirektivet alltså inte begränsat till behandling av personuppgifter. Tillägget i artikel 15.1 b i e-dataskyddsdirektivet rör däremot endast personuppgifter.

Datainspektionen svarar för tillsynen enligt PUL och personuppgiftsförordningen. Inspektionen har till uppgift att bland annat verka för att människor skyddas mot att den personliga integriteten kränks genom behandling av personuppgifter. Datainspektionen ska följa och beskriva utvecklingen på IT-området när det gäller frågor som rör integritet och ny teknik. Inspektionen har också tillsyn över till exempel de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet när det gäller behandling av personuppgifter. Datainspektionen har i sin tillsynsverksamhet bland annat rätt att på begäran få tillgång till de personuppgifter som behandlas, upplysningar om och dokumentation av behandlingen av personuppgifter och om säkerheten vid behandlingen (43 § PUL). Myndighetens befogenheter att inhämta information om sådan verksamhet över vilken den har tillsyn är således relativt omfattande. De torde därmed också vara tillräckliga för att uppfylla tillägget till direktivet att leverantörerna på begäran ska

förse den behöriga nationella myndigheten med information om förfaranden för att hantera förfrågningar om personuppgifter.

I 30 § PUL finns bestämmelser om hur personer som behandlar personuppgifter ska förfara. I 31 § finns närmare bestämmelser om hur den personuppgiftsansvarige ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas.

PTS svarar för tillsynen enligt LEK. Enligt denna lag har myndigheten inom ramen för sin tillsynsverksamhet bland annat rätt att förelägga den som bedriver verksamhet att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av efterlevnaden av skyldigheter som gäller enligt lagen.

I 6 kap. 5–7 §§ LEK finns bestämmelser om bland annat hur trafikuppgifter ska behandlas och i vilken omfattning, samt vem som får utföra behandlingen.

De nationella bestämmelser som närmast berörs av artikel 15.1 i e-dataskyddsdirektivet är de immaterialrättsliga bestämmelserna om informationsföreläggande, den så kallade Ipredlagen (se prop. 2008/09:67 s. 134ff angående dess förhållande till e-dataskyddsdirektivet). Som framgår av förarbetena till ändringen av upphovsrättslagen för att genomföra det direktivet (a. prop. s. 259) torde i normalfallet ett beslut om utlämnande av uppgifter i enlighet med den regleringen innebära att informationen ska överlämnas i skriftlig form. Det bör enligt kommentaren noteras att den som ska lämna information ansvarar för att informationen verkligen når mottagaren. Det ligger därför i dennes intresse att dokumentera att ett överlämnande har skett. I annat fall riskerar han eller hon att förelagt vite döms ut. Det saknas därför skäl till ändringar i svensk lagstiftning för att genomföra bestämmelsen i art 15.1 b i e-dataskyddsdirektivet.

8.6 Genomförande och efterlevnad

Bedömning: En ny artikel 15a har införts i e-dataskyddsdirektivet. Artikelns innehåller bestämmelser om genomförande och efterlevnad av bestämmelser enligt direktivet. Artikelns förändringar inte några ändringar i svensk rätt.

Skälen för bedömningen: Artikel 15a i e-dataskyddsdirektivet är ny och reglerar genomförande och efterlevnad av direktivet.

I artikel 15a.1 anges att medlemsstaterna ska besluta om ett system för påföljder, inklusive eventuella straffrättsliga sanktioner, som ska gälla överträdelse av de nationella bestämmelserna vid tillämpningen av direktivet samt vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa genomförandet av dessa. Påföljderna bör vara effektiva, proportionerliga och avskräckande och ska kunna tillämpas för att täcka den tid då lagöverträdelsen varar, även om dessa senare rättats till. Medlemsstaterna ska anmäla dessa bestämmelser till Europeiska kommissionen (kommissionen) senast den 25 maj 2011 och ska även utan dröjsmål anmäla alla senare ändringsförslag som påverkar dem till kommissionen.

Enligt artikel 15a.2 ska medlemsstaterna se till att den behöriga nationella myndigheten och, där det är relevant, andra nationella organ, har befogenhet att besluta att överträdelserna enligt artikel 15a.1 ska upphöra.

Vidare ska medlemsstaterna enligt artikel 15a.3 se till att behöriga nationella myndigheter och, där det är relevant, andra nationella organ har de nödvändiga undersökande befogenheterna och resurserna, inbegripet tillgång till all information de kan behöva, för att kunna övervaka de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med direktivet och se till att de efterlevs.

I artikel 15a.4 anges att de behöriga nationella regleringsmyndigheterna får anta åtgärder i syfte att säkerställa effektivt samarbete över gränserna för kontroll av efterlevnaden av de

nationella lagar som antagits i enlighet med direktivet och för att skapa harmoniserade villkor för tillhandahållandet av tjänster som rör dataflöden över gränserna. I god tid innan sådana eventuella åtgärder antas ska de nationella regleringsmyndigheterna förse kommissionen med en sammanfattning av skälen, de planerade åtgärderna och det föreslagna tillvägagångssättet. Efter att ha undersökt denna information och efter att ha hört Enisa och den arbetsgrupp för skydd av enskilda med avseende på behandlingen av personuppgifter som inrättats genom artikel 29 i direktiv 95/46/EG, får kommissionen lämna synpunkter eller utfärda rekommendationer i frågan, framför allt i syfte att säkerställa att åtgärderna inte inverkar negativt på den inre marknadens funktion. De nationella regleringsmyndigheterna ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens synpunkter eller rekommendationer när de fattar beslut om åtgärderna.

Punkterna 1–3 i artikeln innehåller sammanfattningsvis bestämmelser om att medlemsstaterna ska se till att påföljdsystemet på detta område är effektivt, proportionerligt och avskräckande. Vidare ska de behöriga nationella myndigheterna ha tillräckliga befogenheter för att bestämmelser som antagits med stöd av direktivet ska efterlevas och möjligheten att kunna få en överträdelse av sådana bestämmelser att upphöra. I svensk rätt har e-dataskyddsdirektivet genomförts genom LEK och marknadsföringslagen (2008:486) (MFL).

Vad gäller bestämmelser om efterlevnad finns i 7 kap. LEK en möjlighet att underrätta och sedan förelägga den som bedriver verksamhet enligt lagen, om det finns skäl att misstänka att denne inte efterlever lagen, beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Om ett föreläggande inte följs får tillsynsmyndigheten vidta åtgärder, exempelvis återkalla tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller meddela ytterligare förelägganden eller förbud. Förelägganden och förbud får förenas med vite. Det finns inte någon övre gräns för viten enligt LEK. Tillsynsmyndigheten får även besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten. Myndigheten har även i vissa fall rätt att meddela

intermistiska åtgärder. I 7 kap. 13 a § LEK finns även en bestämmelse om skadestånd, som dock endast är tillämplig i vissa fall. Det finns vidare en möjlighet till straffrättslig påföljd om någon exempelvis bryter mot reglerna om tystnadsplikt i 6 kap. 23 § eller förbud mot avlyssning i 6 kap. 17 och 18 §§ LEK. Myndigheten har vidare enligt bestämmelser i 7 och 8 kap. LEK rätt att begära in uppgifter som behövs för att kunna övervaka att bestämmelser i lagen efterlevs. I vissa fall får även ett föreläggande om att tillhandahålla uppgifter förenas med vite, vilket framgår av 7 kap. 3 § LEK.

I 23–26 §§ MFL finns bestämmelser om förbud och åläggande och att dessa som huvudregel ska förenas med vite. I MFL finns vissa skillnader jämfört med LEK, såsom att den behöriga myndigheten enligt den förra lagen måste väcka talan vid domstol och att även annan än myndigheten får väcka talan (47 §). I MFL finns även en möjlighet att ålägga en marknadsstörningsavgift enligt 29 §. Vem som får väcka talan om marknadsstörningsavgift regleras i 48 § MFL. Det finns även en rätt att väcka talan om skadestånd. MFL saknar dock straffrättsliga bestämmelser.

Genom ovan angivna regler i LEK och MFL uppfylls således de krav som ställs i artikel 15a.1 e-dataskyddsdirektivet om ett effektivt påföljdssystem. Även de krav som ställs i artikel 15a.2 och 3 är uppfyllda, det vill säga att medlemsstaterna ska säkerställa att direktivet efterlevs och att överträdelser av direktivet upphör.

I artikel 15a.4 ges en möjlighet för den nationella regleringsmyndigheten att anta åtgärder för att säkerställa ett effektivt samarbete över gränserna för kontroll av efterlevnad av de nationella lagar som antagits i enlighet med direktivet. Enligt artikel 15a.4 första stycket ska den nationella regleringsmyndigheten i god tid innan sådana åtgärder antas förse kommissionen med en sammanfattning av skälen, de planerade åtgärder och det föreslagna tillvägagångssättet. Kommissionen får lämna synpunkter eller utfärda rekommendationer i frågan som de nationella regleringsmyndigheterna ska ta största möjliga hänsyn till. Vad

som anges i artikel 15a.4 föranleder inte några åtgärder för svenskt vidkommande.

8.7 Icke begärd kommunikation

Förslag: Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Bedömning: I övrigt föranleder inte ändringarna i e-dataskyddsdirektivet när det gäller icke begärd kommunikation några författningsändringar

Skälen för förslaget och bedömningen

Allmänna förtydliganden

I artikel 13 i e-dataskyddsdirektivet finns bestämmelser om icke begärd kommunikation. De ursprungliga bestämmelserna i direktivet har genomförts genom bestämmelserna om obeställd reklam i 19–21 §§ MFL.

Artikel 13 i e-dataskyddsdirektivet har nu förtydligats men även tillförts nya bestämmelser. De ändringar som har genomförts i artikel 13.1–3 innebär bara att vissa förtydliganden har gjorts som inte kräver några genomförandeåtgärder.

Om marknadsföring via e-post

Artikel 13.4 har ändrats på så sätt att artikeln har fått två tillägg. Artikeln anger nu att det under alla omständigheter ska vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring om identiteten på den avsändare för vars räkning meddelandet skickas döljs eller hemlighålls eller om det görs i strid med

artikel 6 i direktiv 2000/31/EG eller om det inte finns en giltig adress till vilken mottagaren kan skicka en begäran om att sådana meddelanden upphör eller om mottagaren uppmanas att besöka webbplatser vars innehåll strider mot den artikeln.

Artikel 13.4 i dess tidigare lydelse har genomförts genom 20 § MFL som anger att vid marknadsföring med elektronisk post ska meddelandet alltid innehålla en giltig adress till vilken mottagaren kan sända en begäran om att marknadsföringen ska upphöra.

Det första tillägget i artikel 13.4 innebär att det ska vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring om det görs i strid med artikel 6 i direktiv 2000/31/EG (e-handelsdirektivet).

I artikel 6 i e-handelsdirektivet ställs vissa krav på kommersiella meddelanden. Dessa meddelanden ska förutom de övriga informationskrav som fastställs i gemenskapsrätten bland annat vara klart identifierbara som kommersiella meddelanden. Vidare ska den fysiska eller juridiska person för vars räkning det kommersiella meddelandet sänds vara klart identifierbar. Slutligen ställs vissa krav på hur säljfrämjande erbjudanden och tävlingar ska framställas i kommersiella meddelanden.

Kravet i artikel 6 i e-handelsdirektivet på att marknadsföringen, och den som ligger bakom denna, ska kunna identifieras är genomfört genom 9 § MFL som anger att all marknadsföring ska utformas och presenteras så att det tydligt framgår att det är fråga om marknadsföring. Det ska också tydligt framgå vem som svarar för marknadsföringen. Även säljfrämjande erbjudanden, tävlingar och spel omfattas av begreppet marknadsföring. E-handelsdirektivets krav på att sådana ska vara klart identifierbara täcks således av 9 § MFL.

Kravet i e-handelsdirektivet att villkoren för säljfrämjande erbjudanden eller för deltagande i säljfrämjande tävlingar och spel ska vara lättillgängliga och framställas klart och tydligt följer av 10 § tredje stycket MFL. Där anges att en näringsidkare inte får utelämnas väsentlig information i marknadsföringen av sin egen eller någon annans näringsverksamhet. Med vilseledande utelämnande avses även sådana fall när den väsentliga

informationen ges på ett oklart, obegripligt, tvetydigt eller annat olämpligt sätt.

E-handelsdirektivets krav på information i samband med marknadsföring överensstämmer med de krav som finns i MFL. Svensk rätt uppfyller således de krav som det första tillägget i artikel 13.4 ställer att det ska vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring i strid med artikel 6 i e-handelsdirektivet.

Avsikten med det andra tillägget i artikel 13.4 är bland annat att tydligare angripa meddelanden som är direkt bedrägliga avseende vilken som är den egentliga avsändaren eller meddelanden som uppmanar mottagaren att besöka sådana webbplatser. Sådana meddelanden ingår ofta som ett led i så kallad ”phishing”. Avsändaren söker efter mottagare som kan luras att tro att de besöker en legitim verksamhet. Som exempel kan avsändaren av meddelandet uppge att denna är en känd bank och i meddelandet lämna en länk till en webbplats som är konstruerad att se ut som bankens egna webbplats. Mottagaren kan där bli lurad att lämna ifrån sig information om bankkonto, lösenord eller liknande.

”Phishing” utgör i sig bedrägeri eller någon form av oredlighet och är som sådant straffbart. Detta oavsett om den inledande kontakten uppfyller kravet enligt 20 § MFL.

Även om det avslutande tillägget i första hand tar sikte på ”phishing” kräver bestämmelsen att det ska vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring om mottagaren uppmanas att besöka webbplatser i strid med artikel 6 i e-handelsdirektivet. Det kan inte uteslutas att mindre seriösa företag via e-post bedriver direkt marknadsföring av informationssamhällets tjänster som inte uppfyller informationskravet i artikel 6 i e-handelsdirektivet. Ett sådant förfarande är inte alltid brottsligt och beroende på hur uppmaningen sker kan det även ifrågasättas om det alla gånger är vilseledande marknadsföring. Det är därför inte tillräckligt att bara luta sig mot brottsbalkens bestämmelser om bedrägeri m.m. vid genomförandet.

För att tydligt även träffa dessa fall bör det i MFL införas en bestämmelse som innebär att det vid marknadsföring av

informationssamhällets tjänster med elektronisk post är förbjudet att uppmana mottagaren att besöka webbplatser som strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket MFL.

Angående särskilda regler om påföljder för leverantörer

Artikel 13.6 i e-dataskyddsdirektivet är ny. Artikeln anger bland annat att medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av några administrativa åtgärder, bland annat enligt artikel 15a.2, ska se till att fysiska eller juridiska personer som har påverkats negativt av överträdelser som antagits i enlighet med artikeln, får vidta rättsliga åtgärder och föra saken till domstol.

Talerätten när det gäller icke begärd kommunikation fastställs i 47–50 §§ MFL. I dessa bestämmelser redogörs för var och av vem talan om förbud, åläggande, marknadsstörningsavgift eller utdömande av vite får väckas. Talan om förbud eller åläggande får enligt 47 § väckas av Konsumentombudsmannen (KO), en näringsidkare som berörs av marknadsföringen, eller en sammanslutning av konsumenter, näringsidkare eller löntagare. Talan om marknadsstörningsavgift får väckas av KO, men om denne i ett visst fall beslutar att inte föra talan får en enskild näringsidkare som berörs av marknadsföringen eller en sammanslutning av näringsidkare väcka en sådan talan. Talerätten är således enligt nuvarande reglering begränsad vad gäller en fysisk persons möjlighet att ensamt väcka talan. Däremot är möjligheten att väcka talan om skadestånd enligt 50 § MFL inte begränsad i fråga om vem som får väcka talan. Det skulle kunna ifrågasättas om nuvarande reglering i marknadsföringslagen uppfyller kraven i artikel 13.6 i e-dataskyddsdirektivet om talerätt för fysisk person. Det anges också särskilt i direktivet att leverantörer av elektronisk kommunikation ska ges möjlighet att föra talan mot aktörer som bryter mot bestämmelserna. Det skulle kunna ifrågasättas om dessa leverantörer är sådana näringsidkare som omfattas av talan enligt 47 § MFL. Emellertid är det möjligt för sammanslutningar av individer eller näringsidkare att väcka och

driva sådan talan vilket gör att bestämmelsen i artikel 13.6 vad avser talerätten bedöms vara genomförd.

Artikel 13.6 i e-dataskyddsdirektivet anger vidare att medlemsstaterna får fastställa särskilda regler om påföljder för leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster som genom att inte vidta några åtgärder bidrar till överträdelser mot nationella bestämmelser som antagits enligt artikeln. Om en operatör till exempel inte vidtar åtgärder för att begränsa förekomst av skräppost får alltså medlemsstaten gripa in.

Det förekommer att leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster undviker att ta ansvar för vad som passerar i deras system eller vad som lagras på deras servrar. Detta benämns ibland "bulletproof hosting". Någon allmänt spridd verksamhet av sådant slag förekommer dock inte i Sverige.

Skräppost är ett allmänt förekommande fenomen. Under 2009 utgjorde skräppost drygt 87 procent av all e-post som skickades i världen. Skräppost tar således upp en betydande del av tillgängligt utrymme i näten. Det ligger därför normalt i operatörernas intresse att minska volymen skräppost vilket också sker på den svenska marknaden där exempelvis TeliaSonera AB har vidtagit åtgärder genom att med hjälp av filter analysera och sortera både in- och utgående e-post för att bedöma om denna innehåller skräppost eller skadlig kod varvid denna typ av e-post rensas bort.

Dessutom ansvarar Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.se), för ett antal svenska forskningsprojekt avseende utveckling av motmedel mot skräppost med mera. Stiftelsen tillhandahåller även nättjänsten "MAILcheck" som är ett verktyg för att bedöma olika e-postservrar. Tjänsten ger en samlad bedömning av faktorer som påverkar e-postservrarnas säkerhet, hastighet och tillförlitlighet.

Mot bakgrund av detta bedöms det för närvarande saknas anledning att utnyttja den möjlighet som artikel 13.6 i e-dataskyddsdirektivet ger vad avser att fastställa särskilda regler om påföljder för leverantörer.

8.8 Nummer, namn och adresser

Bedömning: Ändringarna i ramdirektivet avseende nummerresurser medför inte något behov av förändringar i svensk rätt.

Skälen för bedömningen: Bestämmelserna i artikel 10 i ramdirektivet om nummer, namn och adresser har ändrats så att det i stället för nummerresurser, nummerplaner och nummerserier genomgående hänvisas till *nyttjanderätter* till sådana resurser. Rätten att använda nummer i Sverige kräver tillstånd enligt 3 kap. LEK. De begreppsmässiga ändringarna i direktivet i ovannämnda avseende medför inget behov av ändringar av de svenska bestämmelserna.

Bestämmelserna om nummer, namn och adresser i artikel 10 i ramdirektivet har ändrats också så att medlemsstaterna ska stödja harmonisering av specifika nummer eller nummerserier i stället för som tidigare ”nummerresurserna”. Vidare har det lagts till ett kriterium om att medlemsstaterna ska stödja sådan harmonisering när det främjar den inre marknadens funktion.

Det som i dagsläget, och såvitt det går att se framöver, omfattas av skrivningen om specifika nummer eller nummerserier är 116-serien (med kortnummer som börjar på 116) och det europeiska nummerutrymmet ETNS (European Telephony Numbering Space) (+3883). Regeringen bedriver, med stöd av PTS, ett harmoniseringsarbete bland annat av 116-serien inom ramen för kommunikationskommittén (Cocom). De främsta medlen för att uppnå målen för sektorn elektronisk kommunikation ska enligt förarbetena (prop. 2002/2003.110 s. 101) vara att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens utan snedvridningar och begränsningar samt att främja internationell harmonisering. Detta har bland annat kommit till uttryck genom bestämmelsen i 1 kap. 1 § LEK.

Som framgår ovan bedrivs ett sådant harmoniseringsarbete som avses med ändringen i direktivet redan av regeringen och inom ramen för PTS befintliga uppdrag. Ändringarna i ramdirektivet om kriterier för harmonisering på nummerområdet föranleder inte något behov av lagändringar, utan kan ses som bedömningsgrunder när kommissionen utfärdar beslut i enlighet med artikel 19.3 b i ramdirektivet.

9 Tillsyn m.m.

9.1 Informationsskyldighet

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska få förelägga den som bedriver verksamhet enligt lagen om elektronisk kommunikation att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer. Föreläggandet ska kunna förenas med vite.

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran tillhandahålla en myndighet information som behövs för skyddande av en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser, och utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter. En operatör som har betydande inflytande på en grossistmarknad ska på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förknippade med grossistmarknaden.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 5.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster tillhandahåller all den information, även ekonomisk information, som är nödvändig för att de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna säkerställa att bestämmelserna i det eller de beslut som

fattas i enlighet med ramdirektivet och särdirektiven följs. De nationella regleringsmyndigheterna ska särskilt ha befogenheter att kräva att företagen lämnar in information om framtida utveckling i nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som de tillhandahåller konkurrenter. Företag med betydande marknadsinflytande (SMP, se avsnitt 5.1) på grossistmarknader kan också anmodas att lämna in redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förbundna med de aktuella grossistmarknaderna.

Företagen ska på begäran tillhandahålla sådan information snabbt och enligt den tidsram och med den detaljeringsgrad som den nationella regleringsmyndigheten kräver. Den information som den nationella regleringsmyndigheten begär ska stå i proportion till genomförandet av uppgiften.

Som anges i förarbetena till lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) (prop. 2002/03:110 s. 285) inskränks denna till synes fullständiga rätt till information genom regleringen i artikel 11 i auktorisationsdirektivet. I princip kan auktorisationsdirektivets reglering sägas specificera vad som är nödvändig information enligt ramdirektivets reglering. I artikel 11.1 första stycket i auktorisationsdirektivet finns en uttömmande uppräkningslista av vilka uppgifter den nationella regleringsmyndigheten får kräva att företagen tillhandahåller. Artikel 11 har ändrats på så sätt att regleringsmyndigheten även får kräva in uppgifter som krävs för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheterna och som står i proportion till syftet och är sakligt motiverade för

1. systematisk kontroll eller kontroll i enskilda fall, av att skyldigheter eller villkor har uppfyllts avseende faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer,

2. skyddande av en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser, och

3. utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter.

I fråga om punkt 1 ovan följer det av artikel 10.4 i auktorisationsdirektivet att det är möjligt att omedelbart vitesförelägga någon att lämna dessa uppgifter. Auktorisationsdirektivets bestämmelser om vilka uppgifter som omedelbart kan lämnas ut vid vite har genomförts genom 7 kap. 3 § LEK. Det bör därför föras in en bestämmelse i den paragrafen om att den som bedriver verksamhet enligt lagen är skyldig att på begäran tillhandahålla tillsynsmyndigheten uppgifter som behövs för kontroll av ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer.

I övrigt finns det bestämmelser om uppgiftsskyldighet i 8 kap. 1 § LEK. Punkterna 2 och 3 i uppräknningen ovan bör därför föras in i den paragrafen. Detsamma bör gälla den i artikel 5.1 i ramdirektivet särskilt angivna skyldigheten för en operatör som har betydande inflytande (SMP) på en grossistmarknad att på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förknippade med grossistmarknaden.

9.2 Tillsyn

Förslag: Bestämmelsen om att den som är föremål för tillsyn normalt ska få en månad på sig att inkomma med synpunkter på en påstådd överträdelse tas bort. Om rättelse inte vidtas under den givna fristen, ska tillsynsmyndigheten kunna meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske omedelbart eller inom skälig tid.

Skälen för förslaget: I artikel 10 i auktorisationsdirektivet anges hur de nationella regleringsmyndigheterna ska fullgöra sin tillsynsfunktion.

Enligt den nya lydelsen av artikel 10.2 i auktorisationsdirektivet ska en nationell regleringsmyndighet som finner att ett företag inte uppfyller ett eller flera av villkoren för den allmänna

auktorisationen eller nyttjanderätterna eller särskilda skyldigheter underrätta företaget om detta och ge företaget möjlighet att inom en rimlig tidsperiod inkomma med synpunkter. Enligt direktivets tidigare lydelse skulle företaget inkomma med synpunkter eller åtgärda eventuella överträdelser inom en tidsrymd om minst en månad, om antingen företaget inte samtyckt till en kortare tid eller det inte var fråga om upprepade överträdelser.

Bestämmelserna i artikel 10.2 i auktorisationsdirektivet har genomförts genom 7 kap. 4 § LEK. Paragrafen bör ändras så att den överensstämmer med direktivets nya lydelse.

Den nationella regleringsmyndigheten ska enligt artikel 10.3 i direktivet ha befogenhet att kräva att en överträdelse upphör omedelbart eller inom en rimlig tidsperiod. För att säkerställa att rättelse sker ska avskräckande ekonomiska sanktioner kunna införas, vilka får inbegripa återkommande retroaktiva sanktioner, och beslut kunna fattas om att tillhandahållandet av en eller flera tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills en tillträdesskyldighet har införts och fullgjorts.

Bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter vid överträdelser av skyldigheter som följer av lagen finns i 7 kap. 5 § LEK. Där anges att om en underrättelse enligt 7 kap. 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske. Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Förelägganden och förbud får förenas med vite.

Mot bakgrund av ändringarna i direktivet bör det i lagen uttryckligen anges att om en underrättelse enligt 7 kap. 4 § inte

leder till rättelse så kan förelägganden och förbud meddelas för att rättelse ska ske omedelbart eller inom skäligen tid. I övrigt täcks direktivets bestämmelser av lagtexten i 7 kap. 5 §. Några ytterligare ändringar behövs därför inte.

Enligt 7 kap. 8 § LEK får tillsynsmyndigheten vidta vissa interimistiska åtgärder om en överträdelse av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster. Paragrafen motsvarar artikel 10.6 i auktorisationsdirektivet. Artikel 10.6 har ändrats så att åtgärder får vidtas till skydd även för andra användare av radiofrekvenser. Vidare anges i direktivet att de interimistiska åtgärderna får gälla högst tre månader, eller om efterlevnadsåtgärderna då ännu inte har avslutats, i ytterligare tre månader. Lagen bör anpassas till den ändrade lydelsen av direktivet.

9.3 Överklagande av beslut

Bedömning: Nuvarande ordning uppfyller ramdirektivets krav på kompetens hos de instanser som ska pröva överklaganden och på att inhibition bara får meddelas med stöd av lag.

Skälen för bedömningen: Bestämmelser om överklagande av den nationella regleringsmyndighetens beslut finns i artikel 4.1 i ramdirektivet. Enligt artikelns nya lydelse ska den instans som prövar överklaganden ha den kompetens som är nödvändig för att den ska klara sina uppgifter. Vidare anges numera att ett överklagat beslut ska fortsätta att gälla, såvida inte inhibition beviljas i enlighet med nationell lagstiftning.

Post- och telestyrelsens (PTS) beslut överklagas till förvaltningsrätten, vars avgöranden i sin tur kan överklagas till kammarrätten. I fråga om domstolarnas sammansättning gäller enligt 8 kap. 25 och 26 §§ LEK att ekonomiska experter ska delta i avgöranden som rör beslut om särskilda skyldigheter enligt lagen. Dessa bestämmelser infördes den 1 januari 2008 i syfte att stärka domstolarnas kompetens i dessa ofta mycket omfattande och komplicerade mål (prop. 2006/07:119 s. 17ff). Mot denna bakgrund är bedömningen att den gällande regleringen motsvarar de krav på kompetens som anges i direktivet.

Enligt 8 kap. 22 § LEK gäller beslut som meddelats enligt lagen omedelbart, om inte annat har bestämts. En domstol kan efter överklagande besluta om inhibition, det vill säga att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla. När domstolen tar ställning till om inhibition ska meddelas eller inte, ska den enligt 8 kap. 28 § LEK särskilt beakta det som i 1 kap. 1 § anges om lagens syfte. Detta innebär att utrymmet för att besluta om inhibition i mål enligt LEK är mindre än på andra områden (prop. 2006/07:119 s. 50). Av denna redogörelse följer att den nuvarande regleringen är förenlig med ramdirektivet.

Enligt artikel 4.3 i ramdirektivet ska medlemsstaterna samla information om det allmänna innehållet i överklaganden, antalet överklaganden, överklagandeförfarandenas längd och antalet beslut om inhibition. På motiverad begäran ska uppgifterna lämnas till Europeiska kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec).

Det ligger närmast till hands att den nationella regleringsmyndigheten får till uppgift att sköta dessa uppgifter. Detta behöver dock inte regleras i lag. Nödvändiga föreskrifter bör i stället meddelas i förordning.

9.4 Tvistlösning

Förslag: Tvistlösningsförfarandet ska utvidgas så att det även omfattar tvister mellan den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och den som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde.

Vid gränsöverskridande tvister ska tillsynsmyndigheten kunna samråda med organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och kunna begära att organet yttrar sig över vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten.

Bedömning: Lagens bestämmelser i övrigt om tvistlösningsförfarandet behöver inte ändras.

Skälen för förslaget och bedömningen

Tvistlösningsförfarandets omfattning

I artikel 20 i ramdirektivet finns regler om lösning av tvister mellan företag. I sin ursprungliga lydelse omfattade bestämmelsen endast tvister mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat. Bestämmelsen har nu enligt den svenska översättningen utvidgats till att även avse tvister mellan sådana företag och andra företag i den medlemsstat som drar nytta av skyldigheter i fråga om tillträde eller samtrafik enligt direktiven. Detta antyder att det är andra medlemsstater som ska ha en viss nytta. Rimligen syftar dock beskrivningen på att även andra typer av företag än sådana som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska kunna få tvister prövade. Genomförandet bör ske i enlighet med detta.

I artikel 5.3 (tidigare artikel 5.4) i tillträdesdirektivet angavs tidigare att tillsynsmyndigheten ska kunna ingripa på eget

initiativ när detta är motiverat eller, om det saknas avtal mellan företag, på begäran av de berörda parterna för att säkerställa de politiska mål som anges i artikel 8 i ramdirektivet, bland annat i enlighet med förfarandet i artikel 20 i ramdirektivet. I direktivets nya lydelse har passusen om avsaknad av avtal och begäran om ingripande från den nationella regleringsmyndigheten tagits bort.

Den grundläggande bestämmelsen om tvistlösning finns i 7 kap. 10 § LEK. Bestämmelser i artikel 20.1 i ramdirektivet genomförs lämpligen på så sätt att det anges i 7 kap. 10 § LEK att även tvister mellan den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och den som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde ska kunna prövas av tillsynsmyndigheten.

Bestämmelserna i LEK om tvistlösningsförfarandet är utformade på sådant sätt att det inte behövs någon åtgärd för att genomföra ändringarna artikel 5.3 i tillträdesdirektivet.

Det anges inte i LEK hur tillsynen ska bedrivas. Som anfördes i förarbetena vid lagens tillkomst är det i stället tillsynsmyndighetens sak att utforma en lämplig tillsynsverksamhet med utgångspunkt i de verktyg och befogenheter som lagen föreskriver och med lagens mål som ledstjärna (prop. 2002/03:110 s. 298). Bestämmelser om att tillsynsmyndigheten kan meddela de förelägganden och förbud som är lämpliga vid överträdelser av regelsystemet finns i 7 kap. 5 § Mot denna bakgrund saknas det behov av lagändringar för att artikel 5.3 i auktorisationsdirektivet ska vara genomförd.

Särskilt om gränsöverskridande tvister

I artikel 21 i ramdirektivet finns bestämmelser om vad som ska gälla vid lösning av gränsöverskridande tvister. En nyhet är den nationella regleringsmyndigheten ska ha rätt att samråda med Berec och att begära att Berec antar ett yttrande om vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten. Om en begäran om yttrande

lämnas till Berc får tvisten normalt inte avgöras förrän Berc har yttrat sig.

En bestämmelse om lösning av gränsöverskridande tvister finns i 7 kap. 13 § LEK. De kompletterande regler som behövs med anledning av ändringarna i artikel 21 i ramdirektivet bör därför föras in i den paragrafen.

9.5 Tvistlösning utanför domstol

Bedömning: De ändringar som sker i artikel 34.1 i USO-direktivet om reglering av tvister utanför domstol föranleder ingen åtgärd.

Skälen för bedömningen: Artikel 34.1 i USO-direktivet som handlar om reglering av tvister utanför domstol får genom ändringsdirektivet en ny lydelse. Förutom viss språklig förändring anges i ändringsdirektivet att det förfarande som avses ska vara *icke-diskriminerande*. Ytterligare en nyhet är att förfarandet inte får *frånta konsumenten det rättskydd som erbjuds i nationell lagstiftning*. I samband med att USO-direktivet genomfördes i svensk rätt bedömde regeringen (prop. 2002/03:115 s. 306) att artikel 34.1 är utformad på sådant sätt att den tvistlösning som redan erbjuds genom Allmänna reklamationsnämnden (ARN) tillgodoser direktivets krav. Varken det förhållandet att nämndens beslut inte är bindande eller handläggningsreglerna i övrigt står således i strid mot direktivet. USO-direktivets bestämmelser om utomrättslig tvistlösning för tvister som berör konsumenter och andra slutanvändare krävde därför ingen åtgärd. De ändringar som görs i artikel 34.1 innebär inte att det nu finns skäl att göra någon annan bedömning.

9.6 Sanktioner

Bedömning: De sanktioner som finns i LEK uppfyller direktivens krav på lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande påföljder för överträdelse av regelsystemet.

Skälen för bedömningen: Enligt den nya artikel 21 a i ramdirektivet ska medlemsstaterna bestämma vilka påföljder som är tillämpliga för överträdelse av de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med direktivet och sändirektiven och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Påföljderna ska vara lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande.

I artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet har det införts en möjlighet att införa ekonomiska sanktioner, som inbegriper återkommande retroaktiva sanktioner, för att säkerställa att regelverket följs. Vidare finns det i artikel 10.5 i samma direktiv möjlighet att vid allvarliga eller upprepade överträdelse meddela sanktioner för en period som motsvarar överträdelsens varaktighet, även om överträdelsen i efterhand har korrigerats.

Det framgår inte klart vad uttrycket ”återkommande retroaktiva sanktioner” syftar på. I den engelska versionen av direktivet används uttrycket: ”periodic penalties having retroactive effect”. Uttrycket i artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet får därför tolkas som att det närmast är löpande vite som avses. Enligt 4 § lagen (1985:206) om viten får vite, om det är lämpligt med hänsyn till omständigheterna, föreläggas som löpande vite. Vitet bestäms då till ett visst belopp för varje tidsperiod av viss längd under vilken föreläggandet inte har följts eller, om föreläggandet avser en återkommande förpliktelse, för varje gång adressaten underlåter att fullgöra denna. Om vitesföreläggandet innefattar ett förbud eller någon liknande föreskrift eller det annars är lämpligt, kan det i stället bestämmas att vitet ska betalas för varje gång föreskriften överträds.

Auktorisationsdirektivets bestämmelse om åläggande av sanktioner, även om överträdelsen i efterhand har korrigerats,

tycks göra det möjligt att införa en sanktionsavgift som liknar den konkurrensskadeavgift som en företag kan åläggas att betala enligt konkurrenslagen (2008:579). Enligt 3 kap. 5 § konkurrenslagen får Stockholms tingsrätt på talan av Konkurrensverket besluta att ett företag ska betala en konkurrensskadeavgift om företaget uppsåtligen eller av oaktsamhet har överträtt vissa förbud mot konkurrensbegränsningar. Avgiften tillfaller staten. Konkurrensskadeavgift kan åläggas även om överträdelsen sedermera har upphört.

Enligt LEK har tillsynsmyndigheten i flera fall befogenhet att meddela förelägganden eller förbud som kan förenas med vite i syfte att uppnå efterlevnad av lagens bestämmelser. Som framgått ovan kan vite i vissa fall åläggas som löpande vite. Dessa sanktioner får anses ha varit effektiva för att uppnå syftet. Det finns därför i dagsläget ingen anledning att överväga andra åtgärder än dessa för att inrätta sådana lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner som anges i direktiven.

10 Den nationella regleringsmyndighetens ställning

Bedömning: Det behövs inte några författningsändringar för att tillgodose kraven i ramdirektivet på den nationella regleringsmyndighetens oberoende och opartiskhet.

Skälen för bedömningen: I artikel 3.3 a i ramdirektivet har det införts bestämmelser i syfte att garantera den nationella regleringsmyndighetens oberoende och opartiskhet. Den myndighet som ansvarar för förhandsreglering av marknaden och för tvistlösning mellan företag ska agera oberoende och inte begära eller ta emot instruktioner från något annat organ vid fullgörandet av dessa uppgifter. Endast överklagandeinstanser som inrättats enligt ramdirektivet ska ha befogenhet att upphäva eller undanröja myndighetens beslut.

Beslut om förhandsreglering av marknader och om tvistlösning mellan företag rör tillämpning av lag och utgör myndighetsutövning mot enskild. I sådana ärenden gäller enligt 11 kap. 7 § regeringsformen att ingen myndighet, och inte heller riksdagen, får bestämma hur en förvaltningsmyndighet ska besluta. Av 8 kap. 19 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation följer vidare att samtliga beslut som myndigheten fattar enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Som ett led i strävandena att stärka den nationella regleringsmyndighetens ställning har det i artikel 3.3 a även införts bestämmelser som syftar till att stärka ställningen för myndighetens ledning. Dessa bestämmelser innebär att generaldirektören och den ställföreträdande generaldirektören samt styrelseledamöterna vid Post- och telestyrelsen (PTS) endast får avsättas om de inte längre uppfyller villkoren för att utföra sina uppgifter vilka har fastställts i förväg i nationell lagstiftning. Ett beslut att avsätta generaldirektören eller en styrelseledamot ska offentliggöras vid tidpunkten för uppsägningen och den som berörs ska få en motivering till beslutet samt ha rätt att på begäran få motiveringen offentliggjord.

Syftet med den nya direktivsbestämmelsen framgår av skäl 13 till ändringsdirektivet. Där anges att de nationella regleringsmyndigheternas oberoende bör stärkas för att säkerställa en effektivare tillämpning av regelverket samt öka deras befogenheter och förutsägbarheten i deras beslut. I den nationella lagstiftningen bör det därför införas uttryckliga regler som säkerställer att den nationella regleringsmyndighet som har ansvaret för förhandsreglering av marknaden, eller för lösning av tvister mellan företag, skyddas mot extern inblandning eller politiska påtryckningar som kan äventyra dess oberoende bedömning av frågor som förelagts den när den fullgör sina åligganden. På grund av sådan yttre påverkan är det enligt regelverket olämpligt att ett nationellt lagstiftande organ agerar som regleringsmyndighet. Därför bör bestämmelser om skälen för att avskeda chefen för den nationella regleringsmyndigheten fastställas i förväg för att på så sätt förhindra tvivel om myndighetens neutralitet eller dess oemottaglighet för externa faktorer.

Generaldirektören vid PTS är anställd av regeringen för en bestämd tid. Ett yttersta skydd för ingripande från regeringen när det gäller anställningen finns i 1 kap. 9 § regeringsformen. Där anges att den som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet. Närmare bestämmelser om arbetstagare hos

myndigheter under regeringen finns i lagen (1994:1260) om offentlig anställning (LOA).

I 32 § LOA anges att föreskrifterna om grunden för avskedande i lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS) ska tillämpas såvitt avser arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning. Av 18 § LAS följer att avskedande får ske om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Enligt 34 § första stycket 1 LOA fattar Statens ansvarsnämnd beslut i frågor om avskedande.

Med stöd av 33 § andra stycket LOA kan regeringen besluta att förflytta en myndighetschef till en annan statlig anställning som tillsätts på samma sätt, om det är påkallat av organisatoriska skäl eller annars är nödvändigt av hänsyn till myndighetens bästa.

Twister om avskedande eller förflyttning prövas av domstol enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. Såväl beslut av regeringen och Statens ansvarsnämnd som domstolarnas domar är allmänna handlingar som vem som helst har rätt att få ta del av, inklusive de skäl som har bestämt utgången.

Generaldirektörens ställföreträdare är inte utnämnd av regeringen utan tillsvidareanställd av PTS. I enlighet med 32 § första stycket LOA så blir även avseende en sådan anställning föreskrifterna om grunden för vissa regler i LAS tillämpliga, bland annat vad gäller uppsägning och avskedande. Enligt 7 § LAS ska en uppsägning från arbetsgivarens sida vara sakligt grundad. Avskedande får, som nämnts ovan, ske om arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. En uppsägning eller ett avskedande ska enligt 9 § LOA ske skriftligen för att vara giltig. Denna regel är mer långtgående än motsvarande regel i LAS (prop. 2002/03:47 s. 26). Ett eventuellt beslut om uppsägning fattas av PTS. Detta följer av 3 § första stycket första meningen anställningsförordningen (1994:373). För det fall ett beslut om avskedande skulle aktualiseras så följer det av reglerna i 34 § första stycket 2 LOA att ett sådant beslut fattas av Statens ansvarsnämnd efter PTS anmälan till nämnden enligt 15 § anställningsförordningen (prop. 2002/03:47 s. 15ff). Ett beslut av Statens ansvarsnämnd om avskedande kan komma

att prövas vid domstol i enlighet med reglerna i lagen om rättegång i arbetstvister.

Styrelseledamöterna vid PTS är förordnade för viss tid enligt beslut av regeringen. Beslut om entledigande av styrelseledamöter fattas av regeringen. Regeringsbesluten utgör allmänna handlingar som vem som helst kan begära att få del av. Ett viktigt skäl för att vissa myndigheter är styrelsemyndigheter är att stärka myndighetens oberoende. Styrelsen utgör i sådana myndigheter ett stöd för generaldirektören. Generaldirektören ansvarar, enligt 13 § myndighetsförordningen (2007:515), inför styrelsen.

Av den nu angivna redogörelsen framgår att det befintliga rättsliga skyddet väl svarar mot de krav som anges i ramdirektivet. Någon ytterligare författningsreglering är därför inte nödvändig.

11 Rättssäkerhet för Internetanvändare

Bedömning: De krav på rättssäkerhetsgarantier som uppställs i artikel 1.3 a i ramdirektivet vid begränsningar av slutanvändares tillgång till Internet föranleder inte några lagstiftningsåtgärder.

Skälen för bedömningen

Ramdirektivets bestämmelse om skydd av tillträde till elektroniska kommunikationsnät

I artikel 1.3a första stycket i ramdirektivet har det införts en bestämmelse som innebär att åtgärder som vidtas av medlemsstaterna angående slutanvändares tillträde till eller användning av tjänster och applikationer genom elektroniska kommunikationsnät ska respektera fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter som garanteras genom den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och de allmänna principerna i gemenskapsrätten.

I artikelns andra stycke förklaras vad som avses med stadgandet enligt första stycket genom att relevanta delar av Europakonventionens innehåll lyfts fram. Det redogörs för att åtgärder som begränsar möjligheten för utövande av de grundläggande fri- och rättigheterna – enligt Europakonventionen och de allmänna principerna i gemenskapsrätten – endast får införas

om de är lämpliga, proportionella och nödvändiga i ett demokratiskt samhälle.

Dessutom anges att det ska råda tillräckliga rättsäkerhetsgarantier i enlighet med Europakonventionen. Rättsäkerhetsgarantierna förtydligas genom att det anges att vederbörlig respekt ska tas till principen om presumtion för oskuld liksom till rätten till (personlig) integritet. Vidare ska ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande garanteras i vilket rätten för berörda personer att bli hörda ingår. I artikeln anges också att rätten till en effektiv och skyndsam domstolsprövning ska garanteras.

Det finns också ett förbehåll angivet avseende kraven på ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande. Förbehållet gäller behovet av att möjliggöra lämpliga förutsättningar och processer i vederbörligen underbyggda och brådskande fall. Detta ska dock i alla händelser ske i enlighet med Europakonventionen.

Bestämmelsens räckvidd

Det som ska skyddas av direktivsbestämmelsen är slutanvändares tillträde till eller användning av tjänster och applikationer genom elektroniska kommunikationsnät. Det definieras inte närmare i artikeln vad som avses med detta. Vid en första anblick kan således bestämmelsen anses skydda tillgång till såväl webbaserade tjänster som radio och tv och annat innehåll som överförs elektroniskt.

I skäl 4 till ändringsdirektivet anges dock att Internet har stor betydelse inom utbildning och när det gäller att utöva rätten till yttrandefrihet och tillgången till information. På grund av detta anges det att begränsningar av rätten att utöva dessa grundläggande rättigheter ska vara förenliga med Europakonventionen. Vidare anges att Europeiska kommissionen (kommissionen) bör inleda ett omfattande offentligt samråd om dessa frågor.

Mot denna bakgrund kan slutsatsen dras att det specifikt är tillträdet och användningen av Internet som bestämmelsen avser att skydda

Artikel 1.3a i ramdirektivet är inriktad på åtgärder som vidtas av medlemsstater och som begränsar slutanvändares tillgång till tjänster och applikationer via elektroniska kommunikationsnät. Eftersom åtgärderna ska vidtas *av* medlemsstaterna omfattas enbart åtgärder som vidtas av det allmänna, det vill säga staten, kommuner och andra offentliga organ. En åtgärd som innebär att en Internetoperatör på eget bevåg, till följd av ett avtalsbrott eller av andra skäl, stänger av anslutningen för en abonnent eller begränsar en abonnents tillgång till specifika tjänster och applikationer omfattas alltså inte av bestämmelsen. Av detta följer också att frivilliga överenskommelser mellan det allmänna (såsom polisen) och enskilda Internetoperatörer om att till exempel blockera webbplatser med barnpornografiskt innehåll också faller utanför bestämmelsen.

Att åtgärder som vidtas av Internetoperatörer inte omfattas av bestämmelsen betyder dock inte att situationer där Internetoperatörer, i syfte att till exempel begränsa konkurrensen, blockerar vissa tjänster eller applikationer är helt oreglerade. Vad avser sådana situationer behandlas de i andra delar av direktiven (se avsnitt 7.5.5).

I skäl 5 till ramdirektivet anges att det är nödvändigt att särskilja regleringen av överföringen från regleringen av innehållet. Innehållet i tjänster som tillhandahålls via elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster, såsom sändningsinnehåll, finansiella tjänster och vissa tjänster som hör till informationssamhället, omfattas därmed inte av regelverket. Det är alltså själva tillgången till Internet som täcks in av bestämmelsen i 1.3a i ramdirektivet och inte allt innehåll i alla de tjänster som kan förmedlas via Internet. Det betyder att bestämmelsen inte är avsedd att till exempel ge enskilda slutanvändare rätt att få tillgång till lösenordsskyddade abonnemang eller andra tillämpningar som är avsedda för andra individer. Exempel på sådana individuella

tjänster är de möjligheter till anmälan av sjukt barn eller inkomst- och skattedeklaration via Internet som Försäkringskassan respektive Skatteverket erbjuder.

Yttrande- och informationsfrihet för Internetanvändare i Sverige

I Sverige garanteras individen vissa grundläggande fri- och rättigheter. Dessa är fastställda dels i 2 kap. regeringsformen (RF), dels i Europakonventionen, som gäller som svensk lag. Bland dessa fri- och rättigheter finns yttrandefrihet och informationsfrihet. Med dessa avses enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 och 2 RF friheten att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor samt friheten att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden..

Att sprida eller ta emot information över Internet via ett elektroniskt kommunikationsnät är ett exempel på bruk av dessa friheter. Det skydd som stadgas i RF gäller i förhållande till det allmänna, det vill säga staten, kommuner och andra offentliga organ. Det utgör närmast en anvisning till lagstiftaren om vilka rättigheter som ska tillförsäkras enskilda gentemot det allmänna vid normgivning. RF ger inte skydd för några individuella rättigheter i förhållande till andra individer eller privata företag..

I 2 kap. 12 § första stycket RF anges att yttrande- och informationsfriheten får begränsas för vissa ändamål som anges i 13 § samma kapitel. Dessa ändamål ska vara godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Enligt andra stycket får begränsningar i dessa friheter aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett dessa och inte heller sträcka sig så långt att de utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen, som är ett av grundvalarna för den svenska demokratin. Begränsningar får vidare inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan åskådning.

I 2 kap. 13 § RF anges att yttrandefriheten och informationsfriheten får begränsas med hänsyn till rikets säkerhet, folkför-

sörjningen, allmän ordning och säkerhet, enskilds anseende, privatlivets helgd eller för förebyggande och beivrande av brott. Dessutom får friheten att yttra sig i näringsverksamhet (det vill säga kommersiell reklam) begränsas. I övriga fall får begränsningar av yttrande- och informationsfriheten endast ske om särskilt viktiga skäl föranleder det.

Yttrande- eller informationsfriheten får i endast begränsas genom lag.

I fråga om tryckfriheten och motsvarande frihet att yttra sig i ljudradio, television och liknande överföringar samt filmer, videogram, ljudupptagningar och andra tekniska upptagningar gäller tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). I dessa grundlagar ges yttrande- och informationsfriheten ett särskilt starkt skydd. Inga begränsningar i dessa friheter får göras utan stöd i dessa grundlagar.

En viktig del av skyddet för yttrandefriheten enligt YGL är det förbud mot censur som finns i 1 kap. 3 §. Där anges att det inte får förekomma att något som är avsett att framföras i ett radioprogram eller en teknisk upptagning först måste granskas av en myndighet eller något annat allmänt organ. Inte heller är det tillåtet för myndigheter och andra allmänna organ att utan stöd i YGL, på grund av det kända eller väntade innehållet i ett radioprogram eller en teknisk upptagning, förbjuda eller hindra dess offentliggörande eller spridning bland allmänheten.

En annan viktig princip är att ingripanden på grund av innehållet i yttranden i de medier som omfattas av YGL endast får ske med stöd av YGL. Denna princip benämns exklusivitetsprincipen och framgår av 1 kap. 4 § YGL. Vad som avses med missbruk bestäms utifrån innebörden av och syftet med tryck- och yttrandefriheten så som detta är uttryckt i 1 kap. 1 § första och andra styckena YGL. Där anges att grundlagarna tillförsäkrar medborgarna rätt att i de skyddade medierna offentligen uttrycka tankar, åsikter och känslor och att i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst till säkrande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande.

Ingripanden får enbart ske om yttrandefrihetsbrott föreligger, det vill säga att gärningen upptas i brottskatalogen i 7 kap. 4 och 5 §§ TF till vilken 5 kap. 1 § YGL hänvisar. För ansvar för tryck- och yttrandefrihetsbrott krävs också att gärningen även är straffbar enligt vanlig lag. Det brukar sägas att ”dubbel täckning” krävs för att ett brott ska vara straffbart som tryck- eller yttrandefrihetsbrott. Detta innebär att ansvarsområdet för sådana brott kan inskränkas men inte utvidgas utan ändring av TF.

En annan viktig grundsats i YGL är att i princip endast en person kan göras ansvarig för innehållet i en grundlagsskyddad framställning, principen om så kallat ensamansvar. Det innebär att alla de som har medverkat till framställningen i princip inte kan ställas till svars för innehållet. Yttrandefriheten är också skyddad genom artikel 10 i Europakonventionen. Där slås det fast att var och en har rätt till yttrandefrihet och att denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. Eftersom utövandet av de nämnda friheterna medför ansvar och skyldigheter, får det enligt bestämmelsen underkastas sådana formföreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till den nationella säkerheten, den territoriella integriteten eller den allmänna säkerheten, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral, till skydd för annans goda namn och rykte eller rättigheter, för att förhindra att förtroliga underättelser sprids eller för att upprätthålla domstolarnas auktoritet och opartiskhet.

Vidare anges i artikel 6 i Europakonventionens bland annat att var och en vid en anklagelse om brott eller vid prövning av civila rättigheter ska vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skäligen tid och inför en oavhängig och opartisk domstol som upprättats enligt lag. Vidare anges att den som blivit anklagad för brott ska betraktas som oskyldig till dess hans eller hennes skuld har fastställts.

Europakonventionen har införlivats i svensk rätt genom lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Detta innebär att Europakonventionen gäller som lag i Sverige. Dessutom framgår av 2 kap. 23 § RF att lag eller annan föreskrift som strider mot Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen inte får meddelas.

Behovet av lagstiftning

Det finns i Sverige inte några bestämmelser som ger det allmänna möjlighet att blockera eller stänga av någon från Internet på det sätt som avses i artikel 1.3a i ramdirektivet.

För det fall det i framtiden skulle bli aktuellt att i Sverige införa möjligheter att vidta sådana åtgärder kan det konstateras att de rättsäkerhetsgarantier som uppställs i artikeln redan motsvaras av de i Sverige gällande bestämmelserna om skydd för yttrande- och informationsfrihet som fastställs i grundlagarna och den i Sverige genom lag skyddade Europakonventionen.

Detta innebär således att svensk rätt redan motsvarar de rättsäkerhetsgarantier som följer av bestämmelsen. Det behövs därför inte några särskilda lagstiftningsåtgärder för att tillgodose kraven i artikel 1.3 a i ramdirektivet.

12 Vissa radio- och tv-frågor

12.1 Vidaresändningsplikt

Bedömning: De ändringar som sker i artikel 31 i USO-direktivet om vidaresändningsplikt föranleder inte några genomförandeåtgärder i svensk rätt.

Skälet för bedömningen: I artikel 31.1 i USO-direktivet finns en bestämmelse om (vidare)sändningsplikt, så kallad must carry. Bestämmelsen ger medlemsstaterna möjlighet att förplikta operatörer som omfattas av medlemsstaternas jurisdiktion och som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät för distribution av ljudradio- och tv-sändningar till allmänheten, att via sina nät överföra vissa angivna kanaler och tjänster för ljudradio- och tv-sändningar av allmänt intresse. Nät som används för distribution av ljudradio- eller tv-sändningar till allmänheten är huvudsakligen kabel-tv-nät samt nät för satellitsändningar och markbundna sändningar. Ett förpliktande om sådan sändnings-skyldighet, det vill säga vidaresändningsplikt, får bara ske om vissa förutsättningar är uppfyllda. Det ska vara fråga om elektroniska kommunikationsnät som används av ett betydande antal slutanvändare som det huvudsakliga medlet för att ta emot ljudradio- och tv-sändningar och skyldigheten får endast införas när det är nödvändigt för att uppfylla klart fastställda mål som avser allmänintresset.

Bestämmelsen i artikel 31.2 i USO-direktivet ger medlemsstaterna rätt att bestämma om ersättning för vidaresändnings-

plikten. Om ersättning utgår, ska medlemsstaterna säkerställa att den tillämpas på ett proportionellt och öppet sätt.

I förarbetena till den nya radio- och tv-lagen, som träder i kraft den 1 augusti 2010, anförde regeringen (prop. 2009/10:115 s. 193) att det fortfarande finns ett behov av en lagstadgad vidaresändningsplikt för att tillgodose allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning samt att de nuvarande och de nu föreslagna bestämmelserna om vidaresändningsplikten uppfyller USO-direktivets krav på tydligt angivna mål, proportionalitet och öppenhet för insyn.

Enligt 9 kap. 1–3 §§ radio- och tv-lagen (2010:000) är innehavare av elektroniska kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd skyldiga att se till att de anslutna hushållen kan ta emot fyra programtjänster som sänder med tillstånd av regeringen och som kan tas emot i området utan villkor om särskild betalning (vidaresändningsplikt). Skyldigheten gäller under förutsättning att en betydande del av de anslutna hushållen använder detta som sitt huvudsakliga medel att ta emot tv-sändningar. I praktiken handlar det om Sveriges Television AB:s och Utbildningsradion AB:s sändningar. Sändningarna ska kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt utan kostnad för själva mottagningen.

Innehavare av anläggningar för trådsändningar av tv-program är skyldiga att i varje kommun, där de vidaresänder tv-program till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än 100 bostäder, kostnadsfritt tillhandahålla ett särskilt bestämt utrymme för sändningar av tv-program från ett eller flera lokala kabelsändarföretag (9 kap. 5 § radio- och tv-lagen).

Radio- och TV-verket förordnar lokala kabelsändarföretag. I 9 kap. 6 § radio- och tv-lagen anges kraven för att kunna förordnas som ett lokalt kabelsändarföretag.

I artikel 31.1 i USO-direktivet sker vissa ändringar genom ändringsdirektivet. Vidaresändningsplikten omfattar enligt den nya lydelsen även tilläggstjänster. Enligt skäl 48 i ändringsdirektivet kan tilläggstjänster omfatta tjänster avsedda att förbättra tillgängligheten för slutanvändare med funktionsnedsättning,

som till exempel videotext, textning, syntolkning och teckenspråk. Enligt artikel 31.1 andra stycket ska medlemsstaterna se över vidareändningsplikten senast ett år efter den 25 maj 2011, utom när medlemsstaterna genomfört en sådan översyn under de två föregående åren.

Artikel 31.1 i USO-direktivet ger medlemsstaterna rätt att besluta om vidareändningsplikt av vissa radio- och tv-sändningar och tilläggstjänster för de företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät som används för distribution av radio- och tv-sändningar till allmänheten om övriga förutsättningar enligt artikel 31 föreligger. Direktivet ger endast en ram inom vilken medlemsstaterna kan röra sig. Artikeln i sig kräver inte något genomförande om medlemsstaten avstår från att utnyttja möjligheten att införa en vidareändningsplikt. Genom ändringen i artikel 31.1 har det tydliggjorts att vidareändningsplikten också kan omfatta tilläggstjänster. Frågan om vidareändningsplikten, enligt radio- och tv-lagen, även bör omfatta tilläggstjänster har nyligen varit föremål för regeringens bedömning (prop. 2009/10:115 s. 198). Regeringen anförde då följande.

Vidareändningsplikten avser i dag endast tv-sändningar. Sökbar text-tv och andra tilläggstjänster omfattas alltså inte. Regeringen delar Radio- och TV-verkets och remissinstansernas bedömning att den ökade tillgängligheten också bör komma dem till godo som bor i hushåll med kabel-tv. Sökbar text-tv är en tilläggstjänst som i likhet med text-tv i dag är en naturlig del av programutbudet och dessutom en populär tjänst som en stor del av tv-tittarna använder varje dag. De tilläggstjänster som syftar till att tillgängliggöra tv för personer med funktionsnedsättning är viktiga för att även dessa personer ska kunna ta del av tv-utbudet och känna sig delaktiga i samhället. Det finns därför anledning att överväga om inte även dessa tjänster, i synnerhet de som har direkt anknypning till de programtjänster som ingår i vidareändningsplikten av tv-program, bör omfattas av denna plikt.

Regeringen föreslår att det i den nya radio- och tv-lagen införs en bestämmelse om att den som sänder tv, beställ-tv eller sökbar text-tv på något annat sätt än genom tråd ska utforma sändningarna på ett sådant sätt att programmen blir tillgängliga för personer med

funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik, se avsnitt 6.8. Som Radio- och TV-lagsutredningen och AV-utredningen framhållit skulle lagregler om motsvarande skyldighet för trådsända tv-program i dag strida mot den i yttrandefrihetsgrundlagen skyddade etableringsfriheten för trådsändningar. Regeringen har dock i propositionen Grundlagsskydd för digital bio och andra yttrandefrihetsrättsliga frågor (prop. 2009/10:81) föreslagit att det i yttrandefrihetsgrundlagen införs en bestämmelse som ger tillåtelse till regler i lag om skyldighet för den som i tråd sänder program i tv att utforma sändningarna på ett sådant sätt att programmen blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. När rapporten utarbetades ansåg Radio- och TV-verket det svårt att förutsäga hur tilläggstjänsterna i tillståndshänseende skulle komma att regleras i radio- och tv-lagen och om ett förslag att utöka vidaresändningsplikten till att avse olika typer av tilläggstjänster är förenligt med yttrandefrihetsgrundlagen. Verket lämnade därför inget lagförslag om att vidaresändningsplikten också ska omfatta de aktuella tilläggstjänsterna. Regeringen avser därför att återkomma till denna fråga senare. Även frågan om sökbar text-tv ska omfattas av vidaresändningsplikten bör anstå. Regeringen ser anledning att fortsatt följa och vid behov återkomma i frågor som rör vidaresändningsplikten. Till detta kommer att en översyn av vidaresändningsplikten enligt det så kallade USO-direktivet bör ske regelbundet.

Det saknas skäl att i detta sammanhang göra någon annan bedömning rörande vidaresändningsplikt av tilläggstjänster eller föreslå något annat tillvägagångssätt än vad som framgår enligt regeringens uttalande enligt ovan.

12.2 Samverkan mellan digitala interaktiva televisionstjänster

Bedömning: Radio- och TV-verket bör ges i uppdrag att uppmuntra leverantörer av digitala televisionstjänster och utrustning att samarbeta i tillhandahållandet av interaktiva televisionstjänster för slutanvändare med funktionsnedsättning.

Skälen för bedömningen: Artikel 18.1 i ramdirektivet innebär att medlemsstaterna förpliktas att uppmuntra leverantörer av digitala interaktiva tv-tjänster och av förbättrad digital tv-utrustning att använda ett öppet gränssnitt för tillämpningsprogrammen i syfte att främja ett fritt informationsflöde, mediemångfald och kulturell mångfald. Vidare ska medlemsstaterna enligt punkten 2 i samma artikel uppmuntra innehavare av ett öppet gränssnitt för tillämpningsprogram att på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor samt mot rimlig ersättning, tillhandahålla all sådan information som krävs för att leverantörer av digitala interaktiva tv-tjänster ska kunna erbjuda alla tjänster som stöds av det öppna gränssnittet.

I samband med att ramdirektivet genomfördes i svensk rätt analyserade regeringen ingående hur man lämpligast skulle gå till väga för att genomföra artikel 18.1 i ramdirektivet. I förarbetena (prop. 2002/03:110 s. 317ff) anfördes att beträffande sådana digitala sändningar i marknätet som kräver tillstånd av regeringen enligt radio- och tv-lagen är det möjligt att ta in villkor om användning av gemensam teknik som villkor för sändningstillstånd. Härigenom bör frågan om användning av ett gemensamt tillämpningsprogram för interaktiva tjänster, ett så kallat Application Programming Interface (API) vara tillräckligt omhändertagen beträffande de digitala marksändningarna för tv.

När det gäller tv-tjänster i utsändningar som sker via kabel-tv-nät eller satellit finns inte motsvarande möjlighet att föreskriva om villkor, eftersom sådana sändningar inte är tillstånds-

pliktiga enligt radio- och tv-lagen. Med hänsyn till det arbete som bedrivs för att enas om gemensamma API på branschnivå ansåg regeringen att man skulle avvakta med tvingande lagstiftning på området.

Regeringen fann att ett lämpligt tillvägagångssätt vara att en myndighet får i uppdrag att följa utvecklingen och att uppmuntra den frivilliga branschanpassningen.

Genom ett regeringsbeslut den 4 september 2003 (Ku2003/1888/Me) gavs Radio- och TV-verket i uppdrag att följa utvecklingen av elektroniska programguider, och att följa utvecklingen av tillämpningsprogram och att uppmuntra övergången till en gemensam standard. Om verket anser att det finns anledning till det ska verket lägga fram förslag till åtgärder. Radio- och TV-verket har därefter före utgången av maj månad varje år lämnat in en rapport om utvecklingen.

I Radio- och TV-verkets sjunde rapport i ämnet ”Interaktiva digital- tv-tjänster 2010” anges sammanfattningsvis att utvecklingen av interaktiva tjänster i första hand tycks söka sig andra vägar än via en enhetlig lösning för tillämpningsprogram. Snarare utvecklas konvergerande lösningar som kombinerar traditionell tv-distribution med någon form av bredbandsuppkoppling. Konsumenterna tycks inte efterfråga interaktiva tjänster i den form som ursprungligen planerades och vars utveckling kunde gynnas av gemensamt tillämpningsprogram. Radio- och TV-verket ser inte något behov av att närmare reglera detta område, men finner skäl att fortsätta följa utvecklingen av tillämpningsprogram.

Genom ändringsdirektivet läggs i artikel 18.1 i ramdirektivet till ett nytt led c vilket innebär att medlemsstaterna även ska uppmuntra leverantörer av digitala televisionstjänster och utrustning att samarbeta i tillhandahållandet av interaktiva televisionstjänster för slutanvändare med funktionsnedsättning.

Interaktiva televisionstjänster kan komma att vara en värdefull kanal för personer med funktionsnedsättning då det bland annat utgör ett alternativ till användning av det öppna Internet. Även om system för interaktiva digital-tv-tjänster bygger på öppna plattformar är situationen inte likadan som vad gäller

Internet, där innehållsleverantörer kan nå alla mottagare utan att begära särskilt tillstånd. I digital-tv-näten styr operatörer genom sin kontroll och sitt ägande vilket innehåll som finns i nätet. En tjänste- eller innehållsleverantör kan inte få tillträde till dessa system med mindre än att denne avtalar med de enskilda operatörerna. Om en aktör, till exempel en myndighet, vill nå ut med information till samtliga medborgare via interaktiva televisionstjänster måste denna avtala med samtliga operatörer för att vara säker att nå alla medborgare.

Radio-och TV-verket följer redan utvecklingen av interaktiva digital-tv-tjänster. Det är därför lämpligt att ge Radio- och TV-verket i uppdrag att inom ramen för detta arbete även uppmuntra leverantörer av digitala televisionstjänster och utrustning att samarbeta i tillhandahållandet av interaktiva televisionstjänster för slutanvändare med funktionsnedsättning.

13 Tidsfrist för ledningsbeslut?

Bedömning: Inga genomförandeåtgärder behövs för att tillgodose de tillkommande kraven i artikel 11 i ramdirektivet.

Skälen för bedömningen: I artikel 11.1 i ramdirektivet finns bestämmelser om förfarandet vid beviljande av ledningsrätter att installera vissa faciliteter. Artikeln har genom ändringsdirektivet kompletterats med bestämmelser om att förfarandet ska vara enkelt och ändamålsenligt samt att beslut ska fattas inom sex månader efter ansökan, utom vid expropriation.

Vid genomförandet av direktiven i sin ursprungliga lydelse gjordes bedömningen att de regler som finns i ledningsrättslagen (1973:1144) och förvaltningslagen (1986:223) väl tillgodoser de rättssäkerhetskrav som artikeln ställer upp (jfr prop. 2002/03:110 s. 123 och 203 och SOU 2002:83 s. 53 ff). Enligt 7 § förvaltningslagen ska ett ärende där en enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Genom denna bestämmelse i kombination med reglerna i ledningsrättslagen om hur en ledningsförrättning går till får de tillägg som gjorts i artikel 11.1 i ramdirektivet om enkla och ändamålsenliga förfaranden anses uppfylla.

Den tillkommande fristen om sex månader för att fatta beslut är – till skillnad mot kraven i artikeln i övrigt – försedd med undantag för expropriationsfall. Detta undantag bör läsas samman med skäl 22 till ramdirektivet, som innebär att direktivet inte påverkar bland annat tillämpningen av nationella bestämmelser om expropriering eller användning av egendom,

normalt utövande av egendomsrättigheter eller normal användning av offentlig egendom.

Möjligheten att tillskapa ledningsrätt var föranledd bland annat av att reglerna i expropriationslagen ansågs otillräckliga (prop. 1973:157 s. 81). Ledningsrättsförfarandet utgör en möjlighet att tvångsvis ta fastigheter i anspråk, och reglerna har delvis utformats med expropriationslagen (1972:719) som förebild (se till exempel a. prop. s. 90 ff.). Avsikten med den tillkommande tidsfristen är uppenbart inte att påverka medlemsländernas expropriativa regelverk. Ändringsdirektivet kan därför inte anses innefatta något krav på att införa någon tidsfrist för ledningsbeslut.

Artikel 11 i ramdirektivet får sammanfattningsvis därmed – även med beaktande av ändringsdirektivets tillkommande krav – anses vara genomförd genom befintliga lagregler.

14 Internationell roaming

Förslag: Tillsynsmyndigheten ges möjlighet att meddela förelägganden och förbud mot den som åsidosätter de regler om internationell roaming som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen.

Skälen för förslaget: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG trädde i kraft den 30 juni 2007. Roamingförordningen är bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna. I artikel 9 anges att medlemsstaterna ska fastställa regler om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelse av förordningens bestämmelser samt vidta de åtgärder som krävs för att se till att sanktionerna tillämpas.

Regler om sanktioner har införts i 7 kap. 3 a § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Enligt den paragrafen får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förordningens regler om prisnivåer och informationsplikt vid tillhandahållande av roamingtjänster för rösttelefoni ska följas.

Roamingförordningens tillämpningsområde har nyligen utvidgats till att även avse prisnivåer, informationsplikt och tekniska egenskaper vid tillhandahållande av roamingtjänster för

sms-meddelanden och datatjänster.⁷ Dessutom har det införts vissa bestämmelser om prissättning av olika tjänster. Förordningens rubrik har även ändrats.

De kompletterande sanktionsregler som behövs med anledning av ändringarna i roamingförordningen skulle ha anmälts till Europeiska kommissionen senast den 30 mars 2010. Mot denna bakgrund bör 7 kap. 3 a § LEK ändras så att tillsynsmyndigheten kan meddela förelägganden och förbud, eventuellt förenat vid vite, inom hela roamingförordningens tillämpningsområde.

⁷ Se Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 544/2009 av den 18 juni 2009 om ändring i förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG (Celex 32009RL0544).

15   Konsekvenser

Generella slutsatser

I promemorian lämnas i huvudsak förslag för genomförande av ändringarna av de EU-direktiv som ligger till grund för regleringen inom området elektroniska kommunikation.

För genomförande av direktiven föreslås ett stort antal ändringar i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) och en ändring i marknadsföringslagen (2008:486). Dessutom föreslås en ändring i LEK med anledning av genomförande av en bestämmelse i den så kallade roamingförfordningen och två ändringar med anledning av skrivelser från Post- och telestyrelsen (PTS) om amatörradio.

De som berörs av förslagen är de företag på marknaden för elektronisk kommunikation som omfattas av LEK och de konsumenter och andra användare som nyttjar elektroniska kommunikationstjänster. I och med att flertalet medborgare i riket använder telefoni eller Internet berörs således i stort sett alla medborgare och företag av de föreslagna ändringarna.

Förslagen som helhet innebär att förutsättningarna för en harmoniserad tillämpning av regelverken för elektroniska kommunikation inom EU ökar. En ökad harmonisering av regelverken innebär en minskad osäkerhet för företag som ska fatta investeringsbeslut och för de konsumenter som använder elektroniska kommunikationer inom EU. Minskad osäkerhet kan väntas leda till ökade incitament till investeringar och ökad

användning av de aktuella tjänsterna vilket kan väntas bidra till en ekonomisk tillväxt.

Bedömningen är att förslagen inte har några effekter för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att uppnå de integrationspolitiska målen. Inte heller från miljösynpunkt har förslagen några direkta konsekvenser.

Sammantaget är bedömningen att de samhällsekonomiska effekterna av förslagen blir positiva. De uppdaterade reglerna väntas leda till en mer effektivt fungerande konkurrens och ökade incitament att göra investeringar för företagen på marknaden. Dessutom ökas konsumentskyddet och förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att ta del av elektroniska kommunikationstjänster.

I det följande redogörs närmare för de förslag till regeländringar i promemorian som bedöms innebära mer betydande konsekvenser.

Frågor om användning av radiosändare

Det föreslås en ändring av 3 kap. 11 § LEK som innebär att det fastställs under vilka förutsättningar som villkor om slag av elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät ska kunna användas som tillståndsvillkor att använda radiosändare. Detta innebär att det förtydligas att huvudprincipen är att tillstånden ska fördelas teknik- och tjänsteneutralt.

Det finns goda skäl att så långt möjligt sträva efter en ordning där tillstånd att använda radiosändare fördelas enligt dessa principer eftersom principerna borgar för att radiofrekvenser används effektivt i och med att marknaden efterfrågar då styr hur frekvenserna används. Den föreslagna bestämmelsen kan således förväntas leda till att radiofrekvenser i ökad utsträckning fördelas efter marknaden efterfrågar vilket bidrar till en mer

effektiv fördelning av den knappa naturresursen radiofrekvenser. Detta kan i sin tur bidra till ökad ekonomisk tillväxt och därmed ökad sysselsättning.

Proceduren för SMP-beslut m.m.

I 8 kap. 6 § LEK föreslås att proceduren för PTS så kallade SMP-beslut (se avsnitt 5.1) ska göras inom bestämda tidsintervall (i normalfallet tre år). Detta innebär ett ökat krav vad avser PTS handläggning av sådana ärenden jämfört med i dag. För myndigheten kan kravet innebära att en större andel av de befintliga resurserna behöver läggas på detta arbete och även att ytterligare resurstillskott kan komma att behövas. Arbetet med SMP-beslut utgör en omfattande del av PTS uppgifter. Dock bör det framföras att detta arbete kan förväntas minska över tid i och med att den sektorspecifika regleringen kan minska i omfattning när konkurrensen utvecklas. Som exempel fattade PTS SMP-beslut rörande 16 olika marknader när denna möjlighet infördes i lagen under åren 2003–2006. Under följande analysperiod, 2008–2010, väntas myndigheten genomföra analyser av totalt 12 marknader.

Förhållandet speglas också av att Europeiska kommissionen (kommissionen) i den rekommendation som presenterades vid införandet av regleringen fastställde 18 marknader som aktuella för förhandsreglering (2003/311/EG) och i den nya rekommendationen från 2007 (2007/879/EG) har kommissionen minskat antalet marknader till sju.

Sammantaget är bedömningen att PTS kommer att kunna genomföra analyserna inom ramen för sina befintliga resurser.

Vad avser de företag som berörs av besluten, i huvudsak företag med betydande marknadsinflytande (SMP) och deras konkurrenter, bedöms tätare översyner leda till en mer uppdaterad och därmed ändamålsenlig reglering. Sammantaget bör effekten av detta bli neutral för företagen eftersom en effektivare konkurrensreglering gynnar vissa företag på andra företags bekostnad. Dock leder en mer ändamålsenlig reglering till mer effektivt fun-

gerande marknader vilket i slutändan är positivt för slutkunderna i form av lägre priser och ett förbättrat utbud av tjänster.

Vid PTS lämnande av information (8 kap. 2 och 13 §§ LEK) och samråd (8 kap. 11 §) ska också det nya organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) involveras. Detta kan antas leda till en ökad harmonisering av regelverkets tillämpning inom EU, vilket minskar osäkerheten och därmed ökad möjligheten för berörda företag att ta långsiktiga investeringsbeslut. Det är positivt för den ekonomiska tillväxten och därmed för bland annat sysselsättningen.

Det samma kan anföras vad gäller förslaget i 8 kap. 12 a § LEK som fastställer ett samrådsförfarande i de fall kommissionen hyser allvarliga tvivel mot ett skyldighetsbeslut. Samrådsförfarandet kan antas leda till att regleringen vad avser skyldighetsbeslut blir mer harmoniserade inom EU.

Tillträde och andra skyldigheter

Det föreslås ett antal ändringar i 4 kap. LEK som rör samtrafik och andra typer av skyldigheter. Det handlar i stor utsträckning om att förtydliga bestämmelser mot bakgrund av de uppdaterade direktiven. Förändringarna bedöms öka lagens tydlighet vilket leder till rättssäkerhet och förutsägbarhet i rättstillämpningen.

Ett förslag som särskilt förtjänar att nämnas återfinns i 4 kap. 12 a § om gäller så kallad funktionell separation. Bestämmelsen uppdateras i huvudsak så att denna typ av skyldighet kan åläggas för alla typer av nät och inte som för närvarande enbart för det metallbaserade accessnätet. Vidgången av bestämmelsens tillämpningsområde innebär att PTS lättare kommer kunna utnyttja skyldigheten. Så som utvecklats i förarbetena till gällande bestämmelse om funktionell separation (prop. 2007/08:73 s. 34f) uppstår det både engångskostnader som löpande kostnader för det separerade företaget. Från en samhällsekonomisk utgångspunkt bedömdes dock åtgärden vara positiv eftersom såväl konkurrerande företag som slutkunderna gynnades. Det finns ingen

anledning att göra en annan bedömning när möjligheten att använda skyldigheten utökas till att kunna gälla fler nät.

I 4 kap. 13 a § LEK föreslås en bestämmelse om att PTS ska ges möjlighet att förplikta om ett gemensamt utnyttjande och samordning vad avser ledningar för elektronisk kommunikation inuti byggnader under förutsättning att duplicering av infrastrukturen skulle bli olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Även kretsen som kan komma att träffas av en skyldighet utvidgas till att inte endast omfatta operatörer utan även ägare till ledningar. Denna bestämmelse tar i första hand sikte på att de kundunika anslutningarna till enskilda hushåll eller företag i accessnätet utgör en så kallad flaskhalsresurs, vilket innebär att möjligheten för tillträde till accessnätet ofta är en förutsättning för att uppnå en fungerande konkurrens om slutkunderna. Detta kan förklaras med att det kan vara omöjligt av såväl ekonomiska som praktiska skäl att anlägga parallell infrastruktur inne i byggnader.

Den föreslagna bestämmelsen innebär att PTS ges ökad regleringsbefogenhet vilket kan komma att innebära ökade kostnader för PTS.

För ägarna till de berörda anslutningarna kan en tillämpning av bestämmelsen innebära ökade kostnader. Dock bör det i sammanhanget betonas att bestämmelsen ska användas proportionerligt och avser fall då parallell infrastruktur är olönsam eller tekniskt ogenomförbar, vilket talar emot att bestämmelsen kommer att användas i stor omfattning. Dessutom kan kostnaderna för ledningsägarna väntas uppvägas av den samhällsekonomiskt positiva effekt för konkurrensen – och därmed slutkundspriser och utbud – som en användning av bestämmelsen skulle få.

Tjänster till slutanvändare m.m.

Det föreslås några relativt omfattande förändringar vad avser konsumentskydd. Detta gäller inte minst bestämmelser i syfte att öka transparensen på marknaden.

I 5 kap. 15 § LEK förslås en rad nya punkter som anger vilken information som ska ingå i konsumentavtal. I sjunde punkten föreslås till exempel att det av konsumentavtalen ska framgå att eventuella förfaranden som operatörerna vidtar för att prioritera trafik i sina nät ska framgå av avtalen. Vidare föreslås i samma paragraf, som exempel, att eventuella avgifter som är förknippade med nummerportering och för uppsägning av avtal ska ingå i konsumentavtalen (punkterna 17 och 18).

Ett annat förslag som rör avtal mellan konsumenter och operatörer återfinns i 5 kap. 15 a § LEK där det föreslås att ett avtal mellan en konsument och operatör inte ska få ha en inledande löptid som överstiger 24 månader. Dessutom föreslås också att operatören ska kunna erbjuda konsumenten avtal med en längsta löptid om 12 månader.

I 5 kap. 17 a § LEK fastställs informationsplikt för operatörerna vad avser till exempel taxor och avgifter liksom ifråga om ändringar av villkor som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar samt förfaranden som införs för att styra och mäta trafiken i näten och hur dessa förfaranden påverkar tjänsternas kvalitet.

Av förslaget till ändring av 5 kap. 4 § LEK framgår att operatörerna ska kunna åläggas en skyldighet att avgiftsfritt tillhandahålla specificerade fakturor.

De ovan redovisade förslagen till bestämmelser medför en viss ökad administrativ börda för berörda företag i form av att dessa måste utforma sina konsumentavtal på visst sätt i syfte att öka transparensen på marknaden, inte ges rätt att utforma allt för långa bindningstider i sina konsumentavtal och kan tvingas att utforma sina fakturor på visst sätt. Dessutom innebär förslagen att PTS ges nya tillsynsuppgifter inom området vilket kan innebära ökade kostnader för myndigheten. Dessa kostnader uppvägs dock av att ökad transparens leder till att konsumenterna kan göra mer rationella val vilket leder till en effektiv resursallokering i ekonomin och därmed sannolikt till lägre konsumentpriser. Lägre priser gynnar också andra användare än konsumenter som till exempel små- och medelstora företag. Ett

utökad konsumentskydd i form av begränsad längsta tid för konsumentavtal innebär att risken för långa inlåsningsavtal av konsumenter i avtal de sedan ångrar minskar och att konkurrensen om dessa kunder ökar.

Enligt förslaget till bestämmelse i 5 kap. 6 b § LEK ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kunna meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet vad avser elektroniska kommunikationstjänster. Bestämmelsen kan komma att bli tillämplig för det fall en lägsta tjänstekvalitet skulle behöva fastställas i syfte att hindra diskriminering av vissa tjänster som förmedlas via till exempel Internet. Eftersom bestämmelsen utgör ett utökande av PTS befogenheter kan den väntas innebära att en del av myndighetens resurser kommer att avsättas för detta arbete. Från en samhällsekonomisk utgångspunkt kan bestämmelsen leda till en bättre konkurrens vilket är positivt för samhället som helhet.

Vad avser personer med funktionsnedsättning föreslås ett antal förtydliganden om att elektroniska kommunikationstjänster ska göras tillgängliga även för denna grupp. Detta uttrycks tydligt genom en ny föreslagen bestämmelse i 5 kap. 6 c § där det anges att operatörerna i sin verksamhet ska ta hänsyn till användare med funktionsnedsättnings behov av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet skutanvändare och dra nytta av utbudet som flertalet slutanvändare har. Förslaget kan väntas innebära ökade administrativa kostnader för operatörerna vid utformandet av tillämpningar för personer med funktionsnedsättning. För dessa personer är det å andra sidan självklart positivt om möjligheten ökar att använda elektroniska kommunikationstjänster.

Bestämmelserna i 5 kap. 12 § LEK om att en SMP-operatör på marknaden för tillhandahållande av anslutning till och användning av allmänna telefontillgångar till fast nätanslutningspunkt är skyldig att tillhandahålla förval och prefixval föreslås upphävas. Det innebär att PTS om sådana skyldigheter ska fortsätta gälla efter lagändringarnas ikraftträdande behöver fatta beslut i enlighet med 4 kap. 8 § LEK, som föreslås ändras för att klargöra

att detta är möjligt. Behovet av fortsatt reglering och konsekvenser om skyldigheterna upphör är upp till PTS att bedöma. I december 2009 fanns enligt PTS rapport Svensk telemarknad 2009 (PTS-ER-2010:13) ca 283 000 förvalskunder. Antalet har sjunkit kraftigt under flera år.

Integritet och säkerhet

Vad gäller frågor om integritet och säkerhet föreslås det ett antal uppdateringar. Av dessa förtjänar den föreslagna bestämmelsen i 5 kap. 6 b § LEK att nämnas. Av förslaget följer att operatörerna, utan dröjsmål, till PTS ska rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning. PTS föreslås få befogenhet att förelägga operatörerna att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott. Bestämmelsen kommer att leda till ökade tillsynskostnader för PTS och ökade kostnader för operatörerna som åläggs att rapportera om störningar och avbrott. Bedömningen är dock att kostnadsökningarna kommer vara på en rimlig nivå eftersom det endast är störningar och avbrott av *betydande omfattning* som ska rapporteras. Dessutom får det anses ligga i allmänhetens intresse att störningar och avbrott hanteras på ett strukturerat sätt som leder till att dessa händelser över tid minskar i antal och omfattning.

Ett annat förslag till ändring som förtjänar att nämnas är den föreslagna ändringen i 6 kap. 18 § LEK. Enligt förslaget ska i fortsättningen ett krav på samtycke gälla för all lagring och hämtning av information i terminalutrustning. Dock är syftet med ändringen inte att försvåra användningen av så kallade cookies, eller liknande tekniker, som används i ett legitimt syfte utan bestämmelsen är inriktad mot mer integritetskränkande tekniker såsom spionprogram eller andra tillämpningar där information i lönnedom lagras eller hämtas. De kostnader som vissa företag kan få av bestämmelsen bedöms understiga värdet av det skydd som slutanvändarna, inklusive företag, får. Således bedöms bestämmelsen vara samhällsekonomiskt effektiv.

Tillsyn m.m.

I fråga om förslag om tillsyn m.m. som i huvudsak behandlas i 7 kap. LEK bör här den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 10 § särskilt nämnas. Förslaget innebär att tvistlösningsförfarandet utökas till att gälla också tvister mellan operatörer och de som drar nytta av en skyldighet gällande samtrafik eller andra former av tillträde, riktad mot dominerande operatörer. En utvidgad grund för tvistlösningsförfarandet riskerar naturligen att leda till fler tvister. Detta kan således komma att innebära ökade kostnader för såväl PTS som allmänna förvaltningsdomstolar. Vad gäller domstolarna bedöms att måltillströmningen endast kan komma att öka marginellt. Eventuella ökade kostnader kan därmed tas om hand inom Sveriges Domstolars befintliga anslagsramar. Det finns dock anledning att utvärdera kostnadsutvecklingen sedan reformen varit i kraft en tid. Det faktum att fler aktörer kan driva tvister – till exempel programföretag som starkt påverkas av utformningen och tillämpning av en skyldighet men som för närvarande saknar tvisterätt – ger samtidigt en ökad grad av rättssäkerhet och borgar för att regleringen tillämpas på ett effektivt sätt. Detta är positivt från en samhälls-ekonomisk utgångspunkt.

Särskilt om PTS nya uppgifter

Som framgår av redovisningen ovan leder förslagen i promemorian till att PTS ges delvis nya uppgifter vilka kommer leda till ökade (brutto) kostnader för myndigheten. PTS har vid en översiktlig bedömning framfört att det totalt handlar om en ökning av kostnaderna på i storleksordningen 10 miljoner kronor på årsbasis.

Det kan konstateras att de områden inom vilka kostnaderna kan väntas öka ska finansieras via årliga avgifter enligt förordning (2003:767) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet. I föreliggande fall tas avgifterna ut enligt 8 kap. 17 § LEK av

de företag som är anmälda enligt 2 kap. 1§ LEK och bedriver verksamhet enligt lagen.

Enligt 2 § i förordningen kan PTS ta ut årliga avgifter om upp till 120 miljoner kronor årligen av dem som är anmälda enligt LEK och bedriver verksamhet enligt lagen.

Förslagen som följer av promemorian skulle kunna innebära ett behov av att ge PTS möjlighet att ta ut högre avgifter än för närvarande. Regeringen bör i särskilt ordning återkomma om huruvida ett sådant behov föreligger eller om PTS nya uppgifter, till följd av förslagen i promemorian, ryms inom ramen för det möjliga avgiftsuttag som framgår av förordningen om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet.

För det fall PTS sedan väljer att öka sitt avgiftsuttag påverkas följaktligen, i motsvarande omfattning, kostnaderna för de företag som är anmälda till PTS enligt LEK.

16 Författningskommentar

16.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

1 kap. 7 §

I paragrafen finns vissa definitioner av uttryck i lagen. De definitioner som nu ändras har motsvarigheter i artikel 2 i ramdirektivet, artikel 2 i tillträdesdirektivet, artikel 2 i USO-direktivet och artikel 2 i e-dataskyddsdirektivet. Vissa av definitionerna har justerats för att de bättre ska stämma överens med befintliga författningar och svensk författningsskrivning i allmänhet. Ledning vid tolkningen kan i förekommande fall hämtas från de bakomliggande EU-direktiven.

Termen *allmänt kommunikationsnät* har förtydligats så att det anges att nätet ska stödja informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter.

I fråga om *elektroniska kommunikationsnät* har det lagts till att även passiva nätdelar, så som svart fiber, omfattas. Härigenom förtydligas att begreppet omfattar alla delar av nätet som är väsentliga för att överföring av signaler inom eller mellan nät över huvud taget ska kunna ske.

Definitionen av *lokaliseringssuppgift* har ändrats så att den även omfattar uppgifter som behandlas av en elektronisk kommunikationstjänst.

Definitionen av *samtal* har ändrats så, att kravet på realtidskommunikation har tagits bort. Det innebär att fler typer av röstöverföring, till exempel över IP-protokollet, omfattas.

I definitionen av *telefonitjänst* finns det inte längre något krav på att det ska vara tekniskt möjligt att ringa nödsamtal. Det innebär att de typer av tjänster som tidigare föll utanför begreppet enbart på den grunden att det inte gick att ringa nödsamtal, i fortsättningen kommer att utgöra telefonitjänster.

Enligt 5 kap. 7 § ska den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren och tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringssuppgifter. En del av dem som omfattas av den nya definitionen kan ha svårt att förmedla nödsamtal, till exempel om de inte själva disponerar över kommunikationsnäten. Avsikten med regleringen är att det ska ställas högre krav än tidigare på att förmedla nödsamtal. Det är emellertid inte avsikten att det ska vara en absolut skyldighet att medverka till att nödsamtal förmedlas. Hänsyn måste tas till de förutsättningar som olika tekniska lösningarna för telefonitjänster ger. Med stöd av bestämmelsen i 5 kap. 7 § tredje stycket är det möjligt att meddela föreskrifter om undantag från kravet på att förmedla nödsamtal där detta är tekniskt omöjligt.

Ändringen av vad som avses med *tillhörande installationer* innebär att det är tillräckligt för att omfattas av begreppet att en anordning, funktion eller liknande kan stödja en elektronisk kommunikationstjänst eller tillhandahållande av tjänster via ett elektroniskt kommunikationsnät.

3 kap. 11 §

Genom paragrafen, som behandlas i avsnitt 4.4, genomförs artikel 9.3 och 9.4 i ramdirektivet.

Den generella möjligheten enligt *första stycket 2* att förena tillstånd att använda radiosändare med villkor om vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser, har

tagits bort. I stället är utgångspunkten att tillstånd att använda radiosändare ska vara teknik- och tjänsteneutrala.

I det nya *andra stycket* anges under vilka förutsättningar villkor får meddelas om vilka slag av tjänster, nät eller tekniker som tillståndet avser.

Tredje stycket avser de sällsynta fall där ett tillstånd endast avser en angiven elektronisk kommunikationstjänst och tillståndshavaren inte får tillhandahålla någon annan tjänst.

3 kap. 11 b §

Paragrafen, som är ny, har behandlats i avsnitt 4.11.

Enligt *första stycket* får uppgiften att anordna prov och utfärda bevis för amatörradiocertifikat överlåtas till en eller flera fysiska eller juridiska personer som bedöms lämpliga att utföra uppgiften.

Andra stycket stadgar att ett beslut om överlämnande till en fysisk eller juridisk person också kan återkallas om det skulle visa sig att den som har fått i uppgift att anordna prov eller utfärda amatörradiocertifikat inte följer de regler som finns, inklusive föreskrifter på området, eller på något annat sätt visar sig vara olämplig för uppgiften.

3 kap. 17 §

Genom bestämmelsen genomförs artikel 27.3 i USO-direktivet. Paragrafen behandlas i avsnitt 7.10. Ändringen av första meningen innebär att det endast är allmänt tillgängliga telefoni-tjänster som ger möjlighet till internationella samtal som ska kunna hantera alla samtal till det europeiska telefonnummerutrymmet (ETNS) genom slagning av prefixet 3883. Taxan för sådana samtal ska vara jämförbara med de taxor som tillämpas för samtal till och från andra medlemsstater. Det får överlåtas till rättstillämpningen att avgöra vad som ska avses med jämförbara taxor i de fall då företag tillämpar olika taxor beroende på vilken medlemsstat samtalet avser.

4 kap. 3 §

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 6.2, genomförs artikel 5.1 ab i tillträdesdirektivet.

För att kunna säkerställa att den avsedda effekten med en skyldighet enligt första stycket uppnås kan det med stöd av det nya *andra stycket* införas skyldigheter för att se till att en operatörs tjänster fungerar tillsammans med andra operatörers tjänster. Skyldigheterna kan medföra att operatören tvingas anpassa sina system så att tekniska eller andra begränsningar undanröjs, till exempel genom att operatören förpliktas att följa vissa tekniska standarder.

4 kap. 5 §

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 6.3, genomförs artikel 9.1 i tillträdesdirektivet. I *första stycket* har det införts ett förtydligande om att en förpliktelse enligt paragrafen även kan avse att offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer. Därigenom ökas möjligheterna till insyn i den dominerande operatörens förhållanden.

Andra stycket har endast justerats språkligt.

4 kap. 8 §

Paragrafen har behandlats i avsnitt 6.9. Genom ändringarna genomförs artikel 12.1 och 12.3 i tillträdesdirektivet.

I paragrafen finns en exemplifierande uppräkningslista av vad en tillträdesskyldighet kan avse. Ändringarna i *första stycket* innebär att ytterligare exempel förs till denna uppräkningslista.

Ändringen i punkt 1 innebär ett förtydligande av att en förpliktelse även kan avse skyldigheter när det gäller förval och grossisttelefonabonnemang. Bestämmelsen ersätter tidigare 5 kap. 12 §, enligt vilken operatörer som har ett betydande

inflytande på marknaden för tillhandahållande av anslutning till och användning av allmänna telefonnät till fast nätanslutningspunkt alltid skulle ge sina abonnenter tillgång till tjänster som erbjuds av andra som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefoni-tjänster och som operatören bedriver samtrafik med, genom ett prefix förval av operatör för enstaka samtal, och ett förval med möjlighet för abonnenten att välja bort förvalet vid enstaka samtal. Enligt den nya bestämmelsen kan sådana skyldigheter endast åläggas efter en marknadsanalys och i de fall det är motiverat.

Punkt 8 är ny. Det läggs till att en förpliktelse kan avse att operatören ska erbjuda tillträde inte bara till nätet utan även till tillhörande tjänster. Begreppet tillhörande tjänster avses ha samma innebörd som i EU-direktiven. Ledning för tillämpningen kan därför hämtas från definitionen av begreppet i artikel 2 i ramdirektivet. Det innebär att tillhörande tjänster är sådana tjänster som hör till ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via det nätet eller den tjänsten. Det omfattar bland annat nummeromvandling och system med motsvarande funktion, system för villkorad tillgång och elektroniska programguider (EPG), samt andra tjänster, såsom identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster.

Första stycket har härutöver justerats språkligt.

Bestämmelsen i det nya *andra stycket* motsvarar delvis tidigare 4 kap. 10 § 7 enligt vilken nätets funktion och tekniska säkerhet särskilt skulle beaktas vid tillämpningen av 4 kap. 8 §. Enligt den nya bestämmelsen får i stället ett beslut om tillträdesskyldighet förenas med villkor för att säkerställa nätets funktion och tekniska säkerhet. De villkor som avses kan vara av såväl teknisk – till exempel tillämpningen av en särskild standard – som operativ art. Villkoren kan innebära dels att nätinnehavaren ska vidta vissa åtgärder, dels att tillträde endast behöver ske om den berättigade uppfyller vissa krav eller vidtar vissa åtgärder för att säkerställa normal nätdrift.

4 kap. 9 §

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 6.3, genomförs artikel 9.4 i tillträdesdirektivet. Ändringen innebär att ett referenserbjudande ska offentliggöras av den som enligt 4 kap. 8 § har förpliktats att lämna tillträde till nätinфраstruktur i grossistledet via en fast anslutningspunkt. Genom ändringen blir bestämmelsen teknikneutral i fråga om fasta anslutningspunkter, vilket innebär att den även gäller nät där anslutningen till abonnenten består av till exempel fiberoptisk kabel eller koaxialkabel.

4 kap. 10 §

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 6.4, genomförs artikel 12.3 i tillträdesdirektivet. Ändringen innebär att bestämmelsen i *första stycket* 7 har upphävts och en ny delvis motsvarande bestämmelse införts i 4 kap. 8 §. Paragrafen har härutöver justerats språkligt.

4 kap. 12 a §

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 6.7, genomförs artikel 13a i tillträdesdirektivet.

Med stöd av bestämmelserna i *första stycket* kan en operatör som tidigare ålagts en skyldighet om tillträde enligt 4 kap. 8 § förpliktats att genomföra en funktionell separation om beslut om andra skyldigheter inte har räckt till för att uppnå effektiv konkurrens och betydande konkurrensproblem kvarstår på en eller flera tillträdesmarknader.

Den nya bestämmelsen är teknikneutral, vilket innebär att fler verksamheter än sådana som rör det metallbaserade accessnätet kan bli föremål för funktionell separation. Bestämmelsen omfattar till exempel nya fiberbaserade accessnät. Ett beslut kan således träffa varje operatör som är vertikalt integrerad och som ålagts en tillträdesskyldighet. Liksom tidigare gäller att ett sådant beslut bara får fattas om det finns synnerliga skäl och att beslutet

särskilt ska syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn. Angående innebörden av dessa krav hänvisas till förarbetena till bestämmelsen (prop. 2007/08:73 s. 22ff och 37f).

Ett beslut om en tillträdesskyldighet enligt 4 kap. 4 § avser alltid verksamhet i grossistledet. De tillträdesprodukter som är relevanta för avskiljande är de som hänför sig till den relevanta marknad som avgränsats. Det är inte bara verksamheter som avser förvaltning, drift och tillhandahållande av nät och tillhörande installationer som kan omfattas av ett beslut om funktionell separation. Även ytterligare verksamheter som har anknytning till sådana verksamheter omfattas av bestämmelsen. Bestämmelsen har vidare utformats på sådant sätt att den funktionella separationen inte nödvändigtvis behöver avse alla verksamheter som har anknytning till skyldighetsbeslutet. Ett beslut om funktionell separation ska alltså inte omfatta fler verksamheter än vad som är nödvändigt för att uppfylla syftet med separationen.

För att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet anges i den nya bestämmelsen att den funktionella separationen ska ske på sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet. Närmare villkor om vilka organisatoriska åtgärder som ska vidtas kan meddelas med stöd av 4 kap. 12 b §.

Den särskilda bestämmelsen i *andra stycket* om funktionell separation när det gäller operatörer som ålagts skyldigheter avseende så kallat bitströmstillträde, har upphävts. Beslut om funktionell separation avseende sådana verksamheter kan i fortsättningen vid behov fattas med stöd av första stycket.

4 kap. 12 d §

Genom paragrafen, som är ny och som behandlas i avsnitt 6.8, genomförs artikel 13b i tillträdesdirektivet.

Bestämmelsen innebär att en vertikalt integrerad operatör som frivilligt genomför en funktionell separation ska underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt samt om eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen. En funktionell

separation kan ha stor påverkan på marknadens funktion och underrättelseskyldigheten möjliggör för tillsynsmyndigheten att bedöma effekten av transaktionen. En sådan underrättelse ger därför normalt tillsynsmyndigheten anledning att i enlighet med 8 kap. 6 § göra en samordnad analys av accessnätets olika marknader. Vid behov kan sedan myndigheten enligt samma lagrum införa, bibehålla, ändra eller återkalla beslut om särskilda skyldigheter. Ett sådant beslut kan riktas även mot den separerade enheten under förutsättning att den organiserats så att den utgör en juridisk person.

4 kap. 13 a §

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 6.6, genomförs artikel 12.3 i ramdirektivet.

Innebörden av bestämmelsen är att ett åläggande av gemensamt utnyttjande av ledningar för elektronisk kommunikation kan avse ledningar inuti byggnader eller fram till det första förgreningsstället om detta är beläget utanför byggnaden. Beslutet kan avse samtliga kablar som kan användas för elektronisk kommunikation. Även elkablar omfattas i den mån de anses utgöra del av allmänna kommunikationsnät (se vidare prop. 2002/03:110 s 190f).

En förutsättning för att samlokalisering ska kunna komma i fråga är att en parallell anläggning av ytterligare nät skulle vara olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Frågan om lönsamhet bör bedömas mot bakgrund av den tid som nätet kan förväntas komma att användas. Rekvisitet fysiskt ogenomförbar bör inte anses uppfyllt förrän möjligheterna till en frivillig överenskommelse med nätägaren är uttömda.

Ersättningen för utnyttjandet ska vara marknadsmässig. I fråga om vad som utgör marknadsmässig ersättning hänvisas till förarbetena till lagen (prop. 2002/03:110 s 382).

Ett beslut om samlokalisering utgör inte en självständig grund för att få till stånd en upplåtelse genom tvång. För detta krävs särskilda beslut om ledningsrätt eller expropriation. Den

som har förpliktats att lämna tillträde måste därför ingå ett upplåtelseavtal med den berättigade operatören. Om den förpliktade skulle underlåta att göra detta på de villkor som angetts i beslutet får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för beslutets efterlevnad.

4 kap. 14 §

Paragrafens *första stycke* har följdändrats med anledning av de nya möjligheter till gemensamt utnyttjande av ledningar för elektronisk kommunikation som finns i 4 kap. 13 a §. Dessutom har *andra stycket* justerats språkligt.

5 kap. 1 §

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 7.3.2, genomförs artikel 4.1, 4.3 och 6 i USO-direktivet.

Ändringarna i *första stycket 1* innebär att det numera är tillgång till ett allmänt kommunikationsnät som är en samhällsomfattande tjänst och inte som tidigare tillgång till ett telefonnät. De krav som nätet ska uppfylla anges som tidigare i 5 kap. 2 § andra stycket.

I *första stycket 2* tydliggörs att det är fråga om tillgång till telefonitjänster genom det nät som ska finnas tillgängligt enligt första punkten.

Ändringen i *första stycket 5* innebär att bestämmelsen har gjorts teknikneutral. Förutom telefonautomater, kan även andra ställen för allmän tillgång till taltelefoni ingå i de samhällsomfattande tjänsterna. Däremot omfattas inte andra typer av telefoni, såsom texttelefoni, av bestämmelsen.

I övrigt har paragrafen endast justerats språkligt.

5 kap. 2 §

Paragrafens *andra stycke* har anpassats till artikel 4.2 i USO-direktivet. Ändringen följer av att det numera är anslutning till

ett allmänt kommunikationsnät, och inte ett telefonnät, som är den samhällsomfattande tjänsten. I övrigt har paragrafen endast justerats språkligt.

5 kap. 3 a §

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 7.4, genomförs artikel 8.3 i USO-direktivet. Underrättelseskyldigheten gör det möjligt för tillsynsmyndigheten att tidigt bedöma effekten av den avsedda transaktionen på den samhällsomfattande tjänsten.

5 kap. 4 §

Ändringarna i *första stycket 1 och 2* följer av att det numera är tillgång till ett allmänt kommunikationsnät som är en samhällsomfattande tjänst.

Bestämmelsen i *första stycket 4* är ny. Genom bestämmelsen genomförs artikel 10.2 i USO-direktivet samt punkt a i bilaga 1 till direktivet. Bestämmelsen innebär att det införs ett krav på att tillhandahålla specificerade teleräkningar för användning av allmänna kommunikationsnät via en fast anslutningspunkt. När det gäller krav i övrigt på att tillhandahålla en specificerad telefonräkning för användandet av telefonitjänster gäller bestämmelsen i 5 kap. 7 § första stycket 4.

Bestämmelserna i *första stycket 5 och 6* genomför artikel 10.2 i USO-direktivet och punkt f och g i bilaga 1 till direktivet.

5 kap. 6 a §

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 8.2, genomförs artiklarna 13a.1 och 13a.2 i ramdirektivet.

Första stycket har moderniserats och språkbruket ändrats för att undvika misstolkningar. Detta har skett genom användningen av det numera etablerade begreppet driftsäkerhet. Genom detta förtydligas att bestämmelsen rör förmågan att upprätthålla

driften av tjänsten, till exempel genom att samtal inte bryts, men inte kvalitativa aspekter såsom exempelvis ljudkvalitet. Såväl organisatoriska som tekniska åtgärder ska vidtas, det vill säga såväl teknik som organisation ska vara anpassad för att uppfylla krav på driftsäkerhet.

Uttrycket driftsäkerhet motsvarar begreppen integritet och säkerhet i ramdirektivet. Någon skillnad i sak är inte avsedd. Uttrycket tar närmast sikte på nät- och systemintegritet, med vilket avses förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i ett nät eller system. Driftsäkerhet ska främst förstås som upprätthållande av funktion och tillgänglighet, men även uthållighet vid extraordinära händelser i fredstid. Kravet på tillgänglighet ska därmed förstås omfatta inte enbart extraordinära händelser i fredstid utan även normala driftsförhållanden. Eftersom tillgänglighet samtidigt anses omfattas av uttrycket ”teknisk säkerhet” – som föreslås utgå ur lagtexten – innebär det sistnämnda inte någon förändring i sak.

I den nya andra meningen anges att syftet med de tekniska och organisatoriska åtgärder som tillhandahållare är skyldiga att vidta ska vara att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott. En proportionalitetsbedömning måste alltså göras i varje enskilt fall av vilka åtgärder som är nödvändiga.

Genom att det anges att tillgänglig teknik ska beaktas, avses att tydliggöra att framsteg i den tekniska utvecklingen ska avspeglas i de säkerhetsåtgärder som vidtas. Teknisk utveckling kan dels medföra att behovet av säkerhetsåtgärder förändras, dels innebära nya möjligheter att vidta effektiva säkerhetsåtgärder. Genom att det anges att vidtagna åtgärder ska vara anpassade till risken för störningar och avbrott, framgår att åtgärdernas främst ska syfta till att förhindra eller minimera att incidenter som drabbar elektroniska kommunikationsnät och tjänster påverkar allmänhetens tillgång till fungerande elektroniska kommunikationer.

Tredje meningen har endast justerats språkligt.

5 kap. 6 b §

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 8.2, genomförs artikel 13a.3 i ramdirektivet.

Meddelande till tillsynsmyndigheten enligt *första stycket* ska lämnas vid störningar eller avbrott av betydande omfattning. Det är alltså inte meningen att operatörerna ska meddela tillsynsmyndigheten om alla de dagliga störningar och avbrott som normalt uppstår och som endast påverkar ett fåtal abonnenter och där orsaken till exempel är strömavbrott eller att abonnentledningarna skadats i samband med grävarbeten.

När störningar eller avbrott av betydande omfattning inträffar ska däremot tillsynsmyndigheten meddelas utan dröjsmål. Detta betyder att den berörda operatören som regel ska lämna meddelande så snart de uppgifter som ska lämnas finns tillgängliga. Samtidigt är det inte rimligt att operatören för att fullgöra sin meddelandeskyldighet tvingas prioritera ned arbetet med att avhjälpa inträffade störningar och avbrott samt att lämna information om händelsen till allmänheten eller berörda abonnenter. Tillsynsmyndigheten bör därför meddelas så snart detta kan ske utan att störa sådant prioriterat arbete. Internt utredningsarbete kan ofta fordras för att tillhandahållaren ska kunna sammanställa samtliga uppgifter som ska lämnas till tillsynsmyndigheten. I sådana fall torde det vara lämpligt att tillsynsmyndigheten dels meddelas i direkt anslutning till inträffade störningar och avbrott om det som då är känt, dels erhåller fullständig information om händelsen vid ett senare tillfälle, när samtliga uppgifter har kunnat sammanställas.

Ett sådant meddelande som avses i bestämmelsen bör innehålla de uppgifter som typiskt sett har betydelse för myndighetens bedömning av om bestämmelser rörande driftsäkerhet i LEK efterlevs. Meddelanden om störning eller avbrott bör därmed normalt innehålla en beskrivning av vad som har skett, omfattningen och konsekvenserna av störningen eller avbrottet, vilka åtgärder som vidtagits för att minska konsekvenserna av

störningen/avbrottet samt vilka åtgärder som vidtagits för att i framtiden förhindra liknande störningar eller avbrott. Uppgifterna ska utgöra såväl en information om vad som inträffat samt en grund för myndighetens bedömning av om det finns anledning att vidta tillsynsåtgärder till följd av den inträffade händelsen.

Ett sådant föreläggande som avses i *andra stycket* torde endast bli nödvändigt att besluta i de sällsynta fall då myndigheten har anledning att tro att frivilliga åtgärder för att lämna snabb och adekvat information till allmänheten inte är tillräckliga.

Med stöd av bemyndigandet i *tredje stycket* kan föreskrifter meddelas om hur skyldigheterna i första stycket ska fullgöras och även om undantag från skyldigheterna.

5 kap. 6 c §

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 7.6.5, genomförs artikel 22.3 i USO-direktivet.

Paragrafen syftar till att säkerställa tjänsternas kvalitet. Det ska i första hand överlåtas till marknaden att ge slutanvändarna den kvalitet på tjänster som de kräver. Men om företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät vidtar åtgärder för att styra trafiken i nätet, såsom trafikstyrning, prioritering eller filtrering av vissa typer av kommunikation och åtgärderna motive-ras av andra skäl än säkerhet och den tekniska förvaltningen av nätet, kan det uppstå ett behov av att skydda användarnas valfrihet och konkurrensen på marknaden. I en sådan situation kan föreskrifter meddelas om krav på vilken lägsta tjänstekvalitet som är acceptabel. Föreskrifterna kan till exempel syfta till att säkerställa användarnas möjligheter att använda elektroniska kommunikationstjänster, och andra tjänster som är beroende av ett allmänt kommunikationsnät, med tillräckligt god kvalitet och förhindrar tillhandahållaren av det allmänna kommunikationsnätet att diskriminera slutanvändarnas tillträde till vissa applikationer eller tjänster. Däremot ger inte bestämmelsen slutanvän-

dare en vidare rätt till tillgång till nät än vad som följer av exempelvis vald bandbredd eller avtalad tariffmodell.

5 kap. 6 d §

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 7.7.1, genomförs artikel 23a.1 i USO-direktivet.

I *första stycket* föreskrivs en allmän skyldighet för den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att tillhandahålla tjänsterna på ett sätt som är anpassat till de behov som personer med funktionsnedsättning har. Det kan exempelvis ske genom att avtal, räkningar eller kundtjänstfunktioner finns att tillgå som inkluderar personer med funktionsnedsättning. Vidare kan det underlätta för personer med funktionsnedsättning om tydlig information finnas att tillgå om allmänt förekommande hjälpmedel går att använda tillsammans med den elektroniska kommunikationstjänsten.

Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras.

5 kap. 7 §

Genom ändringarna i första stycket, som behandlas i avsnitt 7.8, 7.9 och 6.11, genomförs artikel 25.3, 26 och 28.1 i USO-direktivet.

Definitionen av telefonitjänst i 1 kap. 7 § har ändrats så att det inte längre krävs att nödsamtal ska kunna förmedlas för att det ska kunna vara fråga om en telefonitjänst. Detta innebär att fler tjänster än tidigare kommer att omfattas av paragrafens bestämmelser. När det gäller kravet på att tillhandahålla nödsamtal hänvisas till författningskommentaren till 1 kap. 7 §.

Andra punkten har ändrats för att markera att huvudregeln är att lokaliseringssuppgifter ska tillhandahållas den som mottar nödsamtal.

En del av dem som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster kan ha svårt att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter till exempel om de inte själva disponerar över kommunikationsnäten. Avsikten med regleringen är att det ska ställas högre krav än tidigare på att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter. Det är emellertid inte avsikten att det ska vara en absolut skyldighet att medverka till att fullständiga lokaliseringssuppgifter tillhandahålls. Hänsyn måste tas till de förutsättningar som olika tekniska lösningar för telefonitjänster ger. Med stöd av bestämmelsen i tredje stycket är det möjligt att meddela föreskrifter om hur skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras och om vilka krav som kan ställas på den information som företagen ska lämna till den som tar emot nödsamtal. Möjligheten att meddela föreskrifter bör dock tillämpas så att operatörerna och alarmeringstjänsten, så långt som möjligt, gemensamt kan utarbeta formerna för hur det faktiska tillhandahållandet av lokaliseringssuppgifter ska gå till och hur befintliga strukturer kan användas.

Fjärde punkten har ändrats som en följd av att begreppet allmänt telefonnät har utmönstrats ur lagen.

Ändringarna i *femte punkten* innebär att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster i princip inte får begränsa vilka nummer som slutanvändare har tillgång till. Detta innebär att slutanvändarna ska ha tillgång till nummer inom andra medlemsstaters nationella nummerplaner, men också till nummer från ETNS och den allmänna internationella frisantals-tjänsten (UIFN) samt till nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse.

Bestämmelsen i *sjätte punkten* har upphävts och ersatts av nya bestämmelser i 5 kap. 6 d §.

5 kap. 9 §

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 7.13, genomförs artikel 30.1 och 30.4 i USO-direktivet.

Ändringarna i *första stycket* innebär att rätten till nummerportabilitet numera knyts till telefonnummer från den nationella

telefoninummerplanen. Bestämmelsen omfattar således även fall där en elektronisk kommunikationstjänst utnyttjar nummer från den nationella telefoninummerplanen utan att det är fråga om en telefonitjänst.

Andra stycket är nytt. Nummerportering ska ske snarast möjligt. Vid förseningar kan skadeståndsskyldighet uppstå, se 7 kap. 13 b §.

Fjärde stycket motsvarar med viss språklig justering det nuvarande tredje stycket.

5 kap. 15 §

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 7.6.2, genomförs artikel 20.1 i USO-direktivet.

Tillämpningsområdet för bestämmelsen i *första stycket* har utvidgats så att även den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät omfattas. Det har dessutom införts ett allmänt kvalitetskrav på den uppräknade informationen genom att det anges den ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig.

Ändringarna i och de nya punkterna i punktuppställningen följer artikel 20.1 i USO-direktivet. Vissa språkliga och redaktionella ändringar har gjorts i förhållande till direktivtexten. Någon skillnad i sak är inte avsedd.

5 kap. 15 a §

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 7.13, genomförs artikel 30.5 i USO-direktivet.

Av *första stycket* följer att avtal inte får ha en inledande bindningstid på mer än 24 månader. Om en längre bindningstid tillämpas ger det anledning för tillsynsmyndigheten att ingripa. Däremot har bestämmelsen inte någon civilrättslig innebörd.

Enligt *andra stycket* gäller att en slutanvändare alltid ska ha möjlighet att träffa avtal med en längsta giltighetstid på högst 12 månader.

5 kap. 16 §

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 7.6.2, genomförs artikel 20.2 i USO-direktivet.

Ändringen i *första stycket* innebär att tillämpningsområdet har utvidgats till att omfatta alla som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Stycket här härunder justerats språkligt.

Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om utformningen av den underrättelse som ska lämnas till abonnenten när leverantören vill ändra i avtalet.

5 kap. 17 §

Genom ändringarna i *första stycket*, som behandlas i avsnitt 7.6.3, genomförs artikel 21.1 i USO-direktivet. Bestämmelsens tillämpningsområde har utvidgats till att omfatta alla som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Härunder har bestämmelsen justerats språkligt.

5 kap. 17 a §

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 7.6.3, genomförs artikel 21.3 i USO-direktivet.

Uppräkningen i *första stycket* motsvarar med vissa språkliga och redaktionella ändringar den punktuppställning som finns i direktivet. Någon ändring i sak är inte avsedd. Ett beslut att förplikta någon att tillhandahålla information bör innehålla grundläggande riktlinjer för hur informationen ska vara utformad samt hur den ska tillhandahållas. För beslut enligt bestämmelsen gäller proportionalitetsbestämmelsen i 1 kap. 2 §. Det innebär att en förpliktelse normalt inte bör åläggas om till exempel självreglering bedöms tillräcklig.

I *andra stycket* anges att en förpliktelse enligt första stycket vid behov kan innebära att information om taxor för vissa typer av tjänster ska lämnas innan samtal kopplas. Med uttrycket särskild prissättning avses exempelvis fall där priset kan anses påtagligt överstiga vad en abonnent har anledning att räkna med.

5 kap. 18 §

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 7.6.3, genomförs artikel 22.1 i USO-direktivet.

Bestämmelsens tillämpningsområde har utvidgats till att omfatta alla som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. En förpliktelse kan även avse vilka åtgärder som operatören vidtagit för att ge slutanvändare med funktionsnedsättning tillträde till tjänster.

6 kap. 1 §

Med *integritetsincident* menas detsamma som personuppgiftsbrott i artikel 2 i e-dataskyddsdirektivet. Definitionen är utformad så, att den omfattar inte bara avsiktliga säkerhetsintrång utan varje händelse, oavsett orsak, som leder till intrång. I många fall utgör de uppgifter som avses personuppgifter. Så är dock inte alltid fallet. Definitionen omfattar samtliga uppgifter som behandlas. Med att uppgifter behandlas avses varje åtgärd som vidtas med en uppgift, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, till exempel insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring, se bestämmelsen i andra stycket jämfört med 3 § personuppgiftslagen (1998:204).

6 kap. 3 §

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 8.3, genomförs artikel 4.1a i e-dataskyddsdirektivet.

I första meningen har det klargjorts att bestämmelsen omfattar såväl tekniska som organisatoriska åtgärder. Med tekniska åtgärder avses bland annat att skydda uppgifter som behandlas mot oavsiktlig eller olaglig förstörelse, förlust eller ändring. Med organisatoriska åtgärder avses bland annat att endast behörig personal har tillgång till uppgifter och att införa säkerhetspolicyer för behandling av uppgifter.

Det har vidare klargjorts att det bara är uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av en elektronisk kommunikationstjänst som omfattas av bestämmelsen.

Bestämmelsen i andra meningen har moderniserats genom införandet av termen integritetsincident. En definition av termen finns i 6 kap. 1 §.

6 kap. 4 a §

Genom bestämmelsen, som är ny och har behandlats i avsnitt 8.3, genomförs artikel 4.3 i e-dataskyddsdirektivet.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att tjänsteleverantörer är skyldiga att rapportera integritetsincidenter till PTS och abonnenter eller användare. Skyldigheten att meddela PTS gäller oavsett om säkerhetsåtgärder vidtagits enligt 6 kap. 3 § eller inte och oavsett om någon har påverkats menligt av incidenten. Kravet på underrättelse till abonnenter eller användare ska ske om det kan antas att incidenten i större grad kan påverka den abonnent eller användare som berörs. I de flesta fall torde abonnenten och användaren vara samma individ, men så är inte alltid fallet. Den skyddsvärde kan exempelvis vara den som tillfälligt använder en tjänst utan att vara abonnent.

Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* kan föreskrifter meddelas som motsvarar de omfattande och detaljerade kraven i

direktivet om på vilket sätt underrättelse ska ske och när underrättelse inte behöver ske.

6 kap. 4 b §

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 8.3, genomförs delvis artikel 4.4 i e-dataskyddsdirektivet.

I *första stycket* införs en skyldighet att löpande föra förteckningar över integritetsincidenter. Med stöd av 7 kap. 3 § har tillsynsmyndigheten rätt att få del av dessa förteckningar för att kunna bedöma om de krav som anges i 6 kap. 3 § är uppfylla.

6 kap. 18 §

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 8.4, genomförs artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet.

Bestämmelsen är inte längre begränsad till elektroniska kommunikationsnät, utan avser all lagring eller tillgång till information i terminalutrustning. Det innebär bland annat att lagring eller hämtning som sker med hjälp av ett USB-minne omfattas av bestämmelsen.

Begreppet information har bytts ut mot uppgifter för att bättre överensstämja med övriga bestämmelser i lagen. Ingen ändring i sak är avsedd.

Det anges inte längre att information om ändamålet med behandlingen ska lämnas av den personuppgiftsansvarige. De uppgifter som omfattas utgör inte enbart personuppgifter. Därmed finns det heller inte alltid någon personuppgiftsansvarig. Såsom bestämmelsen utformats är det själva handlingen att lagra eller hämta information som omfattas. Det är således den person som ansvarar för denna handling som måste se till att kraven tillgodoses. Med ansvarig avses här den person som bestämmer medlen och ändamålet för lagringen eller hämtningen och inte nödvändigtvis den person som utför den. I många fall, då det rör sig om behandling om personuppgifter, men inte alla är denna person liktydig med den personuppgiftsansvarige.

Abonnetten eller användaren ska inte längre bara ges tillfälle att hindra lagring eller åtkomst, utan måste lämna sitt samtycke till åtgärden. I enlighet med 6 kap. 1 § andra stycket jämfört med 3 § personuppgiftslagen (1998:204) uppfylls kravet på samtycke genom varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken den abonnenten eller användaren registrerade, efter att ha fått information, godtar behandlingen av uppgifterna.

I fråga om så kallade cookies framfördes i förarbetena till bestämmelsen att inställningen i en webbläsare är tillräckligt för att uppfylla kravet om att användaren ska ges tillfälle att hindra behandlingen (se prop. 2002/03:110 s. 396). Även i fortsättningen ska i normalfallet en på förhand gjord inställning i ett webbläsarprogram om att användaren accepterar cookies anses utgöra ett samtycke enligt paragrafen.

Bestämmelsen innehåller även krav på att användaren ska ges tillgång till information. En inställning i webbläsaren kan därför bara anses utgöra samtycke om det också finns klar och tydlig information tillgänglig på den aktuella webbplatsen om vilka cookies eller liknande tekniker som används, vilka uppgifter som behandlas och vad syftet med denna behandling är.

7 kap. 3 §

Genom den nya bestämmelsen i *första stycket* 5, som är ny och behandlas i avsnitt 9.1, genomförs artikel 10.1, 10.4 och 11.1 a i auktorisationsdirektivet. Tillsynsmyndigheten ges rätt att inom ramen för sin tillsyn kräva in uppgifter som behövs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser. Dessutom har *tredje stycket* ändrats språkligt.

7 kap. 3 a §

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 14, genomförs artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobila

kommunikationsnät i gemenskapen, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 544/2009.

Paragrafen har ändrats så, att tillsynsmyndigheten kan vidta tillsynsåtgärder inom hela det område som omfattas av roamingförordningen. Det innebär att roamingförordningens samtliga regler om prisnivåer, informationsplikt och tekniska egenskaper vid tillhandahållande av roamingtjänster för sms-meddelanden och datatjänster blir sanktionerade.

Paragrafen har härutöver ändrats redaktionellt.

7 kap. 4 §

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 9.2, genomförs artikel 10.2 i auktorisationsdirektivet.

Ändringen innebär att den tidigare huvudregeln om att skäligen tid för att lämna synpunkter på en underrättelse ska vara minst en månad har tagits bort. Vad som är skäligen tid får avgöras efter omständigheterna i det särskilda fallet.

Paragrafen har dessutom justerats språkligt.

7 kap. 5 §

Genom paragrafen, som behandlas i avsnitt 9.2, genomförs artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet.

Ändringen i *första stycket* innebär att det uttryckligen anges att ett föreläggande får innebära att rättelse ska ske omedelbart eller inom en skäligen tid. Det ligger i sakens natur att ett föreläggande om rättelse inom skäligen tid bör komma i fråga i första hand. Vad som är skäligen tid får avgöras efter omständigheterna i det särskilda fallet. Ett föreläggande om omedelbar rättelse bör alltså framför allt användas i allvarliga fall eller vid upprepade överträdelse av liknande slag.

Paragrafen har härutöver justerats språkligt.

7 kap. 8 §

Genom paragrafen, som behandlas i avsnitt 9.2, genomförs artikel 10.6 i auktorisationsdirektivet.

Ändringen i *första stycket* innebär att tillsynsmyndigheten kan vidta interimistiska tillsynsåtgärder även för att skydda andra användare av radiofrekvenser än dem som är leverantörer eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, till exempel för att skydda människors liv eller hälsa. Dessutom har en språklig justering gjorts.

Genom det nya *andra stycket* införs tidsgränser för hur länge interimistiska åtgärder får gälla. I vilka fall en förlängning av tidsfristen bör komma i fråga får avgöras av tillsynsmyndigheten efter en bedömning av omständigheterna i varje enskilt fall.

7 kap. 9 a §

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 7.12, genomförs artikel 28.2 i USO-direktivet.

Ett beslut om blockering av ett nummer eller en tjänst förutsätter att Konsumentombudsmannen avser att ingripa mot marknadsföringen med stöd av bestämmelserna i marknadsföringslagen (2008:486). Beslut om blockering är en ingripande åtgärd som i praktiken innebär att tjänster inte längre kan tillhandahållas. Det följer av proportionalitetsregeln i 1 kap. 2 § att det alltid måste göras en noggrann bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet innan en sådan åtgärd vidtas och vid utformningen av åtgärden.

Konsumentombudsmannens beslut innebär att alla företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster blir skyldiga att medverka till att blockera tillträdet till ett nummer eller en viss tjänst. Beroende på utformningen kan en mycket vid krets av aktörer vara mottagare av beslutet. För att en effektiv tillsyn ska kunna utövas kan därför kungörelsedelgivning aktualiseras om förutsättningarna för detta är uppfyllda.

Beslutet gäller enligt 8 kap. 22 § tills vidare, om inte annat har bestämts. Beslutet ska enligt 8 kap. 15 § omprövas så snart det finns anledning till det. Det ska upphävas när den marknadsföring som föranledde åtgärden har upphört, om Konsumentombudsmannen inte har framgång med sin talan i Marknadsdomstolen eller beslutar sig för att inte vidta några åtgärder mot marknadsföringen eller om det i övrigt finns skäl till det.

Tillsyn utövas av den myndighet som regeringen har utsett enligt 1 kap. 3 §. Konsumentombudsmannens beslut enligt denna paragraf överklagas enligt 8 kap. 19 §.

7 kap. 10 §

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 9.4, genomförs artikel 20.1 i ramdirektivet.

Ändringen innebär att tillsynsmyndigheten blir behörig att även pröva tvister mellan den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och den som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde, till exempel programföretag.

7 kap. 13 §

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 9.4, genomförs artikel 21 i ramdirektivet.

I det nya *andra stycket* har det införts en skyldighet för tillsynsmyndigheten att vid behov rådfråga organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) i syfte att lösa en gränsöverskridande tvist på ett konsekvent sätt. Vid behov kan tillsynsmyndigheten begära att Berec antar ett yttrande om vilken åtgärd som i enlighet med ramdirektivet och särdirektiven ska vidtas för att lösa tvisten.

Enligt det nya *tredje stycket* ska tillsynsmyndigheten som huvudregel invänta Berecs yttrande innan ärendet avgörs. I brådskande fall får tillsynsmyndigheten fatta beslut innan yttrandet

inkommit. Det förhållandet att yttrandet kan dröja så länge att myndigheten inte kan hålla den tidsfrist för beslutsfattandet som anges i 7 kap. 10 § andra stycket kan dock inte ensamt göra ärendet så brådskande att yttrandet inte ska inväntas. Detta förhållande bör i stället anses utgöra en sådan särskild omständighet som gör att tidsfristen inte måste hållas.

7 kap. 13 b §

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 7.13, genomförs delvis artikel 30.4 i USO-direktivet.

Skadeståndsansvaret omfattar såväl aktivt handlande som passivitet som orsakar skada. Det ställs alltså ett skadestånds-sanktionerat krav på företagen att vara aktiva för att verkställa så kallad nummerportering och dess efterföljande aktivering samt följa de tidsfrister som ges i föreskrifter om nummerportabilitet.

I *första stycket* finns en bestämmelse om skadeståndsansvar genom dröjsmål med nummerportering. Förseningen kan bero på förhållanden som hänför sig till såväl den överlämnande operatören som till den mottagande operatören. Bestämmelsen har utformats så, att en talan kan riktas mot den av dessa operatören som förseningen hänför sig till.

Skadeståndsansvaret är utformat som ett kontrollansvar. För att en operatör ska gå fri från ansvar krävs att de förutsättningar som anges i bestämmelsen är uppfyllda. Vid utformningen av bestämmelsen har ledning hämtats från köplagstiftningen.

Bestämmelsen i *andra stycket* avser missbruk vid nummerportering. Med missbruk avses i första hand nummerportering som sker utan att abonnenten har lämnat sitt samtycke. Här gäller inte något kontrollansvar. I stället ansvarar operatören för all skada som denne orsakar en abonnent.

Den föreslagna regleringen innebär att ersättning kan lämnas för ren förmögenhetsskada. När det gäller vilka skador som är ersättningsgilla får ledning hämtas ur skadeståndsrättsliga principer.

Även i övrigt gäller skadeståndslagens (1972:207) och skadeståndsrättens allmänna principer enligt rättspraxis och doktrin. Det innebär bland annat att det ställs krav på adekvat kausalitet mellan en handling eller underlåtenhet och en uppkommen skada. Hur dessa principer ska tillämpas på skador i nu aktuella fall får, som på andra områden inom skadeståndsrätten, bli en uppgift för rättstillämpningen att avgöra.

I likhet med nuvarande reglering i 7 kap. 13 a § bör ett mål om skadestånd på grund av skada som uppkommer vid nummerportering utgöra ett rent dispositivt tvistemål. I fråga om de processrättsliga frågor som kan uppkomma hänvisas till förarbetena till 7 kap. 13 a § (prop. 2006/07:119 s. 45f).

8 kap. 1 §

I paragrafen anges vilken information, utöver den som tillsynsmyndigheten kan kräva in enligt 7 kap. 3 §, som en myndighet har rätt att få tillgång till från den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen. Ändringarna behandlas i avsnitt 9.1.

Genom bestämmelserna i *första stycket* 6 och 7, som är nya, genomförs artikel 11.1 första stycket g och h i auktorisationsdirektivet och delvis artikel 5.1 i ramdirektivet. Ändringarna innebär att en myndighet även får kräva in de uppgifter som behövs för att skydda en effektiv användning och säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser, eller som behövs för utvärdering av sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter.

Genom det nya *andra stycket* som genomförs delvis artikel 5.1 i ramdirektivet. En förutsättning för att uppgiftslämnande ska kunna komma i fråga är att operatören har betydande inflytande på en viss marknad. Uppgiftsskyldigheten utgör ett i säkerställandet av att tillsynsmyndigheten ska kunna fullgöra sina regleringsmyndigheter effektivt.

Tredje stycket motsvarar tidigare andra stycket. Ändringarna innebär att punkt 2 tagits bort från och punkt 6 och 7 lagts till i

uppräknningen av vilka uppgifter som inte får begäras in före ett marknadstillträde eller som ett villkor för detta. Genom ändringarna genomförs artikel 11.1 andra stycket i auktorisationsdirektivet.

8 kap. 2 §

Genom ändringen genomförs artikel 7.2 i ramdirektivet. Ändringen innebär att en myndighet på motiverad begäran också ska lämna information till Berec.

8 kap. 8 §

Genom ändringen genomförs delvis artikel 12.3 i ramdirektivet. Ändringen innebär att samrådsförfarandet ska tillämpas i ärenden enligt den nya 4 kap. 13 a § om gemensamt utnyttjande av ledningar för elektronisk kommunikation.

8 kap. 10 §

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 5.3.1, genomförs delvis artikel 6 i ramdirektivet. Bestämmelsen innebär att om tillståndsmyndigheten avser att förena ett tillstånd att använda radiosändare med villkor inte är teknik- eller tjänsteneutrala, så ska berörda parter få tillfälle att yttra sig över ett förslag till beslut.

8 kap. 11 §

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 5.3.2, genomförs delvis artikel 7.3 i ramdirektivet. Ändringen innebär att förslag till beslut om fastställande av relevanta marknader, om identifiering av företag med betydande inflytande på en sådan marknad samt om fastställande av särskilda skyldigheter för företag på en sådan marknad även ska överlämnas till organet för europeiska

regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation efter det samråd som skett enligt 8 kap. 10 §.

8 kap. 11 a §

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 5.3.4, genomförs artikel 16.6 och 16.7 i ramdirektivet.

I bestämmelsen i *första stycket* fastställs att de marknadsanalyser ska genomföras minst vart tredje år, om inte Europeiska kommissionen har godkänt att marknadsanalysen genomförs senare.

Enligt *andra stycket* gäller att en marknad som förs in i Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta marknader, ska analyseras inom två år.

Av *tredje stycket* framgår att om tidsramen i första eller andra stycket inte kan hållas så ska bistånd begäras från Berec med slutförandet av analysen.

8 kap. 12 §

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 5.3.2, genomförs artikel 7.3 (delvis) och 7.6 i ramdirektivet.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att de myndigheter som anges i 11 § alltid har högst en månad på sig att anmäla invändningar mot ett förslag till beslut.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att det införs en tidsfrist på sex månader för att genomföra ett nytt samråd enligt 10 § om Europeiska kommissionen meddelat att den inte kan godkänna ett förslag till åtgärd.

8 kap. 12 a §

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 5.3.3, genomförs artikel 7a.2, 7a.4 och 7a.7 i ramdirektivet samt artikel 5.2 i tillträdesdirektivet.

Paragrafen innebär att det införs nya bestämmelser när samråd enligt 11 § avser förslag till beslut om särskilda skyldigheter på en fastställd marknad. Om Europeiska kommissionen framför invändningar mot förslaget till beslut, ska beslutsfattandet senareläggas med minst tre månader och högst fyra månader. Dessutom ska ett samarbete inledas med kommissionen och med Berec. Resulterar samarbetet i att förslaget till beslut behålls eller ändras har kommissionen en månad på sig att besluta en rekommendation om att ändra eller dra tillbaka den föreslagna åtgärden samt lägga fram egna motiverade förslag till åtgärd, eller att besluta att återkalla sina förbehåll. Inom en månad från kommissionens beslut ska förslaget till beslut fastställas. Ändras förslaget får tidsfristen förlängas så att ett nytt samråd kan hållas.

8 kap. 13 §

Genom ändringen genomförs artikel 7.9 i ramdirektivet. Ändringen innebär att en underrättelse också måste lämnas till Berec.

8 kap. 14 a §

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 6.7, genomförs artikel 13a.4 i tillträdesdirektivet.

En sådan analys som avses i det nya *andra stycket* ska avse alla marknader som har anknytning till den marknad som omfattas av beslutet om funktionell separation. Analysen kan utmyнна i att skyldigheter som har beslutats ändras eller upphävs eller att nya skyldigheter beslutas. Detta följer av 8 kap. 6 § andra och tredje styckena.

16.2 Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

20 a §

Paragrafen är ny. Den har behandlats i avsnitt 8.7. Genom paragrafen genomförs delvis artikel 13.4 i e-dataskyddsdirektivet.

Med informationssamhällets tjänster avses de tjänster som omfattas av lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster. Bestämmelsen syftar bland annat till att förhindra att näringsidkare marknadsför sin verksamhet med e-post som uppfyller kravet i 20 § marknadsföringslagen, men där den webbplats som mottagaren uppmanas besöka inte uppfyller kravet på reklamidentifiering eller strider mot förbudet mot vilseledande marknadsföring genom att väsentlig information i marknadsföringen av sin eller någon annans näringsverksamhet utelämnas.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG av den 25 november 2009

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/37

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2009/140/EG

av den 25 november 2009

om ändring av direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter och direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, på grundval av det gemensamma utkast som förlikningskommittén godkände den 13 november 2009, och

av följande skäl:

- (1) Kommissionen ser regelbundet över de fem direktiv som utgör det nuvarande EU-regelverket för elektroniska kommunikationsnät och tjänster (direktiv 2002/21/EG ⁽⁴⁾ (ramdirektivet), direktiv 2002/19/EG ⁽⁵⁾ (tillträdesdirektivet), direktiv 2002/20/EG ⁽⁶⁾ (auktorisationsdirektivet), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster ⁽⁷⁾ (direktivet om samhällsomfattande tjänster) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation ⁽⁸⁾ (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) (gemensamt kallade ramedirektivet och särdirektiven)) i syfte att avgöra behovet av ändringar med hänsyn till den tekniska utvecklingen och utvecklingen på marknaden.

⁽¹⁾ EUT C 224, 30.8.2008, s. 50.

⁽²⁾ EUT C 257, 9.10.2008, s. 51.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 24 september 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 16 februari 2009 (EUT C 103 E, 5.5.2009, s. 1) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 6 maj 2009, rådets beslut av den 20 november 2009 och Europaparlamentets lagstiftningsresolution av den 24 november 2009.

⁽⁴⁾ EGT L 108, 24.4.2002, s. 33.

⁽⁵⁾ EGT L 108, 24.4.2002, s. 7.

⁽⁶⁾ EGT L 108, 24.4.2002, s. 21.

⁽⁷⁾ EGT L 108, 24.4.2002, s. 51.

⁽⁸⁾ EGT L 201, 31.7.2002, s. 37.

- (2) Kommissionen lade i det sammanhanget fram sina första resultat i sitt meddelande av den 29 juni 2006 om översynen av EU:s regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. På grundval av dessa första resultat genomfördes ett offentligt samråd som identifierade den fortsatta bristen på en inre marknad för elektronisk kommunikation som den viktigaste frågan som behöver lösas. Den splittrade lagstiftningen och bristen på konsekvens mellan de olika nationella regleringsmyndigheternas verksamheter ansågs kunna äventyra inte bara sektorns konkurrenskraft utan även de betydande fördelarna för konsumenten vid gränsöverskridande konkurrens.

- (3) EU:s regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster bör därför reformeras för att fullborda den inre marknaden för elektronisk kommunikation genom att stärka gemenskapsmekanismen för reglering av operatörer med betydande marknadsinflytande på de viktigaste marknaderna. Detta kompletteras genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009 av den 25 november 2009 om inrättande av organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och byrån ⁽⁹⁾. I reformen ingår även utarbetandet av en effektiv och samordnad strategi för spektrumhantering för att öppna ett gemensamt europeiskt område för information och förstärka bestämmelserna för användare med funktionshinder för att öppna ett informationssamhälle för alla.

- (4) Eftersom Internet har en stor betydelse inom utbildning och när det gäller att utöva rätten till yttrandefrihet och tillgång till information bör begränsningar av rätten att utöva dessa grundläggande rättigheter vara förenliga med Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Kommissionen bör inleda ett omfattande offentligt samråd om dessa frågor.

- (5) Syftet är att successivt minska den sektorspecifika förhandsregleringen i takt med att konkurrensen utvecklas på marknaderna och att elektronisk kommunikation på sikt enbart ska regleras genom konkurrenslagstiftningen. Med tanke på att marknaderna för elektronisk kommunikation har visat en stark konkurrensdynamik under de senaste åren är det av väsentlig betydelse att reglerade förhandsskyldigheter endast införs där konkurrensen inte är effektiv och hållbar.

⁽⁹⁾ Se sidan 1 i detta nummer av EUT.

- (6) I sin granskning av hur ramedirektivet och särdirektiven fungerar bör kommissionen göra en bedömning av hurvida det med tanke på marknadsutvecklingen samt konkurrensen och konsumentskyddet även i fortsättningen behövs bestämmelser om sektorspecifik förhandsreglering enligt artiklarna 8–13a i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet) och artikel 17 i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) eller om de bör ändras eller upphävas.
- (7) De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna definiera marknader på subnationell basis och häva de rättsliga skyldigheterna på marknader och/eller inom geografiska områden där det finns en effektiv konkurrens inom infrastrukturen för att säkerställa att lagstiftningen är proportionell och passar olika konkurrensvillkor.
- (8) För att man ska kunna uppfylla målen i Lissabonagendan behövs lämpliga incitament till investeringar i nya höghastighetsnät som stöder förnyelse i form av innehållsrika Internetjänster och stärker Europeiska unionens internationella konkurrenskraft. Sådana nät har enorma möjligheter att ge fördelar till Europeiska unionens konsumenter och företag. Det är därför nödvändigt att främja varaktiga investeringar i utvecklingen av dessa nät samtidigt som konkurrensen och konsumenternas valmöjligheter främjas genom förutsebarhet och konsekvens i lagstiftningen.
- (9) I sitt meddelande av den 20 mars 2006 "Att överbrygga bredbandsklyftan" medgav kommissionen att det finns en territoriell klyfta i Europeiska unionen när det gäller tillgång till snabba bredbandstjänster. Enklare tillträde till radiospektrum underlättar utvecklingen av bredbandstjänster med hög hastighet i de yttersta randområdena. Trots att det överlag blivit vanligare med bredbandsanslutningar är tillträdet till dem i vissa regioner begränsat, eftersom regionerna är glesbefolkade och avlägsna, med höga kostnader som följd. För att säkra investeringar i ny teknik i underutvecklade regioner bör reglerna för elektronisk kommunikation vara förenliga med andra politiska åtgärder, till exempel i fråga om statligt stöd, sammanhållningspolitik eller bredare industripolitiska mål.
- (10) Offentliga investeringar i nätverk bör göras i enlighet med principen om icke-diskriminering. Det offentliga stödet bör därför tilldelas genom öppna, insynsvänliga och konkurrensumsatta förfaranden.
- (11) För att de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna uppfylla målen i ramedirektivet och särdirektiven, särskilt när det gäller samverkansförmåga mellan slutanvändare, bör ramedirektivets tillämpningsområde utvidgas till att omfatta vissa aspekter av radioutrustning och teleterminalutrustning, på det sätt som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (*) och konsumentutrustning som används för digital television för att underlätta tillträde för användare med funktionshinder.
- (12) Vissa definitioner bör förtydligas eller ändras för att beakta marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen samt för att undanröja konstaterade tveetydigheter när regelverket genomförs.
- (13) De nationella regleringsmyndigheternas oberoende bör stärkas för att säkerställa en effektivare tillämpning av regelverket samt öka deras befogenheter och förutsägbarheten i deras beslut. I den nationella lagstiftningen bör det därför införas uttryckliga regler som säkerställer att den nationella regleringsmyndighet som har ansvaret för förhandsreglering av marknaden, eller för lösning av tvister mellan företag, skyddas mot extern inblandning eller politiska påtryckningar som kan äventyra dess oberoende bedömning av frågor som förelagts den när den fullgör sina åligganden. På grund av sådan yttre påverkan är det olämpligt att ett nationellt lagstiftande organ agerar som regleringsmyndighet enligt regelverket. Därför bör bestämmelser om skälen för att avskeda chefen för den nationella regleringsmyndigheten fastställas i förväg för att på så sätt förhindra tvivel om myndighetens neutralitet eller dess oemottaglighet för externa faktorer. Det är viktigt att de nationella regleringsmyndigheterna som har ansvaret för förhandsreglering av marknaden har en egen budget, eftersom den gör det möjligt för dem att anställa tillräckligt med kvalificerad personal. Budgeten bör offentliggöras årligen för att säkerställa god insyn.
- (14) För att säkerställa rättssäkerhet för marknadsaktörerna bör besvärinstanserna utföra sina uppgifter effektivt, och framför allt bör inte överklagandeförfaranden ta ootillbörligt lång tid i anspråk. Interimistiska åtgärder bör beviljas endast om det finns ett brådskande behov av att skydda upp effekten av beslut från de nationella regleringsmyndigheterna för att förhindra allvarig och irreparabel skada för den aktör som tillämpar dessa åtgärder och om intressebalansen så kräver.

(*) EGT L 91, 7.4.1999, s. 10.

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/39

- (15) Det har varit stor skillnad mellan olika överklagandemyndigheters sätt att tillämpa interimistiska åtgärder för att skjuta upp beslut från de nationella regleringsmyndigheterna. Gemensamma normer som följer gemenskapens rättspraxis bör tillämpas för att skapa en mer enhetlig strategi. Besvärsinstanser bör även ha rätt att begära in sådan tillgänglig information som offentliggjorts av Berec. Med tanke på hur viktiga överklaganden är för regelverkets allmänna funktion bör en mekanism inrättas för att samla in information om överklaganden och beslut om att upphäva beslut som fattats av de nationella regleringsmyndigheterna i samtliga medlemsstater och för att rapportera denna information till kommissionen.
- (16) För att säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna utför sina regleringsuppgifter effektivt bör de uppgifter som de samlar in omfatta redovisningsuppgifter om slutkundsmarknader som är förbundna med grossistmarknader, där en operatör har ett betydande inflytande på marknaden och därför regleras av den nationella regleringsmyndigheten. Uppgifterna bör även innehålla uppgifter som gör det möjligt för den nationella regleringsmyndigheten att bedöma den potentiella effekten som planerade uppgraderingar eller förändringar i datanätets topologi kan ha på konkurrensutvecklingen eller produkter utanför distributionsnäten som görs tillgängliga för andra aktörer.
- (17) Det nationella samrådet enligt artikel 6 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) bör hållas före det gemensamma samrådet enligt artiklarna 7 och 7a i det direktivet, för att åsikterna från berörda parter ska kunna återspeglas i det gemensamma samrådet. På så vis undviker man även behovet av ett andra gemensamt samråd om det skulle förekomma ändringar i en planerad åtgärd som resultat av det nationella samrådet.
- (18) De nationella regleringsmyndigheternas skönsmässiga befohgenheter måste stämmas av med utvecklingen av en konsekvent regleringspraxis och en konsekvent tillämpning av regelverket för att effektivt kunna bidra till den inre marknads utveckling och fullbordan. De nationella regleringsmyndigheterna bör därför stödja kommissionens och Berecs aktiviteter på den inre marknaden.
- (19) Gemenskapsmekanismen, som ger kommissionen rätt att kräva av de nationella regleringsmyndigheterna att de upphäver planerade åtgärder som rör marknads utformning och fastställandet av vilka operatörer som har ett betydande inflytande på marknaden, har i hög grad bidragit till en konsekvent strategi för att ange under vilka omständigheter förhandsregleringen kan tillämpas och vilka operatörer som omfattas av detta regelverk. Kommissionens övervakning av marknaden, och framför allt erfarenheterna av förarbetet enligt artikel 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet), har visat att de nationella regleringsmyndigheternas inkonsekventa tillämpning av korrigeringsåtgärder, till och med under likartade marknadsvillkor, skulle kunna undergräva den inre marknaden för elektronisk kommunikation. Kommissionen kan därför medverka till att sörja för större enhetlighet vid tillämpningen av korrigeringsåtgärder genom att anta yttranden om de förslag till åtgärder som föreslås av de nationella regleringsmyndigheterna. I syfte att dra nytta av de nationella regleringsmyndigheternas sakkunskap i fråga om marknadsanalyser bör kommissionen rådgöra med Berec innan den antar sina beslut och/eller yttranden.
- (20) Det är viktigt att regelverket genomförs inom rimlig tid. När kommissionen har fattat ett beslut om att en nationell regleringsmyndighet ska ställa in sin planerade åtgärd bör den nationella regleringsmyndigheten lämna in ett reviderat förslag till åtgärd till kommissionen. För att marknadsaktörerna ska veta hur länge marknadsöversynen varar och för att öka rättsäkerheten bör en tidsfrist fastställas för att meddela det reviderade förslaget till åtgärd till kommissionen enligt artikel 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).
- (21) Med tanke på de korta tidsfristerna i den gemensamma samrådsmekanismen bör kommissionen ges befogenhet att anta rekommendationer och/eller riklinjer för att förenkla förfarandena vid informationsutbyte mellan kommissionen och de nationella regleringsmyndigheterna, t.ex. i ärenden som rör stabila marknader eller som endast innebär smärre ändringar av tidigare anmälda åtgärder. Kommissionen bör även ges befogenhet att tillåta införandet av ett anmälningsundantag för att effektivisera förfarandena i vissa ärenden.
- (22) I enlighet med målen i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionshinder, bör i regelverket säkerställas att samtliga användare, inklusive slutanvändare med funktionshinder, äldre användare och användare med särskilda sociala behov, enkelt får tillträde till högkvalitativa och prismässigt överkomliga tjänster. I förklaring 22 som fogas till slutaten till Amsterdamfördraget anges att gemenskapens institutioner ska beakta behovet hos personer med funktionshinder när åtgärder utarbetas enligt artikel 95 i fördraget.
- (23) Med en konkurrensriktad marknad får användarna tillgång till ett brett innehåll och ett stort urval av tillämpningar och tjänster. De nationella regleringsmyndigheterna bör främja användarnas förmåga att skaffa sig tillgång till och distribuera information, samt att använda tillämpningar och tjänster.
- (24) Radiofrekvenser bör ses som en begränsad allmän resurs med ett betydande värde för allmänheten och marknaden. Det ligger därför i det allmänna intresse att ett sådant radiospektrum hanteras så effektivt som möjligt ur ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv och med vederbörligt beaktande av radiospektrums viktiga roll för elektronisk kommunikation, av målen kulturell mångfald och mediemängd samt av social och territoriell sammanhållning. Hinder för en effektiv användning bör därför gradvis avlägsnas.

- (25) Verksamhet som sammanhänger med radiospektrumpolitiken i gemenskapen bör inte påverka de åtgärder som i enlighet med gemenskapslagstiftningen vidtagits på gemenskapsnivå eller nationell nivå som ett led i arbetet med att nå mål av allmänt intresse, särskilt i fråga om innehållsreglering och strategier på områdena audiovisuell politik och mediopolitik och medlemsstaternas rätt att organisera och använda sitt radiospektrum för att upprätthålla allmän ordning, allmän säkerhet och försvaret.
- (26) Övergången från analog till digital marksänd television skulle med hänsyn till de olika förhållandena i medlemsstaterna och tack vare den digitala teknikens överlägsna effektivitet i överföringen kunna öka tillgången till ett värdefullt spektrum i gemenskapen (den så kallade digitala dividenden).
- (27) Innan man föreslår en särskild harmoniseringsåtgärd i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (radiospektrumbeslutet) (1) bör kommissionen utföra en konsekvensanalys och bedöma kostnaderna för och nyttan av de föreslagna åtgärderna, som förverkligandet av stordriftsfördelar och samverkansförmåga mellan tjänster till gagn för konsumenterna, inverkan på effektiviteten i spektrum användningen eller efterfrågan på harmoniserad användning inom de olika delarna av Europeiska unionen.
- (28) Även om spektrumhanteringen fortsätter att vara medlemsstaternas uppgift kan strategisk planering, samordning och, där det behövs, harmonisering på gemenskapsnivå bidra till att säkra att spektrum användare till fullo kan dra nytta av den inre marknaden och att EU:s intressen effektivt kan försvaras globalt. För dessa ändamål bör det, i tillämpliga fall, inrättas fleråriga program för radiospektrumpolitiken i vilka de politiska riktlinjerna och målen för den strategiska planeringen och harmoniseringen av radiospektrum användningen i gemenskapen fastställs. De politiska riktlinjerna och målen kan avse tillgänglighet och effektiv användning av radiospektrum som är nödvändiga för upprättandet av och funktionen hos den inre marknaden, och kan även, om tillämpligt, avse harmonisering av förfaranden för beviljande av allmän auktorisation eller individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser om detta behövs för att undanröja hinder för den inre marknaden. Dessa politiska riktlinjer och mål bör överensstämma med detta direktiv och särdirektiven.
- (29) Kommissionen har tillkännaggett sin avsikt att före ikraftträdandet av detta direktiv ändra kommissionens beslut 2002/622/EG av den 26 juli 2002 om upprättande av en grupp för radiospektrumpolitik (2) så att det innefattar en mekanism för Europaparlamentet och rådet att muntligen eller skriftligen begära yttranden eller rapporter från gruppen för radiospektrumpolitik (RSPG) om spektrumpolitiken avseende elektronisk kommunikation, och så att RSPG ger kommissionen råd om det föreslagna innehållet i radiospektrumpolitiken.
- (30) Bestämmelserna i detta direktiv om spektrumhantering bör ligga i linje med det arbete som utförs av internationella och regionala organisationer med ansvar för spektrumhantering som Internationella teleunionen (ITU) och Europeiska post- och telekommunikationsunionen (CEPT) för att säkerställa att hanteringen och harmoniseringen av spektrum användningen inom gemenskapen och mellan medlemsstaterna och andra medlemmar i ITU blir effektiv.
- (31) Radiofrekvenser bör förvaltas så att skadliga störningar undviks. Detta grundläggande koncept om skadlig störning bör därför definieras på ett korrekt sätt för att säkerställa att regleringsingripanden begränsas till den omfattning som är nödvändig för att förhindra sådan störning.
- (32) Nuvarande spektrumhantering och distributionssystem är i allmänhet baserade på administrativa beslut som inte är tillräckligt flexibla för att klara den tekniska och ekonomiska utvecklingen, i synnerhet inte när det gäller den snabba utvecklingen av trådlös teknik och den ökade efterfrågan på bandbredd. Den onödiga fragmenteringen av nationella lagar och förordningar resulterar i ökade kostnader och missade marknadsmöjligheter för spektrum användare och saktar ner innovationstakten vilket skadar såväl den inre marknaden och konsumenterna som hela ekonomin. Tillträdesvillkoren för och användningen av radiofrekvenser kan dessutom variera beroende på typen av operatör, medan de elektroniska tjänster som tillhandahålls av dessa operatörer alltmer överlappar, vilket skapar spänningar mellan innehavare av nyttjanderätter, olika kostnader för tillträde till spektrum och eventuella snedvridningar av den inre marknads funktion.
- (33) Nationella gränser blir alltmer ovidkommande när det gäller att avgöra den optimala användningen av radiospektrum. En splittrad hantering av tillgången på spektrumrätter begränsar investeringar och innovation och hindrar operatörer och utrustningstillverkare från att förverkliga stordriftsfördelar, vilket förhindrar utvecklingen av en inre marknad för elektroniska kommunikationsnät och tjänster som använder radiospektrum.

(1) EGT L 108, 24.4.2002, s. 1.

(2) EGT L 198, 27.7.2002, s. 49.

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/41

- (34) Flexibiliteten när det gäller spektrumhantering och tillträde till spektrum bör öka så att spektrum användare genom teknik- och tjänsteneutrala tillstånd kan välja de bästa teknikerna och tjänsterna för de frekvensband som förklarats tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster enligt de tillämpliga nationella planerna för frekvensallokering i enlighet med gemenskapslagstiftningen (principerna om teknik- och tjänsteneutralitet). Det administrativa fastställdet av tekniker och tjänster bör tillämpas när det gäller mål av allmänt intresse och bör tydligt motiveras och bli föremål för regelbundna granskningar.
- (35) Inskränkningar i principen om teknikneutralitet bör vara adekvata och motiveras av behovet av att undvika skadliga störningar, t.ex. genom att införa spektrummasker och effektnivåer för att skydda allmänheten genom att begränsa dess exponering för elektromagnetiska fält, säkerställa att tjänsterna fungerar väl, genom en adekvat nivå i fråga om tjänstens tekniska kvalitet, men inte nödvändigtvis utesluta möjligheten att använda mer än en tjänst i samma frekvensband, säkerställa en god fördelning av spektrum, särskilt där dess användning endast underkastas allmän auktorisation, skydda en effektiv spektrum användning, eller uppfylla ett mål av allmänt intresse i enlighet med gemenskapslagstiftningen.
- (36) Spektrum användare bör även fritt kunna välja vilka tjänster de vill erbjuda över spektrumet som är föremål för övergångsåtgärder för att hantera tidigare förvärvade rättigheter. Det bör å andra sidan vara tillåtet att vid behov och på ett proportionellt sätt medge åtgärder, som kräver tillhandahållandet av en särskild tjänst för att uppfylla tydligt definierade mål av allmänt intresse som t.ex. säkerhet för människors liv, främjandet av social, regional och geografisk sammanhållning eller för att undvika ett ineffektivt användande av spektrum. I dessa mål bör även ingå att främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald på det vis som detta definieras av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Undantagen bör inte resultera i en exklusiv användning för vissa tjänster, förutom där dessa är nödvändiga för att skydda människors liv eller, i undantagsfall, uppfylla andra mål av allmänt intresse som definierats av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen, utan snarare prioritera så att andra tjänster och tekniker kan existera samtidigt i samma band, i den utsträckning detta är möjligt.
- (37) Det är medlemsstaterna som är behöriga att fastställa omfattning och art för eventuella undantag för att främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.
- (38) Eftersom fördelningen av spektrum till särskilda tekniker eller tjänster är ett undantag från principerna om teknik- och tjänsteneutralitet samt begränsar valfriheten i den tillhandahållna tjänsten eller den teknik som används, bör varje förslag till sådan fördelning präglas av god insyn och underkastas ett offentligt samråd.
- (39) För att tillfredsställa behovet av flexibilitet och effektivitet får de nationella regleringsmyndigheterna tillåta spektrum användare att fritt överlåta eller hyra ut sina nyttjanderätter till tredje part. Detta skulle göra det möjligt för marknaden att värdera spektrumet. Med tanke på deras befogenheter att säkerställa en effektiv spektrum användning bör de nationella regleringsmyndigheterna vidta åtgärder för att säkerställa att handeln inte leder till en snedvridning av konkurrensen där spektrum riskerar att inte utnyttjas.
- (40) Införandet av teknik- och tjänsteneutralitet och handeln med existerande nyttjanderätter till spektrum kan kräva övergångsregler, inbegripet åtgärder för att säkerställa en sund konkurrens, eftersom det nya systemet kan göra det möjligt för vissa spektrum användare att börja konkurrera med spektrum användare som har förvärvat sina spektrumrätter under mindre gynnsamma villkor. När nyttjanderätter däremot har beviljats med avvikelse från de allmänna reglerna eller i enlighet med andra kriterier än de som är objektiva, öppna, proportionella och icke-diskriminerande i syfte att uppnå ett mål av allmänt intresse, bör situationen för nyttjanderätternas innehavare inte utan giltigt skäl vara till nackdel för deras nya konkurrenter utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål av allmänt intresse eller ett annat relevant mål av allmänt intresse.
- (41) För att främja den inre marknads funktion och stödja utvecklingen av gränsoverskridande tjänster bör kommissionen få befogenhet att anta tekniska genomförandeatgärder inom nummerområdet.
- (42) Tillstånd som utfärdats för företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och som ger dem tillträde till offentlig och privat egendom är grundläggande faktorer för etablerande av elektroniska kommunikationsnät eller nya nätdelar. Onödigt krångel och förseningar i förfarandet för att tilldela ledningsrätter kan därför utgöra ett betydande hinder för konkurrensutvecklingen. Följaktligen bör förväret av ledningsrätter förenklas för auktoriserade företag. De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna samordna förväret av ledningsrätter genom att lägga ut relevant information på sina webbplatser.

- (43) Det är nödvändigt att stärka medlemsstaternas befogenheter gentemot innehavare av ledningsrätter för att säkerställa tillträde eller idrifttagande av nya nätinfrastrukturer på ett rättvist, effektivt och miljöönskvärt sätt, oberoende av eventuella skyldigheter för en operatör med betydande inflytande på marknaden att bevilja tillträde till sitt elektroniska kommunikationsnät. Ett förbättrat gemensamt utnyttjande av faciliteter kan förbättra konkurrensen markant och sänka företagens allmänna ekonomiska och miljömässiga kostnader för att bygga ut infrastrukturen för elektronisk kommunikation, framför allt för nya accessnät. De nationella regleringsmyndigheterna bör få befogenhet att kräva att innehavarna av rättigheterna att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom gemensamt utnyttja sådana faciliteter eller sådan egendom (inbegripet fysisk samlokalisering) så att såväl effektiva investeringar i infrastruktur som innovation främjas, efter en skälig tid av offentlig samråd under vilket alla berörda parter bör ges tillfälle att yttra sig. Sådana föreskrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning får innehålla regler för fördelning av kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet av faciliteterna eller egendomen och bör säkerställa att det sker en skälig anpassning till de berörda företagens risktagande. De nationella regleringsmyndigheterna bör särskilt kunna ålägga gemensamt utnyttjande av nådelar och tillhörande faciliteter som ledningar, rör, master, inspektionsbrunnar, kopplingskåp, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, byggnader eller tillräden till byggnader, och en bättre samordning av anläggningsarbeten. De behöriga myndigheterna, särskilt de lokala myndigheterna, bör också inrätta lämpliga samordningsförfaranden i samarbete med de nationella regleringsmyndigheterna för offentliga arbeten och för andra lämpliga offentliga faciliteter och annan lämplig offentlig egendom, vilka får omfatta förfaranden som säkerställer att alla berörda parter får information om lämpliga offentliga faciliteter och lämplig offentlig egendom samt pågående och planerade offentliga arbeten, att de meddelas i god tid om sådana arbeten och att gemensamt utnyttjande främjas i möjligaste mån.
- (44) Ett tillförlitligt och säkert utbyte av information över elektroniska kommunikationsnät blir alltmer centralt för hela ekonomin och samhället i allmänhet. Systemets komplexitet, tekniska fel eller mänskliga misstag, olyckor eller attacker kan få konsekvenser för funktion och tillgänglighet för den fysiska infrastruktur som levererar viktiga tjänster till EU:s medborgare, som t.ex. e-förvaltningstjänster. De nationella regleringsmyndigheterna bör därför säkerställa att integritet och säkerhet bevaras i de offentliga kommunikationsnäten. Europeiska byrån för nät- och informations säkerhet (Enisa) ⁽¹⁾ bör bidra till en högre säkerhetsnivå för elektronisk kommunikation genom att bland annat tillhandahålla expertis och rådgivning och främja utbytet av bästa praxis. Både Enisa och de nationella regleringsmyndigheterna bör ha de nödvändiga resurserna för att kunna utföra sina uppgifter, inklusive befogenheter att inhämta tillräcklig information för att bedöma säkerhetsnivån för nät eller tjänster, liksom omfattande och pålitliga uppgifter om faktiska säkerhetsincidenter som betydligt påverkat funktionen för nät eller tjänster. Man bör beakta att en framgångsrik tillämpning av adekvata säkerhetsåtgärder inte är en engångsåtgärd utan en kontinuerlig process av tillämpning, granskning och uppdatering. Leverantörer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster bör vidta åtgärder för att skydda sin integritet och säkerhet i enlighet med de uppskattade riskerna med hänsyn till den aktuella kunskapsnivån för sådana åtgärder.
- (45) Innan särskilda åtgärder antas bör medlemsstaterna anslå rimlig tid för offentlig samråd, i syfte att säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidtar de tekniska och organisatoriska åtgärder som behövs för en lämplig hantering av riskerna för nätnets och tjänsternas säkerhet eller för att säkerställa integriteten för sina nät.
- (46) När det finns ett behov av att enas om en gemensam uppsättning säkerhetskrav bör kommissionen få befogenhet att anta tekniska genomförandeåtgärder för att uppnå en lämplig säkerhetsnivå för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster på den inre marknaden. Enisa bör bidra till harmoniseringen av lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder genom att ge expertråd. De nationella regleringsmyndigheterna bör ha befogenheter att utfärda bindande instruktioner om tekniska genomförandeåtgärder som antagits i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet). För att kunna utföra sina uppgifter bör de få befogenheter att undersöka överträdelser och införa sanktioner.
- (47) För att undvika snedvridding eller begränsning av konkurrens på marknaderna för elektronisk kommunikation bör nationella regleringsmyndigheter kunna införa korrigeringsåtgärder som syftar till att förhindra att betydande marknadsinflytande på en marknad kan överföras till en annan, närliggande marknad. Det bör förtydligas att ett företag som har ett betydande marknadsinflytande på den ena marknaden endast kan anses ha ett betydande marknadsinflytande på den andra marknaden om sambanden mellan de båda marknaderna är sådana att marknadsinflytandet på den ena marknaden kan överföras till den andra och om den andra marknaden kan komma i fråga för förhandsreglering i enlighet med kriterierna som definierats i rekommendationen om relevanta produkt- och tjänstemarknader ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Kommissionens rekommendation av den 11 februari 2003 om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma i fråga för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät (EUT L 114, 8.5.2003, s. 45).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 460/2004 (EUT L 77, 13.3.2004, s. 1).

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/43

- (48) För att ge marknadsaktörerna förutsägbara regleringsvillkor är det nödvändigt med en tidsfrist för marknadsgranskningar. Det är viktigt att marknadsanalyser utförs regelbundet och inom en rimlig och lämplig tidsram. Tidsramen bör beakta om den aktuella marknaden tidigare varit föremål för en marknadsanalys som vederbörligen anmälts. Om en nationell regleringsmyndighet underlåter att analysera en marknad inom tidsramen kan detta skada den inre marknaden, och normala överträdelseförfaranden kan med tiden komma att förlora sin önskade effekt. Alternativt bör den berörda nationella regleringsmyndigheten kunna begära bistånd från Berec för att avsluta marknadsanalysen. Detta bistånd kan ges genom en särskild arbetsgrupp bestående av företrädare för andra nationella regleringsmyndigheter.
- (49) På grund av den höga tekniska innovationsnivån och de synnerligen dynamiska marknaderna inom sektorn för elektronisk kommunikation finns det ett behov av att på ett snabbt, samordnat och harmoniserat sätt kunna anta regler på gemenskapsnivå, eftersom erfarenheten har visat att skillnader bland de nationella regleringsmyndigheterna när det gäller att genomföra EU:s regelverk kan skapa ett hinder för den inre marknads utveckling.
- (50) En viktig uppgift för Berec är att vid behov anta yttranden när det gäller gränsoverskridande tvister. De nationella regleringsmyndigheterna bör i dessa fall beakta varje yttrande från Berec.
- (51) Erfarenheter från genomförandet av EU:s regelverk har visat att existerande bestämmelser som ger de nationella regleringsmyndigheterna rätt att införa böter inte har utgjort ett lämpligt incitament att uppfylla de rättsliga kraven. Lämpliga verkställighetsbefogenheter kan bidra till att EU:s regelverk genomförs i tid och därmed främja förutsägbara bestämmelser, vilket är en viktig pådrivande faktor för investeringar. Bristen på faktiska befogenheter när kraven inte efterlevs gäller hela regelverket. Införandet av en ny bestämmelse i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) för att hantera överträdelser av skyldigheterna enligt ramdirektivet och särdirektiven bör därför säkerställa tillämpningen av konsekventa och enhetliga principer för verkställighet och påföljder för hela EU:s regelverk.
- (52) I EU:s nuvarande regelverk ingår vissa bestämmelser som ska förenkla övergången från det tidigare regelverket från 1998 till det nya regelverket från 2002. Denna övergång har genomförts i samtliga medlemsstater; då åtgärderna nu är överflödiga bör de upphävas.
- (53) Både effektiva investeringar och konkurrens bör uppmuntras parallellt, i syfte att öka den ekonomiska tillväxten, innovationer och konsumenternas valfrihet.
- (54) Konkurrens främjas bäst genom ekonomiskt effektiva investeringar i ny och befintlig infrastruktur, kompletterade med lagstiftning när detta är nödvändigt för att få till stånd en effektiv konkurrens inom området för slutkundstjänster. En effektiv nivå av infrastrukturduplikation som skäligen kan förväntas ge investerare en rättvis avkastning enligt rimliga förväntningar på utvecklingen för marknadsandelar.
- (55) När de nationella regleringsmyndigheterna inför skyldigheter för tillträdet till nya och förbättrade infrastrukturer bör de se till att tillträdesvillkoren avspeglar de omständigheter som ligger bakom investeringsbeslutet, med hänsyn till bland annat kostnaderna för idrifttagande, den förväntade utnyttjandeeandelen för de nya produkterna och tjänsterna samt de förväntade prisnivåerna för slutkunderna. För att erbjuda säkerhet i planeringen för investerare bör de nationella regleringsmyndigheterna dessutom, i tillämpliga fall, kunna fastställa tillträdesvillkor som tillämpas konsekvent under lämpliga granskningsperioder. Sådana villkor får omfatta prissättningsarrangemang som utgår från volymer eller avtalslängder, under förutsättning att dessa arrangemang följer gemenskapsrätten och under förutsättning att de inte har någon diskriminerande effekt. De eventuella tillträdesvillkor som införs bör respektera behovet av att upprätthålla en effektiv konkurrens inom området för konsument- och företagstjänster.
- (56) Vid bedömningen av om de skyldigheter och villkor som är avsedda att införas är proportionella bör de nationella regleringsmyndigheterna beakta att konkurrensförhållandena kan skilja sig åt i olika områden i respektive medlemsstat.
- (57) När de nationella regleringsmyndigheterna inför korrigeringsåtgärder för att styra priserna bör de sträva efter att möjliggöra en rättvis avkastning för investeraren i ett visst nytt investeringsprojekt. Det kan i synnerhet finnas vissa risker i samband med investeringsprojekt som är förknippade med nya accessnät för vilka efterfrågan är osäker vid investeringstillfallet.
- (58) Beslut som kommissionen fattar enligt artikel 19.1 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) bör endast avse regleringsprinciper, -strategier och -metoder. För att undvika missförstånd bör kommissionens beslut inte innehålla detaljerade bestämmelser, vilka vanligtvis finns till för att avspegla nationella förhållanden, och de bör inte förbjuda alternativa strategier som rimligtvis kan förväntas ha motsvarande verkan. Sådana beslut bör vara proportionella och bör inte påverka de nationella regleringsmyndigheternas beslut som inte skapar hinder för den inre marknaden.

- (59) I bilaga I till direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) fastställs den lista över marknader som ska ingå i rekommendationen om relevanta produkt- och tjänstemarknader som kan komma i fråga för förhandsreglering. Denna bilaga bör upphöra att gälla eftersom dess syfte att tjäna som grund för den första versionen av rekommendationen om relevanta produkt- och tjänstemarknader har uppfyllts.
- (60) Det är kanske inte ekonomiskt lönsamt för nya aktörer att inom rimlig tid delvis eller helt dubblera den etablerade operatörens lokala accessnät. I detta sammanhang kan tillstånd till separat tillträde till accessnätet eller delaccessnätet hos operatörer med betydande marknadsinflytande underlätta inträdet på marknaden och öka konkurrensen på marknaderna för bredbandsaccess i slutkundsledet. Under förhållanden där separat tillträde till accessnätet eller delaccessnätet inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart kan relevanta skyldigheter att tillhandahålla icke-fysisk eller virtuell nätaccess som erbjuder motsvarande funktionalitet gälla.
- (61) Syftet med funktionell separation, som innebär att den vertikalt integrerade operatören ska upprätta operativt separata affärsenheter, är att säkerställa tillhandahållandet av fullt likvärdiga tillträdesprodukter för samtliga operatörer i senare led, inbegripet operatörens egna vertikalt integrerade avdelningar i senare led. Genom funktionell separation kan konkurrensen på flera relevanta marknader förbättras genom att incitamenten till diskriminering minskas väsentligt och det blir enklare att kontrollera och genomdriva fullgörandet av skyldigheterna avseende icke-diskriminering. I undantagsfall kan funktionell separation vara berättigad som en korrigeringsåtgärd, om det under längre tid inte har gått till uppnå effektiv icke-diskriminering på flera av de berörda marknaderna och det finns små eller inga utsikter till framtida infrastrukturbaserad konkurrens inom rimlig tid, efter det att en eller flera korrigeringsåtgärder vilka tidigare ansetts lämpliga vidtagits. Det är dock mycket viktigt att säkerställa att detta åläggande bevarar incitamenten för det berörda företaget att investera i sitt nät och att det inte medför några potentiella negativa effekter för konsumenterna. Innan funktionell separation åläggs, krävs det en samordnad analys av de olika relevanta marknader som är knutna till accessnätet, i enlighet med förfarandet för analys av marknaden i artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet). När de nationella regleringsmyndigheterna utför sin marknadsanalys och utformar detaljerna för denna korrigeringsåtgärd, bör de ta särskild hänsyn till de produkter som ska hanteras av de separata affärsenheterna, med beaktande av nätutvecklingen och de tekniska framsteg som gjorts, vilket kan påverka utbyttbarheten mellan fasta och trådlösa tjänster. För att undvika snedvriddning av konkurrensen på den inre marknaden bör kommissionen i förväg godkänna förslag till funktionell separation.
- (62) Genomförandet av funktionell separation bör inte förhindra lämpliga samordningsmekanismer mellan de olika separata affärsenheterna för att säkerställa att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga kontrollrättigheter skyddas.
- (63) Fortsatt integration av den inre marknaden för elektronisk kommunikationsnät och kommunikationstjänster kräver bättre samordning när det gäller tillämpningen av den förhandsreglering som föreskrivs i EU:s regelverk för elektronisk kommunikation.
- (64) När ett vertikalt integrerat företag väljer att dela upp sin verksamhet genom att överföra en betydande del av eller hela sitt lokala accessnät till en separat juridisk person med annat ägande eller genom att inrätta en separat affärsenhet för hantering av tillträdesprodukter, bör den nationella regleringsmyndigheten bedöma effekten av den avsedda transaktionen för samtliga befintliga regleringsskyldigheter som införts för den vertikalt integrerade operatören för att säkerställa att den nya organisationen är förenlig med direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet) och direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster). Den berörda nationella regleringsmyndigheten bör utföra en ny analys av de marknader där den avskilda enheten är verksam och införa, bibehålla, ändra eller återkalla skyldigheter i enlighet därmed. Den nationella regleringsmyndigheten bör i detta syfte kunna begära information från företaget.
- (65) Även om det under vissa omständigheter är lämpligt för en nationell regleringsmyndighet att införa skyldigheter för operatörer som inte har något betydande inflytande på marknaden i syfte att uppnå mål, t.ex. att slutanvändarna kan nå varandra eller samverkansförmåga mellan tjänster, är det trots detta nödvändigt att säkerställa att sådana skyldigheter införs i enlighet med EU:s regelverk och särskilt med dess anmälningsförfaranden.
- (66) Kommissionen bör ges befogenhet att anta genomförandegärder i syfte att anpassa de villkor för tillgång till digitala televisions- och radiotjänster som anges i bilaga I till marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen. Detta gäller även för minimiförteckningen i bilaga II över punkter som måste offentliggöras för att kravet på god insyn ska uppfyllas.
- (67) Att underlätta marknadsaktörernas tillträde till radiofrekvensresurser kommer att bidra till att avlägsna hindren för inträde till marknaden. Dessutom minskar de tekniska framstegen risken för skadliga störningar i vissa frekvensband och därmed även behovet av individuella nyttjanderätter. Villkoren för spektrumanvändning för att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster bör därför normalt sett fastställas i allmänna auktorisationer, såvida inte individuella rättigheter är nödvändiga med beaktande av spektrumanvändningen för att skydda mot skadlig störning, för att garantera tjänsternas tekniska kvalitet, en effektiv spektrumanvändning eller för att uppfylla ett särskilt mål av allmänt intresse. Beslut om behovet av individuella nyttjanderätter bör fattas på ett proportionellt sätt och med god insyn.

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/45

- (68) Införandet av kraven på tjänste- och teknikneutralitet vid beviljandet av nyttjanderätter, tillsammans med de ökade möjligheterna att överföra rättigheter mellan företag, bör öka friheten och möjligheterna att leverera elektroniska kommunikationstjänster till allmänheten och därmed även göra det enklare att nå mål av allmänt intresse. Vissa skyldigheter av allmänt intresse som införts för sändningsföretag vid distribution av audiovisuella medietjänster kan dock kräva att särskilda kriterier används för beviljande av nyttjanderätter, om det förefaller väsentligt för att uppfylla ett särskilt mål av allmänt intresse som fastställts av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Förfaranden i samband med fullföljandet av mål av allmänt intresse bör under alla omständigheter medge insyn och vara objektiva, proportionella och icke-diskriminerande.
- (69) Giltigheten för individuella nyttjanderätter som inte är omsättningsbara bör tidsbegränsas, med tanke på dess begränsande inverkan på det fria tillträdet till radiofrekvenser. När nyttjanderätter innehåller bestämmelser om förlängning av giltigheten bör behöriga nationella myndigheter först utföra en granskning, inbegripet ett offentligt samråd, där marknad, omfattning och teknisk utveckling beaktas. Med tanke på bristen på spektrum bör individuella nyttjanderätter som beviljats företag granskas regelbundet. Behöriga nationella myndigheter bör när de utför denna granskning väga rättsinnehavarnas intressen mot behovet av att främja införande av spektrumhandel samt en flexibel användning av spektrum genom allmänna auktorisationer där så är möjligt.
- (70) Med mindre ändringar av rättigheter och skyldigheter avses de ändringar som i huvudsak är administrativa och som inte ändrar väsentliga delar av de allmänna auktorisationerna och de individuella nyttjanderätterna och som således inte kan medföra några komparativa fördelar för de andra företagen.
- (71) De behöriga nationella myndigheterna bör ha befogenhet att säkerställa en effektiv användning av spektrum och, när spektrumresurser inte används, vidta åtgärder för att förhindra konkurrenskadlig hamstring, som kan hindra nya aktörer från att komma in på marknaden.
- (72) De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna vidta effektiva åtgärder för att övervaka och säkerställa uppfyllandet av villkoren för allmän auktorisation eller nyttjanderätter och bör bl.a. ha befogenhet att införa effektiva ekonomiska eller administrativa sanktioner vid överträdelser av dessa villkor.
- (73) De villkor som kan fastställas för auktorisationerna bör inbegripa särskilda villkor som styr tillgången för användare med funktionshinder och offentliga myndigheters och larmtjänsters behov av att kommunicera sinsemellan och med allmänheten före, under och efter stora katastrofer.
- Med hänsyn till vikten av teknisk innovation bör medlemsstaterna dessutom kunna utfärda auktorisationer för experimentell användning av spektrum, med förbehåll för särskilda restriktioner och villkor till följd av dessa rättigheters experimentella karaktär.
- (74) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2887/2000 av den 18 december 2000 om tillträde till accessnät⁽¹⁾ har visat sig vara effektiv i den inledande fasen av öppnandet av marknaden. I direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) uppmanas kommissionen att övervaka övergången från regelverket från 1998 till regelverket från 2002 och, vid ett lämpligt tillfälle, lägga fram förslag om upphävande av den förordningen. Enligt regelverket från 2002 har de nationella regleringsmyndigheterna i uppgift att analysera marknaden för tillträde på grossistnivå till metallbaserade accessnät och delaccessnät i syfte att tillhandahålla bredbands- och taljänster som de definieras i rekommendationen om relevanta produkt- och tjänstemarknader. Eftersom samtliga medlemsstater har analyserat denna marknad åtminstone en gång och de lämpliga skyldigheterna enligt regelverket från 2002 redan finns, har förordning (EG) nr 2887/2000 blivit onödigt och bör därför upphöra att gälla.
- (75) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet), direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet) och direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet) bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽²⁾.
- (76) Kommissionen bör särskilt ges befogenhet att anta rekommendationer och/eller genomförandeåtgärder i samband med anmälningar enligt artikel 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet), genomföra en harmonisering inom spektrum- och nummerområdet liksom när det gäller frågor som rör säkerheten för nät och tjänster, identifiera relevanta produkt- och tjänstemarknader, identifiera relevanta transnationella marknader samt genomföra standarder och harmoniserat tillämpa bestämmelserna i regelverket. Kommissionen bör även ges befogenhet att anta genomförandeåtgärder för att uppdatera bilagorna I och II till tillträdesdirektivet på grund av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar i dessa direktiv, bland annat genom att komplettera dem med nya icke väsentliga delar, måste de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.

⁽¹⁾ EGT L 336, 30.12.2000, s. 4.⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

2. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

Artikel 1

Ändringar av direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet)

Direktiv 2002/21/EG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1 ska ändras på följande sätt:

a) Artikel 1.1 ska ersättas med följande:

"1. Genom detta direktiv inrättas ett harmoniserat ramverk för elektroniska kommunikationstjänster, elektroniska kommunikationsnät, tillhörande faciliteter, tillhörande tjänster och vissa aspekter av terminalutrustning för att underlätta tillträde för användare med funktionshinder. I detta direktiv fastställs uppgifter för nationella regleringsmyndigheter och inrättas en rad förfaranden för att säkerställa en harmoniserad tillämpning av regelverket inom hela gemenskapen."

b) Följande punkt ska läggas till:

"3a. Åtgärder som vidtas av medlemsstaterna angående slutanvändarnas tillträde till eller användning av tjänster och applikationer genom elektroniska kommunikationsnät ska respektera fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter som garanteras genom den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och de allmänna principerna i gemenskapsrätten.

Alla dessa åtgärder angående slutanvändares tillgång till eller användning av tjänster och tillämpningar genom elektroniska kommunikationsnät som kan medföra en inskränkning av dessa grundläggande fri- och rättigheter får därför införas endast om de är lämpliga, proportionella och nödvändiga i ett demokratiskt samhälle, och genomförandet av dem ska vara föremål för tillräckliga rättssäkerhetsgarantier i enlighet med den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och med de allmänna principerna i gemenskapsrätten, inbegripet verksamt rättsligt skydd och korrekt rättsförfarande. Följaktligen får dessa åtgärder vidtas endast med vederbörlig respekt för principen om presumtion för oskuld och rätten till integritet. Ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande ska garanteras, inbegripet den eller de berörda personernas rätt att höras, med förbehåll för behovet av lämpliga förfaranderegler och processuella arrangemang i vederbörligen underbyggda brådskande fall i enlighet med den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Rätten till effektiv och snabb domstolsprövning ska garanteras."

a) Led a ska ersättas med följande:

"a) *elektroniskt kommunikationsnät*: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser, inbegripet nätkomponenter som inte är aktiva, som medger överföring av signaler via tråd, via radio, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier, däribland satellitnät, fasta nät (kretskopplade och paketkopplade, inbegripet Internet) och markbundna mobilnät, elnätssystem i den utsträckning dessa används för signalöverföring, rundradionät samt kabel-tv-nät, oberoende av vilken typ av information som överförs."

b) Led b ska ersättas med följande:

"b) *gränsöverskridande marknader*: de marknader som fastställs i enlighet med artikel 15.4 och som omfattar gemenskapen eller en betydande del därav och är belägna i mer än en medlemsstat."

c) Led d ska ersättas med följande:

"d) *allmänt kommunikationsnät*: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster som är tillgängliga för allmänheten och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter."

d) Följande led ska läggas till:

"da) *nätanslutningspunkt*: den fysiska punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät; för nät där man använder sig av koppling och dirigering betecknas nätanslutningspunkten med hjälp av en särskild nätadress, som kan vara knuten till ett abonnentnummer eller abonnentnamn."

e) Led e ska ersättas med följande:

"e) *tillhörande faciliteter*: tillhörande tjänster, fysisk infrastruktur och andra faciliteter eller komponenter i samband med ett elektroniskt kommunikationsnät och/eller en elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör och/eller stöder tillhandahållande av tjänster via det nätet och/eller den tjänsten eller kan göra detta, och omfattar bland annat byggnader eller tillträde till byggnader, kablar, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, ledningar, rör, master, inspektionsbrunnar och kopplingskåp."

f) Följande led ska läggas till:

"ea) *tillhörande tjänster*: de tjänster som hör till ett elektroniskt kommunikationsnät och/eller en elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör och/eller stöder tillhandahållande av tjänster via det nätet och/eller den tjänsten eller har möjlighet att göra det och bland annat inbegriper nummeromvandling och system med motsvarande funktion, system för villkorad tillgång och elektroniska programguider, samt andra tjänster, såsom identitet, lokalisering och närvarotjänster."

g) Punkt l ska ersättas med följande:

"l. *särdiriktivet*: direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet), direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet), direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) (*).

(* EGT L 201, 31.7.2002, s. 37."

h) Följande led ska läggas till:

"q) *spektrumallokering*: fastställande av ett visst frekvensband för användning av en eller flera typer av radiokommunikationstjänster, där det är lämpligt, på bestämda villkor.

r) *skadlig störning*: en störning som äventyrar en radionavigeringstjänst eller annan säkerhetstjänst eller som i övrigt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepad gånger stör en radiokommunikationstjänst som tillhandahålls i enlighet med tillämplig gemenskaps- eller nationell lagstiftning.

s) *samtal*: en förbindelse som upprättas genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör tvåvägs röstkommunikation."

3. Artikel 3 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 3 ska ersättas med följande:

"3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna utövar sina befogenheter på ett sätt som är opartiskt, öppet redovisat och punktligt. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har tillräckliga finansiella och personella resurser för att kunna utföra de uppgifter de tilldelats."

b) Följande punkter ska införas:

"3a. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkterna 4 och 5 ska de nationella regleringsmyndigheter som har ansvaret för förhandsreglering av marknaden eller för lösning av tvister mellan företag i enlighet med artiklarna 20 eller 21 i detta direktiv agera oberoende och inte begära eller ta emot instruktioner från något annat organ i samband med utövandet av dessa uppgifter som tilldelats dem enligt den nationella lagstiftning som genomförs genom gemenskapslagstiftningen. Detta ska inte förhindra översyn i enlighet med nationell konstitutionell rätt. Endast överklagandeinstanser som inrättats i enlighet med artikel 4 ska ha befogenheter att upphäva eller undanröja de nationella regleringsmyndigheternas beslut. Medlemsstaterna ska säkerställa att chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall medlemmar i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom den nationella regleringsmyndigheten enligt första stycket eller dennes ersättare ska kunna avsättas enbart om denne inte längre uppfyller villkoren för att utföra sina uppgifter vilka har fastställts i förväg i nationell lagstiftning. Beslutet att avsätta den berörda nationella regleringsmyndighetens chef, eller i förekommande fall medlemmar i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom regleringsmyndigheten, ska offentliggöras vid tidpunkten för uppsägningen. Den avsatta chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall de avsatta medlemmarna i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom den nationella regleringsmyndigheten, ska erhålla en motivering och ha rätt att begära att denna offentliggörs om så inte annars skulle ske, i vilket fall den ska offentliggöras.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna enligt första stycket har separata årliga budgetar. Budgeterna ska offentliggöras. Medlemsstaterna ska även se till att de nationella regleringsmyndigheterna har tillräckliga ekonomiska resurser och tillräcklig personal för att aktivt kunna delta i och stödja organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) (*).

3b. Medlemsstaterna ska säkerställa att de mål som uppställs för Berec om att främja större samordning och enhetlighet i lagstiftningen aktivt stöds av respektive nationell regleringsmyndighet.

3c. När medlemsstaterna fattar sina egna beslut om sina nationella marknader ska de säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna i största möjliga utsträckning beaktar yttranden och gemensamma ståndpunkter som Berec antar.

(* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009 av den 25 november 2009 om inrättande av organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och byrån."

4. Artikel 4 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det på nationell nivå finns fungerande system enligt vilka varje användare eller företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät/eller kommunikationstjänster, som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, har rätt att överklaga beslutet till en besvärinstans som är oberoende av de inblandade parterna. Denna instans, som kan vara en domstol, ska ha den kompetens som är nödvändig för att den effektivt ska kunna utföra sina uppgifter. Medlemsstaterna ska säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till ärendet i sak och att det finns ett effektivt förfarande för överklagande.

I väntan på utgången av överklagandet ska den nationella regleringsmyndighetens beslut fortsätta att gälla, såvida inte interimistiska åtgärder beviljas i enlighet med nationell lagstiftning."

b) Följande punkt ska läggas till:

"3. Medlemsstaterna ska samla information om det allmänna innehållet i överklaganden, antalet ansökningar om överklagande, överklagandeförfarandenas längd och antalet beslut om att bevilja interimistiska åtgärder. Medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen och Berec denna information på motiverad begäran från någon av dem."

5. Artikel 5.1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster tillhandahåller all den information, även ekonomisk information, som är nödvändig för att de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna säkerställa att bestämmelserna i eller de beslut som fattas i enlighet med detta direktiv och särdirektiven följs. De nationella regleringsmyndigheterna ska särskilt ha befogenheter att kräva att företagen lämnar in information om framtida utvecklingar i nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som de tillhandahåller konkurrenter. Företag med betydande marknadsinflytande på grossistmarknader kan också anmodas att lämna in redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förbundna med de aktuella grossistmarknaderna.

Företagen ska på begäran tillhandahålla sådan information snabbt och enligt den tidsram och med den detaljeringsgrad som den nationella regleringsmyndigheten kräver. Den information som den nationella regleringsmyndigheten begär ska stå i proportion till genomförandet av uppgiften. Den nationella regleringsmyndigheten ska motivera sin begäran om information och ska behandla informationen i enlighet med punkt 3."

6. Artiklarna 6 och 7 ska ersättas med följande:

"Artikel 6

Mekanism för samråd och insyn

När de nationella regleringsmyndigheterna avser att vidta åtgärder i enlighet med detta direktiv eller särdirektiven eller om de avser att införa restriktioner i enlighet med artiklarna 9.3 och 9.4, som har betydande inverkan på den relevanta marknaden ska medlemsstaterna, förutom i de fall som omfattas av artikel 7.9, 20 eller 21, se till att de nationella regleringsmyndigheterna ger de berörda parterna möjlighet att yttra sig om det förslaget till åtgärd med en skälighetsfrist.

De nationella regleringsmyndigheterna ska offentliggöra sina nationella samrådsförfaranden.

Medlemsstaterna ska säkerställa att det inrättas ett gemensamt informationstillfälle där det kan erhållas information om alla pågående samrådsförfaranden.

De nationella regleringsmyndigheterna ska göra resultatet av samrådsförfarandena allmänt tillgängliga, utom när det rör sig om sekretessbelagd information enligt bestämmelser om affärshemligheter i gemenskapsrätten och nationell rätt.

Artikel 7

Särkande av den inre marknaden för elektroniska kommunikationer

1. De nationella regleringsmyndigheterna ska när de utför sina uppgifter enligt detta direktiv och särdirektiven ta så stor hänsyn som möjligt till de mål som fastställs i artikel 8, inbegripet i den mån de berör hur den inre marknaden fungerar.

2. De nationella regleringsmyndigheterna ska bidra till utvecklandet av den inre marknaden genom att samarbeta med varandra och med kommissionen och Berec på ett helt öppet sätt i syfte att säkerställa konsekvent tillämpning i alla medlemsstaterna av bestämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven. I detta syfte ska de särskilt samarbeta med kommissionen och Berec för att fastställa vilka typer av instrument och korrigeringsåtgärder som är bäst lämpade för att åtgärda särskilda situationer på marknaden.

3. Såvida inget annat anges i rekommendationer eller riktlinjer som antagits i enlighet med artikel 7b ska en nationell regleringsmyndighet efter det att det samrådsförfarande som avses i artikel 6 har avslutats, då den avser att vidta en åtgärd som

a) omfattas av artiklarna 15 eller 16 i detta direktiv eller artiklarna 5 eller 8 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet), och

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/49

- b) skulle påverka handeln mellan medlemsstaterna,

göra förslaget till åtgärd tillgängligt för kommissionen, Berec och de nationella regleringsmyndigheterna i andra medlemsstater vid samma tidpunkt, med den motivering som åtgärden grundar sig på, i enlighet med artikel 5.3, och informera kommissionen, Berec och andra nationella regleringsmyndigheter om detta. De nationella regleringsmyndigheterna, Berec och kommissionen får yttra sig till den berörda nationella regleringsmyndigheten inom högst en månad. Enmånadsperioden kan inte förlängas.

4. När en planerad åtgärd som avses i punkt 3 syftar till

- a) att definiera en berörd marknad som skiljer sig från den som definierats i rekommendationen i enlighet med artikel 15.1, eller
- b) att avgöra huruvida ett företag, enskilt eller tillsammans med andra, ska anses ha ett betydande marknadsinflytande, i enlighet med artikel 16.3, 16.4 eller 16.5,

och skulle påverka handeln mellan medlemsstater och kommissionen har meddelat den nationella regleringsmyndigheten att den anser att den föreslagna åtgärden skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller hyser allvarliga tvivel om att den är förenlig med gemenskapslagstiftningen, särskilt med de mål som avses i artikel 8, ska den föreslagna åtgärden inte antas förrän efter ytterligare två månader. Denna period kan inte förlängas. Kommissionen ska i sådana fall meddela sina förbehåll till övriga nationella regleringsmyndigheter.

5. Under den tvåmånadersperiod som avses i punkt 4 får kommissionen

- a) fatta beslut om att den berörda nationella regleringsmyndigheten ska dra tillbaka förslaget, och/eller
- b) fatta beslut om att återkalla sina förbehåll avseende ett förslag till åtgärd som avses i punkt 4.

Kommissionen ska i största möjliga utsträckning beakta Berecs yttrande innan den fattar ett beslut eller utfärdar ett yttrande. Beslutet ska åtföljas av en detaljerad och objektiv analys av varför kommissionen inte anser att den föreslagna åtgärden bör antas tillsammans med specifika förslag till ändringar av den.

6. När kommissionen har antagit ett beslut i enlighet med punkt 5 vilket kräver att den nationella regleringsmyndigheten ska återkalla ett förslag till åtgärd ska den nationella regleringsmyndigheten ändra eller återkalla förslaget till åtgärd inom sex månader från datumet för kommissionens beslut. Om förslaget till åtgärd ändras ska den nationella regleringsmyndigheten genomföra ett offentligt samråd i enlighet med de förfaranden som avses i artikel 6 och på nytt anmäla det ändrade förslaget till åtgärd till kommissionen i enlighet med bestämmelserna i punkt 3.

7. Den berörda nationella regleringsmyndigheten ska i största möjliga utsträckning beakta yttrandena från övriga nationella regleringsmyndigheter, Berec och kommissionen och får, utom i de fall som omfattas av punkterna 4 och 5 a, anta det förslag till åtgärd som följer av detta och ska, om den gör detta, meddela det till kommissionen.

8. Den nationella regleringsmyndigheten ska meddela kommissionen och Berec alla antagna slutliga åtgärder som omfattas av artikel 7.3 a och b.

9. Under exceptionella omständigheter, när en nationell regleringsmyndighet anser att den måste handla skyndsamt för att säkerställa konkurrensen och skydda användarnas intressen, får den omedelbart vidta proportionella och tillfälliga åtgärder såsom ett undantag från förfarandet i punkterna 3 och 4. Regleringsmyndigheten ska utan dröjsmål, med en fullständig motivering, underrätta kommissionen, övriga nationella regleringsmyndigheter och Berec om dessa åtgärder. Om den nationella regleringsmyndigheten beslutar att göra sådana åtgärder permanenta eller att förlänga deras tillämpningsperiod ska detta beslut omfattas av bestämmelserna i punkterna 3 och 4."

7. Följande artiklar ska införas:

"Artikel 7a

Förfarande för konsekvent tillämpning av korrigeringsåtgärder

1. Om en planerad åtgärd som omfattas av artikel 7.3 syftar till att införa, ändra eller återkalla en operatörs skyldighet i enlighet med artikel 16 och i förening med artiklarna 5 och 9–13 i direktiv 2002/19/EG (tillrådesdirektivet) och artikel 17 i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) får kommissionen, inom den tidsfrist på en månad som fastställs i artikel 7.3 i det här direktivet, meddela den berörda nationella regleringsmyndigheten och Berec varför den anser att den föreslagna åtgärden skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller varför den hyser allvarliga tvivel om att den föreslagna åtgärden är förenlig med gemenskapslagstiftningen. I sådana fall ska antagandet av den föreslagna åtgärden senareläggas med ytterligare tre månader från och med kommissionens meddelande.

Om kommissionen inte utfärdar något meddelande kan den berörda nationella regleringsmyndigheten, med största möjliga beaktande av kommissionens, Berecs eller andra nationella regleringsmyndigheters kommentarer, anta förslaget till åtgärd.

2. Under den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1 ska kommissionen, Berec och den berörda nationella regleringsmyndigheten ha ett nära samarbete för att identifiera den effektivaste och lämpligaste åtgärden mot bakgrund av de mål som fastställs i artikel 8 med beaktande av marknadsaktörernas yttranden och behovet av att säkerställa spridningen av en enhetlig regleringspraxis.

3. Inom sex veckor från början av den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1 ska Berec med en majoritet av samtliga medlemmar avge ett yttrande om det meddelande från kommissionen som avses i punkt 1 för att ange om den anser att den föreslagna åtgärden bör ändras eller dras tillbaka och, i lämpliga fall, lägga fram specifika förslag om detta. Detta yttrande ska motiveras och offentliggöras.

4. Om Berec i sitt yttrande delar kommissionens allvarliga tvivel ska Berec och den berörda nationella regleringsmyndigheten ha ett nära samarbete för att identifiera den effektivaste och lämpligaste åtgärden. Före utgången av den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1 får den nationella regleringsmyndigheten

a) ändra eller dra tillbaka förslaget till åtgärd, med största möjliga beaktande av det meddelande från kommissionen som avses i punkt 1 och Berecs yttrande och råd, eller

b) behålla den föreslagna åtgärden.

5. Om Berec inte delar kommissionens allvarliga tvivel eller inte avger ett yttrande, eller om den berörda nationella regleringsmyndigheten ändrar eller bibehåller den föreslagna åtgärden i enlighet med punkt 4, får kommissionen inom en månad efter utgången av den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1 och med största möjliga beaktande av Berecs eventuella yttrande

a) utfärda en rekommendation om att den nationella regleringsmyndigheten ska ändra eller dra tillbaka den föreslagna åtgärden, samt lägga fram särskilda förslag i detta syfte och ange vilka skäl som ligger till grund för denna rekommendation, särskilt i de fall då Berec inte delar kommissionens allvarliga tvivel, eller

b) fatta beslut om att återkalla sina förbehåll, i enlighet med punkt 1.

6. Inom en månad efter det att kommissionen avgett sitt yttrande i enlighet med punkt 5 a eller återkallat sina förbehåll i enlighet med punkt 5 b ska den berörda nationella regleringsmyndigheten meddela kommissionen och Berec om den antagna slutliga åtgärden.

Denna tidsfrist får förlängas så att den nationella regleringsmyndigheten kan företa ett offentligt samråd i enlighet med artikel 6.

7. Den nationella regleringsmyndigheten ska, om den beslutar att inte ändra eller dra tillbaka den föreslagna åtgärden på grundval av den rekommendation som utfärdats enligt punkt 5 a, ge en motiverad förklaring.

8. Den nationella regleringsmyndigheten får när som helst under förfarandets gång dra tillbaka den föreslagna åtgärden.

Artikel 7b

Genomförandebestämmelser

1. Efter ett offentligt samråd och samråd med de nationella regleringsmyndigheterna får kommissionen med största möjliga beaktande av yttrandet från Berec anta rekommendationer och/eller riktlinjer i anslutning till artikel 7 i vilka man fastställer form, innehåll och detaljnivå för de anmälningar som krävs i enlighet med artikel 7.3, under vilka omständigheter anmälan inte behöver göras samt beräkning av tidsfrister.

2. Åtgärderna i punkt 1 ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som anges i artikel 22.2."

8. Artikel 8 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska andra stycket ersättas med följande:

"Medlemsstaterna ska, om inget annat anges i artikel 9 om radiofrekvenser, i största möjliga utsträckning beakta det önskvärda i att regleringen görs teknikneutral och säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna även gör detta när de fullgör de regleringsuppgifter som anges i detta direktiv och i särdirektiven, i synnerhet de uppgifter som syftar till att säkerställa en effektiv konkurrens."

b) I punkt 2 ska leden a och b ersättas med följande:

"a) säkerställa att användarna, inbegripet användare med funktionshinder, äldre användare och användare med särskilda sociala behov, får maximalt utbyte när det gäller urval, pris och kvalitet,

b) säkerställa att det inte uppstår någon snedvridning eller begränsning av konkurrensen inom sektorn för elektronisk kommunikation, bland annat i samband med överföring av innehåll."

c) I punkt 2 ska led c utgå.

d) I punkt 3 ska led c utgå.

e) Punkt 3 d ska ersättas med följande:

"d) samarbeta med varandra, med kommissionen och med Berec för att säkerställa att en enhetlig regleringspraxis utarbetas och att detta direktiv och särdirektiven tillämpas på ett konsekvent sätt."

f) I punkt 4 ska led e ersättas med följande:

"e) tillgodose behoven hos särskilda samhällsgrupper, i synnerhet hos användare med funktionshinder, äldre användare och användare med särskilda sociala behov,"

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/51

- g) I punkt 4 ska följande led läggas till:
- "g) främja slutanvändares förmåga att skaffa sig tillgång till och distribuera information eller använda tillämpningar och tjänster efter eget val,".
- h) Följande punkt ska läggas till:
- "5. De nationella regleringsmyndigheterna ska för att nå de politiska mål som avses i punkterna 2, 3 och 4 tillämpa objektiva, öppna, icke-diskriminerande och proportionella regleringsprinciper bland annat genom att
- a) främja förutsägbarhet i lagstiftningen genom att säkerställa en konsekvent regleringsstrategi under avpassade granskningsperioder,
- b) säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inte behandlas olika under lika omständigheter,
- c) skydda konkurrensen till förmån för konsumenterna och när så är möjligt främja infrastrukturbaserad konkurrens,
- d) främja effektiva investeringar och innovation som avser ny och förbättrad infrastruktur men även se till att varje tillträdeskyldighet på lämpligt sätt beaktar den risk som investeringsföretagen ådrar sig, samt tillåta olika samarbetsarrangemang mellan investerare och parter som söker tillträde i syfte att diversifiera investeringsrisken, samtidigt som det ska säkerställas att konkurrensen på marknaden och principen om icke-diskriminering bevaras,
- e) ta vederbörlig hänsyn till de varierande konkurrensvillkor och konsumentförhållanden som råder i olika geografiska områden inom en medlemsstat,
- f) införa skyldigheter beträffande förhandsreglering endast då det inte finns någon effektiv och hållbar konkurrens och lindra eller häva dessa så snart det villkoret har uppfyllts."

9. Följande artikel ska läggas till:

"Artikel 8a

Strategisk planering och samordning av radiospektrumpolitiken

1. Medlemsstaterna ska samarbeta med varandra och kommissionen när det gäller strategisk planering, samordning och harmonisering av användningen av radiofrekvenser i Europeiska gemenskapen. Medlemsstaterna ska därför bland annat beakta faktorer i EU:s strategier som ekonomi,

säkerhet, hälsa, allmänintresset, yttrandefrihet, kultur, vetenskap och sociala och tekniska aspekter samt radiospektrum-användares olika intressen i syfte att optimera användningen av radiospektrum och för att undvika skadliga störningar.

2. Genom att samarbeta med varandra och med kommissionen, ska medlemsstaterna verka för en samordning av strategierna för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen och, vid behov, harmoniserade villkor för tillgänglighet och effektiv användning av radiospektrum som är nödvändiga för upprättandet av och funktionen hos den inre marknaden för elektronisk kommunikation.

3. Kommissionen, som i största möjliga utsträckning ska beakta yttrandet från gruppen för radiospektrumpolitik (RSPG) som inrättades genom kommissionens beslut 2002/622/EG av den 26 juli 2002 om upprättande av en grupp för radiospektrumpolitik (¹), får för Europaparlamentet och rådet lägga fram lagförslag om inrättande av fleråriga program för radiospektrumpolitiken. I dessa program ska de politiska riktlinjerna och målen för den strategiska planeringen och harmoniseringen av radiospektrum användningen fastställas i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv och i särdirektiven.

4. Kommissionen ska, när så är nödvändigt för att säkerställa en effektiv samordning av Europeiska gemenskapens intressen inom internationella organisationer med ansvar för radiospektrumfrågor, i största möjliga utsträckning beakta yttrandet från RSPG och får föreslå Europaparlamentet och rådet gemensamma allmänna politiska mål.

(¹) EGT L 198, 27.7.2002, s. 49."

10. Artikel 9 ska ersättas med följande:

"Artikel 9

Förvaltning av radiofrekvenserna för elektroniska kommunikationstjänster

1. Med hänsyn till att radiofrekvenser är en kollektiv nytighet av stort socialt, kulturellt och ekonomiskt värde ska medlemsstaterna säkerställa en effektiv förvaltning av radiofrekvenserna för elektroniska kommunikationstjänster inom sitt territorium i enlighet med artiklarna 8 och 8a. De ska säkerställa att spektrumallokering för elektroniska kommunikationstjänster och utfärdande av allmän auktorisation eller individuella nyttjanderätter till sådana radiofrekvenser som utförs av behöriga nationella myndigheter grundas på objektiva, öppret redovisade, icke-diskriminerande och proportionella kriterier.

Vid tillämpningen av denna artikel ska medlemsstaterna respektera relevanta internationella avtal, inbegripet Internationella telekommunikationsunionens (ITU) radioreglemente, och får ta hänsyn till allmänintresset.

2. Medlemsstaterna ska verka för en harmonisering av användningen av radiofrekvenser inom gemenskapen, i linje med behovet av en ändamålsenlig och effektiv användning och för att uppnå konsumentfördelar som stordriftsfördelar och samverkansförmåga mellan tjänster. Medlemsstaterna ska i detta sammanhang agera i enlighet med artikel 8a i detta direktiv och beslut nr 676/2002/EG (radiospektrumbeslutet).

3. Om inte annat föreskrivs i andra stycket ska medlemsstaterna säkerställa att alla former av teknik som används för elektroniska kommunikationstjänster kan användas i de radiofrekvensband som förklarats tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster i sin nationella plan för frekvensallokering i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Medlemsstaterna får dock fastställa proportionella och icke-diskriminerande begränsningar för de former av teknik för radionät eller trådlös tillgång som används för elektroniska kommunikationstjänster när det är nödvändigt för att

- a) undvika skadliga störningar,
- b) skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält,
- c) säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet,
- d) säkerställa ett maximalt gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser,
- e) garantera en effektiv spektrumanvändning, eller
- f) säkerställa ett mål av allmänt intresse i enlighet med punkt 4.

4. Om inte annat föreskrivs i andra stycket ska medlemsstaterna säkerställa att alla typer av elektroniska kommunikationstjänster kan tillhandahållas i de radiofrekvensband som förklarats tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster i deras nationella plan för frekvensallokering i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Medlemsstater kan dock fastställa proportionella och icke-diskriminerande begränsningar för de typer av elektroniska kommunikationstjänster som ska tillhandahållas, inbegripet, när det är nödvändigt, för att uppfylla en bestämmelse enligt ITU:s radioreglemente.

De åtgärder som kräver att en elektronisk kommunikationstjänst ska tillhandahållas inom ett specifikt band som är tillgängligt för elektroniska kommunikationstjänster ska vara motiverade för att säkerställa att ett mål av allmänt intresse, vilket definierats av medlemsstaterna, uppfylls i enlighet med gemenskapslagstiftningen, som bl.a.

- a) säkerhet för människors liv,
- b) främjande av social, regional eller geografisk sammanhållning,

c) undvikande av ineffektivt utnyttjande av radiofrekvenser, eller

d) främjande av kulturell och språklig mångfald och mediemångfald, exempelvis genom tillhandahållande av radio- och televisionstjänster.

En åtgärd som förbjuder att någon annan elektronisk kommunikationstjänst tillhandahålls inom ett specifikt band får endast införas där detta är motiverat för att säkerställa tjänster för säkerhet för människors liv. Medlemsstaterna får i undantagsfall också utvidga en sådan åtgärd i syfte att uppfylla andra mål av allmänt intresse som definierats av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

5. Medlemsstaterna ska regelbundet se över behovet av de begränsningar som anges i punkterna 3 och 4 och ska offentliggöra dessa resultat.

6. Punkterna 3 och 4 ska gälla för spektrumallokering för elektroniska kommunikationstjänster, utfärdande av allmän auktorisation och beviljande av individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser efter den 25 maj 2011.

Spektrumallokeringar, allmän auktorisation och individuella nyttjanderätter som gällde den 25 maj 2011 ska omfattas av artikel 9a.

7. Utan att det påverkar bestämmelserna i särdirektiven får medlemsstaterna med beaktande av relevanta nationella förhållanden fastställa bestämmelser i syfte att hindra hamstring av spektrum, särskilt genom att ange strikta tidsfrister för rättighetshavarens faktiska utnyttjande av nyttjanderätterna och genom att tillämpa sanktioner, inbegripet böter eller återkallande av nyttjanderätterna i händelse av att tidsfristerna inte respekteras. Dessa bestämmelser ska fastställas och tillämpas på ett proportionellt och icke-diskriminerande sätt, vilket är öppet för insyn."

11. Följande artiklar ska införas:

"Artikel 9a

Översyn av begränsningar av befintliga rättigheter

1. Medlemsstaterna får, under en femårsperiod med början den 25 maj 2011, tillåta innehavare av nyttjanderätter till radiofrekvenser som beviljades före det datumet och som gäller under minst en femårsperiod räknat från det datumet att lämna in en ansökan till den behöriga nationella myndigheten om förnyad bedömning av begränsningarna i deras nyttjanderätter i enlighet med artiklarna 9.3 och 9.4.

Innan den behöriga nationella regleringsmyndigheten fattar sitt beslut ska den meddela innehavaren av rättigheten om den förnyade bedömningen av begränsningarna, som visar den nya omfattningen av nyttjanderätten efter den förnyade bedömningen och ge denne rimligt tid för att kunna återkalla sin ansökan.

Om rättighetsinnehavaren återkallar sin ansökan ska nyttjanderätten kvarstå oförändrad till dess den förfaller eller fram till slutet av femårsperioden, beroende på vilket datum som inträffar först.

2. Efter den femårsperiod som anges i punkt 1 ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att artiklarna 9.3 och 9.4 tillämpas på alla kvarstående allmänna auktorisationer/individuella nyttjanderätter och spektrumallokeringar för elektroniska kommunikationstjänster som gällde den 25 maj 2011.

3. När medlemsstaterna tillämpar denna artikel ska de vidta lämpliga åtgärder för att främja sund konkurrens.

4. Åtgärder som antas för tillämpningen av denna artikel utgör inte beviljande av nya nyttjanderätter och omfattas därför inte av de relevanta bestämmelserna i artikel 5.2 i direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet).

Artikel 9b

Överlåtelse eller hyra av individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag får överlåta eller hyra ut individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser inom de band där denna möjlighet erbjuds i genomförandeåtgärderna som antagits i enlighet med punkt 3 till andra företaget, i enlighet med de villkor som är knutna till nyttjanderätter till radiofrekvenser och i enlighet med nationella förfaranden.

Inom övriga band får medlemsstaterna även tillåta företag att överlåta eller hyra ut individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser till andra företag i enlighet med nationella förfaranden.

De villkor som är knutna till individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser ska fortsätta att tillämpas efter överföringen eller uthyrningen såvida inte den behöriga nationella myndigheten har angivit något annat.

Medlemsstaterna får också besluta att bestämmelserna i denna punkt inte ska tillämpas om företagens individuella nyttjanderätt till radiofrekvenser ursprungligen erhöles gratis.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett företags avsikt att överlåta nyttjanderätter till radiofrekvenser och den faktiska överföringen av dessa anmäls i enlighet med nationella förfaranden till den behöriga nationella myndighet som har ansvaret för tilldelningen av individuella nyttjanderätter och att de offentliggörs. I de fall användningen av radiofrekvenser har harmoniserats genom tillämpning av beslut nr 676/2002/EG (radiospektrumbeslutet) eller andra gemenskapsåtgärder ska all sådan överföring ske enligt sådan harmoniserad användning.

3. Kommissionen får anta lämpliga genomförandeåtgärder för att identifiera de band för vilka nyttjanderätter till radiofrekvenser kan överföras eller hyras ut mellan företag. Dessa åtgärder ska inte täcka frekvenser som används för utsändningar.

Dessa tekniska genomförandeåtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 22.3."

12. Artikel 10 ska ändras på följande sätt:

a) Punkterna 1 och 2 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna kontrollerar tilldelningen av nyttjanderätter till alla nationella nummerresurser samt förvaltningen av de nationella nummerplanerna. Medlemsstaterna ska säkerställa att erforderliga nummer och nummerserier tillhandahålls för alla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. De nationella regleringsmyndigheterna ska fastställa objektiva, öppet redovisade och icke-diskriminerande förfaranden för tilldelning av nyttjanderätter till de nationella nummerresurserna.

2. De nationella regleringsmyndigheterna ska säkerställa att de nationella nummerplanerna och därmed förknippade förfaranden tillämpas på alla leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster behandlas lika. Medlemsstaterna ska särskilt säkerställa att ett företag som har tilldelats nyttjanderätt till en nummerserie inte diskriminerar andra leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster i fråga om de nummerresurser som ger tillträde till deras tjänster."

b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Medlemsstaterna ska stödja harmonisering av specifika nummer eller nummerserier inom gemenskapen när det främjar både den inre marknadens funktion och utvecklingen av europeiska tjänster. Kommissionen får vidta lämpliga tekniska genomförandeåtgärder på området.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 22.3."

13. Artikel 11 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 andra stycket ska den första strecksatsen ersättas med följande:

"— fatta beslut på grundval av enkla, ändamålsenliga, öppet redovisade och allmänt tillgängliga förfaranden som tillämpas utan diskriminering och utan dröjsmål, och i alla händelser fatta sitt beslut inom sex månader efter ansökan, utom vid expropriation, och".

b) Punkt 2 ska ersättas med följande:

"2. I de fall där offentliga eller lokala myndigheter har äganderätt till eller kontroll över företag som driver allmänna elektroniska kommunikationsnät och/eller tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster ska medlemsstaterna säkerställa att det råder en ändamålsenlig organisatorisk åtskillnad mellan den verksamhet som har ansvar för beviljande av de rättigheter som avses i punkt 1 och de verksamheter som har samband med ägande eller kontroll."

14. Artikel 12 ska ersättas med följande:

"Artikel 12

Samlokalisering och gemensamt utnyttjande av nätdelar och tillhörande faciliteter för leverantörer av elektroniska kommunikationsnät

1. Om ett företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät enligt nationell lagstiftning har rätt att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom, eller om det får utnyttja ett förfarande för att expropriera eller använda egendom, ska de nationella regleringsmyndigheterna, samtidigt som man fullt ut beaktar proportionalitetsprincipen, kunna lägga ett gemensamt utnyttjande av sådana faciliteter eller sådan egendom däribland byggnader eller tillträde till byggnader, kablar, master, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, ledningar, rör, inspektionsbrunnar och kopplingskåp.

2. Medlemsstaterna får kräva att innehavarna av sådana rättigheter som avses i punkt 1 gemensamt utnyttjar faciliteter eller egendom (inbegripet fysisk samlokalisering) eller vidtar åtgärder för att underlätta samordningen av offentliga arbeten för att skydda miljö, folkhälsa eller allmän säkerhet eller för att uppnå mål för fysisk planering endast efter skälig tid av offentligt samråd under vilket alla berörda parter ska ges tillfälle att yttra sig. Sådana föreskrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning får innehålla regler för fördelning av kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet av faciliteterna eller egendomen.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella myndigheterna, efter en skälig tid av offentligt samråd under vilket samtliga berörda parter ges tillfälle att yttra sig, också har befogenhet att införa skyldigheter angående gemensamt utnyttjande av kablar inuti byggnader, eller fram till det första utlopps- eller förgreningstället om detta är beläget utanför byggnaden, för innehavarna av de nyttjanderätter som avses i punkt 1 och/eller för ägaren till kablarna, om detta är motiverat på grund av att duplicering av sådan infrastruktur skulle bli olönsamt eller fysiskt ogenomförbart. Sådana föreskrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning får innehålla regler för kostnadsdelning för det gemensamma utnyttjandet av faciliteterna eller egendomen och i lämpliga fall anpassas till risken.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga nationella myndigheterna kan kräva att företag tillhandahåller nödvändig information, om de behöriga myndigheterna begär detta, för att dessa myndigheter tillsammans med de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna utarbeta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet vad avser de faciliteter som avses i punkt 1 och göra denna förteckning tillgänglig för berörda parter.

5. De åtgärder som vidtas av en nationell regleringsmyndighet i enlighet med denna artikel ska vara objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella. I tillämpliga fall ska åtgärder genomföras i samarbete med lokala myndigheter."

15. Följande kapitel ska införas:

"KAPITEL IIIa

SÄKERHET OCH INTEGRITET FÖR NÄT OCH TJÄNSTER

Artikel 13a

Säkerhet och integritet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett tillfredsställande sätt skydda säkerheten för sina nät eller tjänster. Dessa åtgärder ska utnyttja den senaste tekniken och säkerställa en lämplig säkerhetsnivå för den beräknade risken. I synnerhet ska åtgärder vidtas för att förhindra eller minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och sammanlänkade nät.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa integriteten för sina nät för att kunna säkerställa kontinuerlig leverans av tillhandahållna tjänster över de aktuella näten.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster meddelar den behöriga nationella regleringsmyndigheten om överträdelser av säkerheten eller integriteten som i betydande omfattning påverkar driften av nät och tjänster.

Den berörda nationella regleringsmyndigheten ska vid behov informera de nationella regleringsmyndigheterna i övriga medlemsstater och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (Enisa). Den berörda nationella regleringsmyndigheten kan informera allmänheten eller kräva att företagen gör det, om den slår fast att ett avslöjande av överträdelser ligger i allmänhetens intresse.

En gång om året ska den berörda nationella regleringsmyndigheten lämna in en sammanfattande rapport till kommissionen och Enisa om de anmälningar som kommit in och de åtgärder som vidtagits i enlighet med denna punkt.

4. Kommissionen får vidta lämpliga tekniska genomförandeåtgärder för att harmonisera åtgärderna som avses i punkterna 1, 2 och 3, inklusive åtgärder som definierar omständigheter, format och förfaranden i samband med anmälningsskraven, och ska därvid i största möjliga utsträckning beakta yttrandet från Enisa. Dessa tekniska genomförandeåtgärder ska grunda sig på europeiska och internationella standarder i så stor utsträckning som möjligt och ska inte hindra medlemsstaterna från att anta ytterligare krav i syfte att nå de mål som anges i punkterna 1 och 2.

Dessa genomförandeåtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar i detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 22.3.

Artikel 13b

Tillämpning och genomförande

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga nationella regleringsmyndigheterna har befogenheter att utfärda bindande instruktioner, däribland sådana som rör tidsfrister för genomförande, till företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster för att genomföra artikel 13a.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga nationella regleringsmyndigheterna har befogenheter att kräva av företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att de

a) tillhandahåller den information som behövs för att kunna bedöma säkerheten och/eller integriteten i deras tjänster och nät, inbegripet dokumenterade säkerhetsprinciper, och

b) underkastar sig en säkerhetsgranskning som utförs av ett kvalificerat oberoende organ eller en behörig nationell myndighet och göra resultatet av granskningen tillgängligt för den nationella regleringsmyndigheten. Kostnaderna för säkerhetsgranskningen ska bestridas av företaget.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har alla nödvändiga befogenheter för att undersöka fall av bristande efterlevnad och hur detta påverkar nätets säkerhet och integritet.

4. Dessa bestämmelser ska inte påverka tillämpningen av artikel 3 i detta direktiv."

16. I artikel 14 ska punkt 3 ersättas med följande:

"3. Om ett företag har ett betydande marknadsinflytande på en viss marknad (den första marknaden) kan det också anses ha ett betydande marknadsinflytande på en närliggande marknad (den andra marknaden) när sambanden mellan de två marknaderna är sådana att marknadsinflytandet på den första marknaden kan överföras till den andra marknaden, varigenom företagets marknadsinflytande stärks. Följaktligen får korrigeringsåtgärder som syftar till att förhindra ett sådant överförande vidtas på den andra marknaden i enlighet med artiklarna 9, 10, 11 och 13 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet), och om dessa visar sig otillräckliga får korrigeringsåtgärder enligt artikel 17 i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) vidtas."

17. Artikel 15 ska ändras på följande sätt:

a) Rubriken ska ersättas med följande:

"Förfarande för angivande och definition av marknader".

b) I punkt 1 ska första stycket ersättas med följande:

"1. Efter offentligt samråd, inbegripet med de nationella regleringsmyndigheterna, och med största möjliga beaktande av Bercys yttrande ska kommissionen i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 22.2 anta en rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader (rekommendationen). I rekommendationen ska det anges vilka produkt- och tjänstemarknader inom sektorn för elektronisk kommunikation som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa regleringsskyldigheter enligt särdirektiven, utan att det påverkar marknader som i vissa fall kan komma att avgränsas med stöd av konkurrenslagstiftningen. Kommissionen ska avgränsa marknaderna i enlighet med konkurrenslagstiftningens principer."

c) Punkt 3 ska ersättas med följande:

"3. De nationella regleringsmyndigheterna ska i största möjliga utsträckning beakta rekommendationen och riktlinjerna vid definitionen av de med hänsyn till nationella förhållanden relevanta marknaderna, särskilt geografiska marknader inom sitt territorium, i överensstämmelse med konkurrenslagstiftningens principer. De nationella regleringsmyndigheterna ska följa förfarandena i artiklarna 6 och 7 innan de definierar marknader som skiljer sig från dem som fastställs i rekommendationen."

d) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Efter samråd, inbegripet med de nationella regleringsmyndigheterna, och med största möjliga beaktande av Bercys yttrande får kommissionen i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 22.3 anta ett beslut i vilket gränsoverskridande marknader anges."

18. Artikel 16 ska ändras på följande sätt:

a) Punkterna 1 och 2 ska ersättas med följande:

"1. De nationella regleringsmyndigheterna ska med beaktande av de marknader som anges i rekommendationen analysera de relevanta marknaderna och därvid i största möjliga utsträckning beakta riktlinjerna. Medlemsstaterna ska säkerställa att denna analys, när så är lämpligt, genomförs i samarbete med de nationella konkurrensmyndigheterna.

2. I de fall då det enligt punkterna 3 och 4 i denna artikel, artikel 17 i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) eller artikel 8 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet) krävs att den nationella regleringsmyndigheten ska avgöra huruvida skyldigheter för företag ska införas, bibehållas, ändras eller upphävas, ska den nationella regleringsmyndigheten på grundval av sin marknadsanalys enligt punkt 1 i den här artikeln avgöra huruvida det råder effektiv konkurrens på en relevant marknad."

b) Punkterna 4, 5 och 6 ska ersättas med följande:

"4. Om en nationell regleringsmyndighet fastslår att det inte råder effektiv konkurrens på en relevant marknad, ska den identifiera företaget som enskilt eller tillsammans med andra har ett betydande marknadsinflytande på den marknaden i enlighet med artikel 14 och den nationella regleringsmyndigheten ska lägga dessa företag de lämpliga specifika regleringsskyldigheter som avses i punkt 2 i den här artikeln eller bibehålla eller ändra sådana skyldigheter om de redan existerar.

5. För de gränsoverskridande marknader som ska fastställas i det beslut som avses i artikel 15.4 ska de berörda nationella regleringsmyndigheterna gemensamt genomföra marknadsanalysen med största möjliga beaktande av riktlinjerna samt gemensamt besluta om huruvida de regleringsskyldigheter som anges i punkt 2 i den här artikeln ska införas, behållas, ändras eller upphävas.

6. Åtgärder som vidtas i enlighet med punkterna 3 och 4 ska omfattas av förfarandena i artiklarna 6 och 7. De nationella regleringsmyndigheterna ska göra en analys av de relevanta marknaderna och anmäla motsvarande förslag till åtgärd i enlighet med artikel 7

a) inom tre år från antagandet av en tidigare åtgärd som avser den marknaden; undantagsvis kan emellertid denna tidsperiod förlängas med upp till ytterligare tre år om den nationella regleringsmyndigheten har delgett kommissionen ett motiverat förslag till förlängning och kommissionen inte har gjort några invändningar senast en månad före förlängningens början,

b) inom två år från antagandet av en reviderad rekommendation om relevanta marknader, för marknader som inte tidigare anmälts till kommissionen, eller

c) inom två år efter anslutningen, för medlemsstater som nyligen anslutit sig till Europeiska unionen."

c) Följande punkt ska läggas till:

"7. Om en nationell regleringsmyndighet inom den tidsfrist som fastställs i punkt 6 inte har slutfört den analys av en relevant marknad som anges i rekommendationen ska Bercé på begäran bistå den berörda nationella regleringsmyndigheten med att slutföra analysen av den specifika marknaden och de särskilda skyldigheter som ska införas. Med detta bistånd ska den berörda nationella regleringsmyndigheten inom sex månader underrätta kommissionen om förslaget till åtgärd i enlighet med artikel 7."

19. Artikel 17 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 första meningen ska ordet "standarder" ersättas med "icke obligatoriska standarder".

b) Tredje stycket i punkt 1 ska ersättas med följande:

"Om sådana standarder och/eller specifikationer saknas ska medlemsstaterna främja tillämpningen av internationella standarder eller rekommendationer som har antagits av Internationella teleunionen (ITU), Europeiska post- och teleanslutningen (CEPT), Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC)."

c) Punkterna 4 och 5 ska ersättas med följande:

"4. Om kommissionen avser att göra tillämpningen av vissa standarder och/eller specifikationer obligatorisk, ska den offentliggöra ett meddelande i *Europeiska unionens officiella tidning* och begära in yttranden från alla berörda parter. Kommissionen ska vidta lämpliga genomförandeåtgärder och göra tillämpningen av de standarder som är av betydelse i sammanhanget obligatorisk genom att ange dem som obligatoriska standarder i den förteckning över standarder och/eller specifikationer som offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

5. Om kommissionen anser att de standarder och/eller specifikationer som avses i punkt 1 inte längre bidrar till tillhandahållandet av harmoniserade elektroniska kommunikationstjänster, ska kommissionen, i enlighet med det rådgivande förbandet i artikel 22.2, stryka dem från den förteckning över standarder och/eller specifikationer som anges i punkt 1."

d) I punkt 6 ska orden "i enlighet med förfarandet i artikel 22.3 stryka dem från den förteckning över standarder och/eller specifikationer som anges i punkt 1" ersättas med "vidta lämpliga genomförandeåtgärder och stryka dessa standarder och/eller specifikationer från den förteckning över standarder och/eller specifikationer som anges i punkt 1."

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/57

- e) Följande punkt ska införas:
- ”6a. De genomförandeåtgärder som avses i punkterna 4 och 6 och som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 22.3.”
20. Artikel 18 ska ändras på följande sätt:
- a) I punkt 1 ska följande led c läggas till:
- ”c) leverantörer av digitala televisionstjänster och utrustning att samarbeta i tillhandahållandet av interaktiva televisionstjänster för slutanvändare med funktionshinder.”
- b) Punkt 3 ska utgå.
21. Artikel 19 ska ersättas med följande:
- ”Artikel 19
Harmoniseringsförfaranden
1. När kommissionen konstaterar att skillnader i de nationella regleringsmyndigheternas genomförande av de regleringsuppgifter som anges i detta direktiv och i särdirektiven kan skapa hinder för den inre marknaden får kommissionen, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 9 i detta direktiv och artiklarna 6 och 8 i direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet), utfärda en rekommendation eller ett beslut om harmoniserad tillämpning av bestämmelserna i det här direktivet och särdirektiven för att de mål som anges i artikel 8 ska uppnås; när detta görs ska kommissionen i största möjliga utsträckning beakta yttrandet från Berec.
2. När kommissionen utfärdar en rekommendation i enlighet med punkt 1 ska detta göras i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 22.2.
- Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna tar största möjliga hänsyn till dessa rekommendationer när de utför sina uppgifter. Om en nationell regleringsmyndighet väljer att inte följa en rekommendation ska den meddela kommissionen detta och motivera sin ståndpunkt.
3. Besluten som antas i enlighet med punkt 1 får omfatta bara en harmoniserad eller samordnad strategi för att hantera följande frågor:
- a) Fall där nationella regleringsmyndigheter på ett inkonsekvent sätt genomfört allmänna regleringsstrategier vid reglering av marknaden för elektronisk kommunikation som skett med tillämpning av artiklarna 15 och 16, om detta skapar hinder för den inre marknaden. Sådana beslut får inte avse särskilda anmälningar som ingetts av de nationella regleringsmyndigheterna i enlighet med artikel 7a.
- I sådana fall ska kommissionen utarbeta ett förslag till beslut
- tidigast minst två år efter att kommissionen antagit en rekommendation där samma ärende behandlas, och
- med största möjliga beaktande av ett yttrande från Berec i frågan om huruvida ett sådant beslut ska antas, ett yttrande som Berec ska lämna in senast tre månader efter kommissionens begäran.
- b) Frågor om nummer, inklusive nummerserier, möjlighet att flytta nummer och referenser, översättningsystem för nummer och adresser samt tillräde till 112-larmtjänster.
4. Det beslut som avses i punkt 1, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 22.3.
5. Berec får på eget initiativ bistå kommissionen med råd om huruvida en åtgärd bör antas enligt punkt 1.”
22. Artikel 20.1 ska ersättas med följande:
- ”1. Om en tvist uppstår i samband med nuvarande skyldigheter som införts enligt detta direktiv eller särdirektiven, mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat, eller mellan sådana företag och andra företag i den medlemsstat som drar nytta av skyldigheter i fråga om tillräde och/eller samtrafik enligt detta direktiv eller särdirektiven, ska den berörda nationella regleringsmyndigheten på begäran av någon av parterna, och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkt 2, så snart som möjligt, dock senast inom fyra månader, utom i undantagsfall, fatta ett bindande beslut för att lösa tvisten. Medlemsstaten i fråga ska kräva att alla parter samarbetar fullt ut med den nationella regleringsmyndigheten.”
23. Artikel 21 ska ersättas med följande:
- ”Artikel 21
Lösning av gränsöverskridande tvister
1. Bestämmelserna i punkterna 2, 3 och 4 ska tillämpas när en gränsöverskridande tvist inom det område som omfattas av detta direktiv eller särdirektiven uppkommer mellan parter i olika medlemsstater och om tvisten faller inom de nationella regleringsmyndigheternas behörighet i minst två medlemsstater.
2. Varje part får hänskjuta tvisten till de berörda nationella regleringsmyndigheterna. De behöriga nationella regleringsmyndigheterna ska samordna sina insatser och ha rätt att samråda med Berec för att lösa tvisten på ett konsekvent sätt, i enlighet med de mål som anges i artikel 8.

Alla eventuella skyldigheter som de nationella regleringsmyndigheterna ålägger ett företag vid tvistlösning ska vara förenliga med detta direktiv och särdirektiven.

Varje nationell regleringsmyndighet som är behörig i en sådan tvist kan begära att Berec antar ett yttrande om vilken åtgärd som i enlighet med bestämmelserna i rambdirektivet och/eller särdirektiven ska vidtas för att lösa tvisten.

När en sådan begäran har lämnats in till Berec ska varje nationell regleringsmyndighet som har behörighet i någon del av tvisten invänta Berecs yttrande innan den vidtar åtgärder för att lösa tvisten, utan att detta påverkar de nationella regleringsmyndigheternas möjlighet att vid behov vidta brådskande åtgärder.

Alla eventuella skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten ålägger ett företag när den löser en tvist ska stämma överens med bestämmelserna i detta direktiv eller särdirektiven och i största möjliga utsträckning beakta det yttrande som Berec antagit.

3. Medlemsstaterna får ge de behöriga nationella regleringsmyndigheterna rätt att gemensamt välja att inte lösa en tvist när andra mekanismer, t.ex. medling, finns att tillgå och är bättre ägnade att leda till att tvisten löses inom rimlig tid i enlighet med bestämmelserna i artikel 8.

De ska utan dröjsmål underrätta parterna om detta. Om tvisten inte har lösts inom fyra månader och talan inte har väckts inför domstol av den part som begär prövning, ska de nationella regleringsmyndigheterna på begäran av någon av parterna samordna sina insatser för att lösa tvisten i enlighet med bestämmelserna i artikel 8 och därvid i största möjliga utsträckning beakta varje yttrande som Berec antagit.

4. Det förfarande som anges i punkt 2 ska inte hindra någon av parterna från att väcka talan vid en domstol."

24. Följande artikel ska införas:

"Artikel 21a

Påföljder

Medlemsstaterna ska bestämma vilka påföljder som är tillämpliga för överträdelse av de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv och särdirektiven och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Påföljderna ska vara lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om dessa bestämmelser senast den 25 maj 2011 och utan dröjsmål underrätta den om alla senare ändringar som påverkar dem."

25. Artikel 22 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 3 ska ersättas med följande:

"3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5a.1–5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet."

b) Punkt 4 ska utgå.

26. Artikel 27 ska utgå.

27. Bilaga I ska utgå.

28. Bilaga II ska ersättas med följande:

"BILAGA II

Kriterier som ska användas av de nationella regleringsmyndigheterna vid bedömning av om gemensam dominerande ställning föreligger enligt artikel 14.2 andra stycket.

Två eller flera företag kan tillsammans anses ha en dominerande ställning i den mening som avses i artikel 14, även om inga strukturella eller andra kopplingar finns mellan dem, om de är verksamma på en marknad som kännetecknas av bristande konkurrens och där inget enskilt företag har betydande marknadsinflytande. I enlighet med tillämplig gemenskapsrätt och EG-domstolens rättspraxis om gemensam dominerande ställning är detta sannolikt fallet när marknaden är koncentrerad och uppvisar ett flertal tillämpliga särdrag, varav de följande kan vara mest relevanta i samband med elektronisk kommunikation:

- Låg efterfrågeelasticitet.
- Likartade marknadsandelar.
- Stora rättsliga eller ekonomiska hinder för inträde.
- Vertikal integration med kollektiv vägran att leverera.
- Brist på motverkande köparstyrka.
- Brist på potentiell konkurrens.

Ovanstående vägledande förteckning är inte uttömmande och kriterierna är inte kumulativa. Förteckningen ska endast ses som en illustration av sådana faktorer som kan användas för att stödja antaganden om att det föreligger gemensam dominans på marknaden."

Artikel 2

Ändringar av direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet)

Direktiv 2002/19/EG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led a ska ersättas med följande:

"a) tillträde: när faciliteter och/eller tjänster görs tillgängliga för ett annat företag på fastställda villkor, med eller utan ensamrätt, i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster, bland annat när de används för att leverera informationssamhällets tjänster eller sändningsinnehåll. Bland annat omfattas följande: tillträde till nåtelement samt tillhörande faciliteter, vilket kan inbegripa fast eller icke-fast anslutning av utrustning (detta inbegriper i synnerhet tillträde till accessnätet och till faciliteter och tjänster som är nödvändiga för att tillhandahålla tjänster över accessnätet), tillträde till fysisk infrastruktur, inbegripet byggnader, ledningar och master, tillträde till relevanta programvarusystem, inbegripet driftstödsystem, tillgång till informationssystem eller databaser för förbeställning, anskaffning, beställning, framställningar om underhåll och reparation samt fakturering; tillträde till nummeromvandling eller system som erbjuder likvärdiga funktioner; tillträde till fasta nät och mobilnät, i synnerhet för roaming; tillträde till system med vilkorad tillgång för digitala televisionstjänster och tillträde till virtuella nätjänster."

b) Led e ska ersättas med följande:

"e) accessnät: den fysiska förbindelse som förbinder nätslutningspunkten med en korskoppling eller likvärdig facilitet i det fasta allmänna elektroniska kommunikationsnätet."

2. Artikel 4.1 ska ersättas med följande:

"1. Operatörer av allmänna kommunikationsnät ska ha rätt och, när så begärs av andra auktoriserade företag i enlighet med artikel 4 i direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet), skyldighet att förhandla med varandra om samtrafik i syfte att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, så att tillhandahållandet av och samverkansförmåga mellan tjänster kan säkerställas inom hela gemenskapen. Operatörerna ska erbjuda andra företag tillträde och samtrafik på villkor som överensstämmer med de skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten inför i enlighet med artiklarna 5–8."

3. Artikel 5 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras enligt följande:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

"1. Nationella regleringsmyndigheter ska i enlighet med de mål som anges i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) främja och i förekommande fall säkerställa tillfredsställande tillträde och samtrafik samt samverkansförmåga mellan tjänster, i enlighet med bestämmelserna i det här direktivet, och därvid utöva sina skyldigheter på ett sätt som främjar effektivitet, hållbar konkurrens, effektiva investeringar samt innovation och största möjliga nytta för slutanvändarna."

ii) Följande led ska införas:

"ab) De nationella regleringsmyndigheterna ska, när det är motiverat och i den utsträckning som är nödvändig, kunna införa skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändarna i syfte att göra deras tjänster interoperabla."

b) Punkt 2 ska ersättas med följande:

"2. Skyldigheter och villkor som införs i enlighet med punkt 1 ska vara objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande samt tillämplas i enlighet med förfarandena i artiklarna 6, 7 och 7a i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet)."

c) Punkt 3 ska utgå.

d) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"3. När det gäller tillträde och samtrafik som avses i punkt 1, ska medlemsstaterna säkerställa att den nationella regleringsmyndigheten har befogenhet att ingripa på eget initiativ, när detta är motiverat för att säkerställa de politiska mål som anges i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet), i enlighet med bestämmelserna i det här direktivet och förfarandena i artiklarna 6, 7, 20 och 21 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet)."

4. Artikel 6.2 ska ersättas med följande:

"2. Mot bakgrund av marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen får kommissionen anta genomförandeåtgärder för att ändra bilaga 1. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 14.3."

5. Artikel 7 ska utgå.

6. Artikel 8 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska orden "artiklarna 9 till 13" ersättas med "artiklarna 9–13a".

b) Punkt 3 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ändras på följande sätt:

— I första strecksatsen ska orden "artiklarna 5.1 och 5.2 samt artikel 6" ersättas med "artiklarna 5.1 och 6".

- I andra strecksatsen ska orden "Europaparlamentets och rådets direktiv 97/66/EG av den 15 december 1997 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet (*)" ersättas med: "Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) (**)".
- (*) EGT L 24, 30.1.1998, s. 1.
(**) EGT L 201, 31.7.2002, s. 37."
- ii) Andra stycket ska ersättas med följande:
- "Under exceptionella omständigheter ska en nationell regleringsmyndighet, när den avser att för operatörer med ett betydande marknadsinflytande införa andra skyldigheter avseende tillträde eller samtrafik än vad som anges i artiklarna 9-13 i detta direktiv, lägga fram en begäran om detta till kommissionen. Kommissionen ska i största möjliga utsträckning beakta yttrandet från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) (*). Kommissionen ska i överensstämmelse med artikel 14.2 fatta ett beslut som tillåter eller förhindrar den nationella regleringsmyndigheten att vidta sådana åtgärder.
- (*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009 av den 25 november 2009 om inrättande av ett organ för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och byrån."
7. Artikel 9 ska ändras på följande sätt:
- a) Punkt 1 ska ersättas med följande:
- "1. Nationella regleringsmyndigheter får i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter avseende insyn när det gäller samtrafik och/eller tillträde, vilket innebär att operatörer måste offentliggöra specificerade uppgifter, t.ex. uppgifter om redovisning, tekniska specifikationer, nägenskaper, villkor för tillhandahållande och användning, inklusive villkor som begränsar tillträde till och/eller användning av tjänster och applikationer om sådana villkor tillåts av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen, samt prissättning."
- b) Punkt 4 ska ersättas med följande:
- "4. Utan hinder av vad som sägs i punkt 3 ska de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att ett referenserbudande som åtminstone innehåller de delar som anges i bilaga II offentliggörs när en operatör har skyldigheter enligt artikel 12 avseende tillträde till nätinfrastruktur utanför distributionsnäten."
- c) Punkt 5 ska ersättas med följande:
- "5. Kommissionen kan anta nödvändiga ändringar av bilaga II för att anpassa den till den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen. Åtgärderna, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 14.3. När kommissionen genomför bestämmelserna i denna punkt kan den biträdas av Berec."
8. Artikel 12 ska ändras på följande sätt:
- a) Punkt 1a ska ersättas med följande:
- "a) att ge tredje part tillträde till specificerade nätdelar och/eller nätfaciliteter, inklusive tillträde till nätdelar som inte är aktiva och/eller separat tillträde till accessnätet, bland annat för att möjliggöra val och/eller förval av nätoperatörer och/eller erbjudanden om återförsäljning av abonnemang."
- b) Punkt 1f ska ersättas med följande:
- "f) att erbjuda samllokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter."
- c) I punkt 1 ska följande led läggas till:
- "j) att erbjuda tillträde till tillhörande tjänster, såsom identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster."
- d) I punkt 2 ska inledningen och led a ersättas med följande:
- "2. När de nationella regleringsmyndigheterna överväger de skyldigheter som avses i punkt 1 och i synnerhet när de bedömer hur sådana skyldigheter kan införas i proportion till de mål som anges i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) ska de särskilt beakta följande faktorer:
- a) Den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av konkurrerande faciliteter i ljuset av marknadsutvecklingen, med beaktande av arten och typen av samtrafik och/eller tillträde, bland annat bärkraften för andra tillträdesalternativ i tidigare led, såsom tillträde till ledningar."
- e) I punkt 2 ska leden c och d ersättas med följande:
- "c) Nyinvesteringen för ägaren till faciliteten, med beaktande av varje offentlig investering och de risker som investeringen medför."

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/61

- d) Behovet av att värna om konkurrensen på lång sikt, med särskild uppmärksamhet på ekonomiskt effektiv infrastrukturbaserad konkurrens.”
- f) Följande punkt 3 ska läggas till:
- ”3. När det införs skyldigheter för en operatör att tillhandahålla tillträde i enlighet med bestämmelserna i denna artikel, får de nationella regleringsmyndigheterna vid behov införa tekniska eller operativa villkor för dem som tillhandahåller och/eller utnyttjar föreskrivet tillträde för att säkerställa normal nätdrift. Skyldigheter att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer ska följa de standarder och specifikationer som fastställs i enlighet med artikel 17 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).”
9. Artikel 13.1 ska ersättas med följande:
- ”1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 8 införa skyldigheter som rör kostnadsäckning och priskontroller, inbegripet skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad prissättning och kostnadsredovisningssystem, för vissa specifika typer av samtrafik och/eller tillträde, om en marknadsanalys visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att den berörda operatören kan ta ut överpriser eller använda prispress på ett sätt som missgynnar slutanvändarna. För att uppmuntra operatörerna till investeringar, bland annat i nästa generations nät, ska de nationella regleringsmyndigheterna ta hänsyn till den investering som gjorts av operatören och medge denne en rimlig avkastning av den adekvata kapitalinvesteringen, med beaktande av eventuella risker som är specifika för ett visst nytt nät investeringsprojekt.”
10. Följande artiklar ska införas:
- ”Artikel 13a
- Funktionell separation**
1. Om den nationella regleringsmyndigheten konstaterar att effektiv konkurrens inte har kunnat uppnås genom de tillämpliga skyldigheter som läggs enligt artiklarna 9–13 och att betydande och kvarstående konkurrensproblem och/eller marknadsmisslyckanden har fastställts avseende grossistleveranser av vissa tillträdesproduktmarknader får den som en undantagsåtgärd, i enlighet med bestämmelserna i artikel 8.3 andra stycket, lägga vertikalt integrerade företag en skyldighet att placera verksamhet som har anknytning till grossistleveranser av relevanta tillträdesprodukter i en oberoende operativ affärsenhet.
- Denna affärsenhet ska leverera tillträdesprodukter och tillträdes tjänster till alla företag, inklusive andra affärsenheter inom moderbolaget, enligt samma tidsfrister och på samma villkor, bland annat när det gäller pris- och servicenivåer, samt med hjälp av likadana system och förfaranden.
2. När en nationell regleringsmyndighet har för avsikt att införa en skyldighet till funktionell separation ska den lämna ett förslag till kommissionen, vilket omfattar
- a) bevis som motiverar den nationella regleringsmyndighetens konstaterande enligt punkt 1,
- b) en motiverad bedömning av att det saknas eller finns små utsikter till effektiv och hållbar infrastrukturbaserad konkurrens inom rimlig tid,
- c) en analys av den förväntade verkan på den nationella regleringsmyndigheten, på företaget, särskilt på personalen i det separerade företaget och på sektorn för elektronisk kommunikation som helhet, på incitamenten att investera i sektorn som helhet, särskilt med beaktande av behovet att säkerställa social och territoriell sammanhållning, samt på andra intressenter, i synnerhet den förväntade effekten på konkurrensen och alla potentiella effekter för konsumenterna,
- d) en analys av de skäl som motiverar att denna skyldighet skulle vara det effektivaste sättet att verkställa lösningar i syfte att ta itu med de konkurrensproblem/marknadsmisslyckanden som kunnat fastställas.
3. Förslaget till åtgärd ska omfatta
- a) en exakt beskrivning av separeringsens art och nivå, särskilt en specifikation av den separata affärsenhetens rättsliga status,
- b) identifiering av den separata affärsenhetens tillgångar och de produkter eller tjänster som ska levereras av denna enhet,
- c) ledningsarrangemang för att säkerställa personalens oberoende i den separata affärsenheten och motsvarande incitamentsstruktur,
- d) regler för att säkerställa att skyldigheterna fullgörs,
- e) regler för att säkerställa öppna operativa förfaranden, i synnerhet gentemot andra intressenter,
- f) ett övervakningsprogram för att säkerställa efterlevnad, inklusive en årlig rapport.

4. Enligt kommissionens beslut om förslaget till åtgärd i enlighet med artikel 8.3 ska den nationella regleringsmyndigheten utföra en samordnad analys av de olika marknaderna med anknytning till accessnätet i enlighet med förfarandet i artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet). Utifrån sin bedömning ska den nationella regleringsmyndigheten införa, bibehålla, ändra eller återkalla skyldigheter i enlighet med artiklarna 6 och 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

5. Ett företag som ålagts funktionell separation kan omfattas av någon av de skyldigheter som fastställs i artiklarna 9–13 på en specifik marknad, där det anses ha ett betydande marknadsinflytande i enlighet med artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet), eller andra skyldigheter som godkänts av kommissionen i enlighet med artikel 8.3.

Artikel 13b

Frivillig separering av ett vertikalt integrerat företag

1. Företag som anses ha ett betydande marknadsinflytande på en eller flera relevanta marknader i enlighet med artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) ska meddela den nationella regleringsmyndigheten i förväg och i god tid för att göra det möjligt för den nationella regleringsmyndigheten att bedöma konsekvenserna av den avsedda transaktionen, när de tänker överföra en betydande del av eller samtliga tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk person under ett annat ägarskap eller inrätta en separat affärsenhet för att erbjuda samtliga tjänsteleverantörer, inklusive sina egna, fullt likvärdiga tillträdesprodukter.

Företagen ska också underrätta den nationella regleringsmyndigheten om eventuella ändringar av denna avsikt samt om slutresultatet av separeringsprocessen.

2. Den nationella regleringsmyndigheten ska bedöma effekten av den avsedda transaktionen på befintliga regleringsskyldigheter enligt direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

För detta ändamål ska den nationella regleringsmyndigheten genomföra en samordnad analys av accessnätets olika marknader i enlighet med förfarandet i artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

Utifrån sin bedömning ska den nationella regleringsmyndigheten införa, bibehålla, ändra eller återkalla skyldigheter i enlighet med artiklarna 6 och 7 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

3. Den juridiskt och/eller operativt separata affärsenheten kan åläggas någon av de skyldigheter som anges i artiklarna 9–13 på någon av de specifika marknader där den har anses ha ett betydande marknadsinflytande i enlighet med artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) eller övriga skyldigheter godkända av kommissionen i enlighet med artikel 8.3."

11. Artikel 14 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 3 ska ersättas med följande:

"3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5a.1–5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet."

b) Punkt 4 ska utgå.

12. Bilaga II ska ändras på följande sätt:

a) Rubriken ska ersättas med följande:

"MINIMIFÖRTECKNING ÖVER PUNKTER SOM SKA TAS MED I ETT REFERENSERBJUDANDE FÖR TILLTRÄDE TILL NÄTINFRASTRUKTUR UTANFÖR DISTRIBUTIONSNÄTEN, INKLUSIVE DELAT ELLER FULLT SEPARAT TILLTRÄDE VIA EN FAST ANSLUTNINGSPUNKT, VILKEN SKA OFFENTLIGGÖRAS AV OPERATÖRER MED BETYDANDE MARKNADSFLYTANDE (SMP)".

b) Beteckning a ska ersättas med följande:

"a) delaccessnät: en del av ett accessnät som förbinder nätslutningspunkten med en koncentrationspunkt eller en specificerad mellanliggande anslutningspunkt i det fasta allmänna elektroniska kommunikationsnätet."

c) Beteckning c ska ersättas med följande:

"c) fullt tillträde till accessnätet: den berättigades tillträde till SMP-operatörens accessnät eller delaccessnät som tillåter att nätinfrastrukturens hela kapacitet används."

d) Beteckning d ska ersättas med följande:

"d) delat tillträde till accessnätet: den berättigades tillträde till SMP-operatörens accessnät eller delaccessnät som tillåter att en viss del av nätinfrastrukturens kapacitet, såsom en del av frekvensen eller motsvarande, används."

e) I del A ska punkterna 1, 2 och 3 ersättas med följande:

"1. Delar av nät till vilka tillträde erbjuds omfattar i synnerhet följande delar och lämpliga tillhörande faciliteter:

a) Fullt tillträde till accessnät (fullständigt och delat).

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/63

b) Fullt tillträde till delaccessnät (fullständigt och delat), inbegripet, i förekommande fall, tillträde till nätkomponenter som inte är aktiva för idrifttagande av stamnät.

c) I tillämpliga fall, tillträde till ledningar som möjliggör idrifttagandet av accessnät.

2. Information om de fysiska platserna för tillträde, inbegripet kopplingskåp och korskoppling, tillgängliga accessnät, delaccessnät och stamnät i bestämda delar av nätet och, i förekommande fall, information om var ledningar är lokaliserade och om tillgängligheten inuti ledningar.

3. Tekniska villkor i samband med tillträde till och användning av accessnät och delaccessnät, inklusive de tekniska egenskaperna hos den tvinnade parkabeln och/eller nätet med optisk fiber och/eller motsvarande, kabeldistributörerna och de tillhörande faciliteterna samt, i förekommande fall, tekniska villkor beträffande tillträde till ledningar."

f) I del B ska punkt 1 ersättas med följande:

"1. Information om SMP-operatörens relevanta befintliga anläggningar eller utrustningsplatser och planerad uppdatering av dessa (").

(") Tillgången till denna information kan begränsas till att endast omfatta berörda parter, med hänsyn till farhågor beträffande den allmänna säkerheten."

Artikel 3

Ändringar av direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet)

Direktiv 2002/20/EG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2.2 ska ersättas med följande:

"2. Följande definition ska även gälla:

allmän auktorisation: en rättslig ram som upprättats av en medlemsstat för att säkerställa rättigheter för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och genom vilken det fastställs sektorsspecifika skyldigheter som kan gälla för alla eller vissa typer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med det här direktivet."

2. I artikel 3.2 ska följande stycke läggas till:

"Företag som tillhandahåller gränsöverskridande elektroniska kommunikationstjänster till företag som är belägna i flera medlemsstater ska inte vara skyldiga att lämna in mer än en ansökan per berörd medlemsstat."

3. Artikel 5 ska ersättas med följande:

"Artikel 5

Nyttjanderätter till radiofrekvenser och nummer

1. Medlemsstaterna ska underlätta nyttjandet av radiofrekvenser som faller under allmän auktorisation. Vid behov får medlemsstaterna bevilja individuella nyttjanderätter i syfte att

— undvika skadlig störning,

— säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet,

— garantera en effektiv spektrumanvändning, eller

— uppfylla andra mål av allmänt intresse som medlemsstaterna fastställt i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

2. Om individuella rättigheter måste beviljas för nyttjandet av radiofrekvenser och nummer ska medlemsstaterna på begäran bevilja företag sådana rättigheter för tillhandahållandet av nät eller tjänster enligt den allmänna auktorisation som avses i artikel 3, om detta inte strider mot bestämmelserna i artikel 6, artikel 7 och artikel 11.1 c i det här direktivet eller andra bestämmelser som ska säkerställa att dessa resurser används på ett effektivt sätt i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

Utän att det påverkar de särskilda kriterier och förfaranden som medlemsstaterna antagit för att bevilja nyttjanderätter till radiofrekvenser för leverantörer av innehåll i radio- och tv-sändningar för att verka för de mål som avser allmänintressena i enlighet med gemenskapslagstiftningen, ska nyttjanderätterna till radiofrekvenser och nummer beviljas genom öppna, objektiva, icke-diskriminerande och proportionella förfaranden med god insyn och, i fråga om radiofrekvenser, i enlighet med bestämmelserna i artikel 9 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet). Ett undantag från kravet på öppna förfaranden kan tillämpas om det krävs att man beviljar leverantörerna av innehållstjänster för radio- eller tv-sändning individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser för att uppnå ett mål av allmänt intresse som medlemsstaterna fastställt i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Medlemsstaterna ska vid beviljandet av nyttjanderätten ange om denna kan överlätas av rättsinnehavaren och på vilka villkor detta kan ske. I fråga om radiofrekvenser ska sådana bestämmelser vara förenliga med artiklarna 9 och 9b i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

Om en medlemsstat beviljar nyttjanderätter för en viss tid ska giltighetstiden vara skäligen lång och behovet av en tillräckligt lång avskrivningsperiod för investeringarna ska i detta sammanhang beaktas.

När individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser beviljas för tio år eller längre och sådana rättigheter inte får överlåtas eller hyras ut mellan företagen enligt artikel 9b i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) ska den behöriga nationella myndigheten se till att kriterierna för att bevilja individuella nyttjanderätter fortsätter att gälla och respekteras under den tid tillståndet gäller, särskilt vid motiverad begäran från rättsinnehavaren. Om dessa kriterier inte längre är tillämpliga ska den individuella nyttjanderätten ändras till en allmän auktorisation för användningen av radiofrekvenser, förutsatt att detta meddelats i förväg och efter en rimlig tidsfrist, eller kunna överföras eller hyras ut mellan företag i enlighet med artikel 9b i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

3. Beslut om beviljande av nyttjanderätt ska fattas, meddelas och offentliggöras så snart som möjligt, för nummer som har tilldelats för särskilda ändamål i den nationella nummernumplanen inom tre veckor och för radiofrekvenser som har tilldelats för att användas av elektroniska kommunikationstjänster i den nationella frekvensplanen inom sex veckor, efter det att fullständig ansökan mottagits av den nationella regleringsmyndigheten. Denna senare tidsgräns får inte hindra tillämpningen av internationella avtal om användning av radiofrekvenser eller positioner i omloppsbanor.

4. När beslut har fattats, efter samråd med berörda parter i enlighet med artikel 6 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet), om att nyttjanderätter till nummer av exceptionellt ekonomiskt värde ska beviljas genom konkurrensförfaranden eller jämförande urvalsförfaranden får medlemsstaterna förlänga maximiperioden tre veckor med högst ytterligare tre veckor.

När det gäller konkurrensförfaranden eller jämförande urvalsförfaranden för radiofrekvenser ska artikel 7 tillämpas.

5. Medlemsstaterna får inte begränsa antalet nyttjanderätter som ska beviljas annat än när detta är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser i enlighet med artikel 7.

6. De behöriga nationella myndigheterna ska säkerställa att radiofrekvenserna används effektivt i enlighet med artiklarna 8.2 och 9.2 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet). De ska säkerställa att konkurrensen inte snedvrids av någon överlåtelse eller ackumulering av nyttjanderätter till radiofrekvenser. För detta ändamål får medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder, som t.ex. att minska, återkalla eller tvinga fram en försäljning av en nyttjanderätt för radiofrekvenser."

4. Artikel 6 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Den allmänna auktorisationen för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster samt nyttjanderätter till radiofrekvenser

och nummer får endast omfattas av de villkor som är upptagna i bilagan. Sådana villkor ska vara icke-diskriminerande, proportionella och öppet redovisade och ska i fråga om nyttjanderätter till radiofrekvenser vara förenliga med artikel 9 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet)."

b) I punkt 2 ska orden "artiklarna 16, 17, 18 och 19 i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster)" ersättas med "artikel 17 i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster)".

5. Artikel 7 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

ii) Inledningsfrasen ska ersättas med följande:

"1. Om en medlemsstat överväger huruvida den ska begränsa det antal nyttjanderätter som ska beviljas till radiofrekvenser eller huruvida den ska förlänga befintliga rättigheters giltighet på annat sätt än i enlighet med de villkor som anges i dessa rättigheter, ska den bland annat".

iii) Led c ska ersättas med följande:

"c) offentliggöra alla beslut om att begränsa beviljandet av nyttjanderätter eller om att förlänga nyttjanderätter och ange skälen för detta,".

b) Punkt 3 ska ersättas med följande:

"3. Om beviljandet av nyttjanderätter till radiofrekvenser måste begränsas ska medlemsstaterna bevilja sådana rättigheter på grundval av objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella urvalskriterier. För urvalskriterierna ska vederbörlig vikt fästas vid huruvida målen i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) och kraven i artikel 9 i samma direktiv har uppnåtts."

c) I punkt 5 ska "artikel 9" ersättas med "artikel 9b".

6. Artikel 10 ska ändras på följande sätt:

a) Punkterna 1, 2 och 3 ska ersättas med följande:

"1. De nationella regleringsmyndigheterna ska i enlighet med artikel 11 övervaka och kontrollera att företagen uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna och de särskilda skyldigheter som anges i artikel 6.2.

De nationella regleringsmyndigheterna ska ha befogenhet att kräva att de företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster som omfattas av den allmänna auktorisationen eller som har nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer, tillhandahåller alla de uppgifter som anges i artikel 11 och som krävs för att kontrollera att företaget uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2.

2. Om en nationell regleringsmyndighet finner att ett företag inte uppfyller ett eller flera av villkoren för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2, ska den underrätta företaget om detta och ge företaget möjlighet att inom en rimlig tidsperiod inkomma med synpunkter.

3. Den berörda myndigheten ska ha befogenhet att kräva att den överträdelse som avses i punkt 2 upphör, antingen omedelbart eller inom en rimlig tidsperiod, och ska vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att villkoren uppfylls.

Medlemsstaterna ska i detta syfte ge de berörda myndigheterna befogenheter att

- a) vid behov införa avskräckande ekonomiska sanktioner, som får innebära återkommande retroaktiva sanktioner, och
- b) föreskriva att tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills de tillträdeskyldigheter fullgörs som införts efter en marknadsanalys i enlighet med artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

Företaget ska genast informeras om åtgärderna och motiven för dessa, och det ska fastställas en rimlig tidsfrist för företaget för att efterleva åtgärden."

- b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Utan hinder av bestämmelserna i punkterna 2 och 3 ska medlemsstaterna ge den berörda myndigheten befogenheter att vid behov införa ekonomiska sanktioner mot företag om de underläter att lämna information i enlighet med de skyldigheter som införs enligt artikel 11.1 a eller b i detta direktiv och artikel 9 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet) inom en rimlig tidsfrist som ska fastställas av den nationella regleringsmyndigheten."

- c) Punkt 5 ska ersättas med följande:

"5. Om villkoren för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2 allvarligt eller upprepat åsidosätts, och om åtgärder enligt punkt 3 i den här artikeln i syfte att säkerställa efterlevnad inte gett resultat, får den nationella regleringsmyndigheten hindra ett företag från att fortsätta att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller tillfälligt upphäva eller återkalla nyttjanderätterna. Sanktioner och påföljder som är effektiva, proportionella och avskräckande får tillämpas för en period som motsvarar överträdelsens karaktär, även om överträdelsen i efterhand har korrigerats."

- d) Punkt 6 ska ersättas med följande:

"6. Om den berörda myndigheten har bevis för att uppfyllandet av villkoren för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 6.2 bryter och det utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa, eller kommer att orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för andra leverantörer eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller andra användare av radiospektrumet, får den trots bestämmelserna i punkterna 2, 3 och 5 i den här artikeln vidta brådskande provisoriska åtgärder för att åtgärda problemet innan den fattar ett slutligt beslut. Det berörda företaget ska därefter ges en rimlig möjlighet att lämna synpunkter och föreslå åtgärder. I förekommande fall får den berörda myndigheten bekräfta de provisoriska åtgärderna, vilka ska vara giltiga under högst tre månader men under omständigheter då efterlevnadsåtgärderna ännu inte har avslutats får utsträckas till att gälla under ytterligare en period om högst tre månader."

- 7. Artikel 11.1 ska ändras på följande sätt:

- a) Led a ska ersättas med följande:

"a) systematisk kontroll eller kontroll i enskilda fall, av att villkoren 1 och 2 i del A, villkoren 2 och 6 i del B samt villkoren 2 och 7 i del C i bilagan, samt de skyldigheter som avses i artikel 6.2, är uppfyllda."

- b) Följande led ska läggas till:

"g) skyddande av en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser,

h) utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter."

L 337/66

SV

Europeiska unionens officiella tidning

18.12.2009

c) Andra stycket ska ersättas med följande:

"De uppgifter som avses i leden a, b, e, f, g och h i det första stycket får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta."

8. Artikel 14 ska ersättas med följande:

"Artikel 14

Ändring av rättigheter och skyldigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättigheter, villkor och förfaranden avseende allmänna auktorisationer och nyttjanderätter eller rättigheter att installera faciliteter endast ändras i sakligt motiverade fall och på ett proportionellt sätt, i tillämpliga fall med beaktande av de särskilda villkor som är tillämpliga på överföring av rättigheter att utnyttja radiofrekvenser. Utom i de fall då ändringarna är obedyliga och har överenskommit med innehavaren av rättigheterna eller den allmänna auktorisationen, ska anmälan om avsikten att företa sådana ändringar göras på lämpligt sätt och berörda parter, inbegripet användare och konsumenter, ska få en tillräcklig tidsfrist om minst fyra veckor, utom i undantagsfall, för att kunna lämna sina synpunkter på de föreslagna ändringarna.

2. Medlemsstaterna ska inte begränsa eller återkalla rättigheter att installera faciliteter eller rättigheter att utnyttja radiofrekvenser före utgången av den tidsperiod för vilken de tilldelats utom när detta är berättigat och sker i enlighet med bilagan och relevanta nationella bestämmelser om kompensation för återkallande av rättigheter."

9. Artikel 15.1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska säkerställa att all relevant information om rättigheter, villkor, förfaranden, administrativa avgifter, avgifter och beslut som rör allmänna auktorisationer, nyttjanderätter och rättighet att installera faciliteter offentliggörs och hålls aktuell på ett lämpligt sätt så att alla berörda parter lätt kan få tillgång till informationen."

10. I artikel 17 ska punkterna 1 och 2 ersättas med följande:

"1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9a i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) ska medlemsstaterna anpassa de allmänna auktorisationer och enskilda nyttjanderätter som gäller den 31 december 2009, till artiklarna 5, 6 och 7 och bilagan i detta direktiv senast den 19 december 2011.

2. Om tillämpningen av punkt 1 innebär en inskränkning av de rättigheter eller en utvidgning av de skyldigheter som gäller enligt redan befintliga allmänna auktorisationer och enskilda nyttjanderätter, får medlemsstaterna förlänga giltighetstiden för dessa auktorisationer och rättigheter till senast

den 30 september 2012, under förutsättning att andra företags rättigheter enligt gemenskapslagstiftningen inte påverkas av detta. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om sådana förlängningar och motivera dem."

11. Bilagan ska ändras i enlighet med bilagan till detta direktiv.

Artikel 4

Upphävande

Förordning (EG) nr 2887/2000 ska upphöra att gälla.

Artikel 5

Införslivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 25 maj 2011 anta och offentliggöra de lagar, förordningar och administrativa bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 26 maj 2011.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 6

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 7

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 25 november 2009.

På Europaparlamentets vägnar

J. BUZEK
Ordförande

På rådets vägnar

Å. TORSTENSSON
Ordförande

BILAGA

Bilagan till direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet) ska ändras på följande sätt:

1. Punkt 1 ska ersättas med följande rubrik:

"Villkoren i denna bilaga utgör en uttömmande förteckning över villkor som får knytas till allmänna auktorisationer (del A), nyttjanderätter till radiofrekvenser (del B) och nyttjanderätter till nummer (del C) enligt artiklarna 6.1 och 11.1 a, inom de begränsningar som anges i artiklarna 5, 6, 7, 8 och 9 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet)."

2. Del A ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Slut användares tillträde till nummer i den nationella nummerplanen, nummer från det europeiska nummerplanen och den allmänna internationella framtals-tjänsten samt, när detta är tekniskt och ekonomiskt genomförligt, från andra medlemsstaters nummerplaner, och villkor i enlighet med direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster)."

b) Punkt 7 ska ersättas med följande:

"7. Skydd av personuppgifter och privatliv som är specifikt för sektorn för elektronisk kommunikation i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG (direktivet om privatliv och elektronisk kommunikation) (").

(") EGT L 201, 31.7.2002, s. 37."

c) Punkt 8 ska ersättas med följande:

"8. Konsumentskyddsbestämmelser som är specifika för sektorn för elektronisk kommunikation, inbegripet villkor enligt direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) och villkor om tillgång för användare med funktionshinder enligt artikel 7 i det direktivet."

d) I punkt 11 ska orden "direktiv 97/66/EG" ersättas med "direktiv 2002/58/EG".

e) Följande punkt ska läggas till:

"11a. Villkor för användning för meddelanden från offentliga myndigheter till allmänheten för att varna för överhängande hot och lindra konsekvenserna av stora katastrofer."

f) Punkt 12 ska ersättas med följande:

"12. Villkor för användning vid stora katastrofer eller nationella nödsituationer för att trygga kommunikationen mellan larmtjänster och myndigheter."

g) Punkt 16 ska ersättas med följande:

"16. Säkerhet för allmänna nät mot oönskat tillträde i enlighet med direktiv 2002/58/EG (direktivet om privatliv och elektronisk kommunikation)."

h) Följande punkt ska läggas till:

"19. Insynsskyldigheter för leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster som tillhandahålls via offentliga kommunikationsnät och som är tillgängliga för allmänheten, vars syfte är att säkerställa uppkoppling mellan användare, i enlighet med de mål och principer som fastställs i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet), offentliggörande av alla villkor som begränsar tillträde till och/eller användning av tjänster och tillämpningar om sådana villkor tillåts av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen samt, om det är nödvändigt och proportionerligt, tillgång för de nationella regleringsmyndigheterna till sådana uppgifter som de behöver för att kunna kontrollera att offentliggörandet är korrekt."

-
3. Del B ska ändras på följande sätt:
- a) Punkt 1 ska ersättas med följande:
- "1. Skyldighet att tillhandahålla en tjänst eller använda en typ av teknik för vilken nyttjanderätt till frekvensen har beviljats, i förekommande fall inbegripet krav på täckning och kvalitet."
- b) Punkt 2 ska ersättas med följande:
- "2. Faktiskt och effektivt utnyttjande av frekvenserna i enlighet med direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet)."
- c) Följande punkt ska läggas till:
- "9. Skyldigheter som särskilt avser utnyttjande av radiofrekvenser i experimentsyfte."
4. I del C ska punkt 1 ersättas med följande:
- "1. Angivande av den tjänst som numret ska användas för, inbegripet varje krav som ställs för tillhandahållandet av tjänsten och, för att undvika oklarheter, taxepprinciper och maximipriser vilka kan gälla särskilda nummerserier i syfte att säkra skyddet av konsumenterna i enlighet med artikel 8.4b i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet)."
-

UTTALANDE FRÅN KOMMISSIONEN OM NÄTNEUTRALITET

Kommissionen är mycket mån om att Internet ska förbli öppet och neutralt, och beaktar medlagstiftarnas önskan att nu ta upp nätneutralitet som ett strategiskt mål och en regleringsprincip som ska främjas av de nationella regleringsmyndigheterna ⁽¹⁾, parallellt med en skärpning av de tillhörande kraven på öppenhet och insyn ⁽²⁾ och införandet av skyddsbefogenheter för nationella regleringsmyndigheter i syfte att förebygga försämringar av servicen och hinder eller fördröjningar av trafiken på de offentliga näten ⁽³⁾. Kommissionen kommer noga att övervaka genomförandet av dessa bestämmelser i medlemsstaterna, och i sin årliga lägesrapport till Europaparlamentet och rådet särskilt inrikta sig på hur den europeiska allmänhetens "nätfriheter" skyddas. Samtidigt kommer kommissionen att övervaka effekterna av marknadens och teknikens utveckling på "nätfriheterna" och före 2010 års utgång till Europaparlamentet och rådet rapportera om huruvida det behövs ytterligare vägledning. Kommissionen kommer också att utnyttja sina befintliga konkurrensrättsliga befogenheter för att reagera på eventuella konkurrensfientliga praktiker som kan uppstå.

⁽¹⁾ Artikel 8.4 g i ramdirektivet.

⁽²⁾ Artiklarna 20.1 b och 21.3 c och 21.3 d i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

⁽³⁾ Artikel 22.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG av den 25 november 2009

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/11

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2009/136/EG

av den 25 november 2009

om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation och förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande (1),

med beaktande av Regionkommitténs yttrande (2),

med beaktande av Europeiska datatillsynsmannens yttrande (3),

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget (4), och

av följande skäl:

- (1) Kommissionen granskar regelbundet att de fem direktiven som utgör det befintliga regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektivet) (5), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektivet) (6), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett

gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektivet) (7), direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) (8) samt direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) (9) (gemensamt kallade *ramdirektivet och särdirektiven*)) fungerar, särskilt när det gäller att avgöra om det behövs ändringar på grund av den tekniska utvecklingen och utvecklingen på marknaden.

- (2) Kommissionen har lagt fram sina granskningsresultat i sitt meddelande till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén av den 29 juni 2006 om översynen av EU:s regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.
- (3) Reformen av EU:s regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, inklusive förstärkningen av bestämmelser för slutanvändare med funktionshinder, är ett viktigt steg mot målet att uppnå ett gemensamt europeiskt informationsområde och samtidigt ett informationsområde för alla. Dessa mål är en del av den strategiska ramen för utvecklingen av informationsområdet som det beskrivs i meddelandet från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén av den 1 juni 2005 med titeln "i2010 – Det europeiska informationsområdet för tillväxt och sysselsättning".
- (4) Ett grundläggande krav för samhällsomfattande tjänster är att användarna kan begära att till ett överkomligt pris tillhandahållas anslutning till det allmänna kommunikationsnätet via en fast anslutningspunkt. Detta krav gäller tillhandahållande av lokala, nationella och internationella telefonsamtal, telefax och datatjänster, vars tillhandahållande medlemsstaterna kan begränsa till att bara gälla

(1) EUT C 224, 30.8.2008, s. 50.

(2) EUT C 257, 9.10.2008, s. 51.

(3) EUT C 181, 18.7.2008, s. 1.

(4) Europaparlamentets yttrande av den 24 september 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 16 februari 2009 (EUT C 103 E, 5.5.2009, s. 40), Europaparlamentets ståndpunkt av den 6 maj 2009 och rådets beslut av den 26 oktober 2009.

(5) EGT L 108, 24.4.2002, s. 7.

(6) EGT L 108, 24.4.2002, s. 21.

(7) EGT L 108, 24.4.2002, s. 33.

(8) EGT L 108, 24.4.2002, s. 51.

(9) EGT L 201, 31.7.2002, s. 37.

slutanvändarens primära anslutningspunkt eller bostad. Det bör inte finnas några restriktioner när det gäller de tekniska medel med vilka anslutningen tillhandahålls – både trådlös och annan teknik är tillåten – och inte heller när det gäller vilka operatörer som ska uppfylla alla eller några av kraven på att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

- (5) De dataanslutningar till det allmänna kommunikationsnätet som sker via fasta anslutningspunkter bör göra det möjligt att stödja dataöverföring med en hastighet som är tillräcklig för tillgång till on-line-tjänster, som t.ex. dem som tillhandahålls via det allmänt tillgängliga Internet. Den hastighet för Internet-uppkopplingen som upplevs av en viss användare kan bero på flera faktorer, inbegripet det eller de företag som tillhandahåller Internet-uppkopplingen och den särskilda tillämpningen som anslutningen används för. Den överföringshastighet som kan garanteras med en anslutning till det allmänna kommunikationsnätet är beroende av kapaciteten hos abonnentens terminalutrustning och anslutningen. Det är därför inte lämpligt att föreskriva en viss data- eller bit-hastighet på gemenskapsnivå. Det krävs flexibilitet för att ge medlemsstaterna möjlighet att när det är nödvändigt vidta åtgärder för att säkerställa att en dataanslutning klarar en tillräcklig datahastighet som tillåter funktionellt tillträde till Internet, enligt den definition som gets av medlemsstaterna med vederbörligt beaktande av de särskilda förhållandena på de nationella marknaderna, till exempel den vanligast förekommande bandbredd som används av de flesta abonnenterna i medlemsstaterna samt den tekniska genomförbarheten, förutsatt att syftet med dessa åtgärder är att i möjligaste mån begränsa marknadsnedvridningar. Om dessa åtgärder leder till oräntvisa kostnader för ett utsett företag, med vederbörligt beaktande av såväl utgifter och intäkter som de immateriella förmåner som är en följd av tillhandahållandet av de berörda tjänsterna, kan dessa kostnader tas med i en eventuell nettokostnadsberäkning av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Det kan också förekomma alternativt finansiering av underliggande nätinfrastruktur med användning av gemenskapsmedel eller nationella åtgärder i enlighet med gemenskapslagstiftningen.
- (6) Detta påverkar inte kravet på att kommissionen genomföra en översyn av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, som kan omfatta finansieringen av denna skyldighet, i enlighet med artikel 15 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) och att den i förekommande fall lägger fram förslag till en reform i syfte att uppnå mål av allmänt intresse.
- (7) För tydlighetens och enkelhetens skull behandlas endast ändringar i direktiven 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) och 2002/58/EG (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) i detta direktiv.
- (8) Utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse⁽¹⁾, särskilt de krav avseende användare med funktionshinder som fastställs i artikel 3.3 f i det direktivet, bör vissa aspekter av terminalutrustning, inklusive utrustning i konsumentens lokaler som är avsedd för slutanvändare med funktionshinder, oavsett om deras särskilda behov beror på funktionshinder eller ålder, omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) för att underlätta tillträdet till nät och användningen av tjänster. Sådan utrustning omfattar för närvarande radiomottagarutrustning som är avsedd att endast användas för mottagning av radio- och TV-sändningar samt speciella terminalapparater för hörsel-skadade slutanvändare.
- (9) Medlemsstaterna bör införa åtgärder för att främja upprättandet av en marknad för allmänt tillgängliga produkter och tjänster som är anpassade för slutanvändare med funktionshinder. Detta kan ske bland annat genom att man hänvisar till europeiska standarder, inför krav på elektronisk tillgänglighet (e-tillgänglighet) vid förfaranden för offentlig upphandling och anbudsinfordringar och genomför lagstiftning som skyddar funktionshindrade slutanvändares rättigheter.
- (10) När ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt artikel 4 i direktiv 2002/22/EG (direktiv om samhällsomfattande tjänster) väljer att avyttra en del av sina tillgångar, som mot bakgrund av företagets skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster kan anses väsentlig, eller samtliga sina tillgångar till det lokala accessnätet på det nationella territoriet till en separat juridisk enhet med annat slutligt ägande, bör den nationella regleringsmyndigheten bedöma effekten av affären i syfte att säkerställa kontinuiteten avseende skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster på hela eller delar av det nationella territoriet. I detta syfte bör det företag som av den nationella regleringsmyndigheten ålagts skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster på förhand underrätta denna myndighet om avyttringen. Den nationella regleringsmyndighetens bedömning bör inte påverka genomförandet av affären.
- (11) Den tekniska utvecklingen har lett till en kraftig minskning av antalet offentliga telefonautomater. För att säkerställa teknisk neutralitet och allmänhetens fortsatta tillgång till talfonitjänster bör de nationella regleringsmyndigheterna kunna ålägga företagen en skyldighet att se till att det finns telefonautomater för att tillgodose slutanvändarnas rimliga behov och dessutom se till att det finns andra ställen där man kan få tillgång till talfonitjänster.
- (12) Funktionshindrade slutanvändare bör garanteras samma tillträde till tjänster som andra slutanvändare. För att uppnå detta bör tillträdet vara funktionellt likvärdigt så att funktionshindrade slutanvändare kan utnyttja samma faciliteter för att använda tjänsterna som andra slutanvändare, men med andra medel.

⁽¹⁾ EGT L 91, 7.4.1999, s. 10.

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/13

- (13) Definitionerna måste anpassas till principen om tekniskneutralitet och vara förenliga med den tekniska utvecklingen. Särskilt villkoren för tillhandahållandet av en tjänst bör vara skilda från de faktiska definierande delarna av en allmänt tillgänglig telefonitjänst, dvs. en elektronisk kommunikationstjänst tillgänglig för allmänheten för utgående eller inkommande samtal, direkt eller indirekt, nationella eller internationella samtal via ett eller flera nummer i en nationell eller internationell nummerplan, oberoende av om en sådan tjänst är baserad på kretskopplad eller paketföremödlad teknik. En sådan tjänst är till sin natur dubbelriktad, vilket gör det möjligt för de båda samtalparterna att kommunicera. En tjänst som inte uppfyller alla dessa villkor, till exempel en "klick-funktion" på en kundtjänstwebbplats, är inte en allmänt tillgänglig telefonitjänst. Allmänt tillgängliga telefonitjänster omfattar också kommunikationsformer som är särskilt avsedda för slutanvändare med funktionshinder som använder textrelä- eller totalkonversationstjänster.
- (14) Det är nödvändigt att förtydliga att indirekt tillhandahållande av tjänster kan omfatta situationer där uppringningen görs via val eller förval av nätoperatör eller där en leverantör av tjänster säljer vidare eller byter varumärke på allmänt tillgängliga telefonitjänster som levereras av ett annat företag.
- (15) Nätutvecklingen går alltmot mot tekniken för "Internetprotokoll" (IP), som ett resultat av den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen, och konsumenterna kan i allt större utsträckning välja mellan ett utbud av konkurrerande leverantörer av telefonitjänster. Medlemsstaterna bör därför kunna skilja skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster genom att tillhandahålla anslutning till kommunikationsnät för allmänheten från en fast plats från tillhandahållandet av en allmänt tillgänglig telefonitjänst. En sådan uppdelning bör inte påverka omfattningen när det gäller skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som fastställs och ses över på gemenskapsnivå.
- (16) I enlighet med subsidiaritetsprincipen ankommer det på medlemsstaterna att på grundval av objektiva kriterier besluta vilka företag som utses till att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, när så är lämpligt med beaktande av företagets förmåga och vilighet att godta samtliga eller en del av skyldigheterna avseende samhällsomfattande tjänster. Detta utesluter inte att medlemsstaterna i urvalprocessen får inbegripa specifika villkor som motiveras av effektivitetsskäl, bland annat att gruppera geografiska områden eller komponenter eller utfärda minimiperioder under vilka företagen utses.
- (17) De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna övervaka utvecklingen och nivån på taxorna till slutkunder för tjänster som ingår i skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, även när en medlemsstat ännu inte har utsett det företag som ska tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. I sådana fall bör övervakningen göras på ett sådant sätt att den inte utgör en alltför stor administrativ börda vare sig för de nationella regleringsmyndigheterna eller för de företag som tillhandahåller sådana tjänster.
- (18) Inaktuella skyldigheter, som är avsedda att förenkla övergången mellan det gamla regelverket från 1998 till regelverket från 2002, bör upphävas tillsammans med andra bestämmelser som överlappar eller är kopior av redan fastställda bestämmelser i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).
- (19) Kravet att tillhandahålla ett minimiutbud av hyrda förbindelser för slutkunder, som var nödvändigt för att säkerställa den fortsatta tillämpningen av bestämmelserna i regelverket från 1998 med avseende på hyrda förbindelser, där det fortfarande inte rådde tillräckligt stor konkurrens när regelverket 2002 trädde i kraft, är inte längre nödvändigt och bör upphöra att gälla.
- (20) Ett fortsatt åläggande av val eller förval av nätoperatör direkt genom gemenskapslagstiftningen kan hämma den tekniska utvecklingen. Dessa korrigeringsåtgärder bör snarare åläggas av de nationella regleringsmyndigheterna som ett resultat av marknadsanalys i enlighet med förfarandena i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) och de skyldigheter som avses i artikel 12 i direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet).
- (21) Bestämmelserna om avtal bör inte gälla endast för konsument utan även för andra slutanvändare, främst mikroföretag och små och medelstora företag, som kan föredra ett avtal som är anpassat efter konsumenternas behov. För att undvika onödiga administrativa bördor för leverantörerna och en komplicerad definition av små och medelstora företag bör bestämmelserna om avtal inte tillämpas automatiskt på dessa andra slutanvändare utan endast om de begär detta. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att förbättra de små och medelstora företagens kännedom om denna möjlighet.
- (22) Till följd av den tekniska utvecklingen kan andra typer av identifierare komma att användas i framtiden, utöver de sedvanliga formerna av nummeridentifiering.
- (23) Leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster som tillåter uppringning bör säkerställa att deras kunder är tillräckligt informerade om huruvida de har tillräde eller inte till lärmätjänster, samt om eventuella begränsningar av tjänsten (t.ex. begränsningar i tillhandahållandet av information om varifrån samtalet kommer eller dirigering av larmsamtal). Sådana leverantörer bör också förse sina kunder med tydlig och klar information i det inledande avtalet

- och därefter vid eventuella ändringar av tillträdesbestämmelserna, t.ex. när det gäller faktureringen till kunderna. Denna information bör innehålla uppgifter om eventuella begränsningar av den geografiska täckningen, med utgångspunkt i de planerade tekniska driftsparametrarna för tjänsten och den tillgängliga infrastrukturen. Om tjänsten inte tillhandahålls över ett kopplat telenät, bör informationen även innehålla uppgifter om i vilken utsträckning tillgången och informationen om varifrån samtalet kommer är tillförlitlig i jämförelse med en tjänst som tillhandahålls över ett kopplat telenät, med beaktande av den aktuella tekniken och de gällande kvalitetsstandarderna samt de parametrar för tjänsternas kvalitet som anges i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster).
- (24) När det gäller terminalutrustning bör kundavtalet innehålla information om de begränsningar som leverantören kan ha lagt på kundens användning av sådan utrustning, till exempel i form av SIM-läst mobilutrustning, om sådana begränsningar inte är förbjudna i den nationella lagstiftningen, och om eventuella avgifter som ska betalas när avtalet löper ut, vare sig detta sker den överenskomna sista tillämpningsdagen eller tidigare, inklusive eventuella kostnader som tas ut för att behålla utrustningen.
- (25) Kundavtalet bör också, utan att införa någon skyldighet för leverantören att vidta åtgärder som går utöver dem som föreskrivs i gemenskapslagstiftningen, innehålla närmare uppgifter om vilka slags åtgärder som leverantören eventuellt kan vidta vid säkerhets- eller integritetsincidenter, hot eller utsatta lägen.
- (26) För att hantera frågor av allmänintresse som rör användningen av kommunikationstjänster, och uppmuntra till skydd av andra personers fri- och rättigheter, bör de relevanta nationella myndigheterna, med hjälp av leverantörerna, kunna utarbeta och sprida information av allmänintresse om användningen av dessa tjänster. Denna kan innehålla information av allmänintresse om intrång i upphovsrätten, annan olaglig användning och spridning av skadligt innehåll, samt råd och sätt att skydda sig mot risker när det gäller den personliga säkerheten, som t.ex. kan orsakas av utlämnande av information om personen under särskilda omständigheter, integriteten och personuppgifter samt tillgången till lättanvänd och konfigurerbar programvara eller programvarualternativ som gör det möjligt att skydda barn eller utsatta personer. Informationen skulle kunna samordnas genom det samarbetsförfarande som fastställs i artikel 33.3 i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster). Sådan information av allmänintresse bör uppdateras vid behov och presenteras i lättbegripliga tryckta och elektroniska format, som fastställs av varje medlemsstat, på nationella myndigheters webbplatser. Nationella regleringsmyndigheter bör kunna kräva att leverantörerna sprider denna standardiserade information till alla sina kunder på ett sätt som de nationella regleringsmyndigheterna anser lämpligt. Denna information bör också ingå i avtalen när medlemsstaterna
- kräver detta. Informationsspridningen bör dock inte leda till orimliga bördor för företagen. Medlemsstaterna bör begära att företagen sprider informationen med hjälp av de metoder som företagen använder för att kommunicera med abonnenterna inom sin normala affärsverksamhet.
- (27) Abonnenternas rättighet att säga upp sina avtal utan straffavgifter avser ändringar i avtalsvillkoren som införs av leverantörerna av elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster.
- (28) Slut användarna bör kunna bestämma vilket innehåll de vill skicka och ta emot, samt vilka tjänster och tillämpningar och vilken maskinvara och programvara de vill använda för detta ändamål, utan att det påverkar behovet att bevara nätets och tjänsternas integritet och säkerhet. Med en konkurrensutsatt marknad får användarna tillgång till ett brett innehåll och ett stort urval av tillämpningar och tjänster. De nationella regleringsmyndigheterna bör främja användarnas förmåga att skaffa sig tillgång till och distribuera information, samt att använda valfria tillämpningar och tjänster i enlighet med artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet). Med tanke på den ökade betydelsen av elektronisk kommunikation för konsumenter och företag bör användare under alla omständigheter vara fullt informerade om eventuella begränsningar av användningen av elektroniska kommunikationstjänster som införs av tjänstens och/eller nätets leverantör. Leverantören bör ha möjlighet att själv specificera informationen så att den anger antingen vilket slags innehåll, tillämpning eller tjänst det är fråga om, eller de individuella tillämpningarna och tjänsterna, eller bådadera. Beroende på den använda tekniken och vilken begränsning som tillämpas kan dessa begränsningar kräva användarnas samtycke i enlighet med direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation).
- (29) I direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) varken föreskrivs eller förbjuds villkor som införs av leverantörerna i enlighet med nationell lag och som begränsar användarnas tillträde till och/eller användning av tjänster och tillämpningar. Däremot införs en skyldighet att lämna information om sådana villkor. De medlemsstater som vill genomföra åtgärder avseende användarnas tillträde till och/eller användning av tjänster och tillämpningar måste respektera medborgarnas grundläggande rättigheter, bland annat rätten till integritet och till ett korrekt rättsförfarande, och alla dessa åtgärder bör fullt ut beakta de politiska mål som fastställts på gemenskapsnivå, såsom målet att främja informationssamhällets utveckling i gemenskapen.
- (30) Direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) innehåller inte något krav på att leverantörerna ska övervaka den information som skickas via deras nätverk eller vidta rättsliga åtgärder mot kunder på grund av sådan information och direktivet gör inte heller leverantörerna ansvariga för informationen. Ansvaret för straffåtgärder eller lagföring är en fråga för de nationella rättsinstanserna och måste tillämpas med hänsyn till de grundläggande rättigheterna och friheterna, bland annat rätten till ett korrekt rättsförfarande.

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/15

- (31) Om det saknas tillämpliga bestämmelser i gemenskapslagstiftningen bör innehåll, tillämpningar och tjänster betraktas som lagliga eller skadliga i enlighet med nationell materiell rätt och processrätt. Det är medlemsstaterna och inte tillhandahållarna av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster som på vederbörligt sätt bör avgöra huruvida innehållet, tillämpningarna eller tjänsterna är antingen lagliga eller skadliga. Ramdirektivet och särdirektiven påverkar inte tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktivet om elektronisk handel) (¹), som bland annat innehåller en bestämmelse om "enbart vidarebefordran" för förmedlande tjänsteleverantörer, enligt definitionen i det direktivet.
- (32) Att ha tillgång till öppen, aktuell och jämförbar information om erbjudanden och tjänster är av avgörande betydelse för konsumenterna på konkurrensutsatta marknader med flera tjänsteleverantörer. Slut användare och konsumenterna av elektroniska kommunikationstjänster bör enkelt kunna jämföra priser för olika tjänster som erbjuds på marknaden på grundval av information som offentliggjorts i lättillgänglig form. För att dessa enkelt ska kunna jämföra priser bör de nationella regleringsmyndigheterna få rätt att kräva företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller tjänster på bättre insyn när det gäller information (inbegripet om taxor, konsumtionsmönster och annan relevant statistik) och säkerställa att tredje part har rätt att kostnadsfritt använda offentligt tillgänglig information som offentliggörs av dessa företag. De nationella regleringsmyndigheterna bör även kunna tillhandahålla prisguider, särskilt i de fall där marknaden inte har tillhandahållit sådana kostnadsfritt eller till ett rimligt pris. Företag bör inte ha rätt till någon ersättning vid denna användning av information som redan har offentliggjorts och därmed blivit offentlig. Dessutom bör slutanvändare och konsumenterna informeras ordentligt om priset eller den typ av tjänst som erbjuds innan de köper en tjänst, särskilt om ett gratisnummer innebär några extra kostnader. De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna kräva att sådan information generellt tillhandahålls och att den, för vissa typer av tjänster som fastställs av dessa regleringsmyndigheter, tillhandahålls omedelbart innan samtalet kopplas om annat inte föreskrivs i nationell lagstiftning. De nationella regleringsmyndigheterna bör, när de fastställer vilka samtalskategorier som kräver prisuppgifter före kopplingen, ta vederbörlig hänsyn till tjänstens art, de tillämpliga prisvillkoren och huruvida tjänsten tillhandahålls av en leverantör som inte är en leverantör av elektroniska kommunikationstjänster. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 2000/31/EG (direktivet om elektronisk handel), bör företaget också, om medlemsstaterna kräver detta, tillhandahålla abonnenterna information av allmänintresse som utarbetats av de berörda offentliga myndigheterna, bland annat om de vanligaste överträdelserna och de rättsliga följderna av dessa.
- (33) Kunderna bör informeras om sina rättigheter i samband med att deras personuppgifter används i abonnentförteckningar, särskilt om syftet eller syftena med dessa abonnentförteckningar och om att det enligt direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) är kostnadsfritt att inte förtecknas i allmänna abonnentförteckningar. Kunderna bör även informeras om system som gör det möjligt för information att ingå i abonnentförteckningens databas utan att den avslöjas för användarna av nummerupplysningstjänster.
- (34) En konkurrensutsatt marknad bör säkerställa att slutanvändare får den kvalitet på tjänsten som de kräver, men i vissa fall kan det vara nödvändigt att säkerställa att allmänna kommunikationsnät uppnår en minimikvalitetsnivå för att förhindra försämrade tjänster, blockering av tillträde och långsammare nättrafik. För att uppfylla kvalitetskraven avseende tjänsterna får operatörerna vidta åtgärder för att mäta och styra trafiken på en del av nätet för att undvika att denna del fylls helt eller överbelastas, vilket skulle leda till överbelastning av nätet och dålig prestanda. Dessa åtgärder bör kontrolleras av de nationella regleringsmyndigheterna, som agerar i enlighet med ramdirektivet och särdirektiven för att se till att de inte begränsar konkurrensen, särskilt genom att förhindra diskriminerande beteenden. De nationella regleringsmyndigheterna kan också, om så är lämpligt, fastställa krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät, så att man säkerställer att de tjänster och tillämpningar som är beroende av nätet har en lägstnivå för kvaliteten, som bör underställas kommissionens kontroll. De nationella regleringsmyndigheterna bör ha rätt att vidta åtgärder för att förhindra att tjänsten försämrats, till exempel genom att nättrafiken hindras eller blir långsammare, vilket är till skada för konsumenterna. Eftersom inkonsekventa korrigeringsåtgärder kan göra att den inre marknads funktion påverkas negativt bör kommissionen emellertid utvärdera alla krav som de nationella regleringsmyndigheterna kan tänkas anta när det gäller eventuellt regleringsverksamhet i hela gemenskapen och vid behov lämna synpunkter eller utfärda rekommendationer för att få till stånd en samstämd tillämpning.
- (35) I framtida IP-nät, där tillhandahållande av en tjänst kan skiljas från tillhandahållande av nät bör medlemsstaterna avgöra vilka lämpliga steg som bör tas för att säkerställa tillgången på allmänt tillgängliga telefonitjänster som levereras med hjälp av allmänna kommunikationsnät och oavbrutet tillträde till larmtjänster i händelse av att nätet ligger nere på grund av katastrofer eller på grund av force majeure, med beaktande av de olika abonnenttypernas prioriteringar och de tekniska begränsningarna.

(¹) EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

- (36) För att säkerställa att slutanvändare med funktionshinder kan utnyttja den konkurrens och det urval av tjänsteleverantörer som majoriteten av slutanvändare drar fördel av bör de behöriga nationella myndigheterna, när så är lämpligt och med hänsyn till de nationella förhållandena, specificera konsumentskydds krav som måste uppfyllas av företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Dessa krav kan bland annat omfatta att företagen ska se till att slutanvändare med funktionshinder kan utnyttja deras tjänster på samma villkor, inbegripet priser och taxor, som de som erbjuds deras övriga slutanvändare, och att ta ut likvärdiga priser för deras tjänster, oberoende av eventuella extra kostnader. Övriga krav kan hänföra sig till grossistarrangemangen mellan företag.
- (37) Telefonistjänster täcker ett urval av olika tjänster för slutanvändare. Sådana tjänster bör tillhandahållas genom en förhandling mellan leverantörer av allmänna kommunikationsnät och telefonistjänster, vilket är fallet för andra kundsupporttjänster, och tillhandahållandet av dessa tjänster behöver inte fortsättningsvis regleras. Därför bör den motsvarande skyldigheten upphävas.
- (38) Nummerupplysnings tjänster bör tillhandahållas, och tillhandahålls ofta, under konkurrensmässiga marknadsförhållanden, i enlighet med artikel 5 i kommissionens direktiv 2002/77/EG av den 16 september 2002 om konkurrens på marknaderna för elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster⁽¹⁾. Åtgärder i grossistledet genom vilka uppgifter om slutanvändare (både fasta abonnemang och mobiltelefoner) tas med i register bör vara förenliga med lämpliga säkerhetsåtgärder för skydd av personuppgifter, inbegripet artikel 12 i direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation). Tillhandahållandet av dessa uppgifter för tjänsteleverantörer bör vara kostnadsbaserat, samtidigt som medlemsstaterna ges möjlighet att inrätta en central mekanism för att tillhandahålla övergripande samlad information till nummerupplysningsleverantörer och ge nättillgång till rimliga och öppna villkor, för att säkerställa att slutanvändarna kan dra fullständig nytta av konkurrensen, med slutmålet att göra det möjligt att avlägsna återförsäljningsregleringen för dessa tjänster och tillhandahålla nummerupplysnings tjänster på rimliga och öppna villkor.
- (39) Slut användare bör kunna ringa och ha tillträde till larmtjänster med vilken telefonitjänst som helst där det går att ringa via ett eller flera nummer i den nationella telefonnummerplanen. Medlemsstater som använder andra nationella larmnummer jämsides med 112 kan lägga företag liknande skyldigheter i fråga om tillträde till de nationella larmnumren. Larmmyndigheter bör kunna hantera och ta emot samtal till larmnumret 112 minst lika effektivt och snabbt som samtal till nationella larmnummer. Det är viktigt att öka medvetenheten om 112 för att förbättra säkerhets skyddet för medborgare som reser inom EU. Därför bör medborgare, vid resa inom någon medlemsstat, särskilt genom information i internationella bussterminaler, tågstationer, hamnar och flygplatser samt i telefonlistor, telefonkiosker, abonnent- och fakturainformation, informeras om att 112 kan användas som enda larmnummer inom hela gemenskapen. Ansvaret för detta ligger framför allt på medlemsstaterna, men kommissionen bör fortsätta att stödja och komplettera medlemsstaternas initiativ för att ytterligare öka kännedomen om 112 och med jämna mellanrum utvärdera allmänhetens kännedom om detta larmnummer. Skyldigheten att tillhandahålla information om varifrån samtalet kommer bör stärkas för att öka skyddet för medborgarna. I synnerhet bör företagen tillhandahålla larmtjänsterna information om varifrån samtalet kommer så snart samtalet når tjänsten oberoende av vilken teknik som har använts. För att göra det möjligt att följa den tekniska utvecklingen, inbegripet utvecklingen mot allt bättre information om varifrån samtalet kommer, bör kommissionen vara behörig att vidta tekniska genomförandeåtgärder som kan säkra en effektiv tillgång till 112-tjänster i hela gemenskapen, vilket skulle gagna EU:s medborgare. Dessa åtgärder bör inte påverka det sätt på vilket medlemsstaternas larmtjänster är organiserade.
- (40) Medlemsstaterna bör säkerställa att företag som tillhandahåller slutanvändare en elektronisk kommunikationstjänst för uppringning av samtal via ett eller flera nummer inom en nationell nummerplan, tillhandahåller tillförlitligt och korrekt tillträde till larmtjänster, med hänsyn till de nationella specifikationerna och kriterierna. Nätoberoende företag saknar eventuellt kontroll över näten och kan möjligen inte säkerställa att larmsamtal som går via deras tjänst överförs med samma tillförlitlighet som hos traditionella integrerade leverantörer av telefonitjänster, eftersom de eventuellt inte kan garantera tillgång till tjänsten med tanke på att problem som är förknippade med infrastrukturen inte står under deras kontroll. För nätoberoende företag är det inte alltid tekniskt möjligt att lämna information om varifrån samtalet kommer. När internationellt erkända standarder är genomförda som garanterar korrekt och tillförlitlig drigering och koppling till larmtjänster, bör även nätoberoende tjänstproducenter uppfylla skyldigheterna när det gäller information om varifrån samtalet kommer; denna information bör vara lika omfattande som den som krävs av övriga företag.
- (41) Medlemsstaterna bör vidta särskilda åtgärder för att säkerställa att larmtjänster, inklusive larmnumret 112, är lika lättillgängliga för slutanvändare med funktionshinder, särskilt döva, hörselskadade, personer med talsvårigheter och dövblinda användare. Detta kan innebära tillhandahållandet av särskild terminalutrustning för hörselskadade användare, textrelätjänster, eller annan speciell utrustning.

⁽¹⁾ EGT L 249, 17.9.2002, s. 21.

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/17

- (42) Utvecklandet av det internationella prefixet 3883 (det europeiska numertrymmet, ETNS) hindras för närvarande av otillräcklig kännedom, överdrivna byråkratiska förfarandemässiga krav och, som en följd av detta, bristande efterfrågan. För att främja utvecklingen av ETNS bör de medlemsstater som av Internationella teleunionen har tilldelats det internationella prefixet 3883, för att följa exemplet från genomförandet av toppdomän ".eu", delegera ansvaret för förvaltning, nummertilldelning och främjande till en separat organisation som utses av kommissionen på grundval av ett öppet, transparent och icke-diskriminerande urvalsförfarande. Organisationen bör även ha som uppgift att utarbeta förslag till offentliga tillämpningar som använder ETNS för gemensamma europeiska tjänster, såsom det gemensamma numret för att anmäla stölder av mobiltelefoner.
- (43) Med tanke på de speciella aspekterna när det gäller att rapportera försvunna barn och på hur begränsad denna tjänst för nuvarande är, bör medlemsstaterna inte endast reservera ett nummer, utan även göra sitt yttersta för att se till att en sådan tjänst för att rapportera försvunna barn utan dröjsmål faktiskt finns på deras territorier via numret 116000. För detta ändamål bör medlemsstaterna, om så är lämpligt, bland annat anordna upphandlingsförfaranden för att uppmuntra anbud från de parter som är intresserade av att tillhandahålla den tjänsten.
- (44) Rösttelefonisamtal är alltså den mest stabila och tillförlitliga formen för tillgång till larmtjänster. Andra kontaktformer, som textmeddelanden, kan vara mindre tillförlitliga och kan medföra en viss tidsmässig förskjutning. Medlemsstaterna bör dock, om de anser det lämpligt, ha möjlighet att främja utveckling och genomförande av andra former för tillgång till larmtjänster som kan vara lika tillförlitliga som rösttelefonisamtal.
- (45) I enlighet med beslut 2007/116/EG av den 15 februari 2007 om att reservera den nationella nummerserien som börjar med 116 för harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhälleligt värde (*), har kommissionen bitt medlemsstaterna reservera nummer i nummerserien 116 för vissa tjänster av samhälleligt värde. De relevanta bestämmelserna i det beslutet bör återspeglas i direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) för att de ska vara bättre förankrade i regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, för att underlätta tillträde för slutanvändare med funktionshinder.
- (46) En inre marknad innebär att slutanvändare har tillträde till samtliga nummer, inklusive de från de nationella nummerplanerna i andra medlemsstater och tillträde till tjänster, som använder icke-geografiska nummer inom gemenskapen, inklusive gratisnummer och nummer till betaltelejtjänster. Slut-användarna ska även ha tillträde till nummer från det europeiska numertrymmet (ETNS) och den allmänna internationella frisanstalstjänsten (UIFN). Gränsöverskridande tillträde till nummerresurser och tilläggs-tjänster bör inte hindras förutom i objektiva motiverade fall, som t.ex. när det är nödvändigt för att bekämpa bedrägeri eller missbruk exempelvis i samband med vissa betaltelejtjänster när numret anses ha ett endast nationellt syfte (t.ex. nationella koder), eller om det inte är tekniskt och ekonomiskt genomförbart. Användare bör informeras i förväg och på ett tydligt sätt om det förekommer några avgifter för gratisnummer, som t.ex. internationella samtalstaxor för nummer tillgängliga genom vanliga internationella uppringningskoder.
- (47) För att utnyttja den konkurrenskraftiga miljön bör konsumenterna kunna göra välinformerade val och byta leverantör när de vill. Det är mycket viktigt att säkerställa att konsumenterna kan göra detta utan att hindras av juridiska, tekniska eller praktiska hinder, inklusive avtalsvillkor, förfaranden, avgifter etc. Detta undantar dock inte möjligheten att införa rimliga minimiperioder för avtal i konsumentkontrakt. Att kunna portera numret är centralt när det gäller att förenkla konsumenternas val och konkurrens på marknaderna för elektroniska kommunikations-tjänster och denna tjänst bör genomföras med minsta möjliga dröjsmål så att numret aktiveras inom en arbetsdag och så att användaren inte drabbas av att tjänsten ligger nere i mer än en arbetsdag. De behöriga nationella myndigheterna får föreskriva den globala processen för att portera nummer, med hänsyn till nationella bestämmelser om avtal och den tekniska utvecklingen. Erfarenheten i vissa medlemsstater har visat att det finns en risk för att det kan ske byten av leverantör utan konsumenternas samtycke. Denna fråga bör främst hanteras av de brottsbekämpande myndigheterna, men medlemsstaterna bör när det gäller portering av nummer kunna föreskriva de proportionerliga minimiåtgärder som är nödvändiga för att minimera riskerna och för att se till att konsumenterna åtnjuter skydd under hela porteringsförfarandet, bland annat genom att införa lämpliga påföljder, utan att göra processen mindre attraktiv för konsumenterna.
- (48) En rättslig sändningsplikt ("must carry") kan tillämpas endast för vissa angivna radio- och tv-sändningar och tilläggs-tjänster som tillhandahålls av en bestämd leverantör av medietjänster. Medlemsstaterna bör ha en klar motivering för sändningsplikten i sina nationella lagar och förordningar för att säkerställa att denna plikt är proportionell, tydligt definierad och transparent. I det avseendet bör regler för sändningsplikt utformas på ett sådant sätt att det ger tillräckliga motiv för effektiva investeringar i infrastruktur. Regler om sändningsplikt kan periodvis granskas för att hålla dem aktuella i förhållande till den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen för att säkerställa att de föresätter vara proportionella i förhållande till de mål som ska nås. Tilläggs-tjänster omfattar, men är inte begränsade till, tjänster avsedda att förbättra tillgängligheten för slut-användare med funktionshinder, som t.ex. videotext, textning, syntolkning och teckenspråk.

(*) EUT L 49, 17.2.2007, s. 30.

- (49) För att överbygga befintliga brister när det gäller konsumentområdet och på lämpligt sätt se till att medborgarnas intressen beaktas tillräckligt bör medlemsstaterna fastställa en lämplig samrådsmekanism. Mekanismen kan vara ett organ som, oberoende såväl av den nationella regleringsmyndigheten som av tjänsteleverantörerna, granskar konsumentrelaterade frågor, t.ex. konsumentbetående och mekanismer för att byta leverantör. Detta organ skulle arbeta på ett sätt som ger god insyn och bidra till de existerande mekanismerna för samråd med berörda parter. Dessutom skulle en mekanism kunna fastställas för att underlätta ett lämpligt samarbete om frågor som rör främjandet av lagenligt innehåll. Eventuellt samarbete som godkänts i enlighet med en sådan mekanism bör emellertid inte leda till systematisk övervakning av Internetanvändning.
- (50) De skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som läggs ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör meddelas kommissionen.
- (51) Genom direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) möjliggörs en harmonisering av medlemsstaternas bestämmelser för att säkerställa ett likvärdigt skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet rätten till integritet och rätten till konfidentialitet när det gäller behandling av personuppgifter inom sektorn för elektronisk kommunikation, samt för att säkerställa fri rörlighet för sådana uppgifter samt för utrustning och tjänster avseende elektronisk kommunikation inom gemenskapen. När åtgärder vidtas för att säkerställa att terminalutrustning är konstruerad så att den är förenlig med användarnas rätt till skydd och kontroll av sina personuppgifter i enlighet med direktiv 1999/5/EG och rådets beslut 87/95/EG av den 22 december 1986 om standardisering inom området informationsteknologi och telekommunikation⁽¹⁾ bör principen om teknikneutralitet följas.
- (52) Utvecklingen när det gäller användningen av IP-adresser bör följas noggrant med hänsyn till det arbete som redan gjorts av bland annat den arbetsgrupp för skydd av personuppgifter som inrättades genom artikel 29 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter⁽²⁾ och mot bakgrund av sådana förslag, när så är lämpligt.
- (53) Leverantörer av säkerhetsteknik och säkerhetstjänster bör, då de fungerar som dataregisteransvariga, omfattas av artikel 7 f i direktiv 95/46/EG när de behandlar trafikuppgifter i den utsträckning som är absolut nödvändig för att säkerställa nät- och informationssäkerheten, dvs. ett nät eller ett informationssystemets förmåga att, vid en viss tillförlitlighetsnivå, tåla olyckshändelser eller olagligt eller iltvilligt uppträdande som äventyrar de lagrade eller överförda uppgifternas tillgänglighet, äkhet, integritet och konfidentialitet och säkerheten för besläktade tjänster som tillhandahålls av eller är tillgängliga via dessa nät och system. Behandlingen skulle bland annat kunna ha som mål att hindra obehörigt tillträde till elektroniska kommunikationsnät och felaktig kodfördelning och att sätta stopp för överbelastning och skador på datorer och elektroniska kommunikationssystem.
- (54) Avregleringen av marknaderna för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och den snabba tekniska utvecklingen har tillsammans stimulerat konkurrens och ekonomisk tillväxt, vilket resulterat i att många olika tjänster för slutanvändare finns tillgängliga genom allmänna elektroniska kommunikationsnät. Det är nödvändigt att säkerställa att konsumenter och användare får samma skydd för integritet och personuppgifter, oavsett vilken teknik som används för att tillhandahålla en viss tjänst.
- (55) I enlighet med målen för regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och med proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna samt av rättssäkerhets- och effektivitetsskäl för såväl de europeiska företagen som de nationella regleringsmyndigheterna inriktas direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) på allmänna elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, och är inte tillämpligt på slutna användargrupper och företagsintra-nätsnät.
- (56) Tekniska framsteg tillåter utvecklingen av nya tillämpningar baserade på utrustning för datainsamling och identifiering, vilket kan vara trådlös utrustning som använder radiofrekvenser. Till exempel utrustning för radiofrekvensidentifiering (RFID) använder radiofrekvenser för att fånga data från unikt identifierade etiketter, som kan sändas över existerande kommunikationsnät. Den utbredda användningen av sådana tekniker kan ge avsevärda ekonomiska och sociala fördelar och därmed bidra betydelsefullt till den inre marknaden om medborgarna accepterar användningen av dem. För att uppnå detta mål är det nödvändigt att säkerställa att individernas grundläggande rättigheter, inbegripet rätten till integritetsskydd och dataskydd, garanteras. När sådan utrustning ansluts till allmänna elektroniska kommunikationsnät eller används i elektroniska kommunikationstjänster som en grundläggande infrastruktur bör de relevanta bestämmelserna i direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation), inklusive dem om säkerhet, trafik, lokaliseringssuppgifter och konfidentialitet, tillämpas.
- (57) Leverantören av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst bör vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att garantera säkerheten i sina tjänster. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 95/46/EG bör sådana åtgärder säkerställa att endast auktoriserad personal, och endast i lagligen tillåtna syften, har åtkomst till personuppgifter och att de personuppgifter som lagras eller överförs samt nät och tjänster är skyddade. En

⁽¹⁾ EGT L 36, 7.2.1987, s. 31.

⁽²⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

- säkerhetspolicy för behandling av personuppgifter bör också upprättas för att det ska vara möjligt att identifiera sårbarheter i systemet och övervakning, förebyggande, korrigerande åtgärder och åtgärder för att mildra negativa effekter bör genomföras regelbundet.
- (58) De behöriga nationella myndigheterna bör främja medborgarnas intressen genom att bland annat bidra till säkerställandet av en hög skyddsnivå för personuppgifter och integritet. I detta syfte bör de behöriga nationella myndigheterna få nödvändiga resurser för att kunna utföra sina uppgifter, inklusive omfattande och pålitliga uppgifter om faktiska säkerhetsincidenter som har lett till att individens personuppgifter har äventyrats. De bör övervaka de åtgärder som vidtas och sprida bästa praxis bland leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Leverantörerna bör därför upprätta omfattande förteckningar med uppgifter om personuppgiftsbrott för att möjliggöra fortsatt analys och bedömning av de nationella behöriga myndigheterna.
- (59) Gemenskapslagstiftningen föreskriver skyldigheter för de dataregisteransvariga när det gäller behandlingen av personuppgifter, inklusive en skyldighet att genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder för att till exempel förhindra att uppgifter tappas bort. Det krav på att anmäla överträdelse av dataskyddet som ingår i direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) skapar en struktur för att underrätta de behöriga myndigheterna och de berörda personerna när personuppgifter ändå har äventyrats. Dessa anmälningskrav gäller enbart säkerhetsöverträdelse som sker inom sektorn för elektronisk kommunikation. Anmälan av säkerhetsöverträdelse visar dock att det ligger i medborgarnas allmänintresse att informeras om säkerhetsbrister som kan leda till att deras personuppgifter tappas bort eller på annat sätt äventyras och att informeras om tillgängliga eller tillrädliga försiktighetsåtgärder som de kan vidta för att minimera en möjlig ekonomisk förlust eller social skada som kan bli resultatet av sådana säkerhetsbrister. Det är inte bara inom sektorn för elektronisk kommunikation som användarna har ett allmänintresse av att informeras och därför bör det vara en prioriterad målsättning att på gemenskapsnivå införa obligatoriska anmälningskrav inom alla sektorer. I avvaktan på en översyn från kommissionen av all relevant gemenskapslagstiftning på detta område bör kommissionen, i samråd med Europeiska data-tillsynsmannen, utan dröjsmål vidta lämpliga åtgärder för att uppmuntra en tillämpning i hela gemenskapen av de principer som ingår i reglerna för att anmäla överträdelse av dataskyddet i direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation), oavsett de berörda uppgifternas sektor eller typ.
- (60) De behöriga nationella myndigheterna bör övervaka de åtgärder som vidtas och sprida bästa praxis bland leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.
- (61) Ett personuppgiftsbrott kan, om det inte beaktas på ett lämpligt och snabbt sätt, innebära en betydande ekonomisk förlust eller social skada för den berörda abonnenten eller enskilda personen. Därför bör leverantören av de berörda allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänsterna, så snart denne blir medveten om att ett sådant brott har inträffat, anmäla brottet till den behöriga nationella myndigheten. De abonnenter eller enskilda personer vars uppgifter och privatliv kan äventyras av detta brott bör meddelas omedelbart för att de ska kunna vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder. Ett brott bör anses inverka menligt på abonnentens eller den enskilda personens uppgifter och integritet om brottet medför identitetsstöld eller identitetsbedrägeri, personskada, betydande föredring eller skadat rykte i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga kommunikationstjänster i gemenskapen. Meddelandet bör innehålla information om åtgärder som vidtagits av leverantören för att ta itu med brottet, liksom rekommendationer för den berörda abonnenten eller personen.
- (62) Vid tillämpningen av de bestämmelser som införlivar direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) bör myndigheterna och domstolarna i medlemsstaterna inte bara tolka sin nationella lagstiftning på ett sätt som står i överensstämmelse med det direktivet, utan även se till att de inte tolkar det på ett sätt som strider mot grundläggande rättigheter eller allmänna gemenskapsrättsliga principer, såsom proportionalitetsprincipen.
- (63) Det bör vara möjligt att vidta tekniska genomförandeåtgärder beträffande de omständigheter, former och förfaranden som kan tillämpas för informations- och anmälningskraven, så att man kan uppnå tillfredsställande integritetskydd och säkerhet för personuppgifter som överförs eller behandlas i samband med användningen av elektroniska kommunikationsnät på den inre marknaden.
- (64) Vid fastställandet av detaljerade regler för tillämpliga former och förfaranden för anmälan av överträdelse i fråga om personuppgifter, bör vederbörlig hänsyn tas till omständigheterna kring överträdelsen, inklusive om personuppgifterna var skyddade av lämpliga tekniska skyddsåtgärder som betydligt begränsade sannolikheten för identitetsbedrägeri eller andra former av missbruk. Dessutom bör sådana regler och förfaranden beakta brottsbekämpande myndigheters legitima intressen i fall där en för tidig redovisning kan riskera att i onödan hämma undersökningen av omständigheterna kring en överträdelse.
- (65) Programvara som i hemlighet övervakar användarens handlingar eller underminerar driften för användarens terminalutrustning på uppdrag av en tredje part ("spionprogramvara") utgör, precis som virus, ett allvarligt hot mot användarnas integritet. En hög och likvärdig skyddsnivå för användarnas privata sfär måste garanteras, oavsett om oönskade spionprogram eller virus av misstag laddas ner

via elektroniska kommunikationsnät eller skickas och installeras genom att vara gömda i programvara som distribueras på andra externa datalagringsmedier, t.ex. cd, cd-rom eller USB-minnen. Medlemsstaterna bör uppmuntra tillhandahållandet av information till slutanvändarna om tillgängliga försiktighetsåtgärder och uppmuntra dem att vidta de åtgärder som behövs för att skydda sin terminalutrustning mot virus och spionprogramvara.

- (66) Tredje parter kan vilja lagra information på en användares utrustning eller ha tillträde till redan lagrad information. Det finns flera olika skäl till detta, alltifrån legitima skäl (t.ex. vissa typer av cookies) till skäl som innebär ett obehörigt intrång i privatlivet (t.ex. spionprogramvara eller virus). Det är därför av yttersta vikt att användarna ges tydlig och utförlig information när de deltar i verksamhet som kan leda till sådan lagring eller sådant tillträde. Sättet att lämna information och ge rätt att vägra att lämna information bör vara så användarvänligt som möjligt. Ett undantag till skyldigheten att lämna information och ge någon rätten att vägra att lämna information bör bara få tillämpas i de situationer då den tekniska lagringen eller åtkomsten är strikt nödvändig av det legitima skälet att möjliggöra användning av en specifik tjänst som uttryckligen efterfrågas av abonnenten eller användaren. Om det är tekniskt möjligt och effektivt i enlighet med direktiv 95/46/EG kan användarens samtycke till behandling uttryckas med hjälp av lämpliga webbläsarinställningar eller en annan anordning. Genomförandet av dessa krav bör göras mer verkningsfullt genom de utökade befogenheter som beviljas de relevanta nationella myndigheterna.
- (67) Skyddsåtgärder för abonnenter mot intrång i deras integritet genom oönskade meddelanden för direkt marknadsföring via elektronisk post bör vara tillämpliga även på sms, mms och andra liknande tillämpningar.
- (68) Leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster gör betydande investeringar för att bekämpa oönskad reklam ("spam"). De har också större kunskap och resurser än slutanvändare för att kunna upptäcka och identifiera personer som ägnar sig åt att skicka elektronisk skräppost ("spammers"). Leverantörer av e-posttjänster och andra leverantörer av tjänster bör därför ha möjlighet att för sådana överträdelse vidta rättsliga åtgärder mot personer som ägnar sig åt att skicka elektronisk skräppost och därmed försvåra sina kunders intressen, som en del av sina egna legitima affärsintressen.
- (69) Behovet av att säkerställa en tillfredsställande skyddsnivå för integritet och för personuppgifter som överförs och behandlas i samband med användningen av elektroniska kommunikationsnät inom gemenskapen kräver effektiva genomförande- och verkställighetsbefogenheter för att tillhandahålla lämpliga incitament till efterlevnad. De behöriga nationella myndigheterna och vid behov andra berörda nationella organ bör få tillräckliga befogenheter

och resurser för att effektivt kunna undersöka fall av bristande efterlevnad, inklusive befogenheter att inhämta relevant information som de kan behöva för att fatta beslut om klagomål och för att införa sanktioner i fall av bristande efterlevnad.

- (70) Genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av detta direktiv kräver ofta samarbete mellan de nationella regleringsmyndigheterna i två eller flera medlemsstater, till exempel för att bekämpa gränsöverskridande elektronisk skräppost och spionprogramvara. För att säkerställa ett smidigt och snabbt samarbete i dessa fall bör förfaranden i samband med till exempel mängden av och formatet på den information som utbyts mellan myndigheter eller de tidsfrister som måste hållas fastställas av de behöriga nationella myndigheterna och underställas kommissionens kontroll. Sådana förfaranden kommer också att göra det möjligt att harmonisera de skyldigheter för marknadsaktörerna som blir resultatet och därmed bidra till att skapa likvärdiga konkurrensvillkor i gemenskapen.
- (71) Det gränsöverskridande samarbetet och kontrollen av efterlevnaden bör förstärkas i linje med de mekanismer för förstärkt gränsöverskridande samarbete som redan finns i gemenskapen, till exempel den som införs genom förordning (EG) nr 2006/2004 (förordningen om konsument-skyddsamarbete) (1) genom en ändring av den förordningen.
- (72) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra direktiven 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) och 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter (2).
- (73) Kommissionen bör särskilt ges befogenhet att anta genomförandeåtgärder för ett effektivt tillträde till 112-tjänster samt ändringsförslag för att anpassa bilagorna till den tekniska utvecklingen eller ändringar i marknadsföringsfrågan. Kommissionen bör också ges befogenhet att anta genomförandeåtgärder när det gäller informations- och anmälningskraven samt säkerheten i samband med behandlingen av uppgifter. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar av direktiven 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) och 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) genom att komplettera dem med nya icke väsentliga delar, måste de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5a i beslut 1999/468/EG. Eftersom genomförandet av det föreskrivande förfarandet med kontroll inom de vanliga tidsfristerna i vissa speciella situationer kan förhindra ett snabbt antagande av genomförandeåtgärder bör Europaparlamentet, rådet och kommissionen agera skyndsamt för att säkerställa ett snabbt antagande av dessa åtgärder.

(1) EUT L 364, 9.12.2004, s. 1.

(2) EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/21

- (74) Kommissionen bör, när den antar genomförandeåtgärderna för säkerhet i samband med behandlingen av uppgifter, samråda med alla relevanta europeiska myndigheter och organisationer (den europeiska byrån för nät- och informationssäkerheten, Europeiska datatillsynsmannen och den arbetsgrupp för skydd av personuppgifter som inrättades genom artikel 29 i direktiv 95/46/EG) samt alla andra berörda parter, särskilt för att bli upplyst om de bästa tillgängliga tekniska och ekonomiska medel för att förbättra genomförandet av direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation).
- (75) Direktiven 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) och 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) bör därför ändras i enlighet med detta.
- (76) I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning⁽¹⁾ uppmuntras medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så långt som möjligt visar överensstämmelsen mellan direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) och 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster)

Direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster) ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1 ska ersättas med följande:

*"Artikel 1***Syfte och tillämpningsområde**

1. Inom ramen för direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) avser detta direktiv tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster till slutanvändare. Målet är att genom effektiv konkurrens och valmöjligheter säkerställa att det i hela gemenskapen finns tillgång till allmänt tillgängliga tjänster av god kvalitet och hantera situationer där slutanvändares behov inte tillgodoses på ett tillfredsställande sätt av marknaden. I direktivet ingår också bestämmelser avseende vissa aspekter av terminalutrustning vilka avser att underlätta tillträde för slutanvändare med funktionshinder.

2. I detta direktiv fastställs slutanvändares rättigheter och motsvarande skyldigheter för företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationsnät

och kommunikationstjänster. När det gäller att säkerställa tillhandahållande av samhällsomfattande tjänster på öppna och konkurrensutsatta marknader definieras i detta direktiv ett minimiutbud av tjänster av väl definierad kvalitet som är tillgängliga för samtliga slutanvändare till ett överkomligt pris med hänsyn till de speciella nationella förhållandena och utan att konkurrens snedvrids. I detta direktiv fastställs även skyldigheter avseende tillhandahållande av vissa obligatoriska tjänster.

3. I detta direktiv varken föreskrivs eller förbjuds villkor som införs av leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som begränsar användarnas tillgång till och/eller användning av tillämpningar och tjänster, om dessa villkor är tillätna enligt nationell lagstiftning och stämmer överens med gemenskapsrätten; däremot införs en skyldighet att lämna information om sådana villkor. Nationella bestämmelser om slutanvändares tillgång till eller användning av tjänster och tillämpningar över elektroniska kommunikationsnät ska vara förenliga med fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, inklusive rätten till personlig integritet och rätten till ett korrekt rättsförfarande, så som dessa definieras i artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

4. Bestämmelserna i detta direktiv med avseende på slutanvändarnas rättigheter ska tillämpas utan att det påverkar gemenskapens regler om konsumentskydd, särskilt direktiv 93/13/EEG och 97/7/EG, samt nationella regler i överensstämmelse med gemenskapsrätten."

2. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led b ska utgå.

b) Leden c och d ska ersättas med följande:

"c) *allmänt tillgänglig telefonitjänst*: en tjänst som är allmänt tillgänglig för uppringning och mottagning, direkt eller indirekt, av nationella eller nationella och internationella samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

d) *geografiskt nummer*: ett nummer i den nationella nummerplanen där en del av dess sifferstruktur har geografisk betydelse och används för dirigerig av samtal till den fysiska nätanslutningspunkten."

c) Led e ska utgå.

d) Led f ska ersättas med följande:

"f) *icke-geografiskt nummer*: ett nummer från en nationell nummerplan som inte är ett geografiskt nummer, omfattande bland annat mobiltelefonnummer, frisanralsnummer och betalsamtalsnummer."

(1) EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

3. Artikel 4 ska ersättas med följande:

"Artikel 4

Tillhandahållande av tillträde i en fast anslutningspunkt och av telefonitjänster

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att samtliga rimliga krav på anslutning till det allmänna telefonnätet i en fast anslutningspunkt uppfylls av minst ett företag.
  2. Den tillhandahållna anslutningen ska göra det möjligt att stödja röst-, telefax- och datakommunikation med en datahastighet som tillåter funktionellt tillträde till Internet, med beaktande av den aktuella teknik som används av majoriteten av abonnenterna samt den tekniska genomförbarheten.
  3. Medlemsstaterna ska säkerställa att samtliga rimliga krav för tillhandahållande av en allmänt tillgänglig telefonitjänst via nätanslutningen som avses i punkt 1 som tillåter uppringning och mottagning av nationella och internationella samtal, uppfylls av minst ett företag."
4. Artikel 5.2 ska ersättas med följande:

"2. Abonnentförteckningarna som avses i punkt 1 ska, med förbehåll för artikel 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och kommunikation) (*), omfatta samtliga abonnenter av allmänt tillgängliga telefonitjänster.

(* EGT L 201, 31.7.2002, s. 37."

5. I artikel 6 ska rubriken och artikel 6.1 ersättas med följande:

"Telefonautomater och andra ställen för allmän tillgång till talfoni"

1. Medlemsstaterna ska se till att de nationella regleringsmyndigheterna får införa skyldigheter för företag i syfte att säkerställa att telefonautomater eller andra ställen för allmän tillgång till talfoni tillhandahålls i rimlig utsträckning och tillgodose slutanvändarnas behov i fråga om geografisk spridning, antal telefoner eller andra ställen för tillgång till telefoni, tillträde för slutanvändare med funktionshinder och tjänsternas kvalitet."
6. Artikel 7 ska ersättas med följande:

"Artikel 7

Åtgärder för slutanvändare med funktionshinder

1. Medlemsstaterna ska, såvida inte krav som uppnår motsvarande effekt har specificerats i kapitel IV, vidta särskilda åtgärder för att säkerställa att tillträdet till och priserna på de tjänster som fastställs i artikel 4.3 och artikel 5

för slutanvändare med funktionshinder är likvärdiga med den nivå som erbjuds andra slutanvändare. Medlemsstaterna får ålägga nationella regleringsmyndigheter att bedöma det allmänna behovet och de särskilda kraven, inbegripet omfattningen av och den konkreta formen för sådana särskilda åtgärder för slutanvändare med funktionshinder.

2. Medlemsstaterna får vidta särskilda åtgärder, mot bakgrund av nationella förhållanden, för att säkerställa att även slutanvändare med funktionshinder kan dra nytta av det utbud av företag och tjänsteleverantörer som är tillgängligt för flertalet slutanvändare.

3. När medlemsstaterna vidtar de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 ovan ska de främja efterlevnaden av de relevanta normer eller specifikationer som offentliggjorts i enlighet med artiklarna 17 och 18 i direktiv 2002/21/EG (randdirektivet)."

7. I artikel 8 ska följande punkt läggas till:

"3. När ett företag som utsetts i enlighet med punkt 1 har för avsikt att avyttra en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk enhet med ett annat ägarskap, ska det meddela den nationella regleringsmyndigheten i förväg och i god tid för att denna myndighet ska kunna bedöma effekten av den avsedda transaktionen för tillhandahållandet av tillträde i en fast anslutningspunkt och av telefonitjänster i enlighet med artikel 4. Den nationella regleringsmyndigheten får införa, ändra eller dra tillbaka särskilda skyldigheter i enlighet med artikel 6.2 i direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet)."

8. Artikel 9.1 och 9.2 ska ersättas med följande:

"1. De nationella regleringsmyndigheterna ska övervaka utvecklingen av och nivån på taxorna för slutkunder när det gäller de tjänster som i artiklarna 4–7 anges vara omfattade av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och som antingen tillhandahålls av utsedda företag eller är tillgängliga på marknaden, om inget företag utsetts i förhållande till dessa tjänster, särskilt i förhållande till nationella konsumentpriser och inkomster.

2. Medlemsstaterna får mot bakgrund av nationella förhållanden kräva att utsedda företag erbjuder konsumenterna olika taxaalternativ eller taxepaket som skiljer sig från dem som erbjuds till vanliga kommersiella villkor, särskilt för att säkerställa att låginkomsttagare eller personer med särskilda sociala behov inte hindras från tillträde till det nät som avses i artikel 4.1, eller från att använda de tjänster för vilka det i artikel 4.3 och artiklarna 5, 6 och 7 anges att de ska omfattas av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och tillhandahållas av utsedda företag."

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/23

9. Artikel 11.4 ska ersättas med följande:
- ”4. De nationella regleringsmyndigheterna ska kunna fastställa prestandamål för företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Härvid ska de nationella regleringsmyndigheterna beakta de berörda parternas synpunkter, särskilt på det sätt som avses i artikel 33.”
10. Rubriken på kapitel III ska ersättas med följande:
- ”REGLERING AV FÖRETAG MED BETYDANDE INFLYTANDE PÅ SÄRSKILDA SLUTKUNDSMARKNADER”.**
11. Artikel 16 ska utgå.
12. Artikel 17 ska ändras på följande sätt:
- a) Punkt 1 ska ersättas med följande:
- ”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna inför lämpliga regleringsskyldigheter för företag som kan anses ha ett betydande inflytande på en viss slutkundsmarknad i enlighet med artikel 14 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) om
- a) en nationell regleringsmyndighet avgör till följd av en marknadsanalys som utförts i enlighet med artikel 16 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) att det inte råder någon effektiv konkurrens på en viss slutkundsmarknad, som fastställs i enlighet med artikel 15 i det direktivet, och
- b) den nationella regleringsmyndigheten fastslår att de skyldigheter som införs i enlighet med artiklarna 9–13 i direktiv 2002/19/EG (tillrådesdirektivet) inte skulle leda till att målen i artikel 8 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet) uppfylls.”
- b) Punkt 3 ska utgå.
13. Artiklarna 18 och 19 ska utgå.
14. Artiklarna 20–23 ska ersättas med följande:
- ”Artikel 20**
- Avtal**
1. Medlemsstaterna ska säkerställa att konsumenter, som abonnerar på tjänster som ger anslutning till ett allmänt kommunikationsnät och/eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och andra slutanvändare som begär detta har rätt till ett avtal med ett eller flera företag som tillhandahåller sådan anslutning och/eller sådana tjänster. I avtalet ska åtminstone följande anges, i en tydlig, heltäckande och lättillgänglig form:
- a) Företagets namn och adress.
- b) Tillhandahållna tjänster, som särskilt ska omfatta
- upplysningar om huruvida tillgång till larmtjänster och uppgifter om varifrån samtalet kommer tillhandahålls och om eventuella begränsningar i tillhandahållandet av larmtjänster enligt artikel 26,
  - information om eventuella övriga villkor som begränsar tillgången till och/eller användningen av tjänster och tillämpningar, om sådana villkor är tillåtna enligt nationell lagstiftning i enlighet med gemenskapsrätten,
  - erbjuden minimitjänstekvalitet, inbegripet tidpunkten för den första anslutningen och, vid behov, andra parametrar för tjänstekvalitet som fastställs av de nationella regleringsmyndigheterna,
  - information om eventuella förfaranden som företaget infört för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av nätet fylls eller överbelastas samt information om hur dessa förfaranden kan inverka på tjänsternas kvalitet,
  - de typer av underhållstjänster som erbjuds och de kundstödstjänster som tillhandahålls samt metoderna för kontakt med dessa tjänster,
  - eventuella restriktioner som åläggs av leverantören när det gäller användningen av terminalutrustning.
- c) När det föreligger en skyldighet enligt artikel 25, abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning samt de berörda uppgifterna.
- d) Detaljerade uppgifter om priser och taxor, sätten för att erhålla aktuell information om gällande taxor och underhållsavgifter, de betalningsmetoder som erbjuds och eventuella kostnadskillnader beroende på betalningsmetod.
- e) Avtalstid samt villkor för förlängning och uppsägning av tjänster och avtal, inbegripet
- varje form av krav på minsta användning eller kortaste löptid som gäller för att man ska kunna utnyttja kampanjerbjudanden,
  - eventuella avgifter relaterade till nummerportabilitet och portabilitet av andra identifierare,
  - eventuella avgifter vid uppsägning av avtalet, inklusive eventuell kostnadsäckning med avseende på terminalutrustning.
- f) De ersättnings- och återbetalningssystem som gäller om de avtalade tjänsternas kvalitetsnivåer inte uppfylls.

- g) Metoden för inledande av tvistlösningsförfarandet i enlighet med artikel 34.
- h) Vilken typ av åtgärder som företaget kan tänkas vidta i samband med säkerhets- eller integritetsincidenter eller hot och sårbarhet.

Medlemsstaterna får också kräva att avtalet ska innehålla sådan information som avses i artikel 21.4 och som är relevant för den tillhandahållna tjänsten, vilken tillhandahålls av de berörda offentliga myndigheterna för detta ändamål avseende användningen av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster för att bedriva olaglig verksamhet eller för att sprida skadligt innehåll samt om metoderna för att skydda sig mot risker för personlig säkerhet, integritet och personuppgifter.

2. Medlemsstaterna ska se till att abonnenter har rätt att utan påföljd häva sina avtal vid meddelande om ändringar i de avtalsvillkor som föreslås av de företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster. Abonnenter ska underrättas i god tid, minst en månad i förväg, före alla sådana ändringar och ska samtidigt informeras om sin rätt att utan påföljd häva sådana avtal om de inte godtar de nya villkoren. Medlemsstaterna ska se till att de nationella regleringsmyndigheterna kan specificera formatet för sådana underrättelser.

Artikel 21

Insyn och offentliggörande av information

1. Medlemsstaterna ska se till att nationella regleringsmyndigheter kan ålägga företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät och/eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att offentliggöra tydlig, jämförbar, adekvat och aktuell information om gällande priser och taxor, eventuella avgifter som ska betalas vid uppsägning av ett avtal och information om standardvillkor för tillgång till och användning av deras tjänster som tillhandahålls slutanvändare och konsument i enlighet med bilaga II. Sådan information ska offentliggöras i en tydlig, heltäckande och lättillgänglig form. Nationella regleringsmyndigheter får ange tilläggskrav avseende i vilken form sådan information ska offentliggöras.

2. De nationella regleringsmyndigheterna ska uppman tillhandahållandet av jämförbar information som gör det möjligt för slutanvändare och konsument att göra en oberoende uppskattning av kostnader för olika alternativa användningsmönster, till exempel med hjälp av interaktiva guider eller liknande tekniker. Om sådana tjänster inte finns tillgängliga på marknaden kostnadsfritt eller till rimligt pris ska medlemsstaterna se till att de nationella regleringsmyndigheterna på egen hand eller med hjälp av tredje part kan tillhandahålla sådana guider eller tekniker. Tredje part ska ha rätt att kostnadsfritt använda den information som offentliggjorts av företaget som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster för att sälja eller tillhandahålla sådana interaktiva guider eller liknande tekniker.

3. Medlemsstaterna ska se till att de nationella regleringsmyndigheterna kan ålägga företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät och/eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att bland annat

- a) tillhandahålla tillämplig taxeinformation till abonnenter avseende eventuella nummer eller tjänster som omfattas av särskild prissättning; när det gäller enskilda tjänstekategorier får de nationella regleringsmyndigheterna kräva att sådan information tillhandahålls omedelbart innan samtalet kopplas,
- b) informera abonnenterna om eventuella ändringar när det gäller tillgång till larmtjänster eller information om varifrån samtalet kommer i den tjänst som de har tecknat abonnemang för,
- c) informera abonnenterna om eventuella ändringar av villkor som begränsar tillgången till och/eller användningen av tjänster och tillämpningar, om sådana villkor är tillåtna enligt nationell lagstiftning i enlighet med gemenskapsrätten,
- d) tillhandahålla information om eventuella förfaranden som leverantören infört för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av nätet fylls eller överbelastas samt om hur dessa förfaranden kan inverka på tjänsternas kvalitet,
- e) informera abonnenterna om deras rättighet att avgöra huruvida de ska föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning och om vilka typer av uppgifter som berörs, i enlighet med artikel 12 i direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation),
- f) regelbundet ge abonnenter med funktionshinder detaljerad information om produkter och tjänster som är riktade till dem.

Om det bedöms lämpligt får nationella regleringsmyndigheter främja själv- eller samregleringsåtgärder innan någon skyldighet åläggs.

4. Medlemsstaterna får kräva att de företag som avses i punkt 3 vid behov sprider kostnadsfri information av allmänintresse till befintliga och nya abonnenter, med hjälp av samma metoder som företagen normalt använder för att kommunicera med abonnenterna. I så fall ska informationen tillhandahållas av de berörda offentliga myndigheterna i ett standardiserat format och ska bland annat omfatta följande:

- a) De vanligaste användningssätten för elektroniska kommunikationstjänster för att bedriva olaglig verksamhet eller sprida skadligt innehåll, särskilt när det kan skada respektive för andras fri- och rättigheter, inklusive intrång i upphovsrätt och närstående rättigheter, och de rättsliga följderna av detta.

- b) Metoder för att skydda sig mot risker för personlig säkerhet, integritet och personuppgifter vid användning av elektroniska kommunikationstjänster.

som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa en oavbruten tillgång till larmtjänster.”

Artikel 22

Tjänsternas kvalitet

1. Medlemsstaterna ska se till att de nationella regleringsmyndigheterna, sedan de beaktat de berörda parternas synpunkter, har möjlighet att kräva att de företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster offentliggör jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet till slutanvändarna, och om åtgärder som vidtagits för att säkerställa likvärdigt tillträde för slutanvändare med funktionshinder. Informationen ska på begäran även lämnas till de nationella regleringsmyndigheterna innan den offentliggörs.

2. De nationella regleringsmyndigheterna får bland annat specificera parametrar för att mäta tjänsternas kvalitet samt innehållet i och formen och sättet för hur informationen ska offentliggöras, inbegripet eventuella mekanismer för kvalitetscertifiering, för att säkerställa att slutanvändare, däribland slutanvändare med funktionshinder, har tillträde till uttömmande, jämförbar, tillförlitlig och användarvänlig information. Vid behov kan parametrarna, definitionerna och mätmetoderna i bilaga III användas.

3. I syfte att förebygga försämring av tjänst och förhindrad eller långsam trafik i näten ska medlemsstaterna se till att nationella regleringsmyndigheter kan fastställa krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät.

I god tid innan sådana eventuella krav fastställs ska de nationella regleringsmyndigheterna förse kommissionen med en sammanfattning av skälen för åtgärden, de planerade kraven och det föreslagna tillvägagångssättet. Dessa uppgifter ska även ställas till förfogande för organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). Efter att kommissionen undersökt informationen får den lämna synpunkter eller utfärdade rekommendationer i frågan, framför allt i syfte att säkerställa att de planerade kraven inte inverkar negativt på den inre marknadens funktion. De nationella regleringsmyndigheterna ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens synpunkter eller rekommendationer när de fattar beslut om kraven.

Artikel 23

Tillgång till tjänster

Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa största möjliga tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster som tillhandahålls i allmänna kommunikationsnät i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure. Medlemsstaterna ska se till att företaget

15. Följande artikel ska läggas till:

”Artikel 23a

Säkerställande av likvärdigt tillträde och utbud för slutanvändare med funktionshinder

1. Medlemsstaterna ska göra det möjligt för de berörda nationella myndigheterna att vid behov specificera de krav som ska uppfyllas av företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster för att säkerställa att slutanvändare med funktionshinder

a) får tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och

b) kan dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

2. För att det ska bli möjligt att anpassa och tillämpa särskilda arrangemang för slutanvändare med funktionshinder ska medlemsstaterna främja tillgången på terminalutrustning som erbjuder de nödvändiga tjänsterna och funktionerna.”

16. Artikel 25 ska ändras på följande sätt:

a) Rubriken ska ersättas med följande:

”Nummerupplysningstjänster”.

b) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att abonnenter på allmänt tillgängliga telefonitjänster har rätt att upptas i den allmänt tillgängliga abonnentförteckning som avses i artikel 5.1 a och att informationen görs tillgänglig för tillhandahållare av nummerupplysningstjänster och/eller abonnentförteckningar i enlighet med punkt 2.”

c) Punkterna 3, 4 och 5 ska ersättas med följande:

”3. Medlemsstaterna ska se till att alla slutanvändare som är anslutna till en offentlig tillgänglig telefonitjänst har tillgång till nummerupplysningstjänster. De nationella regleringsmyndigheterna ska kunna införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar slutanvändarnas tillgång till nummerupplysningstjänster i enlighet med bestämmelserna i artikel 5 i direktiv 2002/19/EG (tillrådesdirektivet). Sådana skyldigheter och villkor ska vara objektiva, rättvisa, icke diskriminerande samt klara och tydliga.

4. Medlemsstaterna får inte behålla någon inskränkande reglering som hindrar slutanvändare i en medlemsstat från att direkt få tillträde till nummerupplysningstjänsten i en annan medlemsstat genom taltelefoni eller sms, och ska vidta åtgärder för att säkerställa detta tillträde i enlighet med artikel 28.

5. Punkterna 1–4 ska gälla, om inte annat följer av gemenskapslagstiftningen om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet, särskilt artikel 12 i direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation)."

17. Artiklarna 26 och 27 ska ersättas med följande:

"Artikel 26

Larmtjänster och det gemensamma europeiska larmnumret

1. Medlemsstaterna ska se till att samtliga slutanvändare av de tjänster som avses i punkt 2, inbegripet användare av allmänna telefonautomater, kan ringa larmtjänster avgiftsfritt och utan att behöva använda sig av något betalningsmedel genom att använda det gemensamma europeiska larmnumret 112 och eventuella nationella larmnummer som specificerats av medlemsstaterna.

2. I samråd med nationella regleringsmyndigheter, larm- och räddningstjänster samt leverantörer ska medlemsstaterna se till att företag som tillhandahåller slutanvändare en elektronisk kommunikationstjänst för uppringning av nationella samtal till ett eller flera nummer inom en nationell nummerplan ger tillgång till larmtjänster.

3. Medlemsstaterna ska se till att samtal till det gemensamma europeiska larmnumret 112 besvaras korrekt och behandlas på det sätt som bäst passar den nationella organisationen av larmsystem. Dessa samtal ska besvaras och hanteras minst lika snabbt och effektivt som samtal till nationella larmnummer, där sådana fortfarande används.

4. Medlemsstaterna ska se till att tillträde för slutanvändare med funktionshinder till larmtjänster är likvärdigt med det tillträde som åtnjuts av andra slutanvändare. Åtgärder som vidtagits för att säkerställa att slutanvändare med funktionshinder har tillträde till larmtjänster under resa i andra medlemsstater i största möjliga utsträckning att bygga på europeiska standarder eller specifikationer som offentliggjorts i enlighet med bestämmelserna i artikel 17 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet), och de ska inte hindra medlemsstaterna från att anta tilläggskrav i syfte att nå de mål som fastställs i denna artikel.

5. Medlemsstaterna ska se till att berörda företag tillhandahåller information om varifrån samtalet kommer avgiftsfritt för den myndighet som handlar larmsamtal så snart som samtalet når den myndigheten. Detta gäller alla samtal

till det gemensamma europeiska larmnumret 112. Medlemsstaterna får utvidga denna skyldighet till att även omfatta samtal till nationella larmnummer. De behöriga regleringsmyndigheterna ska fastställa kriterier för korrekthet och tillförlitlighet när det gäller informationen om varifrån samtalet kommer.

6. Medlemsstaterna ska se till att medborgarna får tillräcklig information om att det gemensamma europeiska larmnumret 112 finns och hur det kan användas, särskilt genom initiativ speciellt riktade till personer som reser mellan olika medlemsstater.

7. För att säkerställa en effektiv tillgång till 112-tjänster i medlemsstaterna får kommissionen, efter samråd med Berec, anta tekniska genomförandeåtgärder. Dessa tekniska genomförandeåtgärder ska dock antas utan att det påverkar organisationen av larmtjänster, som fortsatt tillhör medlemsstaternas exklusiva behörighetsområde.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 37.2.

Artikel 27

Europeiska prefix

1. Medlemsstaterna ska se till att prefixet 00 är det standardiserade internationella prefixet. Särskilda system för samtal mellan närliggande orter belägna inom olika medlemsstater kan komma att införas eller förlängas. Slut användare på sådana platser ska ges fullständig information om sådana system.

2. En juridisk enhet som inrättats inom gemenskapen och utsetts av kommissionen ska ha ensamt ansvar för hanteringen, inklusive nummertilldelningen, och marknadsföringen av det europeiska nummerutrymmet (ETNS). Kommissionen ska anta de nödvändiga genomförandebestämmelserna.

3. Medlemsstaterna ska se till att alla företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster som ger möjlighet till internationella samtal behandlar alla samtal till och från ETNS med taxor jämförbara med dem som tillämpas för samtal till och från andra medlemsstater."

18. Följande artikel ska införas:

"Artikel 27a

Harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhällligt värde, inbegripet ett journalnummer för försvarna barn

1. Medlemsstaterna ska främja särskilda nummer i nummerserien som börjar med 116 enligt kommissionens beslut 2007/116/EG av den 15 februari 2007 om att reservera

den nationella nummerserien som börjar med 116 för harmoniserade nummer för harmoniserade tjänster av samhällsligt värde (*). De ska uppmanas att tjänster för vilka sådana nummer är reserverade etableras på deras territorium.

2. Medlemsstaterna ska se till att slutanvändare med funktionshinder kan få tillträde till tjänster som tillhandahålls via nummerserien 116 i största möjliga utsträckning. Åtgärder för att underlätta för slutanvändare med funktionshinder att få tillträde till sådana tjänster när de reser i andra medlemsstater ska bygga på efterlevnad av relevanta standarder eller specifikationer som offentliggjorts i enlighet med artikel 17 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att medborgarna får tillräcklig information om att de tjänster som tillhandahålls via nummerserien 116 finns och om hur de ska användas, särskilt genom initiativ speciellt riktade till personer som reser mellan olika medlemsstater.

4. Medlemsstaterna ska, utöver de åtgärder avseende den allmänna tillämpligheten för alla nummer i nummerserien 116 som har vidtagits i enlighet med punkterna 1, 2 och 3, göra allt de kan för att se till att medborgarna får tillgång till en tjänst som tillhandahåller ett journummer där man kan rapportera försvunna barn. Numret till jourlinjen ska vara 116000.

5. Efter samråd med Berec får kommissionen anta tekniska genomförandeåtgärder för att säkerställa ett effektivt genomförande av nummerserien 116 i medlemsstaterna, särskilt när det gäller journumret 116000 för försvunna barn, inklusive tillgången för slutanvändare med funktionshinder när de reser till andra medlemsstater. Dessa tekniska genomförandeåtgärder ska dock antas utan att det påverkar organisationen av dessa tjänster, som fortsatt tillhör medlemsstaternas exklusiva behörighetsområde.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 37.2.

(* EUT L 49, 17.2.2007, s. 30.)

19. Artikel 28 ska ersättas med följande:

”Artikel 28

Tillträde till nummer och tjänster

1. Medlemsstaterna ska, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart, utom där den uppringda abonnenten av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, se till att berörda nationella myndigheter vidtar alla nödvändiga åtgärder för att se till att slutanvändare har

a) tillgång till och kan använda tjänster, via icke-geografiska nummer inom gemenskapen, och

b) tillgång till samtliga nummer som tillhandahålls inom gemenskapen, oavsett vilken teknik och utrustning operatören använder, inbegripet dem i medlemsstaternas nationella nummerplaner samt dem från ETNS och den allmänna internationella framtaltjänsten (UJFN).

2. Medlemsstaterna ska se till att de berörda myndigheterna kan kräva av företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät och/eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att från fall till fall blockera tillträdet till nummer eller tjänster om detta är motiverat av skäl som rör bedrägeri eller missbruk, och i sådana fall kräva att leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster håller inne relevant samtrafik eller inkomster från andra tjänster.”

20. Artikel 29 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10.2 ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har möjlighet att kräva att alla företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonstjänster och/eller tillträde till allmänna kommunikationsnät erbjuder samtliga eller delar av de tilläggstjänster som förtecknas i bilaga I del B, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart, liksom samtliga eller delar av de tilläggstjänster som förtecknas i bilaga I del A.”

b) Punkt 3 ska utgå.

21. Artikel 30 ska ersättas med följande:

”Artikel 30

Förenklat byte av leverantör

1. Medlemsstaterna ska se till att alla abonnenter med nummer från den nationella telefonnummerplanen som kräver detta kan behålla sina nummer oberoende av vilket företag som tillhandahåller tjänsten i enlighet med bestämmelserna i bilaga I del C.

2. De nationella regleringsmyndigheterna ska se till att kostnadsorienteringsprincipen följs vid prissättningen av nummerportabilitet mellan operatörer och/eller tjänstleverantörer och att eventuella direkta avgifter för abonnenter inte inverkar hämmande på abonnenter för byte av tjänstleverantör.

3. De nationella regleringsmyndigheterna får inte belägga nummerportabilitet med slutkundstaxor som snedvrider konkurrensen, till exempel genom att införa särskilda eller gemensamma slutkundstaxor.

4. Portering av nummer och dess efterföljande aktivering ska utföras snarast möjligt. En abonnent som ingått ett avtal om portering av ett nummer till ett nytt företag ska under alla omständigheter få numret aktiverat inom en arbetsdag.

Utan att det påverkar tillämpningen av det första stycket får de behöriga nationella myndigheterna föreskriva den övergripande processen för portering av nummer, med hänsyn till nationella bestämmelser om avtal, teknisk genomförbarhet och abonnentens behov en tjänst utan avbrott. Avbrott i tjänsten under porteringen får under inga omständigheter överstiga en arbetsdag. Vid behov ska de behöriga nationella myndigheterna också beakta åtgärder som säkerställer att abonnenterna skyddas under hela bytesprocessen och inte tvingas byta till en annan leverantör mot sin vilja.

Medlemsstaterna ska se till att lämpliga påföljder för företag införs, däribland en skyldighet att ersätta abonnenter vid förseningar i nummerporteringen eller missbruk av portering som de själva står för eller som sker på deras vägnar.

5. Medlemsstaterna ska se till att avtal som ingås mellan konsumenterna och de företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster inte föreskriver en inledande avtalsperiod som överstiger 24 månader. Medlemsstaterna ska också säkerställa att företagen gör det möjligt för användarna att ingå ett avtal med en maximal giltighetstid på 12 månader.

6. Medlemsstaterna ska se till, utan att det påverkar tillämpningen av den kortaste avtalsperiod som medges, att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtalet inte hämmar byte av tjänsteleverantör."

22. Artikel 31.1 ska ersättas med följande:

"1. Företag som omfattas av medlemsstaternas jurisdiktion och som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät som används för distribution av radio- och tv-sändningar till allmänheten, där ett betydande antal slutanvändare av sådana nät använder dem som sitt huvudsakliga medel för att ta emot radio- och tv-sändningar, får av medlemsstaterna åläggas skäligen sändningsplikt ('must carry') för överföring av vissa angivna radio- och tv-sändningar och tilläggstjänster, särskilt tjänster för att ge slutanvändare med funktionshinder lämpligt tillträde. Sådan sändningsplikt ska endast införas när det är nödvändigt för att uppfylla mål avseende allmänintresset som klart definierats av varje medlemsstat, och de ska vara proportionella och öppna för insyn.

Skyldigheterna som anges i det första stycket ska ses över av medlemsstaterna senast ett år efter den 25 maj 2011, utom när medlemsstaterna har genomfört en sådan översyn under de föregående två åren.

Medlemsstaterna ska regelbundet se över sändningsplikten."

23. Artikel 33 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska, i den mån det är lämpligt, se till att de nationella regleringsmyndigheterna tar hänsyn till synpunkter från slutanvändare och konsumenter (inbegripet särskilt konsumenter med funktionshinder), tillverkare och företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster i frågor som rör alla slutanvändar- och konsumenträttigheter avseende allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i synnerhet då dessa har en betydande inverkan på marknaden.

Medlemsstaterna ska särskilt se till att nationella regleringsmyndigheter inrättar ett samrådsystem som garanterar att vederbörlig hänsyn tas till konsumentintressen i elektroniska kommunikationer i deras beslut i frågor som gäller alla slutanvändares och konsumenters rättigheter avseende allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster."

b) Följande punkt ska läggas till:

"3. Utan att det påverkar nationella bestämmelser som är i överensstämmelse med gemenskapslagstiftning som främjar kultur- och mediepolitiska mål, såsom kulturell och språklig mångfald och mediernas mångfald, får nationella regleringsmyndigheter och andra berörda myndigheter främja samarbete mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster och de sektorer som har intresse av att främja ett lagenligt innehåll i de elektroniska kommunikationsnäten och kommunikationstjänsterna. Detta samarbete kan även omfatta samordning av den information av allmänt intresse som ska göras tillgänglig i enlighet med artikel 21.4 och artikel 20.1 andra stycket."

24. Artikel 34.1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska se till att förfaranden som är insynsvänliga, icke-diskriminerande, enkla och förenade med låga kostnader kan tas i anspråk för reglering utanför domstol av olösta tvister mellan konsumenter och företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster, som detta direktiv ger upphov till, när det gäller avtalsvillkor och/eller fullgörande av avtal i fråga om leverans av sådana nät eller tjänster. Medlemsstaterna ska besluta om åtgärder för att säkerställa att sådana förfaranden möjliggör en rättvis och snabb tvistlösning och får, om så är nödvändigt, införa ett system för återbetalning och/eller ersättning. Förfarandena ska möjliggöra opartisk tvistlösning och får inte fränta konsumenten det rättskydd som erbjuds i nationell lagstiftning. Medlemsstaterna får utöka dessa skyldigheter till att även gälla tvister som berör andra slutanvändare."

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/29

25. Artikel 35 ska ersättas med följande:

"Artikel 35

Anpassning av bilagorna

De åtgärder som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv och som är nödvändiga för att anpassa bilagorna I, II, III och VI till den tekniska utvecklingen eller till förändringar av efterfrågan på marknaden ska antas av kommissionen i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll som avses i artikel 37.2."

26. Artikel 36.2 ska ersättas med följande:

"2. De nationella regleringsmyndigheterna ska till kommissionen anmäla de skyldigheter att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster som ålagts företag som utsetts att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster. Alla ändringar som påverkar de skyldigheter som ålaggs företagen eller som rör de företag som omfattas av bestämmelserna i detta direktiv ska utan dröjsmål anmälas till kommissionen."

27. Artikel 37 ska ersättas med följande:

"Artikel 37

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommunikationskommitté som inrättats enligt artikel 22 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5a.1–5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet."

28. Bilagorna I, II och III ska ersättas med texten som framgår av bilaga I till det här direktivet, och bilaga VI ska ersättas med texten som framgår av bilaga II till det här direktivet.

29. Bilaga VII ska utgå.

Artikel 2**Ändringar av direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation)**

Direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.1 ska ersättas med följande:

"1. Genom detta direktiv möjliggörs en harmonisering av nationella bestämmelser för att säkerställa ett likvärdigt skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt rätten till integritet och konfidentialitet, när det gäller behandling av personuppgifter inom sektorn för elektronisk kommunikation, samt för att säkerställa fri rörlighet för sådana uppgifter samt för utrustning och tjänster avseende elektronisk kommunikation inom gemenskapen."

2. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led c ska ersättas med följande:

"c) *lokaliseringssuppgifter*: alla uppgifter som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst."

b) Led e ska utgå.

c) Följande led ska läggas till:

"h) *personuppgiftsbrott*: ett brott mot säkerhetsbestämmelserna som leder till oavsiktlig eller olaglig utplåning, förlust, ändring, oötlåtet avslöjande eller åtkomst av personuppgifter som överförs, lagras eller på annat sätt behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst inom gemenskapen."

3. Artikel 3 ska ersättas med följande:

"Artikel 3

Berörda tjänster

Detta direktiv ska tillämpas på behandling av personuppgifter i samband med att allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster tillhandahålls i allmänna kommunikationsnät inom gemenskapen, inbegripet allmänna kommunikationsnät som stöder datainsamling och identifieringsutrustning."

4. Artikel 4 ska ändras på följande sätt:

a) Rubriken ska ersättas med följande:

"Säkerhet i samband med behandlingen av uppgifter".

b) Följande punkt ska införas:

"1a. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 95/46/EG ska de åtgärder som avses i punkt 1 minst

— säkerställa att endast auktoriserad personal, och endast i lagligen tillåtna syften, får tillgång till personuppgifter,

— skydda personuppgifter som lagrats eller överförs mot oavsiktlig eller olaglig förstörelse, oavsiktlig förlust eller ändring samt mot icke auktoriserad eller olaglig lagring och behandling eller icke auktoriserad eller olagligt tillträde eller offentliggörande, och

- säkerställa införandet av en säkerhetsstrategi för behandling av personuppgifter.

De behöriga nationella myndigheterna ska kunna granska de åtgärder som vidtas av leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och utfärda rekommendationer om bästa praxis beträffande den säkerhetsnivå som bör uppnås med hjälp av dessa åtgärder.*

- c) Följande punkter ska läggas till:

"3. Vid ett personuppgiftsbrott ska leverantören av de allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänsterna utan onödigt dröjsmål anmäla personuppgiftsbrottet till den behöriga nationella myndigheten.

Om personuppgiftsbrottet kan antas inverka menligt på en abonnents eller en enskild persons personuppgifter eller integritet ska leverantören också underrätta abonnenten eller den enskilda personen om detta brott utan onödigt dröjsmål.

Det ska inte vara ett krav att underrätta den berörda abonnenten eller enskilda personen om personuppgiftsbrottet om leverantören tillfredsställande har visat för den behöriga myndigheten att den har genomfört lämpliga tekniska skyddsåtgärder och att dessa åtgärder tillämpats på de uppgifter som berördes av säkerhetsöverträdelsen. Sådana tekniska skyddsåtgärder ska göra uppgifterna oläsbara för alla personer som inte är behöriga att få tillgång till uppgifterna.

Utän att det påverkar leverantörens skyldighet att underrätta drabbade abonnenter och enskilda personer får den behöriga nationella myndigheten, efter att ha beaktat brottets sannolika negativa effekter, kräva att leverantören meddelar abonnenten eller den enskilda personen om personuppgiftsbrottet, om så inte redan har skett.

Anmälan till abonnenten eller den enskilda personen ska minst omfatta en beskrivning av arten av personuppgiftsbrottet och de kontaktpunkter där ytterligare information kan erhållas, och den ska innehålla rekommendationer till åtgärder som mildrar eventuella negativa följder av personuppgiftsbrottet. Anmälan till den behöriga nationella myndigheten ska dessutom beskriva konsekvenserna av personuppgiftsbrottet och de åtgärder som leverantören föreslagit eller vidtagit för att avhjälpa det.

4. Med förbehåll för eventuella tekniska genomförandeåtgärder enligt punkt 5 får de behöriga nationella myndigheterna anta riktlinjer och, vid behov, utfärda anvisningar avseende de omständigheter under vilka

leverantörer är skyldiga att anmäla personuppgiftsbrott, formatet för en sådan anmälan och det sätt på vilket anmälan ska göras. De ska även kunna granska huruvida leverantörerna har uppfyllt sina informationskyldigheter i enlighet med denna punkt och ska införa lämpliga påföljder i fall av underlåtenhet.

Leverantörerna ska föra förteckningar över personuppgiftsbrott som omfattar faktauppgifterna kring brotten, deras följder och vilka motåtgärder som vidtagits; förteckningarna ska vara så utförliga att de ger de behöriga nationella myndigheterna möjlighet att kontrollera om bestämmelserna i punkt 3 efterlevts. Förteckningarna ska endast innehålla den information som behövs för detta syfte.

5. För att säkerställa ett konsekvent genomförande av de åtgärder som avses i punkterna 2, 3 och 4 får kommissionen, efter samråd med den europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (Enisa), den arbetsgrupp för skydd av enskilda med avseende på behandlingen av personuppgifter som inrättats genom artikel 29 i direktiv 95/46/EG samt Europeiska datatillsynsmannen, anta tekniska genomförandeåtgärder avseende omständigheter, format och förfaranden som kan tillämpas för de informations- och anmälningskrav som avses i denna artikel. När den antar sådana åtgärder ska kommissionen engagera alla relevanta berörda parter, framför allt för att få information om bästa tillgängliga tekniska och ekonomiska medel för genomförandet av denna artikel.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 14a.2.*

5. Artikel 5.3 ska ersättas med följande:

"3. Medlemsstaterna ska se till att lagring av information eller tillgång till information som redan är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast är tillåten på villkor att abonnenten eller användaren i fråga har gett sitt samtycke efter att ha fått tillgång till tydlig och fullständig information, i enlighet med direktiv 95/46/EG, bland annat om ändamålen med behandlingen av uppgifterna. Detta får inte förhindra någon teknisk lagring eller åtkomst som endast sker för att utföra överföringen av en kommunikation via ett elektroniskt kommunikationsnät eller det som är absolut nödvändigt för att leverantören ska kunna tillhandahålla en av informationssamhällets tjänster som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.*

6. Artikel 6.3 ska ersättas med följande:

"3. I syfte att saluföra elektroniska kommunikationstjänster eller i syfte att tillhandahålla mervärdestjänster får en leverantör av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst behandla de uppgifter som avses i punkt 1 i den utsträckning och under den tidsperiod som är nödvändig för sådana tjänster ellersådan marknadsföring, om

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/31

den abonnent eller användare som uppgifterna gäller i förväg har samtyckt till detta. Användare eller abonnenter ska ha möjlighet att när som helst dra tillbaka sitt samtycke till behandling av trafikuppgifter.”

7. Artikel 13 ska ersättas med följande:

”Artikel 13

Ikke begärd kommunikation

1. Användningen av automatiska uppringnings- och kommunikationssystem utan mänsklig medverkan (automatisk uppringningsutrustning), telefaxapparater (fax) eller elektronisk post för direkt marknadsföring får tillåtas endast i fråga om abonnenter eller användare som i förväg har gett sitt samtycke.

2. Utan hinder av punkt 1 får en fysisk eller juridisk person, som från sina kunder fått deras uppgifter om elektronisk adress för elektronisk post i samband med försäljning av en vara eller en tjänst, i enlighet med direktiv 95/46/EG, använda dessa uppgifter om elektronisk adress för direkt marknadsföring av sina egna, likartade varor eller tjänster, under förutsättning att kunderna klart och tydligt ges möjlighet att, kostnadsfritt och enkelt, motsätta sig sådan användning av elektroniska kontaktuppgifter när dessa samlas in och i samband med varje meddelande om kunden inte inledningsvis har motsatt sig sådan användning.

3. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ikke begärd kommunikation för direkt marknadsföring, som sker i andra fall än de som anges i punkterna 1 och 2, inte tillåts utan de berörda abonnenternas eller användarnas samtycke eller till abonnenter eller användare som inte önskar få sådan kommunikation; vilken av dessa möjligheter som väljs ska avgöras enligt nationell lagstiftning med beaktande av att båda alternativen ska vara kostnadsfria för abonnenten eller användaren.

4. Under alla omständigheter ska det vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring om identiteten på den avsändare för vars räkning meddelandet skickas döjs eller hemlighålls eller om det görs i strid med artikel 6 i direktiv 2000/31/EG eller om det inte finns en giltig adress till vilken mottagaren kan skicka en begäran om att sådana meddelanden upphör eller om mottagaren uppmanas att besöka webbplatser som strider mot den artikeln.

5. Punkterna 1 och 3 ska gälla för abonnenter som är fysiska personer. Medlemsstaterna ska också, inom ramen för gemenskapslagstiftningen och tillämplig nationell lagstiftning, säkerställa att berättigade intressen för abonnenter som inte är fysiska personer är tillräckligt skyddade när det gäller ikke begärd kommunikation.

6. Medlemsstaterna ska utan att det påverkar tillämpningen av några administrativa åtgärder, bland annat enligt artikel 15a.2, se till att en fysisk eller juridisk person som har påverkats negativt av överträdelse av nationella bestämmelser, antagna i enlighet med denna artikel, och därför har ett legitimt intresse av att dessa överträdelse upphör eller förbjuds, inbegripet en leverantör av elektroniska kommunikationstjänster som skyddar sina legitima affärsintressen, får vidta rättsliga åtgärder och föra saken till domstol. Medlemsstaterna får också fastställa särskilda regler om påföljder för leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster som genom att inte vidta några åtgärder bidrar till överträdelse mot nationella bestämmelser som antagits enligt denna artikel.”

8. Följande artikel ska införas:

”Artikel 14a

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommunikationskommitté som inrättats enligt artikel 22 i direktiv 2002/21/EG (ramdirektivet).

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5a.1–5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5a.1, 5a.2, 5a.4 och 5a.6 samt artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.”

9. I artikel 15 ska följande punkt införas:

”1b. Leverantörerna ska införa interna förfaranden för att besvara förfrågningar om tillgång till användarnas personuppgifter, på grundval av nationella bestämmelser som antagits i enlighet med punkt 1. De ska på begäran förse den behöriga nationella myndigheten med information om dessa förfaranden, antalet förfrågningar som mottagits, vilken juridisk motivering som framförts och vilket svar leverantören lämnat.”

10. Följande artikel ska införas:

”Artikel 15a

Genomförande och efterlevnad

1. Medlemsstaterna ska besluta om systemet för påföljder, inklusive eventuella straffrättsliga sanktioner, som ska gälla överträdelse av de nationella bestämmelserna vid tillämpningen av detta direktiv samt vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa genomförandet av dessa. Påföljderna som då fastställs bör vara effektiva, proportionerliga och avskräckande och kan tillämpas för att täcka den tid då lagöverträdelserna varar, även om dessa senare rättats till. Medlemsstaterna ska anmäla dessa bestämmelser till kommissionen senast den 25 maj 2011 och ska utan dröjsmål till kommissionen anmäla alla senare ändringsförslag som påverkar dem.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av eventuella tillgängliga rättsåtgärder ska medlemsstaterna se till att den behöriga nationella myndigheten och, där det är relevant, andra nationella organ har befogenhet att besluta att överträdelserna i punkt 1 ska upphöra.

3. Medlemsstaterna ska se till att behöriga nationella myndigheter och, där det är relevant, andra nationella organ har de nödvändiga undersökande befogenheterna och resurserna, inbegripet tillgång till all information de kan behöva, för att kunna övervaka de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv och se till att de efterlevs.

4. De behöriga nationella regleringsmyndigheterna får anta åtgärder i syfte att säkerställa effektivt samarbete över gränserna för kontroll av efterlevnaden av de nationella lagar som antagits i enlighet med detta direktiv och för att skapa harmoniserade villkor för tillhandahållandet av tjänster som rör dataflöden över gränserna.

I god tid innan sådana eventuella åtgärder antas ska de nationella regleringsmyndigheterna förse kommissionen med en sammanfattning av skälen, de planerade åtgärderna och det föreslagna tillvägagångssättet. Efter att ha undersökt denna information och efter att ha hört Enisa och den arbetsgrupp för skydd av enskilda med avseende på behandlingen av personuppgifter som inrättats genom artikel 29 i direktiv 95/46/EG, får kommissionen lämna synpunkter eller utfärda rekommendationer i frågan, framför allt i syfte att säkerställa att åtgärderna inte inverkar negativt på den inre marknadens funktion. De nationella regleringsmyndigheterna ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens synpunkter eller rekommendationer när de fattar beslut om åtgärderna."

Artikel 3

Ändring av förordning (EG) nr 2006/2004

I bilagan till förordning (EG) nr 2006/2004 (förordningen om konsumentskyddssamarbete) ska följande punkt läggas till:

"17. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation

(direktivet om integritet och elektronisk kommunikation): artikel 13 (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37)."

Artikel 4

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 25 maj 2011 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 5

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 6

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 25 november 2009.

På Europaparlamentets vägnar
J. BUZEK
Ordförande

På rådets vägnar
Å. TORSTENSSON
Ordförande

BILAGA I

BILAGA I

BESKRIVNING AV DE FACILITETER OCH TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 10 (KONTROLL AV UTGIFTER), ARTIKEL 29 (YTTERLIGARE FACILITETER) OCH ARTIKEL 30 (FÖRENKLAT BYTE AV LEVERANTÖR)

Del A: Faciliteter och tjänster som avses i artikel 10

a) *Specificerad teleräkning*

Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna, med förbehåll för kraven i tillämplig lagstiftning om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet, kan fastställa den grundläggande detaljeringsgraden för specificerade teleräkningar som ska tillhandahållas avgiftsfritt av företag till abonnenterna för att dessa ska kunna

- i) kontrollera sina avgifter för användningen av det allmänna kommunikationsnätet i en fast anslutningspunkt och/eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, och
- ii) på lämpligt sätt övervaka sin användning och sina utgifter och därigenom ha rimlig kontroll över sina räkningar.

Vid behov kan en mer detaljerad specifikation erbjudas abonnenterna till ett överkomligt pris eller utan avgift.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten, inbegripet samtal till hjälplinjer, får inte anges på den uppringande abonnentens specificerade teleräkning.

b) *Selektiva samtalssparrar för utgående samtal eller sms med förhöjd taxa (Premium sms eller mms), eller där så är tekniskt möjligt andra typer av liknande tillämpningar, avgiftsfritt*

Detta betyder en tjänst med hjälp av vilken abonnenten, på begäran riktad till det utsedda företaget som tillhandahåller telefonitjänster, avgiftsfritt kan spärra utgående samtal eller sms med förhöjd taxa (Premium sms eller mms) eller andra typer av liknande tillämpningar från eller till vissa typer av nummer.

c) *System för förhandsbetalning*

Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna får kräva att utsedda företag gör det möjligt för konsumenterna att förhandsbetala tillträde till det allmänna kommunikationsnätet och användning av allmänt tillgängliga telefonitjänster.

d) *Betalningar av anslutningsavgifter som är fördelade över tiden*

Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna får kräva att utsedda företag tillåter konsumenterna att betala för anslutning till det allmänna kommunikationsnätet genom betalningar som är fördelade över tiden.

e) *Utebliven betalning av räkningar*

Medlemsstaterna ska ge tillstånd till särskilda åtgärder, som ska vara proportionella, icke-diskriminerande och offentliggjorda, och som ska vidtas vid utebliven betalning av räkningar utfärdade av företag. Åtgärderna ska säkerställa att abonnenten vederbörligen varnas innan tjänsten avbryts eller stängs av. Med undantag för fall av bedrägeri, upprepad försenad betalning eller utebliven betalning ska dessa åtgärder säkerställa, så långt det är tekniskt möjligt, att alla avbrott endast påverkar den berörda tjänsten. Avstängning på grund av utebliven betalning av räkningar får endast ske efter det att abonnenten i vederbörlig ordning erhållit en varning. Medlemsstaterna får föreskriva att fullständig avstängning endast får göras efter en angiven tidsfrist, under vilken samtal som inte ger upphov till någon avgift för abonnenten (t.ex. samtal till 112) är tillåtna.

f) *Råd om taxor*

Detta betyder en tjänst med hjälp av vilken abonnenter kan begära att företaget upplyser om alternativa taxor till lägre kostnad, om sådana är tillgängliga.

g) *Kostnadskontroll*

Detta betyder en tjänst där företaget, om nationella regleringsmyndigheter anser det vara lämpligt, erbjuder andra sätt att kontrollera kostnaderna för allmänt tillgängliga telefonitjänster, däribland kostnadsfria varningsmeddelanden till konsumenter om onormala konsumtionsmönster observerats.

Del B: Faciliteter som avses i artikel 29a) *Tonval eller DTMF (dual-tone multi-frequency operation)*

Detta innebär att det allmänna kommunikationsnätet och/eller allmänt tillgängliga telefonitjänster stöder användning av DTMF-toner som definierats i Etsi ETR 207 för genomgående signalering genom nätet både inom en medlemsstat och mellan medlemsstaterna.

b) *Nummerpresentation*

Detta innebär att den uppringande partens telefonnummer visas hos den som blir uppringd innan samtalet påbörjas.

Denna facilitet bör tillhandahållas i enlighet med tillämplig lagstiftning om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet, särskilt direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation).

Operatörerna bör i den mån det är tekniskt möjligt tillhandahålla uppgifter och signaler som gör det lättare att erbjuda nummerpresentation och tonvalstjänster mellan olika medlemsstater.

Del C: Genomförande av bestämmelserna om nummerportabilitet i artikel 30

Kravet att samtliga abonnenter med nummer från den nationella telefonnummerplanen som begär det får behålla sina nummer oberoende av vilket företag som tillhandahåller tjänsten ska tillämpas

- a) om det gäller ett geografiskt nummer, på en viss plats, och
- b) om det gäller icke-geografiska nummer, på vilken plats som helst.

Denna del gäller inte nummerportabilitet mellan nät som tillhandahåller tjänster i en fast anslutningspunkt och mobilnät.

BILAGA II**INFORMATION SOM SKA OFFENTLIGGÖRAS I ENLIGHET MED ARTIKEL 21****(INSYN OCH OFFENTLIGGÖRANDE AV INFORMATION)**

Den nationella regleringsmyndigheten måste se till att informationen i denna bilaga offentliggörs i enlighet med artikel 21. Det är den nationella regleringsmyndigheten som avgör vilken information som ska offentliggöras av de företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät och/eller allmänt tillgängliga telefonitjänster och vilken information som ska offentliggöras av den nationella regleringsmyndigheten för att därigenom säkerställa att konsumenterna kan göra välgrundade val.

1. Företagets/företagens namn och adress

Det vill säga namn och adress till huvudkontoret för sådana företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät och/eller allmänt tillgängliga telefonitjänster.

2. Beskrivning av tjänster som erbjuds

2.1 De erbjudna tjänsternas omfattning.

18.12.2009

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 337/35

- 2.2 Standardtaxor med uppgift om de tjänster som tillhandahålls och om vad varje del av taxan innehåller (t.ex. tillträdesavgifter, alla typer av användaravgifter, underhållsavgifter) och detaljerade upplysningar om gällande rabatter och särskilda eller riktade taxor samt eventuella tillkommande avgifter och kostnader för terminalutrustning ska också anges.
- 2.3 Ersättnings-/återbetalningsregler innefattar upplysningar om eventuella ersättnings- eller återbetalningssystem.
- 2.4 Typ av underhåll som erbjuds.
- 2.5 Villkor för standardavtal, inklusive, om det är tillämpligt, den kortaste avtalsperiod som medges, uppsägning av avtalet, förfaranden och direkta avgifter i samband med nummerportabilitet samt andra identifieringsuppgifter.
3. Tvistlösningsförfaranden, inbegripet sådana som har utarbetats av företaget.
4. Information om rättigheter när det gäller samhällsomfattande tjänster, inklusive, om det är tillämpligt, de tjänster och faciliteter som nämns i bilaga I.

BILAGA III

PARAMETRAR FÖR TJÄNSTERNAS KVALITET

Parametrar för tjänsternas kvalitet, definitioner och mätmetoder som avses i artiklarna 11 och 22

För företag som tillhandahåller tillträde till ett allmänt kommunikationsnät

PARAMETER (Anmärkning 1)	DEFINITION	MÄTMETOD
Leveranstid för basanslutning till nätet	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Felfrekvens per anslutning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Väntetid för reparation av fel	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

För företag som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst

Väntetid för koppling av samtal (Anmärkning 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Svarstid för nummerupplysningstjänster	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Andel av allmänt tillgängliga telefonautomater för mynt och kort som är i funktion	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Klagomål rörande felaktiga teleräkningar	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Felfrekvens vid uppkoppling av samtal (Anmärkning 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Versionsnumret för Etsi EG 202 057-1 är 1.3.1 (juli 2008)

Anmärkning 1

Parametrarna bör göra det möjligt att analysera hur tjänsten fungerar på regional nivå (dvs. lägst nivå 2 i nomenklaturen för statistiska territoriella enheter [Nuts] som upprättats av Eurostat).

Anmärkning 2

Medlemsstaterna får besluta att inte kräva att aktuella uppgifter för dessa två parametrar sparas om det finns belegg för att båda områdena fungerar tillfredsställande."

BILAGA II

"BILAGA VI

**DRIFTSKOMPATIBILITET HOS DIGITAL TELEVISIONSUTRUSTNING FÖR KONSUMENTER SOM AVSEES I
ARTIKEL 24**1. *Gemensam krypteringsalgoritm och mottagning av luftburen sändning*

Konsumentutrustning som är avsedd för mottagning av konventionella digitala televisionssignaler (dvs. sändning via marksändningar, kabel eller satellit, som främst är avsedd för fast mottagning, såsom DVB-T, DVB-C eller DVB-S), som säljs, hyrs ut eller på annat sätt görs tillgänglig inom gemenskapen, och som kan dekryptera digitala televisionssignaler ska möjliggöra följande:

- Dekryptering av sådana signaler i enlighet med en gemensam europeisk krypteringsalgoritm som administreras av en erkänd europeisk standardiseringsorganisation, för närvarande Etsi.
- Återgivning av signaler som har sänts okodat under förutsättning att tillämpligt hyresavtal följs om utrustningen är hyrd.

2. *Analog och digitala televisionsapparaters driftskompatibilitet*

Alla analoga televisionsapparater med inbyggd skärm där diagonalen överväger 42 cm, och som saluförs eller hyrs ut inom gemenskapen, ska vara utrustade med minst ett öppet gränssnitt som har standardiserats av en erkänd europeisk standardiseringsorganisation, t.ex. enligt standarden Cenelec EN 50 049-1:1997, och som möjliggör enkel anslutning av kringutrustning, särskilt extra avkodare och digitala mottagare.

Alla digitala televisionsapparater med inbyggd skärm där diagonalen överstiger 30 cm, och som saluförs eller hyrs ut inom gemenskapen, ska vara utrustade med minst ett öppet gränssnitt (antingen standardiserat av, eller överensstämmande med en standard som antagits av, en erkänd europeisk standardiseringsorganisation eller i enlighet med en specifikation som antagits av hela branschen), t.ex. den gemensamma gränssnittskontakten för DVB, vilket möjliggör enkel anslutning av kringutrustning, och kan överföra samtliga delar av den digitala televisionssignalen inbegripet information om interaktiva tjänster och tjänster med villkorad tillgång."

Departementsserien 2010

Kronologisk förteckning

---

1. Valfrihetssystem hos Arbetsförmedlingen. A.
2. Ändring av övergångsbestämmelserna till lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd. S.
3. Institutet för uppföljning och utvärdering inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Förslag till uppdrag och plattform. S.
4. Utvärdering av överskottsmalet. Fi.
5. Upphävande av lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning. IJ.
6. Vissa frågor om vapenlagen. Ju.
7. Kreditvärderingsinstitut. Fi.
8. Fyra aktiebolagsrättsliga frågor. Ju.
9. Effektivare insatser mot ungdomsbrottslighet. Ju.
10. Ny lag om europeiska företagsråd. A.
11. Läkemedel och försäkringsskydd vid personskador. S.
12. Moderniserade regler för avvecklingsystem och finansiella säkerheter. Fi.
13. Genomförande av bestämmelsen om sjukhusundantag. S.
14. De nyanlända och arbetslöshetsförsäkringen, m.m. A.
15. Betyg från årskurs 6 i grundskolan. U.
16. En myndighet för bortförda barn. UD.
17. En mer ändamålsenlig förvaltningsprocess. Ju.
18. Ny lag om leksakers säkerhet. IJ.
19. Bättre regler för elektroniska kommunikationer. N.

Departementsserien 2010

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Vissa frågor om vapenlagen. [6]
Fyra aktiebolagsrättsliga frågor. [8]
Effektivare insatser mot ungdomsbrottslighet.
[9]
En mer ändamålsenlig förvaltningsprocess. [17]

Utrikesdepartementet

En myndighet för bortförda barn. [16]

Socialdepartementet

Ändring av övergångsbestämmelserna till lagen
(2008:145) om statligt tandvårdsstöd. [2]
Institutet för uppföljning och utvärdering inom
hälso- och sjukvård och socialtjänst. Förslag
till uppdrag och plattform. [3]
Läkemedel och försäkringsskydd vid person-
skador. [11]
Genomförande av bestämmelsen om sjukhus-
undantag. [13]

Finansdepartementet

Utvärdering av överskottsålet. [4]
Kreditvärderingsinstitut. [7]
Moderniserade regler för avvecklingssystem
och finansiella säkerheter. [12]

Utbildningsdepartementet

Betyg från årskurs 6 i grundskolan. [15]

Näringsdepartementet

Bättre regler för elektroniska kommunikationer.
[19]

Integrations- och jämställdhetsdepartementet

Upphävande av lagen (1990:1183) om tillfällig
försäljning. [5]
Ny lag om leksakers säkerhet. [18]

Arbetsmarknadsdepartementet

Valfrihetssystem hos Arbetsförmedlingen. [1]
Ny lag om europeiska företagsråd. [10]
De nyanlända och arbetslöshetsförsäkringen,
m.m [14]

Fritzes

ett Wolters Kluwer-företag

106 47 Stockholm Tel 08-598 191 90 Fax 08-598 191 91 order.fritzes@nj.se www.fritzes.se

ISBN 978-91-38-23402-0 ISSN 0284-6012